

ศึกษารออกแบบเลขนศิลป์สำหรับการแสดงดนตรีคลาสสิคต่างยุคสมัย

โดย

นางสาวจันทร์เพ็ญ สัจจรวงษ์พนา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการออกแบบนิเทศศิลป์

ภาควิชาการออกแบบนิเทศศิลป์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2554

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ศึกษากการออกแบบเลขนศิลป์สำหรับการแสดงดนตรีคลาสสิคต่างยุคสมัย

โดย

นางสาวจันทร์เพ็ญ สัจจรวงษ์พนา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการออกแบบนิเทศศิลป์

ภาควิชาการออกแบบนิเทศศิลป์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2554

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

A STUDY OF GRAPHIC DESIGN FOR CLASSICAL MUSIC PERFORMANCES IN
DIFFERENCE PERIODS

By

Chanpen Sungworrawongpana

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree

MASTER OF FINE ARTS

Department of Visual Communication Design

Graduate School

SILPAKORN UNIVERSITY

2011

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้วิทยานิพนธ์เรื่อง “ศึกษาการออกแบบ
เลขนศิลป์สำหรับการแสดงดนตรีคลาสสิกต่างยุคสมัย” เสนอโดย นางสาวจันทร์เพ็ญ สัจจวงษ์พนา
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาการออกแบบนิเทศศิลป์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ธารทัศน์วงศ์)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
วันที่..... เดือน..... พ.ศ.....

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1. รองศาสตราจารย์ พรรณเพ็ญ ฉายปรีชา
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัฐไท พรเจริญ

คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วัฒนพันธุ์ ครุฑะเสน)
...../...../.....

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ชัยนันท์ ชะอุ่มงาม)
...../...../.....

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ พรรณเพ็ญ ฉายปรีชา)
...../...../.....

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัฐไท พรเจริญ)
...../...../.....

50151305 : สาขาวิชาการออกแบบนิเทศศิลป์

คำสำคัญ : องค์ประกอบของการออกแบบเลขนศิลป์ / การแสดงดนตรีคลาสสิก

จันทรพีญ สัจจวงษ์พนา : ศึกษาการออกแบบเลขนศิลป์สำหรับการแสดงดนตรีคลาสสิก
ต่างยุคสมัย. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : รศ.พรรณเพ็ญ ฉายปรีชา และ ผศ.ดร.รัฐไท พรเจริญ.
267 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาถึงดนตรีคลาสสิกและสามารถจำแนกรูปแบบ
ลักษณะในแต่ละยุคได้ โดยแบ่งออกเป็น 4 ยุคสมัย คือ บาโรค, คลาสสิก, โรแมนติก และอิมเพรสชันนิสติก
2) เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้ที่ต้องการศึกษาและผู้ที่ต้องการนำไปใช้ออกแบบเลขนศิลป์สำหรับงาน
แสดงดนตรีคลาสสิกในแต่ละยุคสมัย 3) เพื่อสามารถได้แนวทางการออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์ที่สอดคล้อง
เชื่อมโยงกันกับรูปแบบและลักษณะของดนตรีคลาสสิกในแต่ละยุคได้ และใช้ได้ตามวัตถุประสงค์ที่นัก
ดนตรีคลาสสิกหรือผู้จัดงานต้องการนำไปใช้เป็นหลักในการออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์ที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์
งานแสดงของตนได้

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเฉพาะเจาะจง 3 กลุ่ม
คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีคลาสสิก, ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบทางเลขนศิลป์ และผู้ชมงานแสดง
ดนตรี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) ตารางวิเคราะห์หาองค์ประกอบทางเลขนศิลป์ของ
งานออกแบบที่ปรากฏในแต่ละยุคสมัย 2) แบบสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเลขนศิลป์
จำนวน 20 ชุด เกี่ยวกับรูปแบบการจัดองค์ประกอบศิลป์ที่สอดคล้องกันกับรูปแบบลักษณะของดนตรี
คลาสสิกในแต่ละยุค 3) แบบสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเฉพาะเจาะจง จำนวน 8 ชุด เพื่อตรวจสอบถึง
ผลลัพธ์ที่ได้ของตัวอย่างงานออกแบบที่นำเสนอเป็นแนวทาง ว่าเหมาะสมสอดคล้องกันกับรูปแบบ
บุคลิกลักษณะของดนตรีคลาสสิกในแต่ละยุคได้มากน้อยเพียงใด โดยแบ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรี
คลาสสิก จำนวน 4 ท่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเลขนศิลป์ จำนวน 2 ท่าน และผู้ชมงานแสดง
ดนตรีคลาสสิก จำนวน 2 ท่าน

ผลวิจัยพบว่า

1. การนำองค์ประกอบทางเลขนศิลป์ที่ปรากฏในยุคต่างๆ ตามช่วงเวลาประวัติศาสตร์ของ
ดนตรี มาใช้ในการออกแบบและจัดองค์ประกอบศิลป์ สามารถที่จะสื่อสารได้สอดคล้องเชื่อมโยงกันกับ
รูปแบบลักษณะของดนตรีคลาสสิกในยุคต่างๆ ได้

2. จากตัวอย่างแนวทางออกแบบในงานวิจัยพบว่า ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้าน
ดนตรีคลาสสิกได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า ในยุคโรแมนติกควรเพิ่มรูปแบบงานออกแบบกลุ่มโทสนีหวานๆ
ในแบบหญิงสาว ความงามของสตรี เพิ่มเข้าไปเป็นอีกทางเลือกหนึ่ง

3. เพื่อให้ได้งานออกแบบที่มีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล ควรคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของผู้
จัดเป็นสิ่งสำคัญที่สุด ในเรื่องของแนวคิดหลักของงานแสดงว่าต้องการนำเสนออะไรเป็นหลัก เช่น
ต้องการเน้นที่ภาพของผู้แสดงหรือคีตกวี เป็นต้น

ภาควิชาการออกแบบนิเทศศิลป์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2554

ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ 1. 2.

50151305 : MAJOR : VISUAL COMMUNICATION DESIGN

KEY WORD : GRAPHIC DESIGN / CLASSICAL MUSIC PERFORMANCES

CHANPEN SUNGWORRAWONGPANA : A STUDY OF GRAPHIC DESIGN FOR CLASSICAL MUSIC PERFORMANCES IN DIFFERENCE PERIODS. THESIS ADVISORS : ASSOC. PROF. PUNPEN CHAYPREECHA, Ph.D., AND ASST. PROF. RATTHAI PORNCHAROEN. 267 pp.

The aims of this research are threefold.

1. To study classical music and identify the emotion, essence and character of each period. The periods in question are The Baroque period, The Classical period, The Romantic period and The Impressionistic period.

2. To allow anyone who may be interested in graphic designing for classical music performance in each period, to use the research structure developed in this research as a guide for their design.

3. To find out the elements of graphic design and principle design, that can be used to represent the related character of classical music in each era.

The reference materials used for gathering data were as follows:

1. A table of elements of design analysis.

2. A qualitative survey was conducted on three independent groups. Group one consisted of musical professionals involved in the field of classical music. The survey was designed to reveal what was perceived as a reliable depiction of the character, in relation to each period of classical music performance. Group 2 were graphic designers with the focus set on how the principle of design can be implemented as a faithful representation of classical music in each period. Lastly the third group represents the perception of the audience.

The results of the research were as below:

1) A study to define the elements and principle of graphic design which can then be matched with characteristics of classical music in each era, and can then be further developed and translated in design on print media in the promotion of classical music performance.

2) For The Romantic period, the suggested opinion from classical music experts, were to use designs that incorporate more soft colors. It was felt that the soft colors were more conducive in representing the emotion and beauty of victorian women during this era, as the romantic composer mostly wrote music to express feelings toward women. For extra option.

3) The most important keys to success in graphic design work in this area are firstly to give priority when considering the purpose of each classical concert, for example is the focus on highlighting a musician performing the works of a famous composer, or is the focus on the compositions being performed. The designer needs to identify the requirements of the theme and the main focus of the concert to make the required adjustments and effectively achieve the main goal. In order to achieve this, great flexibility is a requirement on the part of the designer.

Department of Visual Communication Design Graduate School, Silpakom University Academic Year 2011

Student's signature

Thesis Advisors' signature 1. 2.

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้ จะไม่สามารถลุล่วงได้ด้วยดี หากปราศจากความเอื้อเฟื้อจากหน่วยงาน และบุคคลหลายๆ ท่าน ดังนี้

- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นารีรัตน์ สังวรวงษ์พนา
- รองศาสตราจารย์ พรรณเพ็ญ ฉายปรีชา
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัฐไท พรเจริญ
- อาจารย์ ธนาทร เจียรกุล
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วัฒนพันธุ์ ครุฑะเสน
- คุณชนากร แป้นเหมื่อน
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประพันธ์ศักดิ์ พุ่มอินทร์
- Prof. Dr. Mathias Beginner
- อาจารย์ สิริเศรษฐ์ ปิ่นทุรอำพร
- อาจารย์ ณศรันย์ หวังศรีโรจน์
- อาจารย์ เขมพัทธ์ พัชรวิชัย
- อาจารย์ สิริพร อภิวงค์งาม
- คุณสโรบล เจริญใจ
- Mr. Kevin Harriman
- Mr. David Betray
- Mr. Nicholas Stevens
- Mr. Emilio Baldonado

รวมทั้งอีกหลายๆ ท่านที่มีได้เอ่ยนามไว้ ณ ที่นี้ ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความเอื้อเฟื้อ ทำให้งานวิจัยครั้งนี้บรรลุวัตถุประสงค์ได้ด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์สาขาหลักสูตรทุกท่านที่ให้ความรู้ ให้คำแนะนำและประสบการณ์อันมีค่ายิ่งแก่ผู้วิจัย ขอขอบพระคุณเจ้าของหนังสือ วารสาร เอกสาร และวิทยานิพนธ์ทุกเล่ม ที่ช่วยให้วิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์ ขอขอบคุณเพื่อน ๆ ชาวหลักสูตรทุกคนที่ให้คำแนะนำและกำลังใจตลอดมา ส่งผลให้ผู้วิจัยสามารถดำเนินการวิจัย จนสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

คุณค่าหรือประโยชน์อันเกิดจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอน้อมบูชาแต่พระคุณบิดามารดา ครู อาจารย์ที่อบรมสั่งสอน แนะนำ ให้การสนับสนุนและให้กำลังใจอย่างดีเยี่ยมเสมอมา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
สมมุติฐานของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	4
ความจำกัดของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	7
ข้อมูลทางประวัติศาสตร์ดนตรีคลาสสิกและประวัติศาสตร์	
การออกแบบเลขคณิตศิลป์.....	9
ที่มาและความหมายของ “ดนตรีคลาสสิก”.....	9
ดนตรีสมัยบาโรค.....	11
ลักษณะเด่นของดนตรี.....	11
ลักษณะเด่นและภาพรวมของงานออกแบบ.....	16
ดนตรีสมัยคลาสสิก.....	31
ลักษณะเด่นของดนตรี.....	31
ลักษณะเด่นและภาพรวมของงานออกแบบ.....	40
ดนตรีสมัยโรแมนติก.....	55
ลักษณะเด่นของดนตรี.....	55
ลักษณะเด่นและภาพรวมของงานออกแบบ.....	62
ดนตรีสมัยอิมเพรสชันนิสติก.....	75
ลักษณะเด่นของดนตรี.....	75
ลักษณะเด่นและภาพรวมของงานออกแบบ.....	77
ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบและการจัดองค์ประกอบทางเลขคณิตศิลป์.....	89
องค์ประกอบพื้นฐานทางการออกแบบ.....	89

บทที่	หน้า
	องค์ประกอบที่เป็นตัวอักษรในการออกแบบสิ่งพิมพ์ 96
	องค์ประกอบที่เป็นภาพ 103
	การจัดองค์ประกอบทางเลขนศิลป์..... 105
3	วิธีดำเนินการวิจัย 112
	ขั้นตอนการเตรียมการดำเนินงานวิจัย..... 112
	ศึกษาข้อมูลประวัติศาสตร์ดนตรีคลาสสิก 113
	ศึกษาข้อมูลประวัติศาสตร์การออกแบบเลขนศิลป์..... 114
	ศึกษาองค์ประกอบและการจัดวางองค์ประกอบทางเลขนศิลป์ 114
	เครื่องมือในการวิเคราะห์องค์ประกอบทางเลขนศิลป์ 117
	เครื่องมือในการวิเคราะห์การจัดวางองค์ประกอบทางเลขนศิลป์..... 121
	การสร้างแนวทางการออกแบบและตรวจสอบผลงาน..... 152
	สรุปผลการวิจัยและรวบรวมผลงานเป็นรูปเล่ม 155
4	การวิเคราะห์ข้อมูล..... 156
	ส่วนที่ 1..... 156
	ลักษณะเด่นดนตรีคลาสสิกทั้ง 4 ยุค 157
	ลักษณะขององค์ประกอบทางเลขนศิลป์ทั้ง 4 ยุค 159
	ส่วนที่ 2..... 182
	ลักษณะการจัดวางองค์ประกอบทางเลขนศิลป์ทั้ง 4 ยุค 182
	การนำเสนอแนวทางออกแบบทางเลขนศิลป์ทั้ง 4 ยุค 185
	ผลการศึกษาความคิดเห็น 206
5	สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ..... 210
	สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล 210
	ข้อเสนอแนะ..... 218
	บรรณานุกรม..... 231
	ภาคผนวก 233
	ภาคผนวก ก แบบสอบถามความคิดเห็น (ชุดที่ 1)
	สำหรับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเลขนศิลป์ 234
	ภาคผนวก ข แบบสอบถามความคิดเห็น (ชุดที่ 2)
	สำหรับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ (Focus Group)..... 262
	ประวัติผู้วิจัย..... 267

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	การวิเคราะห์ ส่วนที่ 1 เรื่องสี (Color).....	118
2	การวิเคราะห์ ส่วนที่ 2 เรื่องตัวอักษรภาษาอังกฤษ (Typeface).....	119
3	การวิเคราะห์ ส่วนที่ 3 เรื่องภาพประกอบ (Illustrations).....	120
4	สรุปรูปแบบลักษณะเด่นของดนตรีคลาสสิกในแต่ละยุค.....	157
5	ตัวอย่างงานเพลงคลาสสิกที่โดดเด่นในแต่ละยุค.....	158
6	ผลการวิเคราะห์ลักษณะองค์ประกอบเลขคณิตปีในยุคบาโรค.....	162
7	ผลการวิเคราะห์ลักษณะองค์ประกอบเลขคณิตปีในยุคคลาสสิก.....	167
8	ผลการวิเคราะห์ลักษณะองค์ประกอบเลขคณิตปีในยุคโรแมนติก.....	172
9	ผลการวิเคราะห์ลักษณะองค์ประกอบเลขคณิตปีในยุคอิมเพรสชันนิสติก.....	177
10	ผลการวิเคราะห์ลักษณะการจัดองค์ประกอบทางเลขคณิตปี.....	183
11	ผลการวิเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ.....	206

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	โปสเตอร์ที่ใช้ประชาสัมพันธ์การแสดงคอนเสิร์ตที่ผ่านมา.....	2
2	วิวัลดี.....	13
3	ภาคเมื่อสมัยยังหนุ่ม.....	14
4	ภาพของแฮนเดิ้ล ผู้เขียนเพลงศาสนานั่นเลื่องลือของโลก.....	16
5	ลวดลายสไตล์แบบโรโกโก.....	17
6	ภาพพิมพ์โลหะลวดลายแบบโรโกโก.....	18
7	ตัวอย่างงานออกแบบทางเลขคณิตปีในยุคบาโร้ค	19
8	ตัวอย่างงานออกแบบทางเลขคณิตปีในยุคบาโร้ค	20
9	ตัวอย่างงานออกแบบทางเลขคณิตปีในยุคบาโร้ค	21
10	ตัวอย่างงานออกแบบทางเลขคณิตปีในยุคบาโร้ค	22
11	ตัวอย่างงานออกแบบทางเลขคณิตปีในยุคบาโร้ค	23
12	ตัวอย่างงานออกแบบทางเลขคณิตปีในยุคบาโร้ค	24
13	ตัวอย่างงานจิตรกรรมในยุคบาโร้ค.....	25
14	ตัวอย่างงานจิตรกรรมในยุคบาโร้ค	26
15	ตัวอย่างงานจิตรกรรมในยุคบาโร้ค	27
16	ตัวอย่างงานจิตรกรรมในยุคบาโร้ค.....	28
17	ตัวอย่างงานจิตรกรรมในยุคบาโร้ค.....	29
18	ตัวอย่างงานจิตรกรรมในยุคบาโร้ค.....	30
19	ไฮเดินพบกับโมสาร์ท	31
20	เปียโนฟอร์เต.....	32
21	ไฮเดิน ผู้นำในการเขียนซิมโฟนี.....	34
22	โมสาร์ท พี่สาวและพ่อ.....	36
23	เบโธเฟน นักปฏิวัติทางการดนตรี	38
24	ตราช่วยฟังเสียงของเบโธเฟนและคนมาร่วมในงานศพของเบโธเฟน	39
25	งานสไตล์งานนีโอ-คลาสสิก.....	40
26	ตัวอย่างงานออกแบบทางเลขคณิตปีในยุคคลาสสิก.....	42
27	ตัวอย่างงานออกแบบทางเลขคณิตปีในยุคคลาสสิก.....	43
28	ตัวอย่างงานออกแบบทางเลขคณิตปีในยุคคลาสสิก.....	44
29	ตัวอย่างงานออกแบบทางเลขคณิตปีในยุคคลาสสิก.....	45
30	ตัวอย่างงานออกแบบทางเลขคณิตปีในยุคคลาสสิก.....	46
31	ตัวอย่างงานออกแบบทางเลขคณิตปีในยุคคลาสสิก.....	47
32	ตัวอย่างงานออกแบบทางเลขคณิตปีในยุคคลาสสิก.....	48
33	ตัวอย่างงานจิตรกรรมในยุคคลาสสิก	49

ภาพที่		หน้า
34	ตัวอย่างงานจิตรกรรมในยุคคลาสสิก	50
35	ตัวอย่างงานจิตรกรรมในยุคคลาสสิก	51
36	ตัวอย่างงานจิตรกรรมในยุคคลาสสิก	52
37	ตัวอย่างงานจิตรกรรมในยุคคลาสสิก	53
38	ตัวอย่างงานจิตรกรรมในยุคคลาสสิก	54
39	โซแปงเล่นเปียโนถวายเจ้าชายรูด็อล์ฟ	57
40	โซแปง	58
41	บารห์มส์และโน้ตเพลง German Requiem อันเลื่องชื่อ	59
42	ซูเบิร์ตชอบชุมนุมกับเพื่อนฝูงชาวเวียนนา	61
43	ไซคอฟสกี และ อันโตนิโน มิลูโคว่า ภรรยาของเขา.....	61
44	พระนางเจ้าวิคตอเรีย	63
45	สไตน์งานออกแบบในแบบวิคตอเรีย	64
46	ภาพผลงานแบบศิลปะและหัตถกรรม	65
47	ภาพถ่ายนางแบบต้นแบบ และภาพวาดประกอบโดย เอลฟอน มูซา.....	66
48	วารสารจุกกันสะติล	67
49	ตัวอย่างงานออกแบบทางเลขนศิลป์ในยุคโรแมนติก	69
50	ตัวอย่างงานออกแบบทางเลขนศิลป์ในยุคโรแมนติก	70
51	ตัวอย่างงานออกแบบทางเลขนศิลป์ในยุคโรแมนติก	71
52	ตัวอย่างงานออกแบบทางเลขนศิลป์ในยุคโรแมนติก	72
53	ตัวอย่างงานออกแบบทางเลขนศิลป์ในยุคโรแมนติก	73
54	ตัวอย่างงานออกแบบทางเลขนศิลป์ในยุคโรแมนติก	74
55	เดอบุซี.....	76
56	ราเวล	76
57	ภาพวาด Moulin Rouge.....	78
58	ภาพวาด Self Portrait, 1879 โดยเซซานน์	79
59	ภาพวาดด้วยเทคนิคพอยท์ลิสต์ โดยเซอรา	80
60	ภาพวาดดอกไอริสโดยฟานก็อกและโกแก็ง	81
61	ตัวอย่างงานออกแบบทางเลขนศิลป์ในยุคอิมเพรสชันนิสติก	82
62	ตัวอย่างงานออกแบบทางเลขนศิลป์ในยุคอิมเพรสชันนิสติก	83
63	ตัวอย่างงานออกแบบทางเลขนศิลป์ในยุคอิมเพรสชันนิสติก	84
64	ตัวอย่างงานออกแบบทางเลขนศิลป์ในยุคอิมเพรสชันนิสติก	85
65	ตัวอย่างงานออกแบบทางเลขนศิลป์ในยุคอิมเพรสชันนิสติก	86
66	ตัวอย่างงานออกแบบทางเลขนศิลป์ในยุคอิมเพรสชันนิสติก	87
67	Time line สรุปลักษณะของคนตรีคลาสสิกและงานออกแบบ	88

ภาพที่		หน้า
68	ภาพแสดงเรื่ององค์ประกอบศิลป์พื้นฐาน.....	91
69	ชุดสีระบบสีมันเชลล์	95
70	ตัวอย่างตัวอักษรกลุ่ม Old Style.....	99
71	ตัวอย่างตัวอักษรกลุ่ม Transitional.....	100
72	ตัวอย่างตัวอักษรกลุ่ม Modern.....	100
73	ตัวอย่างตัวอักษรกลุ่ม Slab Serif.....	101
74	ตัวอย่างตัวอักษรกลุ่ม Sans Serif.....	101
75	ตัวอย่างตัวอักษรกลุ่ม Decorative and Script	102
76	ตัวอย่างตัวอักษรกลุ่ม Black Letter and Ornaments	102
77	ตัวอย่างการจัดองค์ประกอบ แบบสมดุล (Balance).....	106
78	ตัวอย่างการจัดองค์ประกอบ แบบตัดกัน (Contrast)	107
79	ตัวอย่างการจัดองค์ประกอบ แบบจังหวะ (Rhythm).....	108
80	ตัวอย่างการจัดองค์ประกอบ แบบกลมกลืน (Harmony).....	109
81	ตัวอย่างการจัดองค์ประกอบ แบบขนาดและสัดส่วน (Proportion)	110
82	ตัวอย่างการจัดองค์ประกอบ แบบเคลื่อนไหว (Movement)	110
83	ตัวอย่างการจัดองค์ประกอบ แบบเอกภาพ (Unity)	111
84	ภาพแสดงขั้นตอนการศึกษาที่ไขในงานวิจัย	113
85	โปสเตอร์ที่ออกแบบด้วยหลักการ แบบสมดุล (Balance).....	124
86	โปสเตอร์ที่ออกแบบด้วยหลักการ แบบตัดกัน (Contrast)	125
87	โปสเตอร์ที่ออกแบบด้วยหลักการ แบบจังหวะ (Rhythm).....	126
88	โปสเตอร์ที่ออกแบบด้วยหลักการ แบบกลมกลืน (Harmony).....	127
89	โปสเตอร์ที่ออกแบบด้วยหลักการ แบบขนาดและสัดส่วน (Proportion)	128
90	โปสเตอร์ที่ออกแบบด้วยหลักการ แบบเคลื่อนไหว (Movement)	129
91	โปสเตอร์ที่ออกแบบด้วยหลักการ แบบเอกภาพ (Unity).....	130
92	โปสเตอร์ที่ออกแบบด้วยหลักการ แบบสมดุล (Balance).....	131
93	โปสเตอร์ที่ออกแบบด้วยหลักการ แบบตัดกัน (Contrast)	132
94	โปสเตอร์ที่ออกแบบด้วยหลักการ แบบกลมกลืน (Harmony).....	133
95	โปสเตอร์ที่ออกแบบด้วยหลักการ แบบเคลื่อนไหว (Movement)	134
96	โปสเตอร์ที่ออกแบบด้วยหลักการ แบบขนาดและสัดส่วน (Proportion)	135
97	โปสเตอร์ที่ออกแบบด้วยหลักการ แบบจังหวะ (Rhythm).....	136
98	โปสเตอร์ที่ออกแบบด้วยหลักการ แบบเอกภาพ (Unity).....	137
99	โปสเตอร์ที่ออกแบบด้วยหลักการ แบบสมดุล (Balance).....	138
100	โปสเตอร์ที่ออกแบบด้วยหลักการ แบบตัดกัน (Contrast)	139
101	โปสเตอร์ที่ออกแบบด้วยหลักการ แบบกลมกลืน (Harmony).....	140

ภาพที่		หน้า
102	โปสเตอร์ที่ออกแบบด้วยหลักการ แบบเคลื่อนไหว (Movement)	141
103	โปสเตอร์ที่ออกแบบด้วยหลักการ แบบขนาดและสัดส่วน (Proportion)	142
104	โปสเตอร์ที่ออกแบบด้วยหลักการ แบบจังหวะ (Rhythm)	143
105	โปสเตอร์ที่ออกแบบด้วยหลักการ แบบเอกภาพ (Unity).....	144
106	โปสเตอร์ที่ออกแบบด้วยหลักการ แบบสมดุล (Balance).....	145
107	โปสเตอร์ที่ออกแบบด้วยหลักการ แบบตัดกัน (Contrast)	146
108	โปสเตอร์ที่ออกแบบด้วยหลักการ แบบกลมกลืน (Harmony)	147
109	โปสเตอร์ที่ออกแบบด้วยหลักการ แบบเคลื่อนไหว (Movement)	148
110	โปสเตอร์ที่ออกแบบด้วยหลักการ แบบขนาดและสัดส่วน (Proportion)	149
111	โปสเตอร์ที่ออกแบบด้วยหลักการ แบบจังหวะ (Rhythm).....	150
112	โปสเตอร์ที่ออกแบบด้วยหลักการ แบบเอกภาพ (Unity).....	151
113	ภาพแสดงขั้นตอนสุดท้ายในการตรวจสอบผลลัพธ์ของงานวิจัย.....	155
114	แผนภูมิภาพแสดงชุดสีในระบบมันเชลล์	160
115	ภาพแสดงการแบ่งประเภทของตัวอักษรภาษาอังกฤษ.....	161
116	แผนภูมิภาพแสดงการวิเคราะห์เรื่องสีในยุคบาไรค์.....	163
117	ภาพแสดงการวิเคราะห์เรื่องตัวอักษรในยุคบาไรค์.....	164
118	ภาพแสดงการวิเคราะห์ลักษณะของภาพประกอบในยุคบาไรค์.....	165
119	ตัวอย่างการกำหนดองค์ประกอบเลขศิลป์ที่พบในยุคบาไรค์.....	166
120	แผนภูมิภาพแสดงการวิเคราะห์เรื่องสีในยุคคลาสสิก	168
121	ภาพแสดงการวิเคราะห์เรื่องตัวอักษรในยุคคลาสสิก	169
122	ภาพแสดงการวิเคราะห์ลักษณะของภาพประกอบในยุคคลาสสิก	170
123	ตัวอย่างการกำหนดองค์ประกอบเลขศิลป์ที่พบในยุคคลาสสิก	171
124	แผนภูมิภาพแสดงการวิเคราะห์เรื่องสีในยุคโรแมนติก.....	173
125	ภาพแสดงการวิเคราะห์เรื่องตัวอักษรในยุคโรแมนติก.....	174
126	ภาพแสดงการวิเคราะห์ลักษณะของภาพประกอบในยุคโรแมนติก.....	175
127	ตัวอย่างการกำหนดองค์ประกอบเลขศิลป์ที่พบในยุคโรแมนติก.....	176
128	แผนภูมิภาพแสดงการวิเคราะห์เรื่องสีในยุคอิมเพรสชันนิสติก.....	178
129	ภาพแสดงการวิเคราะห์เรื่องตัวอักษรในยุคอิมเพรสชันนิสติก.....	179
130	ภาพแสดงการวิเคราะห์ลักษณะของภาพประกอบในยุคอิมเพรสชันนิสติก.....	180
131	ตัวอย่างการกำหนดองค์ประกอบเลขศิลป์ที่พบในยุคอิมเพรสชันนิสติก.....	181
132	แสดงกราฟแท่งสรุปการกำหนดหลักการจัดองค์ประกอบ.....	184
133	แนวทางการเลือกใช้อองค์ประกอบและการจัดวางองค์ประกอบ	186
134	ภาพแสดงแนวทางการออกแบบ.....	187
135	ภาพแสดงแนวทางการออกแบบ.....	188

ภาพที่		หน้า
136	ภาพแสดงแนวทางการออกแบบ.....	189
137	ภาพแสดงแนวทางการออกแบบ.....	190
138	แนวทางการเลือกใช้องค์ประกอบและการจัดวางองค์ประกอบ.....	191
139	ภาพแสดงแนวทางการออกแบบ.....	192
140	ภาพแสดงแนวทางการออกแบบ.....	193
141	ภาพแสดงแนวทางการออกแบบ.....	194
142	ภาพแสดงแนวทางการออกแบบ.....	195
143	แนวทางการเลือกใช้องค์ประกอบและการจัดวางองค์ประกอบ.....	196
144	ภาพแสดงแนวทางการออกแบบ.....	197
145	ภาพแสดงแนวทางการออกแบบ.....	198
146	ภาพแสดงแนวทางการออกแบบ.....	199
147	ภาพแสดงแนวทางการออกแบบ.....	200
148	แนวทางการเลือกใช้องค์ประกอบและการจัดวางองค์ประกอบ.....	201
149	ภาพแสดงแนวทางการออกแบบ.....	202
150	ภาพแสดงแนวทางการออกแบบ.....	203
151	ภาพแสดงแนวทางการออกแบบ.....	204
152	ภาพแสดงแนวทางการออกแบบ.....	205
153	ตัวอย่างการนำไปใช้งานจริงในยุคบาโรก.....	214
154	ตัวอย่างการนำไปใช้งานจริงในยุคคลาสสิก.....	215
155	ตัวอย่างการนำไปใช้งานจริงในยุคโรแมนติก.....	216
156	ตัวอย่างการนำไปใช้งานจริงในยุคอิมเพรสชันนิสต์.....	217
157	เสนอแนะแนวทางการออกแบบสำหรับยุคโรแมนติกเพิ่มเติม.....	220
158	เสนอแนะแนวทางการออกแบบสำหรับยุคโรแมนติกเพิ่มเติม.....	221
159	เสนอแนะแนวทางการออกแบบสำหรับยุคโรแมนติกเพิ่มเติม.....	222
160	เสนอแนะแนวทางการออกแบบสำหรับยุคโรแมนติกเพิ่มเติม.....	223
161	ตัวอย่างการนำไปใช้งานจริงในยุคโรแมนติก.....	224
162	ตัวอย่างผลงานออกแบบในระดับสากล ที่เกี่ยวกับดนตรีคลาสสิก.....	225
163	ตัวอย่างผลงานออกแบบในระดับสากล ที่เกี่ยวกับดนตรีคลาสสิก.....	225
164	ตัวอย่างผลงานออกแบบในระดับสากล ที่เกี่ยวกับดนตรีคลาสสิก.....	226
165	ตัวอย่างผลงานออกแบบในระดับสากล ที่เกี่ยวกับดนตรีคลาสสิก.....	227
166	ตัวอย่างผลงานออกแบบในระดับสากล ที่เกี่ยวกับดนตรีคลาสสิก.....	227
167	ตัวอย่างผลงานออกแบบในระดับสากล ที่เกี่ยวกับดนตรีคลาสสิก.....	228
168	ตัวอย่างผลงานออกแบบในระดับสากล ที่เกี่ยวกับดนตรีคลาสสิก.....	228
169	ตัวอย่างผลงานออกแบบในระดับสากล ที่เกี่ยวกับดนตรีคลาสสิก.....	229

ภาพที่		หน้า
170	ตัวอย่างผลงานออกแบบในระดับสากล ที่เกี่ยวกับดนตรีคลาสสิก.....	229
171	ตัวอย่างผลงานออกแบบในระดับสากล ที่เกี่ยวกับดนตรีคลาสสิก.....	230

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

“ดนตรีคลาสสิก” จัดว่าเป็นพื้นฐานของดนตรีทุกประเภท และเป็นดนตรีที่มีความสมบูรณ์ในตัวเองสูงถือว่าเป็นดนตรีที่มีคุณภาพ ซึ่งดนตรีที่มีคุณภาพต้องประกอบไปด้วยจังหวะ (Rhythm) หลายรูปแบบ มีทำนอง (Melody) สูงต่ำไพเราะที่แตกต่างกัน มีการใช้เครื่องดนตรีหลากหลายประเภทสีสัน (Tone Color) นานาชนิด มีความดังเบา (Dynamic) ที่หลากหลาย และมีการประสานเสียง (Harmony) ที่กลมกลืนเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โดยประพันธ์ขึ้นบนพื้นฐานที่ดีของตรรกวิทยา (Logic) เมื่อมนุษย์ได้ฟังหรือบรรเลงเพลงที่มีคุณภาพดังกล่าวข้างต้น สมอจะเริ่มทำงานกระตุ้นให้ความแข็งแรงของเส้นใยประสาทเพิ่มพูนขึ้น เส้นใยประสาทเหล่านี้จะเพิ่มปริมาณการสร้างแขนขาไปเชื่อมต่อเซลล์สมองด้วยการเชื่อมโยงนี้จะเพิ่มมากขึ้นเป็นพิเศษและเป็นแรงผลักดันสำคัญที่ช่วยกระตุ้นให้สมองส่วนที่ช่วยสร้างความคิดในเรื่องเหตุผลให้ทำงานได้ดีขึ้น (สตีบพิณ รัตนเรือง 2542 : 1)

เห็นได้ว่าดนตรีคลาสสิกมีอิทธิพลต่อระบบประสาทของคนเราเป็นอย่างมากและยังมีอิทธิพลต่อจิตใจของมนุษย์ เราสามารถรับรู้ถึงความรู้สึกซาบซึ้งถึงสุนทรีย์ในดนตรีคลาสสิกได้หลายทาง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์พื้นฐานของแต่ละบุคคล เราอาจเริ่มต้นจากการหาแผ่นเสียง จากวิทยุ จากโทรทัศน์ จากวิดีโอ ฯลฯ ตามแต่ความสะดวก แต่ถ้ากล่าวกันตามจริงแล้ว “สุดยอด” ของการฟังดนตรี คงไม่มีอะไรดีไปกว่า การไปชมการแสดงสด เล่นจริงบนเวทีการแสดง หรือ สังเกตสถานเป็นการดีที่สุด เพราะเสียงสดๆ ไม่มีการปรุงแต่ง ได้เห็นหน้าตาคนเล่น ดูการเคลื่อนไหวของนิ้วมือเวลาเล่นเครื่องดนตรี และดูการกำกับวงของวาทยกร (ดุสิต จรูญพงษ์ศักดิ์ 2547 : 18)

จากความสนใจด้านดนตรีคลาสสิกของผู้วิจัยและได้สนทนากับนักดนตรีคลาสสิกบางท่านจากโรงเรียนดนตรีบางกอกซิมโฟนี ได้พูดถึงปัญหาทางนอกแบบสื่อสิ่งพิมพ์ที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์งานแสดงของตนเองว่า นักออกแบบไม่สามารถสื่อสารได้ตามความต้องการของตน อาจเนื่องมาจากไม่เข้าใจรูปแบบลักษณะของดนตรีคลาสสิก ทำให้บางครั้งไปสเตอร์และสื่อสิ่งพิมพ์อื่นๆ ไม่สามารถสื่อสารถึงบุคลิกลักษณะของงานแสดงคอนเสิร์ตได้ดีเท่าที่ควร ดังตัวอย่างไปสเตอร์ตามที่นักดนตรีได้กล่าวถึงในงานแสดงคอนเสิร์ตของตนเองดังต่อไปนี้

ภาพที่ 1 โปสเตอร์ที่ใช้ประชาสัมพันธ์การแสดงคอนเสิร์ตที่ผ่านมาของนักไวโอลิน Alessandro Cappello

ในฐานะนักออกแบบแขนงศิลป ห่วงสำคัญองงานออกแบบแขนงศิลป คือ การสื่อความหมายที่ต้องการได้ตามวัตถุประสงค์ไปสู่กลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกันไป ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าหากเราสามารถวิเคราะห์หารูปแบบทางแขนงศิลปได้นั้น เมื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบทางแขนงศิลป ก็จะสามารถช่วยให้ได้รูปแบบของสื่อสิ่งพิมพ์สอดคล้องกันได้ตามบุคลิกภาพองงานแสดงดนตรีคลาสสิก และสามารถสื่อสารได้ตามที่นักดนตรีคลาสสิกหรือผู้จัดงานต้องการได้ อีกทั้งสำหรับนักออกแบบเองก็สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลอ้างอิง และได้ใช้เป็นแนวทางในการออกแบบแขนงศิลปเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบงานลักษณะนี้ต่อไปได้

จากการสัมภาษณ์ผู้จัดการวงดุริยางค์ซิมโฟนีกรุงเทพ (Bangkok Symphony Orchestra – BSO) ได้ให้ข้อมูลไว้ว่า การแสดงดนตรีคลาสสิกในประเทศไทยนั้นมิให้ชมกันตลอดทั้งปี มีรูปแบบการแสดงดนตรีคลาสสิกที่หลากหลายแตกต่างกันไปตามเนื้อหา โดยส่วนใหญ่แล้วในการแสดงดนตรีคลาสสิก เราจะแบ่งกลุ่มใหญ่ตามยุคสมัย จากนั้นจึงเข้าไปจัดกลุ่มตามผู้ประพันธ์เพลง (Composer) ในแต่ละยุค ไปจนถึงบทเพลงมาสเตอร์พีซองแต่ละผู้ประพันธ์เพลงที่นิยมนำมาใช้ในการแสดงมาจนถึงทุกวันนี้ ในหนึ่งการแสดงอาจจะเล่นเพลงเศร้า โดยที่มีเพลงสนุกแทรกเข้ามาในส่วนท้าย หรือ เล่นเพลงในยุคโรแมนติกและมีเพลงในยุคคลาสสิกแทรกเข้ามา ทั้งนี้ด้านเนื้อหาหลักที่ใช้ในการออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์นั้น โดยส่วนใหญ่ผู้จัดจะดูถึงภาพรวมคอนเซ็ปต์หลักก่อนว่าเป็นการแสดงดนตรีของยุคไหน แล้วหลังจากนั้นในส่วนองรายละเอียดเพลงที่ใช้ในการแสดงจะเพิ่มเติมลงไปแผนพับอีกที

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงดนตรีคลาสสิกและสามารถจำแนกรูปแบบลักษณะได้ในแต่ละยุค
2. เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้ที่ต้องการศึกษา และผู้ที่ต้องการนำไปใช้ในการออกแบบ
เลขคณิตสำหรับงานแสดงดนตรีคลาสสิกในแต่ละยุคสมัย
3. เพื่อสามารถได้แนวทางการออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์ที่สอดคล้องเชื่อมโยงกันกับรูปแบบ
ลักษณะของดนตรีคลาสสิกในแต่ละยุคได้และใช้ได้ตามวัตถุประสงค์ที่นักดนตรีคลาสสิกหรือผู้จัด
งานต้องการใช้เป็นหลักในการออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์ที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์ได้ตามวัตถุประสงค์

สมมุติฐานของการวิจัย

การวิเคราะห์หาองค์ประกอบและการจัดองค์ประกอบด้านการออกแบบเลขคณิต
ในแต่ละยุคของดนตรีคลาสสิกนั้น สามารถสร้างสื่อที่สอดคล้องได้ตามบุคลิกลักษณะของการ
แสดงดนตรีคลาสสิกได้ในแต่ละยุค

ขอบเขตของการวิจัย

จากประวัติศาสตร์ของดนตรีคลาสสิกมีอายุที่ยาวนานกว่า 1,500 ปี หากแต่บทเพลง
ที่ใช้บรรเลงบนเวทีการและฟังเป็นหลักใหญ่กันอยู่ทุกวันนี้ จะเป็นเพลงที่อยู่ในรอบประมาณ 200
ปี เท่านั้น ซึ่งครอบคลุมช่วงเวลาประมาณยุคบาโรคเป็นต้นมา (สตีบพิณ รัตนเรือง 2542 : 5)

พิชัย วาสนาสง (2546 : 42-43) ได้ให้แนวความคิดว่า ดนตรีคลาสสิกเริ่มเกิดขึ้นใน
สมัยบาโรค (Baroque) ซึ่งเกิดขึ้นระหว่าง คริสต์ศตวรรษที่ 17 และ 18 โดยคริสต์ศาสนามีบทบาท
สำคัญเชื่อมโยงพลังทางงานศิลป์ให้มีความอลังการในทุกแขนง การประดับประดาอาคาร
สถาปัตยกรรมที่งดงามวิจิตรเหล่านี้ ย่อมส่งผลต่องานประพันธ์ดนตรีด้วย ดุริยกุลได้สร้างรากฐาน
ขึ้นงานคีตนิพนธ์ต่าง ๆ มากมาย อีกทั้งระบบอุปถัมภ์ช่วยให้ความเจริญก้าวหน้าของศิลปะเป็นไปได้
ได้อย่างกว้างขวาง ผู้มีความรู้ความสามารถได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่ ถ้าเราพิจารณาตามที่
พิชัย วาสนาสง ได้กล่าวไว้ข้างต้น ดนตรีคลาสสิกในนัยความหมายของท่าน คือ ดนตรีที่มีรูปแบบ
การประพันธ์ที่แน่นอน มีระเบียบ ข้อกำหนด ทฤษฎีอย่างชัดเจน ซึ่งในก่อนหน้ายุคบาโรคยังไม่มี
เอกลักษณ์เด่นชัดเท่า ดังนั้น ความเป็นดนตรีคลาสสิกจึงกินขอบเขตของยุคบาโรคเรื่อยมา

จากข้อมูลด้านวิวัฒนาการของดนตรีคลาสสิก พบว่ายุคสมัยของดนตรีคลาสสิกนั้น
เริ่มตั้งแต่ยุคบาโรคเป็นต้นไปจนถึงยุคโมเดิร์น รวมทั้งหมด 5 ยุค คือ ยุคบาโรค (The Baroque
period, ค.ศ. 1600-1750), ยุคคลาสสิก (The Classical period, ค.ศ. 1750-1820), ยุคโรแมนติก
(The Romantic period, ค.ศ. 1820-1900), ยุคอิมเพรสชันนิสติก (The Impressionistic period,
ค.ศ. 1900-1910) และ ยุคโมเดิร์น (Modern period, ค.ศ. 1900-ปัจจุบัน)

และจากการศึกษาข้อมูลทางประวัติศาสตร์ดนตรีคลาสสิกได้พบว่า ในยุคสุดท้ายคือ
ยุคโมเดิร์นนั้น มีลักษณะของดนตรีหลากหลายรูปแบบ มีการทดลองเทคนิคใหม่ๆ การใช้นิพนธ์
อิเล็กทรอนิกส์มาผสมโดยไม่สนใจแบบแผนที่มีมา ทำให้รูปแบบของดนตรีคลาสสิกในยุคโมเดิร์น

นี้มีลักษณะเป็นเช่นการทดลองไม่หยุดนิ่งหาข้อสรุปไม่ได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติม โดยการสัมภาษณ์ไปยังผู้เชี่ยวชาญทางด้านการประพันธ์เพลง อ.สิริเศรษฐ์ ปัดทอรัณมพร ได้ให้ความเห็นว่า ในยุคนี้ดนตรีมีความหลากหลายทางเทคนิคทางการประพันธ์ดนตรี จึงทำให้ไม่สามารถสรุปรูปแบบที่ชัดในยุคนี้ได้ ส่วนมากหากมีการแสดงดนตรีคลาสสิกของยุคนี้ มักจะเป็นการแสดงโดยเน้นที่รูปแบบงานของคีตกวีแต่ละท่านมากกว่า ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า หากต้องการระบุลักษณะงานออกแบบเพื่อการแสดงดนตรีคลาสสิกในแต่ละยุคนั้น โดยเนื้อหาแล้วน่าจะใช้เกณฑ์การแบ่งยุคสมัยออกเป็น 4 ยุค มากกว่า ส่วนยุคโมเดิร์นนั้นน่าจะเป็งานวิจัยอีกหัวข้อหนึ่งเฉพาะลงไปตามรูปแบบลักษณะผลงานทางการประพันธ์ดนตรีของคีตกวีแต่ละท่านจะดีกว่า ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้กำหนดขอบเขตของงานวิจัยเพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการศึกษาสำหรับการวิเคราะห์ให้ได้ตามหัวข้อวิจัย โดยแบ่งเป็น 4 ยุค คือ

1. ยุคบาโร้ค (The Baroque period, ค.ศ. 1600-1750)
2. ยุคคลาสสิก (The Classical period, ค.ศ. 1750-1820)
3. ยุคโรแมนติก (The Romantic period, ค.ศ. 1820-1900)
4. ยุคอิมเพรสชันนิสติก (The Impressionistic period, ค.ศ. 1900-1910)

ในการศึกษาแนวทางการออกแบบเลขนศิลป์ในหัวข้อวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้ได้คำตอบด้านองค์ประกอบทางเลขศิลป์ที่สามารถสื่อความหมายได้สอดคล้องกันกับรูปแบบลักษณะภายใต้หัวข้อวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของงานวิจัยโดยเลือกองค์ประกอบหลักพื้นฐานที่สำคัญในการออกแบบเลขศิลป์ ที่สามารถสื่อสารถึงบุคลิกลักษณะได้อย่างชัดเจนและมีการอ้างอิงถึงงานวิจัยอื่นที่ผ่านมา ดังนี้

1. สี (Color)
2. ตัวอักษร (Typeface)
3. ภาพประกอบ (Illustration)
4. การจัดองค์ประกอบ (Composition)

โดยพื้นฐานหลักที่สำคัญเหล่านั้นนั้น สามารถใช้เป็นแนวทางในการออกแบบเลขนศิลป์ที่ใช้ในสื่อสิ่งพิมพ์ในการประชาสัมพันธ์งานแสดงดนตรีคลาสสิกได้

ข้อตกลงเบื้องต้น

สำหรับงานวิจัยในครั้งนี้เป็นงานวิจัยที่ศึกษาแนวทางการออกแบบเลขนศิลป์ และเพื่อให้ได้ตรงตามวัตถุประสงค์นั้น ผู้วิจัยได้สอบถามความคิดเห็นไปยังกลุ่มผู้เชี่ยวชาญต่างๆ เพื่อนำมาวิเคราะห์สรุปผล และเนื่องจากเป็นงานวิจัยด้านการออกแบบจึงมีข้อจำกัดด้านบรรณนิยมนความชอบส่วนบุคคลเข้ามามีบทบาทในผลการสัมภาษณ์ไปยังกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้พยายามอธิบายทำความเข้าใจกับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญถึงการอ้างอิงข้อมูลมาจากเนื้อหาและผลสรุปบุคลิกลักษณะที่เป็นหลักสำคัญของดนตรีคลาสสิกในแต่ละยุค ทั้งนี้เพื่อให้ได้ผลวิเคราะห์ในภาพ

รวมที่เหมาะสมสอดคล้องเชื่อมโยงกันไปกับรูปแบบและลักษณะของดนตรีคลาสสิกในแต่ละยุคมากกว่ารสนิยมความชอบส่วนบุคคล

ความจำกัดของการวิจัย

ในการแสดงดนตรีคลาสสิกแต่ละครั้งนั้นมีรูปแบบที่หลากหลายมาก ดังนั้นการคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของผู้จัดเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในเรื่องของแนวคิดหลักของงาน ว่าต้องการนำเสนออะไรเป็นหลัก เช่น ต้องการนำเสนอให้นักดนตรี, นักดุริยางค์ หรือสุนทรีย์ของบทประพันธ์ในยุคต่างๆ ผลงานวิจัยครั้งนี้เป็นการนำเสนอภาพรวมโดยแบ่งตามยุคสมัยของดนตรี หากแต่ผู้ที่ต้องการนำไปประยุกต์ใช้ควรคำนึงถึงวัตถุประสงค์หลักของผู้จัดเป็นส่วนสำคัญ

สำหรับตัวอย่างชิ้นงานออกแบบนั้น ในส่วนของภาพประกอบที่นำมาใช้นั้นบางภาพมีความละเอียดภาพค่อนข้างต่ำ เนื่องจากเป็นการนำเสนอเพียงแนวทางเท่านั้น หากแต่ในแง่ของการนำไปใช้งานจริงควรจะต้องใช้ภาพประกอบที่มีความละเอียดสูงเหมาะสมกับงานสิ่งพิมพ์

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ดนตรีคลาสสิก** หมายถึง เป็นรูปแบบหนึ่งของดนตรีที่มีแบบแผน มีไวยากรณ์ ดนตรีและกระบวนแบบที่มีหลักการ มีความเป็นอมตะต่างกับดนตรีสมัยนิยม (Popular music) ซึ่งมักจะกล่าวถึงดนตรีที่เป็นศิลปะของประเทศทางฝั่งตะวันตก
2. **การแสดงดนตรีคลาสสิก** หมายถึง เป็นการแสดงดนตรีที่นิยมใช้เครื่องดนตรีชนิดเครื่องสาย (String instrument) เป็นหลัก เช่น ไวโอลิน วิโอลา เซลโล เบส เมื่อเล่นรวมกันเป็นวงเรียกว่า ออร์เคสตรา (Orchestra) ซึ่งมีผู้ควบคุมวง (Conductor) เป็นผู้อำนวยการและนำการบรรเลงหรือบางท่อนของเพลง
3. **วงดุริยางค์ หรือ วงออร์เคสตรา** หมายถึง วงดนตรีมาตรฐานคลาสสิกที่ประกอบด้วย 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเครื่องสาย เครื่องลมไม้ เครื่องลมทองเหลือง และเครื่องตี
4. **ยุคบาโรค** หมายถึง ช่วงเวลาของศิลปะดนตรียุโรปจากประมาณปี ค.ศ. 1600-1750
5. **ยุคคลาสสิก** หมายถึง ช่วงเวลาของศิลปะดนตรียุโรปจากประมาณปี ค.ศ. 1750-1820
6. **ยุคโรแมนติก** หมายถึง ช่วงเวลาของศิลปะดนตรียุโรปจากประมาณปี ค.ศ. 1820-1900
7. **ยุคอิมเพรสชันนิสติก** หมายถึง ช่วงเวลาของศิลปะดนตรียุโรปจากประมาณปี ค.ศ. 1900-1910)
8. **ดุริยางค์** หมายถึง ผู้ประพันธ์ดนตรีในแนวดนตรีคลาสสิกของตะวันตก โดยแปลมาจากคำว่า Composer โดยที่ผู้แต่งเพลงมักจะแต่งทั้งทำนองหลัก และแนวประสานทั้งหมด เพื่อให้ให้นักดนตรีเป็นผู้นำบทเพลงนั้นไปบรรเลงอีกทอดหนึ่ง โดยนักดนตรีจะต้องบรรเลงทุก

รายละเอียดที่ศึกษาก็ได้กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด

9. การออกแบบเลขศิลป์ หมายถึง การออกแบบรูปภาพสัญลักษณ์ที่มองเห็นด้วยตา (เป็นทัศนศิลป์อย่างหนึ่ง) และมีหน้าที่สื่อสารความหมายที่ต้องการ เป็นคำที่แปลมาจากภาษาอังกฤษ Graphic design เช่น โปสเตอร์, แผ่นพับ, รายงานประจำปี, บัตรเชิญ เป็นต้น

10. องค์ประกอบ หมายถึง ส่วนประกอบของงานออกแบบ เช่น จุด (Dot), เส้น (Line), รูปร่าง (Shape), สี (Color), ตัวอักษร (Typeface), ภาพประกอบ (Image) เป็นต้น

11. การจัดวางองค์ประกอบ หมายถึง การจัดการกับ จุด (Dot), เส้น (Line), รูปร่าง (Shape), สี (Color), ตัวอักษร (Typeface), ภาพประกอบ (Image) เป็นต้น ด้วยหลักการจัดตำแหน่งและโครงสร้างต่างๆ ได้แก่ เอกภาพ, สมดุล, สัดส่วน, เคลื่อนไหว, ขัดแย้ง, จังหวะ

12. รูปแบบ หมายถึง ลีลา ลักษณะภายนอกขององค์ประกอบของการออกแบบทางเลขศิลป์ที่มองเห็นได้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบข้อมูลทั่วไปและความรู้ด้านประวัติศาสตร์ดนตรีเพื่อสุนทรีย์ในการชมดนตรีคลาสสิกในยุคต่างๆ ได้เข้าใจลักษณะเพลงประพันธ์มากได้มากยิ่งขึ้น
2. ได้ความรู้ด้านประวัติศาสตร์การออกแบบเลขศิลป์และทราบถึงลักษณะองค์ประกอบที่ปรากฏในแต่ละยุคสมัย
3. ได้ทราบถึงแนวทางการใช้องค์ประกอบและการวางจัดองค์ประกอบในการออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์ที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์งานแสดงดนตรีคลาสสิกในยุคต่างๆ ที่เหมาะสมสอดคล้องเชื่อมโยงกันไปกับรูปแบบและลักษณะของดนตรีคลาสสิกในแต่ละยุค
4. เพื่อให้ผู้ที่ต้องการศึกษาเข้าใจถึงกระบวนการคิด และวิธีการออกแบบที่เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่สามารถนำไปศึกษาและประยุกต์ใช้ในการออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์ที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์งานแสดงดนตรีคลาสสิกในยุคต่างๆ

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

จากวัตถุประสงค์ของงานวิจัยเพื่อให้ได้คำตอบเกี่ยวกับการเลือกใช้องค์ประกอบและการจัดองค์ประกอบทางเลขคณิตเพื่อที่จะสามารถนำไปใช้ในการออกแบบให้สอดคล้องกันกับงานแสดงดนตรีคลาสสิกที่ได้กำหนดไว้ในขอบเขตของงานวิจัย ในบทนี้จึงได้ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีต่างๆ ที่ใช้ในการทำวิจัย เพื่อสร้างความเข้าใจเบื้องต้นของข้อมูลรวมถึงหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกข้อมูล ทฤษฎีสำหรับการวิจัยและการวิเคราะห์ เพื่อให้ได้คำตอบที่มีความเหมาะสมและใช้งานได้จริง โดยบทนี้จะประกอบไปด้วยข้อมูลหลัก 2 ส่วนด้วยกัน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทางประวัติศาสตร์ดนตรีคลาสสิกและข้อมูลทางประวัติศาสตร์การออกแบบเลขคณิต

ข้อมูลทางประวัติศาสตร์ดนตรีคลาสสิก

เมื่อพิจารณาถึงการแสดงดนตรีคลาสสิกในแต่ละครั้งพบว่า ส่วนใหญ่จะแบ่งลักษณะการแสดงตามยุคสมัยของดนตรี แต่ก็ไม่เสมอไปที่ในหนึ่งการแสดงนั้นจะแสดงเฉพาะเพลงในยุคนั้นยุคเดียว บางครั้งอาจมีเพลงในยุคนั้นแทรกเข้ามาด้วยเหมือนกัน โดยแต่ละการแสดงผู้จัดงานมักจะเลือกมาเพียงยุคเดียวเป็นไฮไลท์ของการแสดง ส่วนรายละเอียดแนวเพลงนั้นผู้ชมสามารถอ่านเพิ่มเติมได้ในแผ่นพับ โบรชัวร์

ในการแสดงดนตรีคลาสสิก ผู้แสดงมักพยายามที่จะรักษารูปแบบของบทเพลงเอาไว้ เช่นว่า หากเป็นการเล่นเพลงของโมสาร์ท (Wolfgang Amadeus Mozart) ซึ่งเป็นดุริยางค์เพลงในยุคคลาสสิก ผู้แสดงจะเล่นเพลงตามแนวของยุคคลาสสิก จะไม่มีผู้ใดนำเพลงของโมสาร์ทมาเล่นตามแนวของยุคบาโรกหรือยุคโรแมนติก การรักษารูปแบบของการแสดงให้เป็นไปตามยุคของเพลงเป็นสิ่งสำคัญ อย่างไรก็ตามยังมีนักดนตรีบางคนที่ต้องการปรับรูปแบบของการแสดงให้เข้ากับยุคปัจจุบัน ทั้งนี้เนื่องจากในปัจจุบันมีวิวัฒนาการของเครื่องดนตรีที่เปลี่ยนไป จึงเปิดกว้างเพิ่มทางเลือกให้กับผู้ชมและผู้ฟังว่าชอบการแสดงในรูปแบบใด (ณรุทธ์ สุทธิจิตต์ 2549 : 5)

งานวิจัยฉบับนี้ได้เลือกที่จะศึกษารูปแบบของดนตรีคลาสสิกโดยกำหนดขอบเขตของการศึกษาหลักที่แบ่งตามยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ของดนตรีคลาสสิก และจากข้อมูลด้านวิวัฒนาการของดนตรีคลาสสิกในงานวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งเน้นโดยเริ่มตั้งแต่ยุคบาโรกจนถึงยุคโรแมนติกเป็นลำดับ แบ่งเป็นเรื่องหลักดังนี้

1. ที่มาและความหมายของดนตรีคลาสสิก เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการทำความเข้าใจที่ตรงกันเกี่ยวกับดนตรีคลาสสิก

2. ลักษณะดนตรีคลาสสิกในแต่ละยุค เป็นการรวบรวมข้อมูลพื้นฐานให้ทราบถึงเรื่องราวและลักษณะเด่นของแต่ละยุคเพื่อที่จะได้ศึกษา วิเคราะห์สรุปบุคลิกลักษณะเด่นในแต่ละยุคเพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบกับแบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการออกแบบ เพื่อได้คำตอบตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยต่อไป

3. คีตกวีหรือดุริยางค์ทางดนตรีคลาสสิกที่มีความสำคัญในแต่ละยุค คีตกวีเป็นบุคคลสำคัญที่ทำให้ดนตรีเจริญมาจนถึงปัจจุบัน เป็นผู้ประพันธ์ผลงานเพลงคลาสสิกที่มีคุณภาพ ซึ่งถ้าหากไม่มีคีตกวีเป็นผู้สร้างสรรค์แล้ว ดนตรีก็จะเกิดไม่ได้ อีกทั้งหากเราทราบเรื่องราวชีวิตของคีตกวีก็จะทำให้ผู้ฟังมีความซาบซึ้งในบทเพลงมากยิ่งขึ้น อีกทั้งรูปแบบของดนตรีที่คีตกวีได้สร้างขึ้นนั้นมีความแตกต่างกันไปในแต่ละยุคสมัย และยังเป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับใช้ในการออกแบบต่อไปได้ว่าผลงานที่ใช้แสดงนั้นคีตกวีท่านนี้อยู่ในยุคสมัยใด เพื่อที่จะได้เลือกใช้องค์ประกอบและการจัดวางองค์ประกอบทางเลขคณิตปีได้เหมาะสมตรงกับยุคสมัย

ข้อมูลทางประวัติศาสตร์การออกแบบเลขคณิตปี

ในส่วนนี้เป็นการรวบรวมข้อมูลเนื้อหาทางประวัติศาสตร์ด้านการออกแบบทางเลขคณิตปีเพื่อให้ทราบถึงลักษณะเด่นขององค์ประกอบศิลป์ที่ปรากฏอยู่ในยุคต่างๆ ของสมัยดนตรีว่ามีลักษณะเช่นใด มีวิวัฒนาการมาอย่างไร รูปแบบและแนวคิดทางศิลปะของแต่ละยุค เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สอดคล้องกับประวัติศาสตร์ดนตรีคลาสสิก ข้อมูลในส่วนนี้ศึกษาโดยแบ่งตามยุคสมัยของดนตรีคลาสสิกเป็นเกณฑ์ในการวิจัย จึงทำให้ในบางช่วงของยุคสมัยดนตรีคลาสสิกเมื่อนำมาเทียบกับยุคสมัยทางการออกแบบนั้น ได้ปรากฏรูปแบบทางการออกแบบมากกว่าหนึ่ง พร้อมศึกษาโดยรวบรวมตัวอย่างผลงานออกแบบทางเลขคณิตปีของแต่ละยุค จำนวนตัวอย่าง 50 ชิ้นต่อยุคสมัย และนำไปวิเคราะห์หาลักษณะองค์ประกอบศิลป์ด้วยตารางเครื่องมือในการวิจัย แล้วจึงนำไปสรุปลักษณะเด่นขององค์ประกอบศิลป์ที่ปรากฏในแต่ละยุค เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบกับแบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการออกแบบทางเลขคณิตปีต่อไปเพื่อได้คำตอบตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย โดยแบ่งเป็นเรื่องหลักดังนี้

1. การออกแบบเลขคณิตปีในแต่ละยุค เป็นการรวบรวมข้อมูลพื้นฐานให้ทราบถึงเรื่องราวและลักษณะเด่นขององค์ประกอบที่ใช้ในการออกแบบที่ปรากฏในยุคต่างๆ

2. ตัวอย่างงานออกแบบในแต่ละยุค เพื่อใช้ประกอบเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ด้วยตารางเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย เพื่อสรุปลักษณะเด่นขององค์ประกอบศิลป์ที่ปรากฏในงานออกแบบทางเลขคณิตปีในแต่ละยุค โดยมีทั้งหมด 300 ตัวอย่าง แบ่งเป็นจำนวน 50 ชิ้นต่อยุคสมัย ทั้งนี้ผู้วิจัยได้เพิ่มตัวอย่างผลงานทางจิตรกรรมในสมัยบาโรคและสมัยคลาสสิก เพื่อทำการวิเคราะห์เรื่องสีเพิ่มขึ้นอีก 100 ชิ้น โดยแบ่งเป็นสมัยละ 50 ชิ้น เนื่องจากข้อมูลทางวรรณกรรมด้านประวัติศาสตร์ที่ได้ทำการค้นคว้านั้น พบว่าเป็นยุคสมัยที่เริ่มสร้างแม่พิมพ์ขึ้นจึงทำให้งานสิ่งพิมพ์ส่วนใหญ่ที่พบเจอเป็นงานพิมพ์สีเดียวหรือไม่เกินสองสีซึ่งเป็นส่วนน้อย ทำให้ไม่สามารถทำการ

วิเคราะห์เรื่องสีได้ จึงต้องเพิ่มตัวอย่างขึ้นมาในส่วนนี้ และนำผลวิเคราะห์ไปใช้เป็นข้อมูลประกอบกับแบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญทางการออกแบบ เพื่อได้คำตอบตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยต่อไป

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบและการจัดองค์ประกอบทางการออกแบบเลขนศิลป์

การศึกษาข้อมูลในส่วนนี้ เพื่อให้ได้คำตอบตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยจึงได้รวบรวมข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับองค์ประกอบและการจัดองค์ประกอบเลขนศิลป์จากข้อมูลทางวรรณกรรมและงานวิจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นข้อมูลสนับสนุนและอ้างอิง ในการกำหนดตารางเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อสรุปวิเคราะห์หาองค์ประกอบศิลป์ และแนวทางการจัดองค์ประกอบศิลป์ที่ใช้ประกอบแบบสอบถามสำหรับผู้เชี่ยวชาญทางการออกแบบเลขนศิลป์ต่อไป โดยแบ่งเป็นเรื่องหลักดังนี้

1. องค์ประกอบทางการออกแบบเลขนศิลป์ (Graphic design elements)
2. หลักการจัดองค์ประกอบ (Composition) หรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหลักการออกแบบ

(Design principles)

โดยมีรายละเอียดและที่มาดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทางประวัติศาสตร์ดนตรีคลาสสิกและประวัติศาสตร์การออกแบบเลขนศิลป์

ที่มาและความหมายของ “ดนตรีคลาสสิก”

เพลงคลาสสิกหรือนดนตรีคลาสสิก หมายถึง ดนตรีที่มีแบบแผน มีไวยากรณ์ดนตรี และกระบวนแบบที่มีหลักการ มีความเป็นอมตะหรือไม่ตายง่าย ๆ ทรงคุณค่าทางศิลปะ นอกจากอารมณ์ลึกซึ้งละเอียดอ่อนแล้ว ยังทรงคุณค่าในเชิงสังคม เป็นกระจกสะท้อนยุคสมัยได้เป็นอย่างดี เพลงคลาสสิกเป็นความหมายดนตรีระดับจิตรศิลป์ของตะวันตกเคียงคู่ศิลปะแขนงอื่นๆ ที่ได้ถูกเรียก คลาสสิก ในช่วงเวลา ค.ศ. 1750 - 1825 เป็นความหมายในเชิงสไตลศิลปะและสุนทรียะของยุคสมัย ดนตรีคลาสสิกในความหมายนี้ได้คลี่คลายต่อเนื่องมาจาก ดนตรีบาโรค ในคริสต์ศตวรรษที่ 17-18 และต่อไปยัง ยุคโรแมนติก ในคริสต์ศตวรรษที่ 19 (สถาบัน รัตนเรือง 2548 : 1)

พิชัย วาสนาส่ง (2546 : 42-43) ได้ให้แนวความคิดว่า ดนตรีคลาสสิกเริ่มเกิดขึ้นในสมัยบาโรค (Baroque) ซึ่งเกิดขึ้นระหว่าง คริสต์ศตวรรษที่ 17 และ 18 โดยคริสต์ศาสนามีบทบาทสำคัญเชื่อมโยงพลังทางงานศิลป์ให้มีความอลังการในทุกแขนง การประดับประดาอาคารสถาปัตยกรรมที่งดงามจิตรเหล่านี้ ย่อมส่งผลต่องานประพันธ์ดนตรีด้วย ดุริยกวี เช่น คลอดิโอ มอนเตเวร์ดี โดเมนิโค สการ์ลาตี วิวาลดี ได้สร้างรากฐานชิ้นงานคีตนิพนธ์ต่าง ๆ มากมาย อีกมุมมองหนึ่งระบบอุปถัมภ์ช่วยให้ความเจริญก้าวหน้าของศิลปะเป็นไปได้อย่างกว้างขวาง ผู้มีความรู้ความสามารถได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่ ถ้าเราพิจารณาตามที่ พิชัย วาสนาส่ง ได้กล่าวไว้ข้างต้น ดนตรีคลาสสิกในนัยความหมายของท่าน คือ ดนตรีที่มีรูปแบบการประพันธ์ที่แน่นอน มีระเบียบ

ข้อกำหนด ทฤษฎีอย่างชัดเจน ซึ่งในก่อนหน้ายุคบาโรกยังไม่มีเอกลักษณ์เด่นชัดเท่า ดังนั้น ความ เป็นดนตรีคลาสสิกจึงกินขอบเขตของยุคบาโรกเรื่อยมา

ในงานวิจัยชิ้นนี้ได้กำหนดขอบเขตความหมายดนตรีคลาสสิกไว้ หมายถึงดนตรีที่ถือ กำเนิดในฝั่งตะวันตกเท่านั้น มีรากฐานทางวัฒนธรรมมาเนิ่นนานเช่นเดียวกับศิลปะวิจิตรของ ชนทุกชาติที่สืบสานประวัติศาสตร์มายาวไกล มีรูปแบบและขั้นตอนการสร้างสรรค์ที่ค่อนข้างเป็น ระบบระเบียบเพราะเป็นศิลปะวิจิตร เป็นผลผลิตที่ผู้คนในสังคมค่อยๆ หล่อหลอมบทเพลงไพเราะ ต่างๆ ที่พัฒนาแตกต่างกันไปในแต่ละยุคสมัย แต่ศึกษาตามประวัติศาสตร์แล้วนั้น ได้แบ่งออก เป็น 7 ยุคสมัยโดยเริ่มต้นจาก “เพลงสวด” ที่พระใช้ในพิธีศักดิ์สิทธิ์ของคริสต์ศาสนาในยุคกลาง (Middle Ages ค.ศ. 500-1400) สมัยกลางเป็นยุคสมัยที่คริสต์ศาสนามั่นคงรุ่งเรืองเป็นศูนย์กลาง ทุกคนมีจุดประสงค์หลักด้านจิตวิญญาณที่มุ่งสู่ดินแดนแห่งพระเจ้า ดนตรีจึงถูกแต่งขึ้นเพื่อเป็น เพลงที่ใช้ในโบสถ์ เพลงสวดที่เรียบง่ายแต่ไพเราะจับใจของนักแต่งเพลงนิรนาม ซึ่งต่อมาเพลงถูก พัฒนาโดยนักแต่งเพลงในช่วงท้ายของยุคกลางนำมาประพันธ์ต่อในแง่ของเทคนิควิธีและสุนทรีย์ยะ จนเข้าสู่ยุคฟื้นฟูศิลปวิทยาการ (Renaissance ค.ศ. 1400-1600)

จากนั้นดนตรีคลาสสิกก็เริ่มพัฒนาจนมีไวยากรณ์ที่สลับซับซ้อนลึกซึ้งยิ่งขึ้นเรื่อยๆ ไม่ใช่แค่เพียงสื่อสารกับพระเจ้าตามแนวคิดดั้งเดิม เพลงบางส่วนถูกพัฒนาออกนอกกำแพงโบสถ์ มาเป็นศิลปะดนตรีชั้นสูงในรั้ววังของเจ้านายแห่งราชสำนักต่างๆ ของยุคฟื้นฟูศิลปวิทยาการ ตลอดจนยุคถัดมาเรียกว่า ยุคบาโรก (Baroque ค.ศ. 1600-1750) เป็นยุคที่ระบอบสมบูรณาญา สิทธิราชในยุโรปเข้มแข็งเรื่องอำนาจที่สุด องค์กษัตริย์ทรงมีพระหฤทัยกว้างขวางใฝ่ความรู้และ นับถือความคิดอันเสรีของมนุษย์ ดนตรีคลาสสิกก็เริ่มแผ่กระจายไปสู่ชนชั้นทั่วไปและกว้างขวาง มากยิ่งขึ้น จากเดิมที่เคยแสดงเฉพาะภายในโบสถ์ในวังเท่านั้นมาสู่หอแสดงดนตรีสาธารณะ ใน ยุคนี้สังคมเริ่มเปิดกว้างมากขึ้น สังคมยุคบาโรกจำต้องปรับตัวเปิดทางเรื่อยมาจนถึงสมัยคลาสสิก (Classical period ค.ศ. 1830-1910)

จะเห็นได้ว่าเพลงคลาสสิกมีอายุที่ยาวนานกว่า 1,500 ปี แต่บทเพลงคลาสสิกที่ใช้ บรรเลงบนเวทีและการฟังเป็นหลักใหญ่ในทุกวันนี้ จะเป็นเพลงที่อยู่ในรอบประมาณ 200 ปี เท่านั้น ครอบคลุมช่วงเวลาประมาณยุคบาโรกเป็นต้นมา (สดับพิณ รัตนเรือง 2548 : 5) ผู้วิจัยได้ แบ่งข้อมูลทางประวัติศาสตร์ของดนตรี เทียบกับกับข้อมูลทางประวัติศาสตร์ของการออกแบบทาง เลขศิลป์ เพื่อที่จะได้เห็นภาพรวมได้ง่ายขึ้นในการวิเคราะห์ถึงลักษณะองค์ประกอบทางเลข- ศิลป์ที่ปรากฏในยุคต่างๆ ของยุคสมัยทางดนตรี มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ดนตรีสมัยบาโรค (The Baroque Period) ช่วงปี ค.ศ. 1600 - 1750

ลักษณะเด่นของดนตรีสมัยบาโรค

คำว่า “บาโรค” เป็นคำเรียกชื่อยุคหนึ่งแคว้นทางดนตรี ผู้ที่นำคำนี้มาใช้เป็นคนแรกคือ คุตซาซส์ เขาได้ใช้คำว่า บาโรค ในตำราประวัติศาสตร์ดนตรีที่เขาประพันธ์ขึ้น เพื่อเป็นการระบุถึงยุคของดนตรียุคหนึ่ง อันเป็นประโยชน์สำหรับการแบ่งแยกช่องว่างของเวลาระหว่างดนตรีในยุคเรอเนสซองส์ และ ยุคคลาสสิก โดยมีความสอดคล้องกันกับพัฒนาการทางศิลปะในแขนงอื่น ๆ (เอกชาติ จันอุไรรัตน์ 2551 : 9) ซึ่งเป็นเวลาร่วม 150 ปี สมัยบาโรคเป็นสมัยที่ยาวนาน รูปแบบของเพลงจึงมีการเปลี่ยนแปลงไปตามเวลา ในช่วงนี้นั้นสภาพทางการเมืองไม่ได้สงบไปกว่ายุคก่อนหน้า ในทางวิทยาศาสตร์จัดเป็นยุคแห่งการค้นพบใหม่ ในขณะที่วิทยาศาสตร์เจริญก้าวหน้าขึ้นศาสนาก็เริ่มซบเซา และในขณะเดียวกันชนชั้นสูงในสังคมเริ่มให้การสนับสนุนและชื่นชอบในงานศิลปะเป็นอย่างมาก (คมสันต์ วงศ์วรรณ 2551 : 54) อย่างไรก็ตามรูปแบบของเพลงในยุคนี้สามารถกล่าวได้ว่าแตกต่างไปจากยุคอื่น ๆ คือ การใช้เครื่องดนตรีหรือเสียงร้องเล่นประสานกัน เช่น เสียงร้องประสานกับเครื่องดนตรี หรือ การเดี่ยวประสานกันบ้าง (ณรุทธ์ สุทธิจิตต์ 2549 : 173) ยุคนี้เริ่มขึ้นพร้อมกับการกำเนิดของอุปรากร (Opera) ใน ค.ศ.1600 และสิ้นสุดลงในปี ค.ศ 1750 เมื่อภาคเสียงชีวิต แม้นดนตรียุคนี้จะเป็นดนตรีเพื่อการฟังมากขึ้นแต่ส่วนใหญ่ก็อยู่บนพื้นฐานของเพลงสวด และยังให้ความสำคัญกับเนื้อร้องมาก นักดนตรีส่วนมากได้รับการอุปถัมภ์เลี้ยงดูจากโบสถ์ ราชสำนัก และผู้มีเงิน ดังนั้นบทเพลงที่เขียนขึ้นจึงเป็นการเขียนเพื่ออาชีพ ไม่ใช่มาจากแรงบันดาลใจภายในของตัวเอง ไม่ว่าจะเป็เพลงที่ใช้ในศาสนพิธี เพื่อให้ความสำราญหรือเฉลิมฉลองโอกาสพิเศษในราชสำนัก

ในยุคนี้ยังไม่มี การบรรเลงดนตรีเพื่อการฟังของสามัญชนมากดังเช่นในปัจจุบัน แต่มีโรงอุปรากรซึ่งพาณิชย์แห่งแรกเกิดขึ้นที่เมืองเวนิซ ประเทศอิตาลีในปี ค.ศ.1637 (สุรพงษ์ บุณนาค 2549 : 9) ยุคบาโรค เป็นยุคที่ดนตรีเริ่มเปลี่ยนไปจากแนวเดิมที่เป็นมา เพลงศาสนาตามแบบดั้งเดิมที่เล่นอยู่ตามโบสถ์เริ่มจากหมดสิ้นไปมีการเขียนเพลงศาสนาตามแนวใหม่ขึ้นมาแทน มีการแบ่งโน้ตดนตรีออกเป็นบาร์ มีจังหวะจะโคนที่เน้นยิ่งขึ้น เป็นแนวทางซึ่งก่อให้เกิดเพลงอย่างโซนาต้า, ซิมโฟนี, คอนเซอร์โต้, โอเวอร์เชอร์ เป็นต้น

ชนชั้นกลางผู้มีฐานะเริ่มเข้ามาเกี่ยวข้องกับดนตรีมากขึ้น ดนตรีเริ่มแพร่ออกไปจากโบสถ์และราชสำนักสู่ชนชั้นกลางที่มีเงินผู้ต้องการความรื่นรมย์จากสิ่งนี้ และก่อให้เกิดการแสดงดนตรีต่อประชาชนขึ้น บรรดานักดนตรีและนักแต่งเพลงต่างก็สนองความต้องการในด้านนี้ โดยจัดตั้งโรงเรียนสอนดนตรี แล้วตามร้านกาแฟก็จัดให้มีการแสดงดนตรีขึ้นอีกด้วย (สุรพงษ์ บุณนาค 2549 : 18)

ลักษณะสำคัญอีกอย่างหนึ่งของดนตรีสมัยบาโรคคือการทำให้เกิด “ความตัดกัน” (Contrasting) เช่น ในด้านความเร็ว-ความช้า ความดัง-ความค่อย การบรรเลงเดี่ยว-การบรรเลงร่วมกัน วิธีเหล่านี้พบในงานประเภททริโอโซนาตา (Trio Sonata) คอนแชร์โตกรอสโซ (Concerto Grosso) ซิมโฟเนีย (Symphonia) และกันตาตา (Cantata) ตลอดสมัยนี้ คีตกวีมิได้

เขียนบทเพลงส่วนใหญ่ของเขาขึ้นอย่างครบบริบูรณ์ ทั้งนี้เพราะเขาต้องการให้ผู้บรรเลงมีโอกาสแสดงความสามารถการเล่นโดยอาศัยคีตปฏิภาณหรือการด้นสด (Improvisation) และการประดิษฐ์เม็ดพราว (Ornamentation) ในแนวของตนเอง (คมสันต์ วงศ์วรรณ 2551 : 107 - 109) ในสมัยบาโรคนี้ การบันทึกตัวโน้ตได้รับการพัฒนามาจนเป็นลักษณะการบันทึกตัวโน้ตที่ใช้ในปัจจุบันคือการใช้บรรทัด 5 เส้น การใช้กุญแจซอล (G Clef) กุญแจฟา (F Clef) กุญแจอัลโต และกุญแจเทเนอร์ (C Clef) มีการใช้สัญลักษณ์ตัวโน้ตและตัวหยุดแทนความยาวของจังหวะและตำแหน่งของตัวโน้ตบรรทัด 5 เส้นแทนระดับเสียง และยังมีตัวเลขบอกอัตราจังหวะมีเส้นกันห้องและสัญลักษณ์อื่น ๆ เพื่อใช้บันทึกลักษณะของเสียงดนตรี

อย่างไรก็ตาม ลักษณะทั่วไปของดนตรีสมัยบาโรคสามารถสรุปกว้าง ๆ ได้ดังนี้

1. นิยมใช้เบสเป็นทั้งทำนองและแนวประสานเรียกว่า Basso Continuo และมีวิธียืนยันเรียกว่า Figured bass
2. เริ่มมีการประสานเสียงแบบ Homophony ซึ่งเป็นการประสานเสียงแบบอิงคอร์ดและหลายแนวท่อนแนวเดี่ยวให้เด่น
3. นิยมใช้บันไดเสียงเมเจอร์ (Major) และไมเนอร์ (Minor) แทนโมด (Mode)
4. เคาน์เตอร์พอยต์ (Counterpoint) ยังคงเป็นลักษณะเด่นของสมัยนี้อยู่ โอมโอฟนี (Homophony) มีบทบาทท่อนส่งให้เคาน์เตอร์พอยต์ สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
5. มีการระบุความเร็ว-ช้า และหนัก-เบา ลงไปในผลงานบ้าง เช่น adagio, andante และ allegro เป็นต้น
 - 5.1 เทคนิคของการ Improvisation ได้รับความนิยมสูงสุด
 - 5.2 มีคีตลักษณ์ (Form) ใหม่ ๆ เกิดขึ้นหลายแบบ
 - 5.3 มีการจำแนกหมวดหมู่ของคีตนิพนธ์และบัญญัติศัพท์ไว้ชัดเจน
 - 5.4 อุปรากร (Opera) ได้กำเนิดและพัฒนาขึ้นในสมัยนี้

(ธนรุทธ์ สุทนต์จิตต์ 2535 : 147)

จากประวัติศาสตร์ด้านดนตรีนั้น เราจะเห็นว่าในยุคบาโรคนี้จัดเป็นช่วงเวลาที่ดินตรีเริ่มถูกบันทึกไว้ในด้านการเผยแพร่ออกสู่ภายนอกได้มากขึ้น นอกเหนือจากการรับใช้เพียงแค่ออยู่ในโบสถ์หรือในราชสำนักเท่านั้น ดังนั้นจึงทำให้เริ่มมีการบันทึกเรื่องราวของศิลปินนักประพันธ์เพลงที่สำคัญโดยเริ่มจากยุคบาโรคเป็นไป นักประพันธ์เพลงคนสำคัญมีดังนี้

นักประพันธ์เพลงที่สำคัญ

คีตกวีที่มีความสำคัญในยุคบาโรค ได้แก่

อันโตนิโอ วิวัลดี (Antonio Vivaldi) มีช่วงชีวิตระหว่างปี ค.ศ. 1678 – 1741 ผู้ประพันธ์เพลงและนักไวโอลินชาวอิตาลี เกิดปี 1678 ที่เมืองเวนิสอันลือชื่อ เป็นลูกของนักไวโอลินประจำโบสถ์เซนต์มาร์ก (St. Mark's) ในเมืองเวนิส วิวัลดีได้รับการฝึกฝนเบื้องต้นทางด้านดนตรีจากพ่อ จากนั้นได้เรียนกับ จีโอวานนี เลเกรินซี (Giovanni Legrenzi) อาจารย์ดนตรีผู้มีชื่อเสียงวิวัลดีเป็นพระ

ซึ่งได้รับผิดชอบการสนนดนตรีให้สถานเลี้ยงเด็กหญิงกำพร้าแห่งกรุงเวนิส (คมสันต์ วงศ์วรรณ 2551 : 110)

ภาพที่ 2 วิวัลดี

ที่มา : คมสันต์ วงศ์วรรณ, ดนตรีตะวันตก (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551), 10.

ลักษณะเฉพาะของดนตรีของวิวัลดี คือ การประสานเสียงและลักษณะของแนวทำนองที่ไพเราะคล้ายเพลงร้องที่ไม่ค่อยพบในบทเพลงประเภทดนตรีบรรเลงล้วนในยุคนี้ และความดัง-ค่อยของเพลงในระดับที่แตกต่างกันอย่างมาก สิ่งเหล่านี้ทำให้มีผลงานของเขาถูกวิจารณ์ว่ามีความแปลกใหม่ บ้างที่หัวเกาก็ว่างานของเขาประหลาด เมื่อวิวัลดีสิ้นชีวิตผลงานของเขาเกือบจะถูกลืมไปจนกระทั่งมีการรื้อฟื้นขึ้นมาใหม่ในช่วง ทศวรรษที่ 1930 หลังจากนั้นผลงานของเขาก็เป็นที่นิยมบรรเลงอย่างแพร่หลาย เป็นที่สนใจของผู้ประพันธ์เพลงโดยทั่วไป บาคให้การยกย่องผลงานของวิวัลดีมาก ถึงกับลอกคอนแชร์โตไว้เป็นสมบัติของตนเองถึง 10 บท และเรียบเรียงเสียงประสานผลงานบางชิ้นของวิวัลดีด้วย ผลงานที่มีชื่อเสียงมากที่สุดของวิวัลดี ได้แก่ คอนแชร์โต กรอสโซ ชุด The Four Seasons จากการทำทางความใจบุญสุนทานและดมสีแดงตลอดจนการแต่งเนื้อแต่งตัวสีสันก็กระเด็นไปทางพระของเขานั่นเอง ทำให้คนทั่วไปเรียกเขาว่า "Il prete rosso" (The Red Priest) หรือเป็นภาษาไทยเรียกว่า "พระแดง" (ธนุทธิ์ สุทธิจิตต์ 2535 : 149)

เพลงที่วิวัลดีแต่งโดยมากมักเป็นเพลงสำหรับร้องและเล่นด้วยเครื่องดนตรีประเภทสตริง (String) ซึ่งมีผู้ชอบฟังมาก และมีนักแต่งเพลงในศตวรรษที่ 20 ของอิตาลีคนหนึ่งชื่อ คาเซลลา (Casella) ได้เขียนยกย่องงานของวิวัลดีไว้ว่า "เป็นผู้สร้างงานขึ้นมาด้วยความประณีตบรรจงอย่างยิ่ง สามารถทำให้ผู้ฟังปล่อยอารมณ์เคลิบเคลิ้มตามเนื้อและทำนองเพลงได้โดยไม่รู้ตัว" งานของวิวัลดี

มีมากมายไม่แพ้คีตกวีคนอื่น ๆ ปัจจุบันนี้งานของเขายังมีต้นฉบับเก็บรักษาไว้ที่ห้องสมุดเมืองเดรสเดน (Dresden Library) อย่างสมบูรณ์

โยฮันน์ เซบาสเตียน บาค (Johann Sebastian Bach) มีช่วงชีวิตระหว่างปี ค.ศ. 1685-1750 นักประพันธ์เพลงที่ทุกคนที่ศึกษาดนตรีคลาสสิกจะต้องรู้จัก เพราะเป็นผู้ที่สร้างผลงานคุณภาพไว้มากมาย ซึ่งต่อมาได้กลายเป็นบทเพลงที่ใช้เป็นตัวอย่างในการศึกษาทฤษฎีดนตรีจากบิดา เริ่มอาชีพนักดนตรีด้วยการเป็นนักร้องแกนและหัวหน้าวงประสานเสียงตามโบสถ์หลายแห่ง เป็นที่รู้จักของผู้คนในสมัยนั้นว่าเป็นนักเล่นคีย์บอร์ดฝีมือเยี่ยม แต่เป็นที่น่าเสียดายว่าไม่ได้รับการยกย่องในฐานะนักประพันธ์เพลงแต่อย่างใด จนกระทั่งหลังเสียชีวิตไปร่วม 100 ปี จึงมีคีตกวีในยุคโรแมนติกนำผลงานของบาคมารื้อฟื้น กลายเป็นที่รู้จักในฐานะนักประพันธ์เพลงชั้นเยี่ยมตั้งแต่นั้นมา บาคได้รับการยกย่องว่าเป็นคีตกวีช่วงท้ายของยุคบาโรกผู้ยิ่งใหญ่ และผู้ประพันธ์เพลงในลักษณะการสอดประสานทำนองยิ่งใหญ่คนสุดท้ายด้วย ในช่วงบั้นปลายชีวิตบาคสูญเสียการมองเห็น และตาบอดสนิทก่อนที่เขาจะลาจากโลกนี้ไปในขณะที่มีอายุได้ 65 ปี บาคมีลูกชายสามคนที่เจริญรอยตามเขาคือ ลูกชายคนโต วิลเฮลม ฟรีเดมานน์ (Wilhelm Friedemann) เป็นผู้มีอัจฉริยะในดนตรีประพันธ์เพลงสำหรับออร์แกนและคีย์บอร์ดไว้จำนวนหนึ่งแต่ไม่ประสบความสำเร็จในแวดวงดนตรี ตายจากโลกนี้ไปพร้อมกับความสิ้นเนื้อประดาตัว ลูกชายอีกคนหนึ่ง คือ คาร์ล ฟิลิป เอมานูเอล (Carl Philipp Emanuel) ประพันธ์เพลงสำหรับคีย์บอร์ดและซิมโฟนีในแนวของยุคคลาสสิกไว้ ซึ่งเป็นยุคที่เปียโนเข้ามาแทนที่ฮาร์ปซิคอร์ด และโจฮัน คริสเตียน (Johann Christian) ซึ่งไปมีชื่อเสียงในประเทศอังกฤษ ในฐานะนักแต่งเพลงซิมโฟนี คอนแชร์โตสำหรับเปียโน และโอเปร่าในแนวคลาสสิก

ภาพที่ 3 โยฮันน์ เซบาสเตียน บาค เมื่อสมัยยังหนุ่ม

ที่มา : สุรพงษ์ บุณนาค, ดนตรีแห่งชีวิต, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สารคดีในนามบริษัทวิริยะธุรกิจ จำกัด, 2549), 20.

ผลงานของบาคจัดแบ่งได้ 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ ผลงานสำหรับออร์แกน ผลงานสำหรับออร์เคสตราและเครื่องดนตรีอื่น ๆ นอกจากออร์แกน และผลงานสำหรับเพลงร้อง บทเพลงที่มีชื่อเสียงมีหลายบท เช่น Jesu, Joy of Man's Desiring, 48 Preludes and Fugues และ Goldberg Variations เป็นต้น

ลักษณะเด่นของงานประพันธ์ของบาค ได้แก่ รูปแบบและกฎเกณฑ์ที่เคร่งครัดในการประพันธ์ ซึ่งไม่ได้ทำให้ผลงานของบาคน่าเบื่อหรือซ้ำซากแต่อย่างใด กลับทำให้ผลงานของเขามีโครงสร้างที่แข็งแกร่งมั่นคง เมื่อรวมกับแนวทำนองที่ไพเราะ และเสียงประสานและการสอดทำนองที่กลมกลืน ก็ยิ่งทำให้มีเนื้อหาสาระอย่างสมบูรณ์

ผลงานอันยิ่งใหญ่ชิ้นสุดท้ายที่บาคเขียนไว้ได้แก่ The Art of Fugue ที่เป็นงานที่ผู้เชี่ยวชาญทางดนตรีต่างรู้สึกเกรงขามต่อเทคนิคอันไม่น่าเชื่อและความหมัดจดดงามที่บาคใส่ลงไป ในเพลงของตน และเป็นงานชิ้นสุดท้ายที่บาคทำไม่สำเร็จ เพราะช่วงปลายของชีวิตในปี ค.ศ. 1749 สุขภาพของเขาเริ่มเสื่อมโทรมลง นัยน์ตาของเขาต้องผ่าตัดมากกว่าหนึ่งครั้งโดยจักษุแพทย์ชาวอังกฤษ แต่ก็ไม่ประสบผลสำเร็จ อาการของเขาทรุดหนักลงทุกทีและหลังจากนั้นเขาได้เสียชีวิตลงในวันที่ 28 ก.ค. ปี ค.ศ. 1750 (สุรพงษ์ บุนนาค 2549 : 32)

จอร์จ ฟรีเดอริก ฮันเดล (George Frideric Hande) มีช่วงชีวิตระหว่างปี ค.ศ. 1685-1759 นักประพันธ์เพลงชาวเยอรมัน ที่เป็นที่รู้จักและใช้ชีวิตอยู่ในประเทศอังกฤษเป็นส่วนใหญ่ ฮันเดลเกิดในตระกูลผู้มีอันจะกิน บิดาเป็นหมอมือชื่อนักเปียโน ฮันเดลมีแววอัจฉริยะทางดนตรีมาตั้งแต่เด็ก แต่บิดาไม่สนับสนุนเพราะต้องการให้ฮันเดลเป็นนักกฎหมาย ฮันเดลจึงศึกษาทั้งดนตรีและกฎหมายควบคู่กันมาตลอด และในที่สุดฮันเดลก็เลือกอาชีพนักดนตรีจนกระทั่งสิ้นชีวิต ตลอดชีวิตของฮันเดลมีทั้งช่วงที่ประสบความสำเร็จสูงสุดและช่วงแร้นแค้น ทั้งนี้เนื่องจากฮันเดลเลือกที่จะอยู่ด้วยตัวของตัวเอง ไม่ต้องการทำงานรับใช้ราชสำนักหรือโบสถ์แห่งใดแห่งหนึ่งซึ่งเป็นลักษณะสังคมในสมัยนั้น ในช่วงบั้นปลายชีวิตของฮันเดลประสบเคราะห์กรรมเช่นเดียวกับบาค คือตาบอด ชีวิตในช่วง 7 ปีก่อนเสียชีวิต จึงเป็นชีวิตที่โดดเดี่ยวเดียวดาย ในวันที่ 6 เม.ย. ปี ค.ศ. 1759 ฮันเดลร่วมบรรเลงฮาร์ปซิคอร์ดในการแสดงออราทอรีโอซึ่งเขาเป็นผู้ประพันธ์ คือ Messiah ซึ่งเป็นการแสดงครั้งสุดท้ายของเขา หลังจากกลับมาฮันเดลเข้านอนพร้อมกับอาการป่วย และเสียชีวิตในวันที่ 14 เมษายน ศพของฮันเดลได้รับการฝัง ณ โบสถ์เวสต์มินสเตอร์

ฮันเดลเป็นคีตกวีผู้ยิ่งใหญ่ผู้หนึ่งในยุคนาโรว์เช่นเดียวกับบาค ซึ่งเขาโชคดีกว่าบาคตรงที่ฮันเดลมีโอกาสได้ชื่นชมกับความสำเร็จของตนเองในฐานะนักประพันธ์เพลง ผลงานของฮันเดลมีเป็นจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นอุปรากรออราทอรีโอบทเพลงสำหรับการบรรเลงด้วยเครื่องดนตรีต่างๆ อุปรากรที่ฮันเดลประพันธ์ไว้มีหลายบท เช่น Rinaldo, Berenide, Julius Caesar, Orlando และ Xerxes ออราทอรีโอ เช่น Saul, Israel in Egypt, Solomon และมีชื่อเสียงมากคือ Messiah นอกจากนี้ ยังมีบทเพลงบรรเลงต่าง ๆ เช่น Water Music, Music for the Royal Fireworks รวมถึงคอนแชร์โตกรอสโซ และเพลงสำหรับคีย์บอร์ดอีกมากมาย

จุดเด่นในดนตรีของฮันเดล คือ การผสมผสานกลมกลืนอย่างเหมาะสมของ ความสวยงามของดนตรีฝรั่งเศส แนวประสานเสียงที่มั่นคงของดนตรีอิตาลีเลียน และการสอดประสานทำนองตามแบบดนตรีเยอรมัน

ภาพที่ 4 ภาพของแฮนเดล ผู้เขียนเพลงศาสนาอันเลื่องลือของโลก

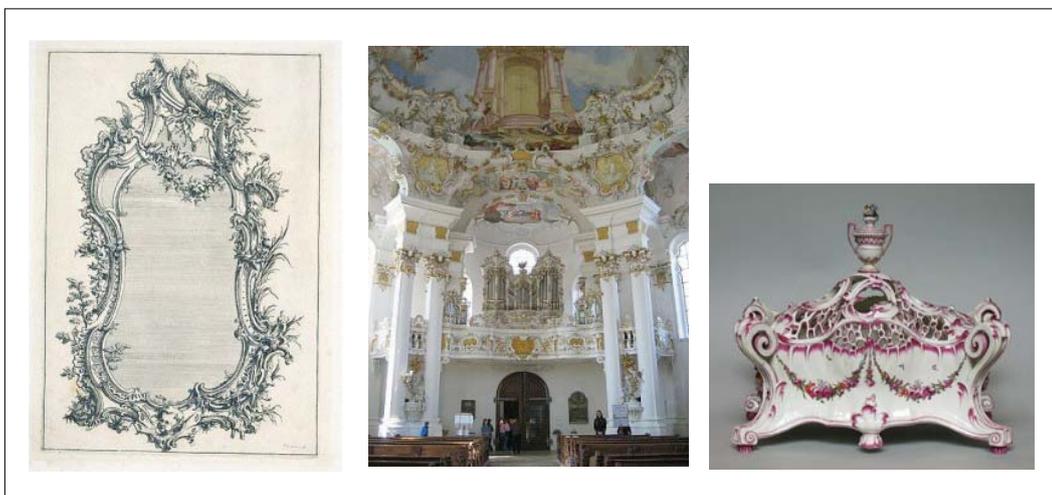
ที่มา : สุรพงษ์ บุณนาค, ดนตรีแห่งชีวิต, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สารคดีในนาม บริษัทวิริยะธุรกิจ จำกัด, 2549), 36.

ลักษณะเด่นและภาพรวมของงานออกแบบ

ราวศตวรรษที่ 17 ของพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 สร้างสรรค์ผลงานต่อจากอดีตมาตั้งแต่ยุคฟื้นฟูศิลปวิทยา (Renaissance) ของอิตาลีในศตวรรษที่ 16 ที่หันกลับมาองคุณค่าความงามของทฤษฎี หลักการ สัดส่วน ลวดลายและองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ถอดแบบอย่างมาจากศิลปะในยุคกรีกโรมัน สมัยบาโรกเป็นการสนองพระบัญชาของพระมหากษัตริย์อย่างเอาอกเอาใจ จนปรากฏผลงานเป็นที่ยอมรับต่อสายตาชาวโลกมีความหรูหราอลังการ อย่างยากที่จะหางานศิลปะและการออกแบบในยุคสมัยใดเปรียบเทียบได้

ลักษณะงานออกแบบในช่วงนี้ได้คาบเกี่ยวรูปแบบในสมัยโรโกโก (Rococo) คือในช่วงปี ค.ศ. 1730-1760 ศิลปะการตกแต่งภายในสมัยโรโกโก เริ่มต้นช่วงกลางศตวรรษที่ 18 ในรัชสมัยพระเจ้าหลุยส์ที่ 15 แห่งฝรั่งเศส ต่อจากบาโรกของพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 โดยมีที่มาจากคำว่า Rocaille หมายถึง หินหรือถ้ำที่สร้างขึ้นอย่างหยาบ ๆ รวมกับคำว่า Coquille ที่แปลว่า ฝาหอย ซึ่งเป็นรูปทรงที่นำมาใช้เป็นสัญลักษณ์และลวดลายหลักในการตกแต่งประดับประดา ทำให้เส้นลายและลวดลายมีลักษณะโค้งเว้า ลื่นไหลราวกับเปลวไฟ ดูอ่อนช้อยงดงามบางเบากว่าบาโรก ส่งผล

ให้ภาพรวมมีความอ่อนหวาน นุ่มนวล จุดเด่นอีกประการหนึ่ง ก็คือ การแบ่งห้องขนาดเล็กออกเป็นหลาย ๆ ห้อง เช่น ห้องรับรอง นั่งเล่น ห้องกาแฟ ห้องสมุด ดนตรี ที่มีประตูลับซ่อนอยู่บนผนัง เชื่อมต่อระหว่างห้องนอนกับห้องเสื้อผ้า บรรยากาศภายในห้องที่ออกแบบโรโกโกดูกลมกลืนเป็นเอกภาพ คือทุกสิ่งทุกอย่างในห้องไม่ว่าจะเป็นผนัง เฟอร์นิเจอร์ หรือเครื่องประดับ จะออกแบบเพื่อให้กลมกลืนสอดรับเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันอย่างต่อเนื่อง โรโกโกนับเป็นอีกหนึ่งในสไตล์หลุยส์ที่แพร่หลายในเมืองไทยด้วยเช่นกัน สอดคล้องกับรสนิยมของผู้ที่ไม่ชอบความใหญ่โตเทอะทะของเฟอร์นิเจอร์ที่มีน้ำหนักมาก แฝงไว้ด้วยท่าที และลีลาอันโก้หรู ฟุฟ่า ประณีต อ่อนช้อย (เอกชาติ จันอุไรรัตน์ 2551 : 9)

ภาพที่ 5 ลวดลายสไตล์แบบโรโกโก

ที่มา : Cooper Hewitt, Rococo : The Continuing Curve [Online], accessed 17 February 2012. Available from <http://archive.cooperhewitt.org>

รอกโคโคกับศตวรรษที่ 18

ศตวรรษที่ 18 โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงครึ่งหลัง เป็นช่วงที่มีการประชุมศิลปะหลายแนวเข้าด้วยกัน แต่สไตล์ที่โดดเด่นที่สุดในศตวรรษนี้ คือ โรโกโก (Rococo) เป็นคำที่สร้างขึ้นจากคำในภาษาฝรั่งเศสว่า โรโกเยอ (Rocaille) กับคำว่า โกก็เยอ (Coquille) (แปลว่า หิน กับ หอย อันเป็นสิ่งของที่นิยมใช้ประดับสวนสไตล์บาโรก) นักวิชาการมีความเห็นเกี่ยวกับโรโกโกไม่ตรงกัน บ้างก็เห็นว่าโรโกโกเป็นสไตล์อิสระ บ้างก็เห็นว่าเป็นเพียงรายการปิดท้ายสไตล์บาโรค แต่เหนือสิ่งใด โรโกโกเป็นสไตล์การแสดงออกที่เฉียบแหลมและมีความน่ารักแบบขี้เล่น เช่น คนร่างสูงส่ง่าไปจับกลุ่มในสวนและสนาม กามเทพกระโดดโลดเต้นอยู่รอบๆ คู่รักหญิงชาย เทพเจ้าและเทพธิดากำลังเกี่ยวพาราสิกัน โลกของโรโกโกเป็นโลกของความฝันเฟื่องและความสง่างาม ส่วนที่จัดว่าดีที่สุด

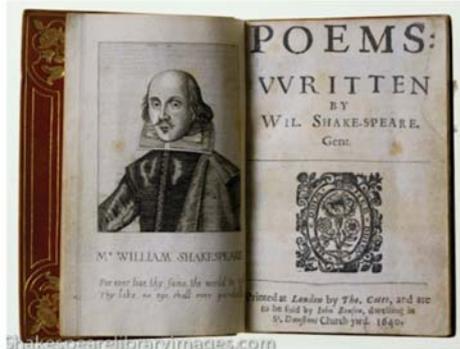
คือ โรโกโกใช้ความคาดไม่ถึงแบบคลื่นใต้น้ำ และการล้อเลียนซึ่งเตือนใจผู้ดูว่าใต้พื้นผิวที่ดูจริงจังมีความเป็นจริงซึ่งเป็นเรื่องเศร้า

โรโกโกเริ่มต้นตรงช่วงเปลี่ยนศตวรรษ ในบรรยากาศของราชสำนักที่แวร์ซายส์ หลังจากพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 สวรรคตเมื่อ ค.ศ. 1715 และความตกต่ำของเหล่าขุนนางและนางกำนัลที่เกิดขึ้นตามมา ศูนย์กลางของรสนิยมขยับจากราชสำนักไปสู่ โฮเทล (Hotel) ซึ่งเป็นแหล่งใหม่ที่เข้ามาอุปถัมภ์ค้ำชูศิลปิน และขยับจากอาณาจักรของราชวงศ์ฝรั่งเศส ไปสู่พวกขุนนางในเมืองหลวงอื่นๆ ของยุโรป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเยอรมนี สไตลโรโกโกตกมาเป็นของพวกผู้ครองนครและสำนักของคนเหล่านั้น ส่วนที่ตรงกันข้ามกับลักษณะที่ดูน่ารักของงานศิลปะสไตล์โรโกโก คือ ด้านการดนตรี ที่มีลักษณะจริงจังมีความเจริญก้าวหน้ากว่าในศิลปะด้านอื่น ๆ คีตกวีคนสำคัญ เช่น อันโตนิโอ วิวัลดี (Antonio Vivaldi) โยฮันน์ เซบาสเตียน บาค (Johann Sebastian Bach) ฟรานซ์ โจเซฟ เฮย์เดน (Franz Joseph Haydn) (เอกชาติ จันอุไรรัตน์ 2551 : 15-19)

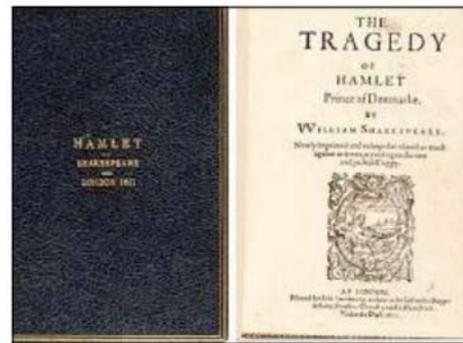

ภาพที่ 6 ภาพพิมพ์โลหะลวดลายแบบโรโกโก ออกแบบโดย Jacques de Lajoüe
ที่มา : Cooper Hewitt, Rococo : The Continuing Curve [Online], accessed 17 February 2012. Available from <http://archive.cooperhewitt.org>

ตัวอย่างผลงานออกแบบทางเลขนศิลป์และงานจิตรกรรมที่ปรากฏในยุคบาโร้ค จำนวน 100 ชิ้น

ภาพที่ 1 Poetry by William Shakespeare

ภาพที่ 2 A rare edition of William Shakespeare's "Hamlet"

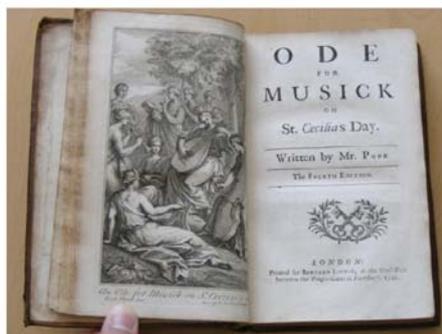
ภาพที่ 3 CERVANTES SAAVEDRA, Miguel de

ภาพที่ 4 An Heroic-Comical Poem by POPE, Alexander

ภาพที่ 5 An Heroic-Comical Poem by POPE, Alexander

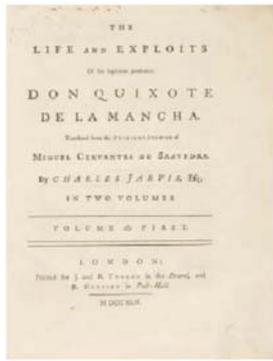

ภาพที่ 6 An Heroic-Comical Poem by POPE, Alexander

ภาพที่ 7 Histoire d'Angleterre by RAPIN de THOYRAS, Paul

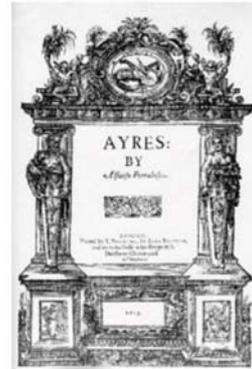
ภาพที่ 7 ตัวอย่างงานออกแบบแบบทางเลขนศิลป์ในยุคบาโร้ค

ภาพที่ 8 The life and exploits of the ingenious gentleman Don Quixote de la Mancha by CERVANTES Saavedra, Miguel de

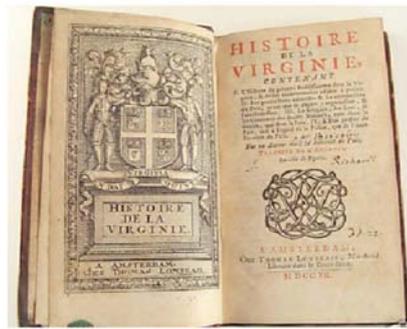
ภาพที่ 11 Mercurius Civicus. Londons Intelligencer 13-20 July 1643. Copyright ©1999, The British Library Board

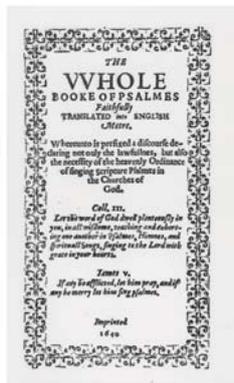
ภาพที่ 12 Concert chamber music for viols. by bur. Greenwich, English composer.

ภาพที่ 10 The Theory of the Earth by Burnet, Thomas

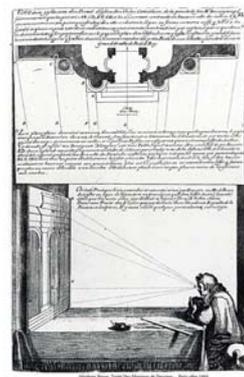
ภาพที่ 9 Histoire de la Virginie by Beverley, Robert, ca.

ภาพที่ 13 The Whole Book of Psalmes. by Stephen and Matthew Daye.

ภาพที่ 14 Leviathan book cover by Abraham Bosse

ภาพที่ 15 Traite' Des Manieres de Dessiner, Paris by Abraham Bosse

ภาพที่ 8 ตัวอย่างงานออกแบบทางเลขคณิตปีในยุคบาโรก

ภาพที่ 16 Tours, Paris by Abraham Bosse

ภาพที่ 17 Tours, Paris by Abraham Bosse

ภาพที่ 18 Tours, Paris by Abraham Bosse

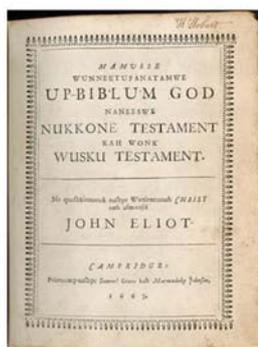
ภาพที่ 19 by N. de Iarmessin

ภาพที่ 20 by N. de Iarmessin

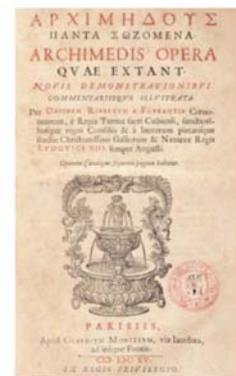
ภาพที่ 21 by N. de Iarmessin

ภาพที่ 22 The Ross, Block, and Evans collections

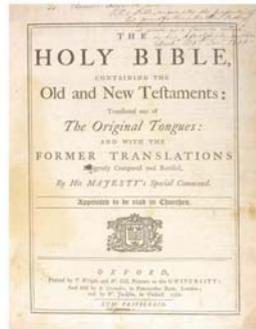

ภาพที่ 23 The Department collects the works of philosophers and social theorists.

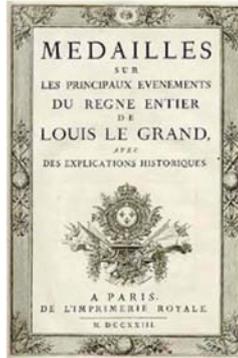

ภาพที่ 24 Opera quae extant, Paris

ภาพที่ 9 ตัวอย่างงานออกแบบทางเลขคณิตปีในยุคบาโรก

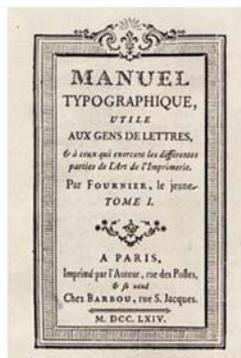
ภาพที่ 25
By the King James Bible

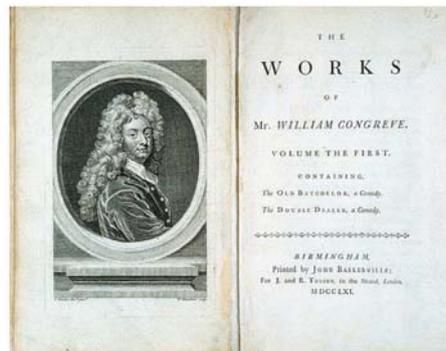
ภาพที่ 26
Médailles, Paris, Imprimerie royale.

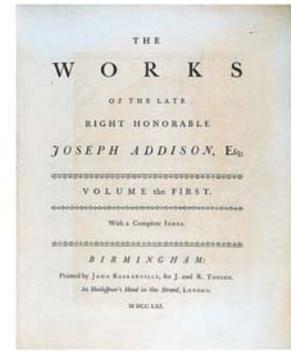
ภาพที่ 27 Printer's mark
by Philippe Grandjean

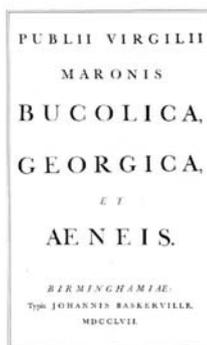
ภาพที่ 28 Typographic
manual by Fournier.

ภาพที่ 29 Book pages designed
by John Baskerville

ภาพที่ 30 Book pages designed
by John Baskerville

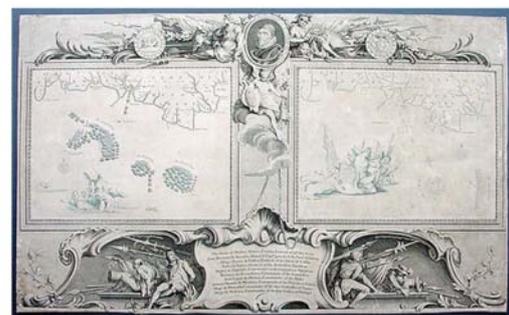
ภาพที่ 31 Book pages
designed
by John Baskerville

TABLE GÉNÉRALE DE LA PROPORTION des différents Corps de Caractères.

ÉCHELLE FIXE de 100 points Typographiques.

Corps	Points
1. PARISIENNE.	1
2. NONPARISIENNE.	6
3. MIGNONNE.	7
4. PETIT-TEXT.	8
5. GAILLARD.	9
6. PETIT-ROMAIN. = 1 Parisien & Nonparisien.	10
7. PHILOSOPHE. = 1 Parisien & Nonparisien.	11
8. CIGARON. = 2 Nonp. = 1 Parisien & 1 Mignon.	12
9. SAINT-AUGUSTIN. = 1 Mignon & 1 Nonparisien.	14

ภาพที่ 32 Typographic
manual
by Fournier

ภาพที่ 33 Ntique Chart of Plymouth Sound,
by John Pine dated 1739.

ภาพที่ 10 ตัวอย่างงานออกแบบทางเลขคณิตปีในยุคบาโรก

ภาพที่ 34 Typographic manual by Fournier.

ภาพที่ 35 Book pages designed by John Baskerville

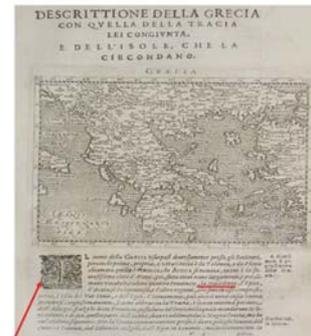
ภาพที่ 36 Book pages designed by John Baskerville

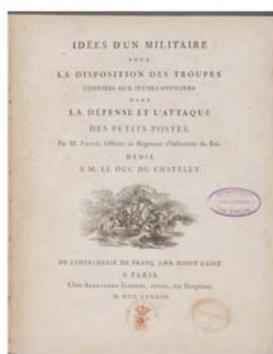
ภาพที่ 37 Book pages designed by John Baskerville

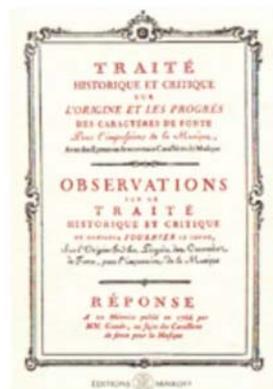
ภาพที่ 38 Sonatas for two treble instruments by Torelli arranged.

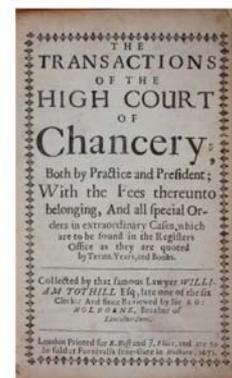
ภาพที่ 39 Fine copper-engraved map by Cernoti

ภาพที่ 40 By Charles Louis François Fossé

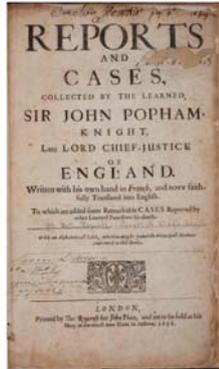

ภาพที่ 41 By Pierre Simon Fournier

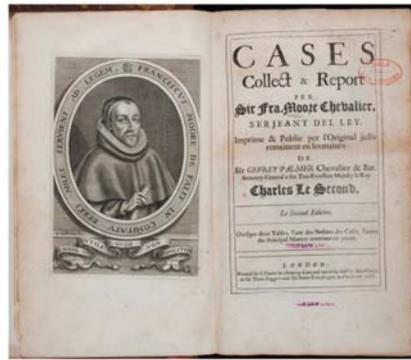

ภาพที่ 42 By William Tothill

ภาพที่ 11 ตัวอย่างงานออกแบบทางเลขคณิตปีในยุคบาโรก

ภาพที่ 43 Reports and Cases by Sir John Popham.

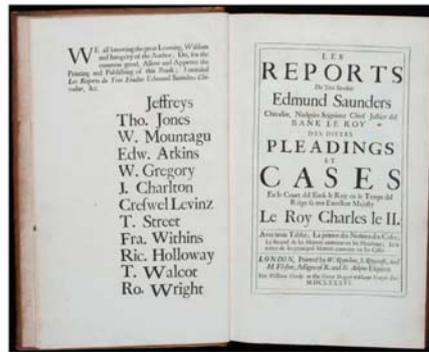
ภาพที่ 44 Cases Collect & Report by Sir Fra. Moore Chevalier.

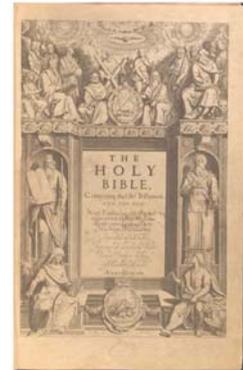
ภาพที่ 45 Report by Sir Edward Coke

ภาพที่ 47 Frightful Outrages perpetrated By the Huguenots France

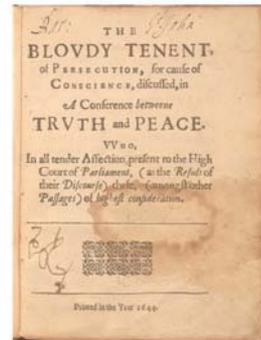
ภาพที่ 46 By Sir Edmund Saunders

ภาพที่ 48 The Holy Bible by Robert Baker

ภาพที่ 49 The Holy Bible by Samuel Green and Marmaduke Johnson

ภาพที่ 50 by Roger Williams

ภาพที่ 12 ตัวอย่างงานออกแบบทางเลขคณิตปีในยุคบาโรก

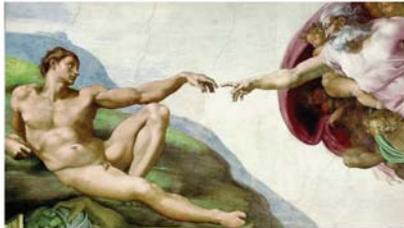
ภาพที่ 1 Leonardo da Vinci,
Virgin and Child with Saint Anne

ภาพที่ 2 Parmigianino
Francesco Maria Mazzola,
Madonna with the Long Neck

ภาพที่ 3 Michelangelo Merisi da Caravaggio,
Supper at Emmaus

ภาพที่ 4
Michelangelo di Lodovico Buonarroti Simoni,
Sistine Chapel (Adam)

ภาพที่ 5
Giorgione 'a.k.a' Giorgio
Barbarelli de Castel Franco,
Tempest

ภาพที่ 6
Las Meninas Diego
Velázquez

ภาพที่ 7 Rembrandt, Christ Driving
the Moneychangers from the
Temple

ภาพที่ 8 Nicolas de Largillière,
Augustus the Strong

ภาพที่ 9 A "Man in Full" - portrait of
Alessandro del Borro

ภาพที่ 13 ตัวอย่างงานจิตรกรรมในยุคบาโรค

ภาพที่ 10 Cornelius De Vos, Triumph of Bacchus

ภาพที่ 11 Peter Paul Rubens, Bacchus

ภาพที่ 12 Michelangelo Merisi da Caravaggio

ภาพที่ 13 Michelangelo Merisi da Caravaggio

ภาพที่ 14 Michelangelo Merisi da Caravaggio

ภาพที่ 15 Michelangelo Merisi da Caravaggio

ภาพที่ 16 Peter Paul Rubens, The Union of Earth and Water

ภาพที่ 17 Peter Paul Rubens, His self-portrait

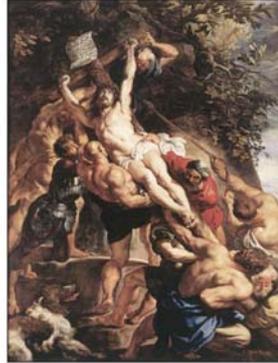

ภาพที่ 18 Peter Paul Rubens, The Fall of Phaeton

ภาพที่ 14 ตัวอย่างงานจิตรกรรมในยุคบาโรค

ภาพที่ 19 Peter Paul Rubens,
The Union of Earth and Water

ภาพที่ 20 Peter Paul Rubens,
His self-portrait

ภาพที่ 21 Peter Paul Rubens,
The Fall of Phaeton

ภาพที่ 22 Peter Paul Rubens,
The Judgement of Paris

ภาพที่ 23 Jean-François de Troy the
tapestry specialist

ภาพที่ 24 Peter Paul Rubens,
The Judgement of Paris

ภาพที่ 25 Museo del Prado,
The Triumph of St Augustine

ภาพที่ 26 . The De Brays Jan de
Bray, Banquet of Mark Antony
and Cleopatra

ภาพที่ 27 Jan de Bray,
A Girl with a Dove and a Boy

ภาพที่ 15 ตัวอย่างงานจิตรกรรมในยุคบาโรค

ภาพที่ 28 Dirck de Bray,
Still Life with Marian Symbols

ภาพที่ 29 Jan de Bray, Portrait
of an Unknown Young Woman

ภาพที่ 30 Jan de Bray,
Portrait of Abraham Castelejin &
Margarjeta van Bancken.

ภาพที่ 31 Rembrandt,
The Feast of Belshazzar

ภาพที่ 32 Rembrandt,
The Return of the Prodigal Son

ภาพที่ 33 Rembrandt,
Supper at Emmaus

ภาพที่ 34 Rembrandt,
The Night Watch

ภาพที่ 35 Rembrandt,
The Anatomy Lesson of Dr. Tulp.

ภาพที่ 36 Johannes Vermeer,
Lady Writing a Letter with Her
Maid

ภาพที่ 16 ตัวอย่างงานจิตรกรรมในยุคบาโรก

ภาพที่ 37 Johannes Vermeer, Woman in Blue Reading a Letter

ภาพที่ 38 Johannes Vermeer, Woman Holding a Balance

ภาพที่ 39 Johannes Vermeer, The Geographer

ภาพที่ 40 Johannes Vermeer, The Girl with the Red Hat

ภาพที่ 41 Michelangelo Merisi da Caravaggio, Death of the Virgin

ภาพที่ 42 Diego Velázquez, Old Woman Frying Eggs

ภาพที่ 43 Juan de Pareja

ภาพที่ 44 Galleria Doria-Pamphili, Innocent X

ภาพที่ 45 Museo del Prado, The Forge of Vulcan

ภาพที่ 17 ตัวอย่างงานจิตรกรรมในยุคบาโรก

ภาพที่ 46 The Waterseller of Seville

ภาพที่ 47 Museo del Prado, The Count-Duke of Olivares on Horseback

ภาพที่ 48 Monastery of San Lorenzo de El Escorial, Joseph's Bloody Coat Brought to Jacob

ภาพที่ 49 Museo del Prado, The Surrender of Breda

ภาพที่ 50 The Needlewoman

ภาพที่ 18 ตัวอย่างงานจิตรกรรมในยุคบาโรก

2. ดนตรีสมัยยุคคลาสสิก (The Classical Period) ช่วงปี ค.ศ. 1750-1820

ลักษณะเด่นของดนตรีสมัยยุคคลาสสิก

มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่สำคัญคือการปฏิวัติฝรั่งเศสในปี ค.ศ. 1789 ก่อนหน้านั้นยุคสมบูรณาญาสิทธิราชย์ก็เริ่มเสื่อมลงตั้งแต่พระเจ้าหลุยส์ที่ 14 สวรรคตในปี ค.ศ. 1715 แม้จะยังมีการอุปถัมภ์นักดนตรีอยู่จากราชสำนักและชนชั้นกลางผู้มีอันจะกินแต่นักดนตรีก็เริ่มต้องหาเลี้ยงชีพในเชิงธุรกิจมากขึ้น มีการประพันธ์เพลงสำหรับชาวบ้านมากขึ้น มีการแต่งอุปรากรเพื่อออกแสดงในโรงอุปรากร ดนตรีในยุคนี้เริ่มเปลี่ยนรูปแบบเป็นดนตรีเพื่อการฟัง บทเพลงที่เขียนขึ้นจะเน้นความมีแบบแผน มีรูปแบบที่ชัดเจนและถูกต้อง มากกว่าการแสดงอารมณ์ความรู้สึก พยายามสร้างความสมบูรณ์แบบบนความงามที่บริสุทธิ์ มีเหตุผลและมีโครงสร้างที่ชัดเจน แบบแผนการเขียนบทเพลงต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น โซนาต้าคอนแชร์โต ซิมโฟนี หรือแชมเบอร์ มิวสิก เริ่มเป็นรูปเป็นร่างชัดเจน ศูนย์กลางที่สำคัญสองแห่งของดนตรียุคนี้อยู่ที่เวียนนา (Vienna) และมานไฮม์ (Manheim) และนักดนตรีที่สำคัญของยุคนี้คือ ไฮเดินและโมสาร์ท ก็เป็นผู้ผสมผสานความโดดเด่นของทั้งสองสำนักได้อย่างยอดเยี่ยม (สุรพงษ์ บุณนาค 2549 : 10)

ภาพที่ 19 ไฮเดินพบกับโมสาร์ทเป็นครั้งแรกที่เวียนนา

ที่มา : David Van Edwards, Lute of the Month [Online], accessed 6 March 2012. Available from <http://www.vanedwards.co.uk>

เพลงในสมัยนี้ฟังดูไม่แปลกหูสำหรับคนรุ่นปัจจุบัน เนื่องจากมีการใช้องค์ประกอบของดนตรีอย่างครบถ้วน เป็นสมัยที่ให้ความสนใจเป็นพิเศษ ได้มีการประดิษฐ์เครื่องดนตรีใหม่ ๆ ที่ได้ใช้กันมาจนถึงปัจจุบันหลายชนิด ที่สำคัญที่สุดก็คือ เปียโน กลไกของเปียโนนั้นซับซ้อน และมีประสิทธิภาพเหนือเครื่องมือในยุคก่อน กล่าวคือสามารถเปลี่ยนระดับเสียงเบา-ดังได้ จากน้ำหนัก

ของนิ้วที่กดลงบนคีย์บอร์ด (keyboard) ซึ่งเป็นที่กด ชื่อเต็มของเปียโน เรียกว่า เปียโนฟอร์เต (piano-forte) ซึ่งเป็นภาษาอิตาเลียนแปลว่า เบา-ดัง เครื่องมือนี้ได้เป็นที่ยอมรับและเป็นที่นิยมในที่สุดในหมู่นักดนตรี นักประพันธ์เพลงที่มีชื่อเสียงเกือบทุกท่านจะเป็นนักเปียโน และเพลงประเภทคอนแชร์โต ส่วนใหญ่ในประวัติศาสตร์ดนตรีทั้งหมดก็เป็นคอนแชร์โตสำหรับเปียโน

ภาพที่ 20 เปียโนฟอร์เต

ที่มา : David K. Israel, *A Short History of Long-Haired Music* archives [Online], accessed 11 April 2012. Available from <http://www.mentalfloss.com>

แนวการเขียนเพลงในสมัยนี้ต่างกับสมัยบาโรกด้วยหลักการคือ ในสมัยบาโรก จะเน้นถึงความเรียบร้อยสม่าเสมอ (unity) จึงจะไม่เปลี่ยนแปลงมาก จากโน้ตตัวยาวมากไปหาโน้ตตัวสั้นมาก ทำนองก็มักจะใช้ทำนองสั้น ๆ หรือที่เรียกว่า อนุภาคทำนองหลัก หรือโมทีฟ (motif) ทำนองเดียวเป็นตัวยึดให้เพลงทั้งเพลงกระชับแน่น แต่ในสมัยคลาสสิกนี้กลับสนใจในความแตกต่าง (contrast) การใช้จังหวะจะมีการเปลี่ยนแปลงมากขึ้น ทำนองเพลงแต่ละทำนองในเพลงเดียวกันจะพยายามแต่งให้มีลักษณะตรงกันข้าม ทำนองเอก (first theme) มักจะมีลักษณะรวดเร็วและคึกคัก ส่วนทำนองรอง (second theme) จะมีท่วงทีที่ช้าและสงบ ดังจะยกตัวอย่างจากทำนองเอกและทำนองรองของซิมโฟนี ในบันไดเสียง C major ของโมซาร์ท ซึ่งมีชื่อว่า จูปีเตอร์ซิมโฟนี (Jupiter Symphony) หรือวงดุริยางค์ซิมโฟนีนี้ ตั้งขึ้นในสมัยคลาสสิก และจะประกอบด้วยกลุ่มเครื่องดนตรีซึ่งมีลักษณะของเสียงที่แตกต่างกันไป ประกอบด้วย 4 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ กลุ่มเครื่องสาย กลุ่มเครื่องลมไม้ กลุ่มเครื่องลมทองเหลือง และกลุ่มเครื่องกระทบ ในเพลงแต่ละเพลง ผู้แต่งเพลงจะใช้ลักษณะเสียงที่แตกต่างกันของเครื่องมือแต่ละประเภทเป็นส่วนหนึ่งของเทคนิคในการประพันธ์ เช่น จะใช้ทำนองเพลงเดียวให้เครื่องมือผลัดกันเล่นในเวลาใกล้ ๆ กัน

ในสมัยนี้ดนตรีได้เริ่มออกมาแพร่หลายถึงประชาชนมากขึ้น สถาบันศาสนามีได้เป็นศูนย์กลางของคนตรีอีกต่อไป บรรดากษัตริย์ ขุนนางผู้ใหญ่ หรือผู้มีฐานะดีจะต้องมีวงดนตรีไว้ประดับบารมี และเพลงที่ประพันธ์ขึ้นจะมีวัตถุประสงค์เพื่อฟังโดยเฉพาะ มิใช่เพื่อประกอบพิธีศาสนาหรือพิธีอื่นใดเท่านั้น เพลงที่นิยมแต่งก็พัฒนามาจากเพลงในสมัยบาโรค แต่ได้มีการปรับปรุงให้ยิ่งใหญ่ขึ้น รวมทั้งเพลงประเภทอุปรากร (opera) ออราทอริโอ (oratorio) คอนแชร์โต (concerto) โซนาตา (sonata) และเพลงซึ่งต่อมาเป็นเพลงบรรเลงที่นิยมแต่งมากที่สุด คือ เพลงซิมโฟนี (โกวิทช์ ชันธศิริ 2550 : 59 - 60) จะพบในวงดนตรีที่เราเรียกว่า ซิมโฟนีออร์เคสตรา ซึ่งได้ตั้งขึ้นในสมัยนี้เช่นกัน

สรุปลักษณะสำคัญของดนตรีสมัยคลาสสิก (ไชแสง ศุขะวัฒนะ 2535 : 105)

1. ฟอรั่มหรือคีตลักษณ์ (Forms) มีโครงสร้างที่ชัดเจนแน่นอน และยึดถือปฏิบัติมาเป็นธรรมเนียมนิยมอย่างเคร่งครัด เห็นได้จากฟอรั่มโซนาตาที่เกิดขึ้นในสมัยคลาสสิก
2. สไตล์ทำนอง (Melodic Style) ได้มีการพัฒนาทำนองชนิดใหม่ขึ้น มีลักษณะที่เป็นตัวของตัวเองและรัดกุมกะทัดรัดมากขึ้น มีความแจ่มแจ้งและความเรียบง่ายซึ่งมักจะทำตามกันมา สไตล์ทำนองลักษณะนี้ได้เข้ามาแทนที่ทำนองที่มีลักษณะยาว ซึ่งมีสไตล์ใช้กลุ่มจังหวะตัวโน้ตในการสร้างทำนอง (Figuration Style) ซึ่งนิยมกันมาก่อนในสมัยบาโรคในดนตรีแบบ Polyphony
3. สไตล์แบบโฮโมโฟนิค (Homophonic Style) ความสำคัญอันใหม่ที่เกิดขึ้น แนวทำนองพิเศษในการประกอบทำนองหลัก (Theme) ก็คือลักษณะพื้นผิวที่ได้รับความนิยมมากกว่า สไตล์พื้นผิวแบบโพลีโฟนีเดิม สิ่งพิเศษของลักษณะดังกล่าวนี้คือ Alberti bas ซึ่งก็คือลักษณะการบรรเลงคลอประกอบแบบ Broken Chord ชนิดพิเศษ
4. ในด้านการประสานเสียง (Harmony) นั้น การประสานเสียงของดนตรีสมัยนี้ซับซ้อนน้อยกว่าการประสานเสียงของดนตรีสมัยบาโรค ได้มีการใช้ตรัยแฉ็คคอร์ด ซึ่งหมายถึง คอร์ดทอนิก (I) ดอมีนันต์ (V) และซ็บดอมีนันต์ (IV) มากยิ่งขึ้น และการประสานเสียงแบบไดอะทอนิก (Diatonic harmony) ได้รับความนิยมมากกว่าการประสานเสียงแบบโครมาติก (Chromatic harmony)
5. เคาน์เตอร์พอยต์ (Counterpoint) ในสมัยคลาสสิกยังคงมีการใช้อยู่ โดยเฉพาะในท่อนพัฒนาของฟอรั่มโซนาตาในท่อนใหญ่ การประพันธ์ดนตรีที่ใช้ฟอรั่มทางเคาน์เตอร์พอยต์ (Counterpoint) ซึ่งเป็นฟอรั่มที่มี Counterpoint เป็นวัตถุประสงค์สำคัญ โดยทั่ว ๆ ไปจะไม่มีอีกแล้วในสมัยนี้
6. การใช้ความดัง-เบา (Dynamics) ได้มีการนำเอาเอฟเฟกต์ของความดัง-เบา มาใช้สร้างเป็นองค์ประกอบของดนตรี ดังเห็นได้จากงานการประพันธ์ของนักประพันธ์หลาย ๆ คน ซึ่งความดัง-เบา นั้นมีทั้งการทำเอฟเฟกต์จากเบาแล้วค่อยเพิ่มความดังขึ้นเรื่อย ๆ เรียกว่าเกรเซนโด (Crescendo) และจากดังแล้วก็ค่อย ๆ ลดลงจนเบาเรียกว่าดีมีนูเอ็นโด (Diminuendo) (คมสันต์ วงศ์วรรณ 2551 : 116 - 117)

นักประพันธ์เพลงที่สำคัญ

ในสมัยคลาสสิกได้มีผลงานซึ่งเป็นทั้งชีวิตและงานของนักประพันธ์สำคัญชั้นนำและเป็นที่รู้จักจนถึงปัจจุบัน 4 ท่าน คือ

ฟรานซ์ โจเซฟ ไฮเดิน (Franz Joseph Haydn) มีช่วงชีวิตระหว่างปี ค.ศ. 1732-1809 ผู้ประพันธ์เพลงยิ่งใหญ่ชาวออสเตรีย ถือกำเนิดในครอบครัวชาวนาที่ยากจน ดังนั้นเมื่อบิดาซึ่งรักในดนตรีเห็นไฮเดินร้องเพลงได้อย่างไพเราะเมื่ออายุ 8 ขวบ จึงหาทางสนับสนุนให้เอาดีทางดนตรี ด้วยความจนไฮเดินต้องทำงานด้านดนตรีและพยายามเรียนดนตรีไปด้วย ไฮเดินเริ่มประพันธ์เพลงเมื่ออายุ 13 ปี และเริ่มมีชื่อเสียงขึ้นเรื่อย ๆ จนได้มาเป็นผู้ควบคุมวงดนตรีในสำนักของครอบครัว Esterhazy ณ ที่นี้เองไฮเดินพบกับความมั่นคงในชีวิตนักดนตรี ไฮเดินจึงผลิตผลงานต่าง ๆ ออกมาโดยตลอด

ภาพที่ 21 ไฮเดิน ผู้นำในการเขียนซิมโฟนี

ที่มา : สุรพงษ์ บุณนาค, ดนตรีแห่งชีวิต, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สารคดีในนามบริษัทวิริยะธุรกิจ จำกัด, 2549), 54.

ไฮเดินเป็นผู้ประพันธ์เพลงคนสำคัญคนหนึ่งในยุคคลาสสิกเคยเป็นครูสอนทั้งโมซาร์ทและเบโทเฟน เป็นผู้พัฒนารูปแบบการประพันธ์ต่างๆ ให้สมบูรณ์ขึ้นเป็นมาตรฐานให้ผู้ประพันธ์เพลงยุคต่อมาใช้และปรับปรุงแบบต่อไป เช่น เบโทเฟน และบราห์มส์ บทประพันธ์เหล่านี้ ได้แก่ ซิมโฟนี สตริงควอเทต และโซนาตาสำหรับคีย์บอร์ด ไฮเดินเป็นผู้ประพันธ์เพลงที่ผลิตผลงานมาตลอดระยะเวลาที่เขามีชีวิตอยู่ จึงทำให้เขามีผลงานเป็นจำนวนมาก กล่าวคือ ซิมโฟนี 104 บท สตริงควอเทต 68 บท แมส 14 บท ออราทอรีโอ แคนตาตา บทเพลงร้อง เปียโน โซนาตา โอเปร่า และบทอื่น ๆ อีกเป็นจำนวนมาก บทเพลงจำนวนมากของไฮเดินมักจะมีชื่อเฉพาะ ซึ่งผู้อื่นตั้งให้และใช้เรียกกันต่อ ๆ มา ซึ่งเหตุผลส่วนใหญ่เนื่องจากลักษณะบางตอนในบทเพลงมีสำเนียงหรือทำนองทำให้ผู้ฟังคิดถึงบางสิ่งบางอย่าง และเนื่องจากเหตุผลอื่น ๆ อีกด้วย ผลงานซิมโฟนี 12 บท

สุดท้ายไฮเดินเขียนขึ้นเนื่องจากการเดินทางไปปรากฏตัวสองครั้งที่ลอนดอน โดยการจัดการของนักไวโอลินชื่อ โจฮัน ปีเตอร์ โซโลมอน ซิมโฟนีเหล่านี้จึงรู้จักในนาม ลอนดอน หรือโซโลมอน ซิมโฟนี ชื่อเฉพาะของซิมโฟนีบางบท เช่น Farewell, Bear, Surprise, Clock, Miracle, Drumroll และ Military เป็นต้น สำหรับสตริงควอเทตที่มีชื่อเฉพาะ ได้แก่ Emperor เป็นต้น ผลงานที่เด่น ๆ ของไฮเดินนอกจากซิมโฟนีในช่วงท้าย และสตริงควอเทตแล้ว ยังมีออราทอริโอสองบท คือ The Creation และ The Seasons

ลักษณะดนตรีของไฮเดินเน้นการใช้ลักษณะของเสียง คือ ความดัง-ค่อย ในการเปลี่ยนแปลงแนวทำนองหลักและเมทีฟ มีการประสานเสียงที่สื่ออารมณ์ จังหวะที่แปรเปลี่ยนเสมอ รูปแบบที่อยู่ในหลักเกณฑ์ และการเปลี่ยนแปลงไปของอารมณ์ความรู้สึกเสมอๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ทำให้ดนตรีของไฮเดินมีลักษณะเป็นของตนเองอย่างแท้จริง และทำให้เขาเป็นผู้ประพันธ์เพลงที่ยิ่งใหญ่ในยุคคลาสสิกคนหนึ่ง เช่นเดียวกับบาค ผู้ประพันธ์เพลงยิ่งใหญ่ของยุคบาโรก ช่วงสุดท้ายของไฮเดินเป็นช่วงที่บ้านเมืองมีการเปลี่ยนแปลง กล่าวคือ เป็นช่วงที่ฝรั่งเศสกำลังบุกกรุงเวียนนาท่ามกลางเสียงปืนใหญ่ที่ยิงเวียนนาได้เพียง 1 วัน คือ วันที่ 31 มีนาคม 1809 ขณะอายุได้ 77 ปี (ธนุทธ์ สุทธจิตต์ 2549 : 182 - 183)

วอลฟกัง อมาเดอุส โมซาร์ท (Wolfgang Amadeus Mozart) มีช่วงชีวิตระหว่างปี ค.ศ. 1756-1791 ผู้ประพันธ์เพลงยิ่งใหญ่อีกผู้หนึ่งในยุคคลาสสิกเป็นชาวออสเตรีย กำเนิดในครอบครัวนักดนตรี เมืองซาลซ์บวร์ก เริ่มต้นชีวิตนักดนตรีเมื่ออายุ 5 ขวบ ด้วยความมีอัจฉริยะ เริ่มแสดงดนตรีเมื่ออายุ 6 ขวบ เมื่ออายุ 13 ปี โมซาร์ทมีผลงานการประพันธ์ทั้ง ซินาตา คอนแชร์โต ซิมโฟนี เพลงวัดประเภทต่างๆ โอเปร่าซวงหัว และโอเปรตตา ชีวิตในวัยหนุ่มของโมซาร์ทสวนหนึ่งอยู่กับอาร์คบิชอปในซาลซ์บวร์ก

แต่ด้วยอารมณ์ที่เร่าร้อนทำให้โมซาร์ทประสบปัญหาในการปรับตัว ในที่สุดต้องมาดำเนินชีวิตด้วยตัวของตัวเอง โดยไม่มีผู้ใดให้ความสนับสนุนด้านการเงิน ซึ่งทำให้โมซาร์ทมีชีวิตที่ลุ่มๆ ดอนๆ ตลอดมา เหตุผลสำคัญที่ทำให้ผลงานของโมซาร์ทในระยะหลังๆ ไม่ได้ได้รับความสนใจจากประชาชนมากนักเนื่องจากแนวคิดในการประพันธ์เพลงก้าวหน้าเกินยุค ผู้ฟังไม่สามารถเข้าใจได้ จนผู้หนึ่งกล่าวกับโมซาร์ทว่า ผลงานของโมซาร์ทนี้ฟังที่แรกไม่เข้าใจเลย โมซาร์ทจึงตอบไปว่าให้ฟังต่อไปอีก 4-5 ครั้ง ก็คงจะเข้าใจ และเป็นความตั้งใจของโมซาร์ทที่พยายามสร้างสรรค์ผลงานตามความคิดของตัวเองโดยไม่เอาใจตลาดแต่ประการใด ไม่ว่าเพื่อนๆ จะเตือนหรือแนะนำให้โมซาร์ทแต่งเพลงเพื่อสนองความต้องการของสังคมซึ่งจะเป็นประโยชน์สำหรับตัวโมซาร์ทเองด้วยคือ สามารถขายได้ โมซาร์ทไม่เคยรับฟังแต่ประการใด ยังคงประพันธ์เพลงตามความต้องการของตนเองตลอดมา กล่าวได้ว่าโมซาร์ทเกิดผิดยุคก็ว่าได้ ถ้าหากโมซาร์ทเกิดมาในยุคโรแมนติก หรือให้หลัง 100 ปี บทประพันธ์ของโมซาร์ทคงจะเป็นที่ซาบซึ้งของทุกคน ทันทีที่เปิดการแสดงตอบแรก นอกไปจากนี้สภาพสังคมยังไม่เอื้ออำนวยกับลักษณะการดำเนินชีวิตของโมซาร์ทอีกด้วย เนื่องจากในขณะนั้นยังเป็นยุคของนักดนตรีที่ต้องแสวงหาเจ้านายตามราชสำนัก หรือครอบครัวที่ร่ำรวยเพื่อเป็นผู้อุปถัมภ์ ซึ่งไม่ใช่ลักษณะที่โมซาร์ทประสงค์แต่อย่างใด โมซาร์ทชอบการดำเนิน

ชีวิตที่เป็นตัวของตัวเอง ไม่ต้องรับใช้ใคร ซึ่งเป็นลักษณะสังคมในยุคต่อมา มิใช่ในยุคที่โมสาร์ทมีชีวิตอยู่

ภาพที่ 22 โมสาร์ท พี่สาวและพ่อ ภาพบนผนังคือแม่ผู้เสียชีวิตไปแล้ว

ที่มา : สุรพงษ์ บุญนาค, ดนตรีแห่งชีวิต, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สารคดีในนาม บริษัททวีริยะธุรกิจ จำกัด, 2549), 36.

โมสาร์ทสร้างสรรค์ผลงานคุณภาพตลอดมา และมักใช้รูปแบบการประพันธ์ต่าง ๆ กัน มิได้ใช้หลักเกณฑ์ตายตัว เช่น ในการประพันธ์โอเปรามีทั้งโอเปร่าแบบอิตาเลียนและเยอรมันผลงานต่าง ๆ ของโมสาร์ทมีมากมายประกอบไปด้วยโอเปร่า 20 เรื่อง แมส 17 บท เพลงประเภทคอนแชร์โต 21 บท สำหรับเปียโน ไวโอลิน และเครื่องลมชนิดต่างๆ ที่มีชื่อเสียง เช่น ฮอร์คอนแชร์โต สตริงควอเทต 24 บท สตริงควินเทต 6 บท รวมทั้งเซมเบอร์มิวสิกในลักษณะต่างๆ อีกจำนวนมาก และซิมโฟนีอีก 41 บท ที่มีชื่อเสียง คือ หมายเลข 29 ในบันไดเสียง เอ เมเจอร์ หมายเลข 35 ในบันไดเสียง ดี เมเจอร์ (Haffner) หมายเลข 36 ในบันไดเสียง ซี เมเจอร์ (The Linz) หมายเลข 38 ในบันไดเสียง ดี เมเจอร์ (The Prague) และ 3 บทสุดท้ายที่ยิ่งใหญ่ ซึ่งประพันธ์ในฤดูร้อนปี 1788 ทั้งสิ้น คือ หมายเลข 39 ในบันไดเสียง อี แฟลท เมเจอร์ หมายเลข 40 ในบันไดเสียง จี ไมเนอร์ และหมายเลข 41 ในบันไดเสียง ซี เมเจอร์ (Jupiter) ด้วยผลงานมากมายเช่นนี้ ทำให้โมสาร์ทเป็นที่รู้จักในฐานะผู้ประพันธ์เพลงทุกประเภท อย่างไรก็ตามผลงานที่สร้างชื่อเสียงให้โมสาร์ทตลอดมาคือ โอเปร่า ซึ่งแม้ในช่วงสุดท้ายของชีวิตโมสาร์ทก็ใช้เวลาประพันธ์ ได้แก่ เรื่อง The Magic Flute บั้นปลายชีวิตของโมสาร์ทมีแต่ความทุกข์เข็ญ อย่างไรก็ตามเขาก็ยังประพันธ์เพลงมิได้ขาด บทประพันธ์ชิ้นสุดท้ายของโมสาร์ท คือ เรควิเอม แมสแห่งความตาย ซึ่งมีคนมาว่าจ้างให้โมสาร์ทประพันธ์ในช่วงนั้น โมสาร์ทเริ่มไม่สบายประพันธ์เพลงนี้ด้วยความรู้สึกว่าเป็นเพลงสำหรับความตายของตนเอง ด้วยความพยายามจะประพันธ์ให้จบก่อนตายจึงได้ทำงานหามรุ่งหามค่ำ โมสาร์ทสิ้นชีวิตก่อนที่จะประพันธ์เรควิเียมจบ ลูกศิษย์ของโมสาร์ท ชูสไมเออร์ (Sussmayr) เป็นผู้ประพันธ์ต่อจนจบตามโครงสร้างที่โมสาร์ทร่างไว้ โดยเติมบางส่วนที่เป็นของ ชูสไมเออร์ งานศพจึง

เป็นไปอย่างซอมซ่อ ในขณะที่ฝั่งศพพายุฝนทำให้ผู้ทำการฝังศพทำงานอย่างรีบร้อน ไม่มีแม้กระทั่งไม้กางเขนปักแสดงให้ทราบว่า เป็นศพของโมสาร์ททราบเท่าทุกวันนี้ จึงไม่มีใครได้ทราบว่าศพของโมสาร์ทอยู่ที่ใดในสุสานของคนจน มีเพียงรูปปั้นเป็นอนุสรณ์ในความเป็นอัจฉริยะทางด้านดนตรีที่กรุงเวียนนา และที่บ้านเกิด คือ ซาลซ์บวร์ก

ดนตรีของโมสาร์ทมีลักษณะสดใส ไพเราะน่าฟัง มีแนวทำนองเด่นชัด ด้วยความสามารถในการเรียบเรียงเสียงประสานเพื่อวงออร์เคสตราทำให้โมสาร์ทประพันธ์แนวทำนองส่วนเชื่อมต่อระหว่างทำนองย่อยๆ มากมายเพื่อให้เครื่องดนตรีในวงออร์เคสตราซึ่งมีสีสันต่างๆ กันได้บรรเลงซึ่งเป็นสิ่งหนึ่งที่ทำให้ดนตรีของโมสาร์ทมีเอกลักษณ์ กล่าวคือแม้จะคำนึงถึงรูปแบบในการประพันธ์แต่มีการขยายเพิ่มเติมให้รูปแบบน่าสนใจมากขึ้น จึงไม่น่าแปลกใจว่าเพลงซิมโฟนีของโมสาร์ทมีแนวทำนองมากมาย และในส่วนพัฒนาทำนองหลักมักจะมีความยาวค่อนข้างมากเสมอสำหรับในเพลงโซนาตา โมสาร์ทไม่สามารถใช้สีสันของเครื่องดนตรีต่าง ๆ ได้ดังเพลงซิมโฟนี หลักการใช้ คือ การใช้แนวทำนองที่ไพเราะเด่นชัด และพัฒนาไปโดยใช้รูปแบบต่าง ๆ ซึ่งทำให้เป็นที่น่าสนใจไม่แพ้เพลงซิมโฟนีเช่นกัน

ด้วยผลงานการประพันธ์ที่มีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของความสมบูรณ์แบบของดนตรีในยุคคลาสสิก โมสาร์ทจึงเป็นผู้ประพันธ์ที่ยิ่งใหญ่ผู้หนึ่งของดนตรีตะวันตก บทเพลงของเขามักจะเข้าถึงอารมณ์ความรู้สึกของทุกคนได้เสมอ ซึ่งสิ่งนี้เองเป็นเหตุผลที่ทำให้เพลงของโมสาร์ทมีผู้นิยมกันมากและเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป (ณรุทธ์ สุทธจิตต์ 2549 : 184-186)

ลูโดวิจ ฟาน เบโธเฟน (Ludwig van Beethoven) มีช่วงชีวิตระหว่างปี ค.ศ. 1770-1827 ผู้ประพันธ์เพลงชาวเยอรมัน ผู้ยิ่งใหญ่ในโลกของดนตรีตะวันตก เป็นผู้นำดนตรีในรูปแบบใหม่จากยุคคลาสสิกมาสู่ยุคโรแมนติก กำเนิด ณ กรุงบอนน์ ประเทศเยอรมนี บิดาเป็นนักดนตรีไม่มีอันดับและเป็นคนที่ขาดความรับผิดชอบ เบโธเฟนจำต้องรับภาระดูแลครอบครัวตั้งแต่วัยเยาว์ อย่างไรก็ตามเบโธเฟนเติบโตมากับสภาพแวดล้อมทางดนตรี จึงทำให้เบโธเฟนรักและเรียนรู้ในเวลาต่อมาและใช้ดนตรีเป็นอาชีพจนได้รับความสำเร็จในที่สุด

เบโธเฟนเดินทางมาตั้งรกรากที่เวียนนา ค.ศ.1792 เมื่ออายุได้ 22 ปี หลังจากเคยมาเวียนนาและมีโอกาสเล่นเปียโนให้โมซาร์ทฟัง เมื่อโมสาร์ทได้ฟังฝีมือของเบโธเฟนแล้วกล่าวกับเพื่อนว่าเบโธเฟนจะเป็นผู้ยิ่งใหญ่ในโลกดนตรีต่อไป เมื่อเบโธเฟนมาอยู่เวียนนาเป็นการถาวร มีโอกาสศึกษาดนตรีกับไฮเดินพักหนึ่งและไปศึกษากับผู้อื่น โดยมุ่งหวังต้องการเป็นนักเปียโนอย่างมาก ในเวลาต่อมา เบโธเฟนประสบความสำเร็จในการแสดงคอนเสิร์ต แต่ไม่นานหลังจากนั้นเขามีอาการไม่ได้ยินเป็นระยะ จึงหันเหจากนักดนตรีมาเป็นผู้ประพันธ์เพลงในขณะที่เขามีอายุใกล้ 30 ปี ด้วยความตั้งใจและความเป็นอัจฉริยะของเบโธเฟน ทำให้เขาเริ่มสร้างสรรค์ผลงานที่มีแนวแตกต่างไปจากดนตรีในยุคคลาสสิกกล่าวคือ เบโธเฟนใช้รูปแบบของยุคคลาสสิกแต่ใช้เนื้อหาจากจิตใจ ความรู้สึกในการประพันธ์เพลง จึงทำให้ผลงานมีลักษณะของความเป็นตัวของตัวเอง เนื้อหาเพลงเต็มไปด้วยการแสดงออกของอารมณ์อย่างเด่นชัด ทำให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกแตกต่างไปจากการฟังเพลงตามแนวยุคคลาสสิก

ภาพที่ 23 เบโธเฟน นักปฏิวัติทางการดนตรี

ที่มา : สุรพงษ์ บุณนาค, ดนตรีแห่งชีวิต, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สารคดีในนาม บริษัทวิริยะธุรกิจ จำกัด, 2549), 114.

เบโธเฟนเป็นผู้หนึ่งที่พยายามจะอยู่ด้วยตัวเองโดยการขายบทเพลง ไม่ต้องการรับใช้ใครตั้งแต่เริ่มต้นอาชีพเป็นนักประพันธ์เพลง ซึ่งโมซาร์ทเคยพยายามมาแล้วแต่ไม่ประสบความสำเร็จ เบโธเฟนก็เช่นกันประสบกับปัญหาทางการเงินมาโดยตลอดในช่วงแรกนี้ ในที่สุดกลุ่มผู้ชื่นชมในผลงานของเบโธเฟนรวมตัวกันเพื่อให้การสนับสนุน ถ้าเบโธเฟนขาดแคลนเรื่องการเงินโดยมีข้อสัญญาว่าผลิตผลงานตามที่เขาต้องการโดยไม่ต้องรับคำสั่งจากใคร เหตุการณ์ดำเนินไปด้วยดีไม่นานนักอาการเกี่ยวกับความสูญเสียการได้ยินมีมากขึ้นเป็นลำดับ จนถึงช่วงที่เบโธเฟนไม่เป็นอย่างอื่นจะทำอะไร ได้แต่เศร้าและเสียใจกับชะตากรรมของตนเอง และด้วยตัวของเบโธเฟนเองหลังจากคิดหาทางออกให้กับตนเองก็พบทางออก

โดยการพยายามสร้างสรรค์ผลงานจากความสามารถและสภาพที่ตนเป็นอยู่ ซึ่งไม่ควรจะคิดยอมแพ้ตนเองแต่ประการใด ดนตรีเป็นสิ่งที่สามารถได้ยินและถ่ายทอดออกมาได้ด้วยญาณในจิตและวิญญาณ ตั้งแต่จุดนี้เป็นต้นมา เบโธเฟนจึงมีชีวิตอยู่ต่อมาได้อย่างคนปกติและผลิตผลงานชั้นยอดเยี่ยมให้กับโลกแห่งเสียงเพลงเป็นจำนวนมาก อาการไม่ได้ยินรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ จนในที่สุด 8 ปี ก่อนเบโธเฟนเสียชีวิต เบโธเฟนหูหนวกสนิท คือ ตั้งแต่ประมาณปี ค.ศ 1819 เป็นต้นมา อย่างไรก็ตามเบโธเฟนยังคงสร้างสรรค์ผลงานออกมาเสมอ จนถึงช่วงสุดท้ายของชีวิตเบโธเฟนได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้ประพันธ์ชั้นเยี่ยมตลอดมา เบโธเฟนจากโลกนี้ไปในฐานะของผู้ประพันธ์เพลงผู้ยิ่งใหญ่คนหนึ่งของโลกดนตรี

ภาพที่ 24 แตรช่วยฟังเสียงของเบโธเฟน และภาพฝูงชนมากกว่า 2 หมื่นคน มาร่วมในงานศพ
ของเบโธเฟน

ที่มา : สุรพงษ์ บุณนาค, ดนตรีแห่งชีวิต, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สารคดีในนาม
บริษัทวิริยะธุรกิจ จำกัด, 2549), 124.

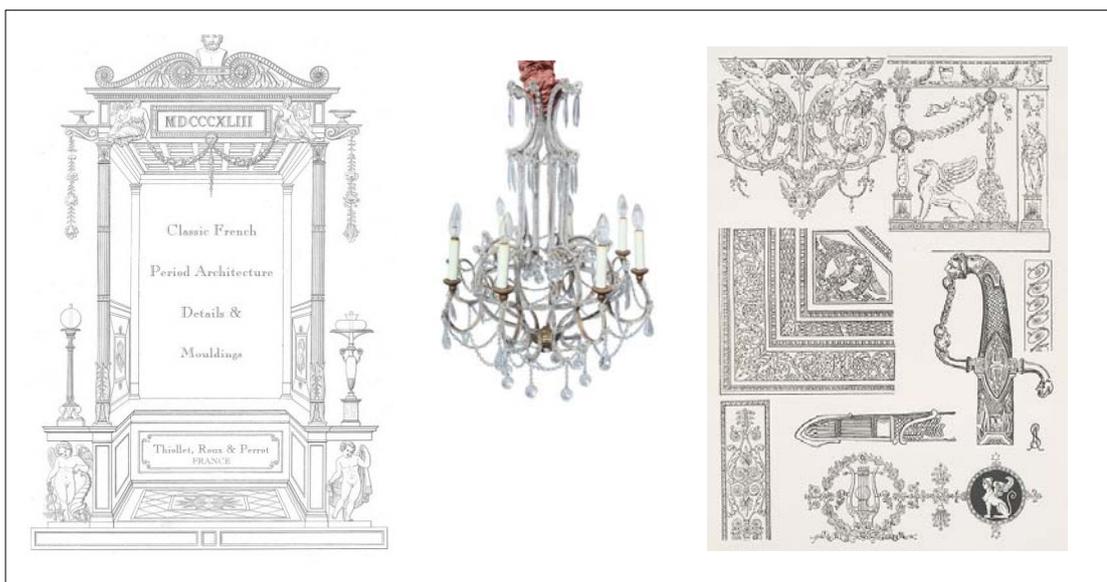
ผลงานของเบโธเฟนสามารถจัดแบ่งได้ยีนสามลักษณะตามรูปแบบการประพันธ์
ระยะแรกตั้งแต่เบโธเฟนเริ่มประพันธ์เพลงจนถึงราวปี ค.ศ 1802 ซึ่งมีรูปแบบการประพันธ์ของยุค
คลาสสิก ได้แก่ เปียโนโซนาตา 10 บทแรก ซิมโฟนีหมายเลข 1 และ 2 และสตริงควอเทท
หมายเลข 1-6 ช่วงที่สองตั้งแต่ปี 1802-1816 เป็นช่วงที่เบโธเฟนพัฒนารูปแบบจนเป็นของตนเอง
คือ เป็นแนวโรแมนติก ได้แก่ ซิมโฟนีหมายเลข 3-8 โอเปร่าเรื่องฟีเดลิโอ เป็นโอเปร่าเรื่องเดียวของ
เบโธเฟน เปียโนโซนาตาจำนวนมาก คอนแชร์โตสำหรับเปียโนและไวโอลิน และสตริงควอเททอีก
ส่วนหนึ่ง และช่วงสุดท้ายตั้งแต่ปี 1816 จนถึง 1827 ในช่วงนี้รูปแบบการประพันธ์เปลี่ยนไปจาก
ช่วงที่สองอย่างเห็นได้ชัด ลักษณะของผลงานแสดงถึงความพยายามที่จะสร้างสรรค์รูปแบบใหม่ ๆ
โดยการทดลองสิ่งต่าง ๆ บทเพลงในช่วงนี้ส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีชื่อเสียงดังผลงานในสองช่วงที่ผ่านมา
และมีจำนวนไม่มากนัก แต่ก็ยังเป็นผลงานที่ชวนฟังมีเสน่ห์อยู่ในตัว เนื่องจากความพยายามของ
เบโธเฟนที่จะสร้างสิ่งที่น่าชื่นชมในเชิงศิลปะอย่างจริงจัง บทเพลงในช่วงนี้ ได้แก่ เปียโนโซนาตา
และสตริงควอเททสองสามบทสุดท้าย เพลงประเภท Variations ชื่อ Diabelli ซิมโฟนีหมายเลข 9
(บทสุดท้าย) และเพลงแมส Missa Solemnis ผลงานต่าง ๆ ที่สำคัญ ๆ ทั้งหมดประกอบไปด้วย
ซิมโฟนี 9 บท ทุกบทมีชื่อเสียงทั้งสิ้นโดยเฉพาะหมายเลข 3 “Eroica”, หมายเลข 5 ในบันไดเสียง
ซี ไมเนอร์, หมายเลข 6 “Pastoral” และหมายเลข 9 “Choral” เปียโนคอนแชร์โต 5 บท ที่มีชื่อ
เสียงมากคือ หมายเลข 5 “Emporor”, ไวโอลินคอนแชร์โตในบันไดเสียง ดี เมเจอร์ โอเปร่า
“Fidelio”, แมส 1 บท “Missa Solemnis” ไอเวอร์เซอร์และดนตรีบรรยายเรื่องราว “Egmont”
สตริงควอเทท 16 บท เปียโนโซนาตา 32 บท ที่มีชื่อเสียง คือ หมายเลข 8 “Pathetique”,
หมายเลข 2 “Moonlight” หมายเลข 21 “Waldstein” และหมายเลข 23 “Appassionata” และผล
งานอีกจำนวนหนึ่ง (ณรุทธ์ สุทธิจิตต์ 2549 : 186-188)

ในระยะเวลา 57 ปี ของซีวิตเบโธเฟน เป็นช่วงเวลาแห่งการสร้างสรรค์ผลงานทางดนตรีในรูปแบบใหม่จากคลาสสิกมาสูโรแมนติก ด้วยความตั้งใจจริงผนวกกับความมีอัจฉริยะ ทำให้เบโธเฟนเป็นผู้ประพันธ์เพลงที่ยิ่งใหญ่ตลอดกาล ยากที่จะหาผู้ประพันธ์คนอื่นมาเทียบเทียมได้ จึงไม่น่าแปลกใจที่เพลงของเบโธเฟนยังคงเป็นที่นิยมฟังและนิยมบรรเลงกันตลอดมา

ลักษณะเด่นและภาพรวมของงานออกแบบ

ปลายศตวรรษที่ 18 และต้นศตวรรษที่ 19 ในยุโรปตะวันตกตรงช่วงปลายศตวรรษที่ 18 กับต้นศตวรรษที่ 19 มีสไตล์เกิดขึ้นมากมายที่ต่างก็แข่งขันกันเป็นหนึ่ง กรุงปารีสกลายเป็นศูนย์กลางของโลกศิลปะตะวันตกโดยไม่มีข้อถกเถียง ถึงแม้ว่ากรุงโรมยังคงมีอิทธิพลอยู่ แต่เมื่อคิดกันตามหลักทางศิลปะแล้ว สไตล์จริงๆ ที่ต่อมาภายหลังเรียกว่า นีโอ-คลาสสิกซิซึม (Neo-Classicism) หรือลัทธิคลาสสิกใหม่นั้น เป็นการตอบโต้ความเหมาะสมและของโรโกโก แม้ว่านีโอ-คลาสสิกซิซึมจะถือกำเนิดในสมัยพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 ก็ตาม เพราะต่อมาภายหลังมีผู้นำของคณะปฏิวัติฝรั่งเศสนำมาใช้ จึงกลายเป็นสไตล์ในยุคนี้ (พรสนอง วงศ์สิงห์ทอง 2547 : 57)

นีโอคลาสสิกแบบหรูหรา สง่างาม (Luxury of Neo-Classic) จินตภาพความหรูหรา สง่างามของงานออกแบบที่บรรจงสร้างสรรค์อย่างประณีตงดงามในอดีตที่ยังตราตรึงอยู่ในใจของใครหลายคน คน บนสุนทรียภาพ แห่งคำว่า “คลาสสิก” ไม่ว่าจะกาลเวลาหรือว่าบริบททางสังคมจะเปลี่ยนโฉมหน้าไปอย่างไร รูปแบบความเป็นอมตะสากลก็กลายเป็นงานที่สังคมทั่วโลกต่างยอมรับเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ไม่ว่าจะเป็งานสไตล์โมเดิร์นคลาสสิกหรือ นีโอ-คลาสสิก ก็ตาม

ภาพที่ 25 งานสไตล์งานนีโอ-คลาสสิก ที่มีความประณีตงดงาม ลวดที่อันวิจิตรบรรจง

ที่มา : Roger C Bleile, *Empire* [Online], accessed 11 April 2012. Available from <http://www.enravingglossary.com>

งานนีโอ-คลาสสิก สามารถประยุกต์เข้ากับงานยุคสมัยต่างๆ ได้มากมายในแบบร่วมสมัย โดยในยุคหลังๆ มักมีการใช้สีสันทึบที่อ่อนหวานประมาณพาสเทล และตัดทอนลวดลายประดับต่างๆ ลดลงให้เข้ากับสังคมยุคโมเดิร์นมากขึ้นจนถึงขั้นออกแนวแฟนซี โดยยังคงองค์ประกอบหลัก เช่น สัตว์ ลวดลาย บัว หัวเสาของกรีก โรมันไว้เป็นเอกลักษณ์ และเชื่อว่าสไตล์นีโอ-คลาสสิก จะไม่มีวันสูญหายไปจากวงการออกแบบตราใบใดคนที่มองเห็นคุณค่าความงามในอดีต (เอกชาติ จันอุไรรัตน์ 2551 : 20)

ตัวอย่างผลงานออกแบบทางเลขนศิลป์และงานจิตรกรรมที่ปรากฏในยุคคลาสสิก จำนวน 100 ชิ้น

ภาพที่ 1 Two-page spread from Jean de La Fontaine's Contes et nouvelles en vers (1762) printed by Joseph Gerard Barbou and illustrated by Charles Eisen

ภาพที่ 2 Book design by Giambattista Bodoni

ภาพที่ 3 Book design by Giambattista Bodoni

ภาพที่ 4 Book design by Giambattista Bodoni

ภาพที่ 5 Book design by Giambattista Bodoni

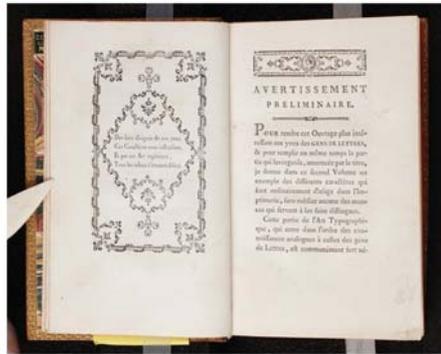

ภาพที่ 6 Book design by Giambattista Bodoni

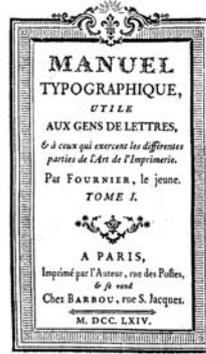

ภาพที่ 7 Manuel typographique by Pierre-Simon Fournier

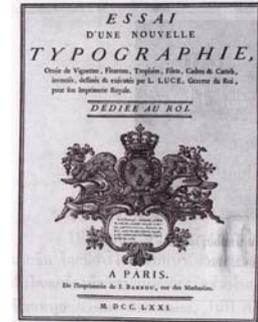
ภาพที่ 26 ตัวอย่างงานออกแบบทางเลขนศิลป์ในยุคคลาสสิก

ภาพที่ 8 Manuel typographique
by Pierre-Simon Fournier

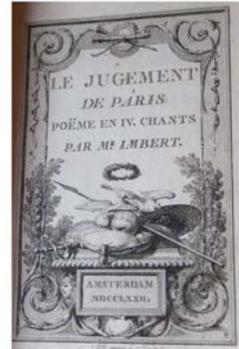
ภาพที่ 9 Manuel typographique
by Pierre-Simon Fournier

ภาพที่ 10 หนังสือ Easy on
the New Typography

ภาพที่ 11 ภาพผลงานภาพพิมพ์โลหะ
by Pierre Philippe Choffard

ภาพที่ 12 Poet en IV chants
by Moreau le Jeune

ภาพที่ 13-14 ผลงานภาพพิมพ์โลหะ
by Pierre Philippe Choffard

ภาพที่ 27 ตัวอย่างงานออกแบบทางเลขคณิตปีในยุคคลาสสิก

ภาพที่ 15 ภาพผลงานภาพพิมพ์โลหะ
by Pierre Philippe Choffard

ภาพที่ 16 ภาพผลงานภาพพิมพ์โลหะ
by Pierre Philippe Choffard

ภาพที่ 17 หนังสือ Contes de
Jean de La Fontaine

ภาพที่ 18 หนังสือ Contes de
Jean de La Fontaine

ภาพที่ 19 The matrons
in hanging sleeves.

ภาพที่ 20 หนังสือ Madrid
by Joachin Ibarra

ภาพที่ 21 The Complaint and the
Consolation by Edward Young

ภาพที่ 28 ตัวอย่างงานออกแบบทางเลขคณิตปีในยุคคลาสสิก

ภาพที่ 22 The Blind Fiddler, by Sir David Wilkie, 1806

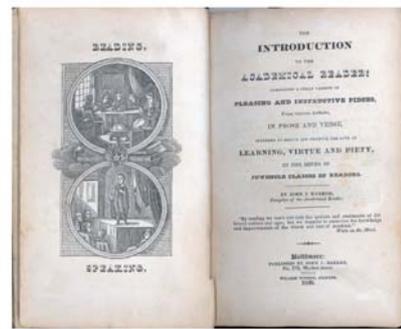
ภาพที่ 23 Scheffer's Penographic, patented in 1819 by Edward Young

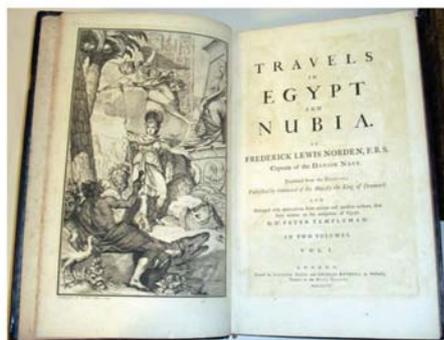
ภาพที่ 24 An emblem book on Leopold III by Balthasar Denner

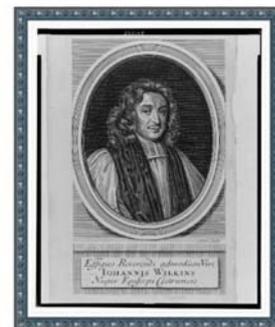
ภาพที่ 25-26 An emblem book on Leopold III by Balthasar Denner

ภาพที่ 27 Wood-engraved block by John S. Horton

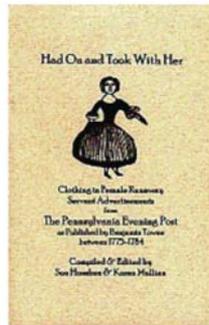

ภาพที่ 28 Voyage d'Egypte et de Nubie by the Royal Danish Academy of Sciences and Letters

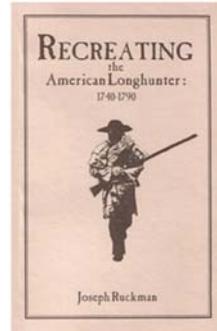

ภาพที่ 29 Portrait prints

ภาพที่ 29 ตัวอย่างงานออกแบบทางเลขคณิตศิลป์ในยุคคลาสสิก

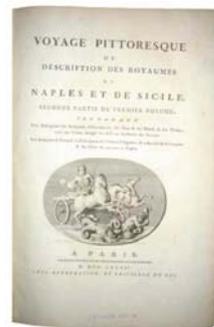
ภาพที่ 30 Advertisements from The Pennsylvania Evening Post by Benjamin Towne

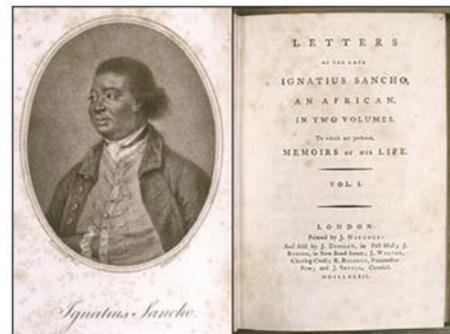
ภาพที่ 31 Recreating the American Longhunter by Joseph Ruckman

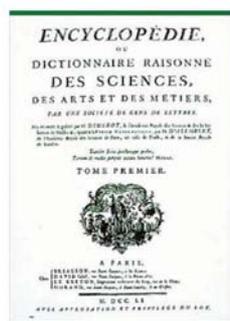
ภาพที่ 32 The first Supplex by Ignatie Darabant,

ภาพที่ 33 Voyage pittoresque ou description des royaumes de Naples et de Sicily by Clousier

ภาพที่ 34 Letters of the Late Ignatius Sancho, by An African. Published in London in 1782.

ภาพที่ 35 French encyclopedia

ภาพที่ 36 Poster the Olympic Circus on Ingram Street in Glasgow. by Bell and Son

ภาพที่ 37 Collection of French and German trade cards, 1760 and 1800

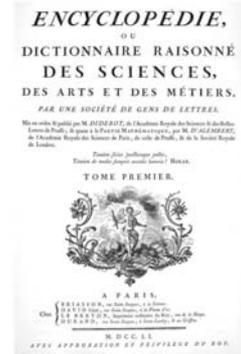
ภาพที่ 30 ตัวอย่างงานออกแบบทางเลขคณิตปีในยุคคลาสสิก

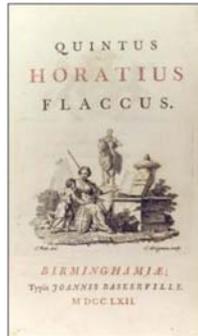
ภาพที่ 38 The collections of the Colonial Williamsburg Foundation.

ภาพที่ 39 Timothy Hughes Rare & Early Newspapers

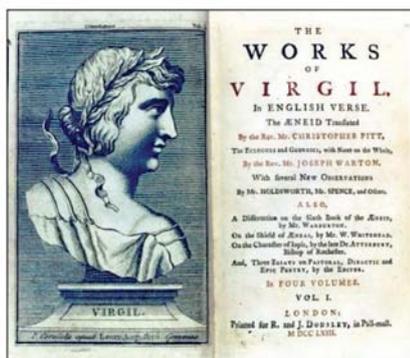
ภาพที่ 40 Cover of the encyclopedia.

ภาพที่ 41 One of two editions of Horace published by John Baskerville

ภาพที่ 42 French book in the 18th century by Étienne André Philippe de Prétot

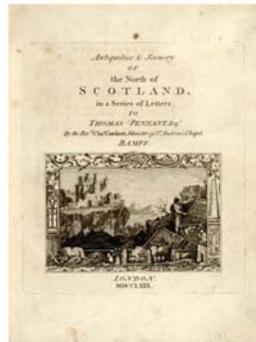

ภาพที่ 43 The works of Virgil in English verse printed for R. and J. Dodsley, 1763

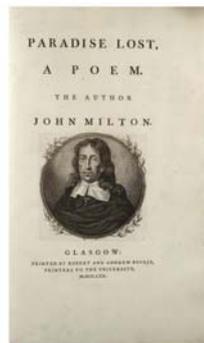

ภาพที่ 44 Grand Master Emmanuel de Rohan by the famous artist Antoine de Favray

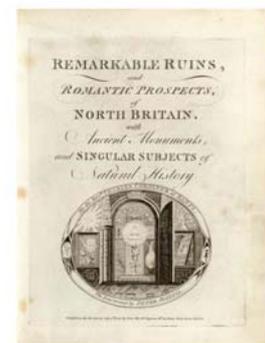
ภาพที่ 31 ตัวอย่างงานออกแบบทางเลขคณิตปีในยุคคลาสสิก

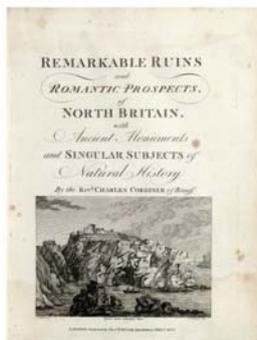
ภาพที่ 45 The Rev. Charles Cordiner, Antiquities and Scenery of the North of Scotland, 1780

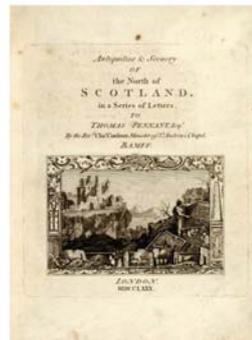
ภาพที่ 46 John Milton Paradise Lost, 1770

ภาพที่ 47 The Rev. Charles Cordiner of Ancient Monuments and Singular Subjects of Natural History, 1788-95

ภาพที่ 48 The Rev. Charles Cordiner of Ancient Monuments and Singular Subjects of Natural History, 1788-95

ภาพที่ 49 The Rev. Charles Cordiner, Antiquities and Scenery of the North of Scotland, 1780

ภาพที่ 50 Decorative Map Titles by John Mitchell

ภาพที่ 32 ตัวอย่างงานออกแบบทางเลขคณิตปีในยุคคลาสสิก

ภาพที่ 1 Madame Clothilde,
Francois-Hubert Drouais, 1775

ภาพที่ 2 Louis Gauffier (1761-1801),
Portrait of Elizabeth Vassal

ภาพที่ 3 Marguerite Gerard,
Portrait of a Musician, 1803

ภาพที่ 4 Rose-Adelaide
Ducreux, Self-Portrait, 1790

ภาพที่ 5 Francisco Goya, Spain
The Shootings of May 3rd in Madrid, 1814

ภาพที่ 6 Francisco Goya,
Group on a Balcony, 1810

ภาพที่ 7 Joseph Wright,
Miravan Breaking Open
the Tombs of his
Ancestors, 1772

ภาพที่ 8 Henry Fuseli,
The Nightmare, 1781

ภาพที่ 9 Francisco Goya,
The Parasol, 1777

ภาพที่ 33 ตัวอย่างงานจิตรกรรมในยุคคลาสสิก

ภาพที่ 10 Brook Watson And the Shark,
Copley, John Singleton, 1778

ภาพที่ 11 Death of Socrates, David,
Jacques-Louis, 1787

ภาพที่ 12 War Between the Romans
and the Sabines, David, Jacques Louis, 1799

ภาพที่ 13 Raft of the Medusa (preparatory sketch),
Gericault, Theodore, 1818-19

ภาพที่ 14 Vergilius is reading
"Aeneid" to Octavia and August,
Angelica Kauffmann

ภาพที่ 15 Angelica Kauffmann,
Venus and Adonis, 1786

ภาพที่ 16 Angelica Kauffmann,
Ulysses and Circe, 1786

ภาพที่ 34 ตัวอย่างงานจิตรกรรมในยุคคลาสสิก

ภาพที่ 17 Angelica Kauffmann, Self-portrait Hesitating Between the Arts of Music and Painting

ภาพที่ 18 Wallace Fragonard The Swing, 1766

ภาพที่ 19 Jean Baptiste Simeon Chardin, The Attributes of the Arts and Their Rewards, 1766

ภาพที่ 20 Watson and the shark, John Singleton Copley Brook, 1778

ภาพที่ 21 The Oath of the Horatii, Jacques-Louis David, 1784

ภาพที่ 22 Retrato de mujer Angelica Kauffmann, 1795

ภาพที่ 23 Jacques-Louis David, The Oath of the Horatii, 1784

ภาพที่ 24 William Hogarth, David Garrick and His Wife, 1757

ภาพที่ 25 Jean Baptiste Simeon Chardin, Autorretrato, 1771

ภาพที่ 35 ตัวอย่างงานจิตรกรรมในยุคคลาสสิก

ภาพที่ 26 Goya, The Witches' Sabbath, 1798

ภาพที่ 27 Joseph Wright of Derby, Portrait of a Lady, 1760

ภาพที่ 28 Angelica Kauffmann, Virgil Writing His Own Epitaph at Brundisium, 1785

ภาพที่ 29 Angelica Kauffmann, Portrait of a Lady circa, 1775

ภาพที่ 30 Angelica Kauffmann, Countess Anna Protassowa with niece, 1788

ภาพที่ 31 Jacques-Louis David, The Intervention of the Sabine Women, 1799

ภาพที่ 32 Jacques-Louis David, The Oath of Horatii, Detail, 1784

ภาพที่ 33 Jacques-Louis David, Death of Marat. Oil on canvas, 1793

ภาพที่ 34 Jacques-Louis David, The Oath of Horatii, 1784

ภาพที่ 36 ตัวอย่างงานจิตรกรรมในยุคคลาสสิก

ภาพที่ 35 Jacques-Louis David,
The Combat of Mars and Minerva, 1771

ภาพที่ 36 The Intervention of
the Sabine Women, 1799

ภาพที่ 37 Bonaparte Crossing
the St. Bernard Pass, 1800

ภาพที่ 38 Jacques-Louis David,
Consecration of the Emperor
Napoleon I, 1804

ภาพที่ 39 Jacques-Louis David,
Leonidas at Thermopylae, 1814

ภาพที่ 40 Jean-Auguste-Dominique
Ingres, Paolo and Francesca, 1819

ภาพที่ 41 Jean-Auguste-
Dominique Ingres, Portrait of
Madame de Senonnes, 1814-16

ภาพที่ 42 Jean-Auguste-Dominique
Ingres, Death of Leonardo da Vinci, 1818

ภาพที่ 43 Jean-Auguste-Dominique
Ingres, The Sistine Chapel, 1814

ภาพที่ 37 ตัวอย่างงานจิตรกรรมในยุคคลาสสิก

ภาพที่ 44 Jean-Auguste-Dominique Ingres, Portrait of Napoléon on the Imperial Throne, 1806

ภาพที่ 45 Jean-Auguste-Dominique Ingres. Don Pedro of Toledo Kissing the Rapier of Henry IV. 1814

ภาพที่ 46 Jean-Auguste-Dominique Ingres, Henry IV Receiving The Ambassador of Spain. 1817

ภาพที่ 47 Salvator Tonci, Portrait of Nikolay Demidov (1773-1828)

ภาพที่ 48 Fishermen at Sea, 1796

ภาพที่ 49 The Mew Stone at the Entrance of Plymouth Sound, 1814

ภาพที่ 50 Sir David Wilkie, William Chalmers-Bethune, his wife Isabella Morison and their Daughter Isabella 1804.

ภาพที่ 38 ตัวอย่างงานจิตรกรรมในยุคคลาสสิก

3. ดนตรีสมัยโรแมนติก (The Romantic period) ช่วงปี ค.ศ. 1820 - 1900

ลักษณะเด่นและภาพรวมของดนตรีสมัยโรแมนติก

พอเอ่ยถึงคำว่า โรแมนติก (Romantic) เรามักจะนึกถึงเรื่องความรักก่อนอื่น เพลงในสมัยโรแมนติกคงจะเป็นเพลงรักหรือเพลงหวานซึ่งในอารมณ์ นับว่าไม่ถูกต้องทีเดียวนัก คำว่าโรแมนติกนี้ หากดนตรีขอยืมมาจากภาษาวรรณคดี จะหมายถึงความรุนแรงของอารมณ์มากกว่าไม่ว่าจะเป็นอารมณ์รัก แค้น หรือเศร้าก็ตาม เพลงในสมัยนี้มีการแสดงออกของอารมณ์อย่างเต็มที่ในด้านดนตรีก็มีการแสดงออกโดยใช้ทำนองที่มีลีลากว้าง ไม่ต้องคำนึงถึงความสมดุล ทำนองบางทำนอง การใช้จังหวะก็ไม่มีระเบียบสม่ำเสมอเหมือนสมัยบาโรก อาจออกมาแบบที่เรียกว่า ฟรีสไตล์ ด้านเสียงประสานก็เช่นกัน มักใช้คอร์ดที่เข้มข้นประเภทโครมาติก (Chromatic) หรือคอร์ดกว้าง ๆ เช่นคอร์ด 7, 7 หรือ 11 (โกวิท ษัณศิริ 2550 : 62)

ยุคโรแมนติกเริ่มต้นขึ้นในตอนต้นศตวรรษที่ 19 แต่รูปแบบของดนตรีโรแมนติกเริ่มเป็นรูปแบบขึ้นในตอนปลายของศตวรรษที่ 18 แล้วโดยมีเบโทเฟนเป็นผู้นำ และเป็นรูปแบบของเพลงที่ยังคงพบเห็นแม้ในศตวรรษที่ 20 นี้ ยุคนี้เป็นดนตรีที่แสดงออกถึงอารมณ์ความรู้สึกของผู้ประพันธ์อย่างมาก ผู้ประพันธ์เพลงในยุคนี้ไม่ได้แต่งเพลงให้กับเจ้านายของตนดังในยุคก่อน ๆ แล้วผู้ประพันธ์เพลงแต่งเพลงตามใจชอบของตน และขายต้นฉบับให้กับสำนักพิมพ์เป็นส่วนใหญ่ ลักษณะดนตรีจึงเป็นลักษณะของผู้ประพันธ์เอง ไม่จำเป็นต้องมีกฎเกณฑ์แน่นอนตายตัวดังเช่นในยุคคลาสสิกอีกต่อไป ความยาวของบทเพลงในยุคนี้มีต่าง ๆ กันตั้งแต่เพลงที่มีความยาวมาก เช่น ซิมโฟนี คอนแชร์โตโอเปรา และเพลงที่มีความยาวเพียงเล็กน้อย เช่น เพลงร้อง และเพลงสำหรับเปียโน เป็นต้น ดนตรีบรรยายเรื่องราวเป็นลักษณะที่นิยมประพันธ์กัน ดนตรีในยุคนี้จึงมีทั้งที่เป็นดนตรีบริสุทธิ์ (Absolute music) และดนตรีบรรยายเรื่องราว (Programme music) การแต่งเพลงเพื่อให้ผู้เล่นแสดงความสามารถเทคนิควิธีบรรเลงพบได้เสมอ เพลงที่มีลักษณะเป็นชาตินิยม (Nationalism) ก็มีมากเช่นกันโดยที่ผู้ประพันธ์เพลงต่างเน้นลักษณะดนตรีประจำชาติของตน โดยนำทำนองหรือลักษณะเพลงประเทศของตนมาเป็นวัตถุดิบในการประพันธ์เพลง บางครั้งอาจมีการนำเอาเพลงหรือแนวทำนองของชาติอื่น ๆ มาเป็นวัตถุดิบด้วย

ลักษณะเฉพาะของดนตรียุคโรแมนติก ประกอบไปด้วยลักษณะของแนวทำนองที่เต็มไปด้วยการบรรยายออกของความรู้สึก มีแนวทำนองเด่นชัด ลักษณะการแบ่งวรรคตอนของเพลงยืดหยุ่นไม่แน่นอน ลักษณะของการประสานเสียงมีการพัฒนาไปมาก มีการคิดคอร์ดใหม่ๆ เพิ่มขึ้นมาเพื่อใช้บรรยายออกซึ่งอารมณ์ ความรู้สึก คอร์ดที่มีเสียงไม่กลมกลืนนำมาใช้มากขึ้นการใช้ในเจอร์และบันไดเสียงที่มีตัวโน้ตครึ่งเสียง (Chromatic) การแปรเปลี่ยนของบันไดเสียงหนึ่งไปยังบันไดเสียงหนึ่ง และลักษณะของการใช้บันไดเสียงเมเจอร์และไมเนอร์ในเพลงยุคนี้ ไม่เป็นตามกฎเกณฑ์ของยุคคลาสสิก การแปรเปลี่ยนของบันไดเสียงหนึ่ง ๆ เป็นไปอย่างคาดไม่ถึง บางครั้งทำให้เกิดความคลุมเครือ ซึ่งการพัฒนาต่อไปของลักษณะนี้ทำให้เกิดแนวคิดในเรื่องบันไดเสียงใหม่ๆ ในยุคต่อมา ลักษณะของแนวทำนองโดยใช้คอร์ดในการใส่ประสานเสียง (Homophony) เป็นลักษณะรูปพรรณของเพลงในยุคนี้เช่นเดียวกับยุคคลาสสิก การใช้ลักษณะของเสียงมีตั้งแต่ตั้ง

มากจนค่อยมาก รูปแบบของเพลงที่สำคัญยังคงเป็นรูปแบบโซนาตาอัลเลโกร แต่มีการยืดหยุ่นของรูปแบบเสมอจึงสามารถกล่าวได้ว่ารูปแบบของเพลงมีความสำคัญน้อยกว่าเนื้อหาและอารมณ์เพลงที่ผู้ประพันธ์ต้องการบรรยายออกมาเป็นบทเพลง

บทเพลงประเภทโอเปรามีการพัฒนาไปเช่นกัน โดยผู้ประพันธ์แต่ละประเทศก็มีหลักการต่างกันไป เนื้อเรื่องมีตั้งแต่การล้อมเมือง ความรักกระจุกกระจิม จนถึงเนื้อเรื่องหนัก ๆ ในลักษณะของโศกนาฏกรรม เพลงบรรเลงเป็นเพลงที่นิยมแตกต่างกันมากขึ้น ลักษณะของวงออร์เคสตราใหญ่มากขึ้น ต้องการผู้เพิ่มขึ้น ซึ่งผู้ประพันธ์จะกำหนดไว้ เพลงคฤหัสถ์เป็นเพลงที่นิยมประพันธ์กันมาก เพลงโบสถ์ยังคงมีการประพันธ์เช่นกัน ในลักษณะของเพลงแมสและสวดศพ คือ เรควิเอม เพลงสำหรับเปียโนนิยมประพันธ์กันมาก เพราะในยุคนี้เปียโนได้รับการพัฒนาจนสามารถเล่นได้โดยใช้เทคนิคต่างๆ ได้สารพัด เพลงร้องยังคงมีการประพันธ์เช่นกัน (ณรุทธ์ สุทธจิตต์ 2549 : 188-189)

สมัยโรแมนติกเป็นสมัยที่ดนตรีรุ่งเรืองที่สุด ดนตรีมิได้เป็นเอกลักษณ์ของผู้ยิ่งใหญ่ทางศาสนาหรือการปกครอง ได้มีการแสดงดนตรีหรือคอนเสิร์ต (concert) สำหรับสาธารณชนอย่างแพร่หลาย นักดนตรีก็มีความหยิ่งในพรสวรรค์ของตนเอง และเป็นที่ยอมรับของสังคมทุกชั้น (นักดนตรีบางคน เช่น ริคาร์ด วากเนอร์ และ จูเซปเป แวร์ดี มีสาวกคอยติดตามบูชามากมาย และได้รับการยกย่องเป็นคนสำคัญของประเทศทีเดียว) นอกจากนี้หยิ่งในตนเองแล้ว ท่านยังหยิ่งในชาติด้วย ในยุคนี้เป็นยุคชาตินิยมทางดนตรีและวิธีแสดงออกก็คือ ใช้ทำนองเพลงพื้นเมืองประกอบไว้ในเพลงที่แต่งขึ้น หรือแต่งให้มีสำเนียงของชาติมากที่สุด โดยใช้บันไดเสียงพิเศษของแต่ละชาติ เฟรเดริก พรองซ์ว โชแปง แสดงความชาตินิยมของท่านโดยการเขียนเพลงแบบเพลงเต้นรำชาวโปแลนด์ คือ เพลงประเภทมาซุร์กาส์ (mazurkas) และโปโลเนส (Polonaise) ในประเทศรัสเซียไซคอปสกีเป็นหัวใจของชาวรัสเซียทุกคนด้วยเพลงที่แสดงลักษณะรัสเซียอย่างรุนแรง และการแต่งอุปรากรตามตำนานของชาติ เช่น เรื่อง โบริส โกดุนอฟ (Boris Godunov) และยูจีนโอนีกิน (Eugene Onegin) นักประพันธ์เพลงของรัสเซียซึ่งสนับสนุนความคิดชาตินิยม คือ โมเดสต์ มุซอร์สกี แต่งเพลงบรรยายถึง ประตูชัยแห่งเมืองเคียฟ (The Great Gate of Kiev) ได้อย่างประทับใจในเพลงชุด พิคเจอร์ส ออฟ แอน เอ็กซิบิชั่น (Pictures of an Exhibition) สำหรับเปียโน ซึ่งต่อมา นักประพันธ์เพลงชาวฝรั่งเศสชื่อ โมริส ราเวล ได้นำมาแปลงอย่างสวยงามให้วงดนตรีเล่น เป็นที่นิยมอย่างมาก (โกวิทย์ ชันธศิริ 2550 : 64 - 65)

ภาพที่ 39 โขแปงเล่นเปียโนถวายเจ้าชายรัตซีวิลล์ เมื่อประมาณปี 1830
ที่มา : สุรพงษ์ บุณนาค, ดนตรีแห่งชีวิต, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สารคดีในนาม
บริษัทวิริยะธุรกิจ จำกัด, 2549), 225.

แบบแผนของเพลงไม่จำเป็นที่จะต้องมีความสมดุลของประโยค วรรคตอนบางทำนองก็มีความยาวมาก การใช้จังหวะก็ไม่จำเป็นต้องมีระเบียบหรือความสม่ำเสมอ เช่น ในสมัยบาโรก การประสานเสียงมักมีรูปคอร์ดที่ให้เสียงแปลก ๆ หรือมีความเข้มข้นมาก ลักษณะของเพลงมักจะมี ความเกี่ยวข้องกับความรู้สึกของผู้แต่ง มากกว่าที่จะแต่งไปตามกฎเกณฑ์ที่บังคับเช่นในสมัยคลาสสิก ดังนั้น รูปแบบของเพลงในสมัยนี้จึงมีความผิดแผกกันมากมาย ในสมัยโรแมนติกนี้ได้มีการจัดการแสดงที่เรียกว่า การจัดคอนเสิร์ตสำหรับสาธารณชนโดยเฉพาะ ในสมัยนี้ยังมีดนตรีที่เกี่ยวข้องกับชาตินิยมอีกด้วย คือ การใช้ทำนองของเพลงพื้นเมืองประกอบในบทเพลงที่แต่งขึ้น เช่น เพลงของเบลลา บาร์ตอก โขแปง และมูซอร์สกี นอกจากบทเพลงเพื่อระบายอารมณ์ต่าง ๆ แล้ว ยังมีบทเพลงที่บรรยายธรรมชาติและความเป็นตัวของตัวเอง บางครั้งก็ใช้เสียงเครื่องดนตรีทำเสียงนก เสียงลม เสียงฟ้าร้อง เพลงที่มีเรื่องราวบรรยายถึงธรรมชาติ เรียกว่า โปแกรมมิวสิก ส่วนเพลงที่มีท่อนเดี่ยวจบ คือ ดนตรีกีวีวรรณนา ก็อาจเรียกว่า โทเนโพเอม หรือซิมโฟนิคโพเอม ก็ได้ เช่น เพลงซึ่งประพันธ์โดย เอกเตอร์ แบร์ลิโอส คือ เพลงซิมโฟนีแพนดาสติก

การใช้เครื่องดนตรีในวงออร์เคสตรา ได้เพิ่มจำนวนเครื่องดนตรีมากขึ้น ทำนองเพลงก็ยาวมาก เช่น อุปรากรบางเรื่องของริคาร์ด วากเนอร์ เช่น The Ring ยาวร่วม 12 ชั่วโมง ต้องแสดงถึง 4 ครั้ง ด้านความดังและเบา (dynamics) ก็มีความแผ่วเบาที่สุด ppp จนถึงดังที่สุด ffff เพลงในสมัยนี้ คนในปัจจุบันค่อนข้างจะชอบฟังมากกว่าสมัยอื่น ๆ ซึ่งอาจจะเกี่ยวกับเหตุผลที่กล่าวมาแล้ว นักประพันธ์เพลงที่สำคัญในสมัยนี้ นอกจากนี้ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ยังมี ไชคอฟสกี, บรามส์, แวร์ดี และชูมันน์ เป็นต้น (โกวิทย์ ชันธศิริ 2550 : 67 - 68)

นักประพันธ์เพลงที่สำคัญ

เฟรเดริก ฟรอนซ์วีส โชแปง (Fryderyk Franciszek Chopin) มีช่วงชีวิตระหว่างปี ค.ศ. 1810-1849 ผู้ประพันธ์เพลงและนักเปียโนเลือดผสมฝรั่งเศส-โปแลนด์ โชแปงเกิดในประเทศโปแลนด์ แต่ใช้ชีวิตตั้งแต่วัยหนุ่มอยู่ในปารีสจนถึงแก่กรรม อย่างไรก็ตามตลอดระยะเวลาที่เขาอาศัยอยู่ในฝรั่งเศส โชแปงไม่เคยลืมบ้านเกิดเลย โดยพยายามติดตามข่าวคราวความเคลื่อนไหวทางการเมืองในโปแลนด์ตลอดเวลา นอกจากนี้ผลงานต่างๆ ของโชแปงมักจะมีเนื้อหาสาระเกี่ยวข้องกับประเทศบ้านเกิดเสมอ

ภาพที่ 40 โชแปง

ที่มา : สุรพงษ์ บุณนาค, ดนตรีแห่งชีวิต, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สารคดีในนามบริษัทวิริยะธุรกิจ จำกัด, 2549), 237.

ผลงานของโชแปงแทบทั้งหมดเป็นประเภทดนตรีสำหรับเปียโน ดนตรีของโชแปงเป็นดนตรีที่แสดงออกถึงความรู้สึกโรแมนติกซึ่งเต็มไปด้วยความสวยงามและการกลั่นกรองให้เป็นผลงานคุณภาพทั้งสิ้น และเป็นผลงานที่เหมาะสมกับเครื่องดนตรีที่เขาประพันธ์ให้บรรเลงอย่างยิ่ง คือเปียโน จนเป็นที่กล่าวกันเสมอว่า โชแปงรู้จักและทราบดีว่าเปียโนสามารถทำอะไรกับเขาได้บ้าง และเขาได้ใช้สิ่งเหล่านั้นสร้างสรรค์เป็นบทเพลงซึ่งยากที่จะหาใครเทียบได้ ดังนั้นถ้ากล่าวถึงเปียโนจะนึกถึงโชแปง ผลงานของโชแปงประกอบด้วยเปียโนคอนแชร์โตสองบทซึ่งโชแปงประพันธ์ขึ้นเพื่อใช้ในการแสดงคอนเสิร์ตของเขาเอง และเปียโนโซนาตา 3 บท ซึ่งทั้งคอนแชร์โตและโซนาตาจัดเป็นผลงานขนาดใหญ่ของโชแปง เพราะนอกจากนี้โชแปงแต่งเพลงเล็กเกี่ยวกับเปียโนไว้ทั้งสิ้น ได้แก่ Polonaises และ Mazurkas ใช้รูปแบบของลักษณะการเดินรำของชาวโปแลนด์ แบบฝึกหัด (Etude) ซึ่งเป็นบทประพันธ์ที่ใช้แสดงเทคนิคต่างๆ ของการบรรเลงเปียโนที่มีคุณค่าไพเราะควรแก่การฟัง และหลายบทเป็นที่นิยมทั้งผู้เล่นและผู้ฟัง Preludes, Ballades, Waltzes, Scherzos, Impromptus และ Nocturnes ผลงานเหล่านี้ส่วนหนึ่งมีชื่อเฉพาะซึ่งผู้อื่นตั้งขึ้นมามีชื่อโชแปงเอง เช่น บทเพลง Etude “Revolutionary” และ “Winter Wind”, Prelude “Raindrop” และ Waltz

“Minute” นอกจากนี้ยังมีเพลงประกอบบัลเล็ทเรื่อง Les Sylphides ด้านชีวิตส่วนตัวไซแปงมีชื่อเสียงเช่นกัน เนื่องจากมีความสัมพันธ์กับหญิงผู้หนึ่งที่อายุมากกว่า คือ George Sand ซึ่งเป็นนามปากกาของนักเขียนชื่อ Aurore Dudevant ไซแปงเป็นผู้ที่มีร่างกายบอบบาง ขี้โรค และจบชีวิตลงด้วยวัณโรคเมื่ออายุได้เพียง 39 ปี (ณัฐธ สุทธจิตต์ 2549 : 193 - 194)

ริชาร์ด วากเนอร์ (Richard Wagner) มีช่วงชีวิตระหว่างปี ค.ศ. 1813 - 1883 ผู้ประพันธ์เพลงชาวเยอรมัน เป็นผู้ปฏิวัติรูปแบบของโอเปรา การเรียบเรียงประสานสำหรับวงออร์เคสตรา รวมทั้งแนวความคิดเกี่ยวกับด้านศิลปะและปรัชญาซึ่งมีอิทธิพลมากในยุคที่เขายังมีชีวิตอยู่ จุดมุ่งหมายหลักของวากเนอร์ คือ การสร้างสรรค์สิ่งที่เรียกว่าละครดนตรี (Music drama) ด้วยการสนับสนุนทางการเงินจากบุคคลกลุ่มหนึ่งทำให้แนวความคิดของเขาเป็นจริงขึ้นมา โดยสามารถสร้างโรงละครสำหรับการแสดงโอเปรา และละครดนตรี ณ เมือง Bayreuth ในบาวาเรีย จึงกล่าวได้ว่าผลงานหลักของวากเนอร์ คือ โอเปรา ผลงานในระยะแรกที่ผลิตออกมา ได้แก่ Reinzi, The Flying Dutchman, Tanhauser และ Lohengrin ส่วนโอเปราในระยะหลังซึ่งใช้แนวคิดของละครเพลง ได้แก่ The Ring of the Nibelungs (โอเปรา 4 เรื่อง) The Rhinegold, The valkyries, Twilight of the Gods, และโอเปรายุคที่วากเนอร์พัฒนาแนวคิดจนถึงขั้นสูงสุด คือ Tristan and Isolde, The Mastersingers of Nuremburg, Parsifal และบทเพลงสำหรับวงออร์เคสตราที่เช่นดัง คือ Siegfried Idyll เป็นเพลงดัดแปลงจากโอเปราเรื่อง Siegfried ซึ่งวากเนอร์ประพันธ์ขึ้นเพื่อฉลองการเกิดของลูกชายชื่อ Siegfried วากเนอร์จัดเป็นผู้ประพันธ์เพลงคนสำคัญมากผู้หนึ่งในยุคโรแมนติก (ณัฐธ สุทธจิตต์ 2549 : 195 - 196)

โยฮันเนส บราห์มส์ (Johannes Brahms) มีช่วงชีวิตระหว่างปี ค.ศ. 1833-1897 ผู้ประพันธ์เพลงดีเด่นอีกคนหนึ่งในยุคโรแมนติกชาวเยอรมัน แต่มาตั้งรกรากใช้ชีวิตนักดนตรีจนถึงแก่กรรม ณ กรุงเวียนนา

ภาพที่ 41 บราห์มส์และ นิตเพลง German Requiem อันเลื่องชื่อ
ที่มา : สุรพงษ์ บุณนาค, ดนตรีแห่งชีวิต, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สารคดีในนามบริษัทวิริยะธุรกิจ จำกัด, 2549), 324.

บารห์มส์ได้รับการสนับสนุนด้านดนตรีจากซุมานน์และคลารา ซึ่งบารห์มส์ให้ความสำคัญเคารพรักเป็นอย่างมาก บารห์มส์มีฝีมือการบรรเลงเปียโนอยู่ในขั้นขั้นเยี่ยมและสามารถยึดเป็นอาชีพได้ แต่เขาให้ความสนใจและทุ่มเทให้การประพันธ์เพลงมากกว่า บารห์มส์เป็นผู้ที่พยายามใช้รูปแบบของดนตรีในยุคคลาสสิก และความรู้สึกแบบโรแมนติกในการประพันธ์เพลง ผลงานในระยะแรกเป็นผลงานใหญ่และลึกซึ้งสลับซับซ้อน ส่วนผลงานในระยะหลังมีลักษณะเบา กว่าในระยะแรก เต็มไปด้วยความอบอุ่น อ่อนหวาน ซึ่งมักจะมีการประสานเสียงและจังหวะที่ละเอียดอ่อนลึกซึ้ง ผลงานของบารห์มส์ประกอบด้วย ซิมโฟนี 4 บท (หมายเลข 1 ใน บันไดเสียง ซี ไมเนอร์, หมายเลข 2 ในบันไดเสียง ดี เมเจอร์ หมายเลข 3 ในบันไดเสียง เอฟ เมเจอร์ และ หมายเลข 4 ในบันไดเสียง อี ไมเนอร์) เปียโนคอนแชร์โต 3 บท (หมายเลข 2 ในบันไดเสียง บี แฟลทเมเจอร์ เป็นคอนแชร์โตที่ยิ่งใหญ่ที่สุดบทหนึ่งของโลก ซึ่งมี 4 ท่อน แทนที่จะมี 3 ท่อนตามที่ควรจะเป็น)ไวโอลินคอนแชร์โต 1 บท คอนแชร์โตสำหรับไวโอลิน และเชลโล 1 บท (Orchestra Variations จาก St. Anthony Chorale, เรควิเอม (German Requiem) โซนาตาและแชมเบอร์มิวสิกจำนวนหนึ่ง ดนตรีสำหรับเปียโนหลายแบบ และสังกาศเรียนแดนซ์ หลังจากคลารา ซุมานน์เสียชีวิต บารห์มส์เสียใจมาก และป่วยเป็นโรคมะเร็งอยู่ก่อนแล้ว บารห์มส์จึงถึงแก่กรรมในอีก 10 เดือนต่อมาเมื่ออายุได้ 64 ปี ศพของบารห์มส์ฝังอยู่ไม่ไกลจากศพของเบโธเฟินแบะชูเบิร์ต (ธนุทธสุทธจิตต์ 2549 : 198)

ตัวอย่างผลงานของบารห์มส์ที่สร้างชื่อเสียงให้เขา ได้แก่ ซิมโฟนี เปียโนคอนแชร์โต ไวโอลินคอนแชร์โตไวโอลิน เชลโลคอนแชร์โต German Requiem โซนาตา แชมเบอร์มิวสิก และบทเพลงสำหรับเปียโนมากมาย

ฟรานซ์ ปีเตอร์ ชูเบิร์ต (Franz Peter Schubert) มีช่วงชีวิตระหว่างปี ค.ศ. 1797-1828 ชูเบิร์ตเป็นชาวออสเตรีย เป็นผู้ประพันธ์เพลงที่ค่อนข้างอาชีพ เนื่องจากตลอดชีวิตการทำงานเขาแทบไม่ได้รับการยกย่องแต่อย่างใด บทเพลงบางส่วนถูกค้นพบและนำมาบรรเลงกันอย่างแพร่หลายหลังจากเขาตายจากไปแล้ว ชูเบิร์ตจัดว่าเป็นนักประพันธ์เพลงที่มีสำเนียงของยุคคลาสสิก ตามแบบของไฮเดิน โมซาร์ท และเบโธเฟิน ชูเบิร์ตประพันธ์เพลงไว้หลายร้อยบทหลายรูปแบบ ทั้งเพลงขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ เช่น โซนาตา และซิมโฟนี เป็นต้น เพลงขนาดใหญ่ที่ชูเบิร์ตมักจะประพันธ์ไว้ครั้ง ๆ กลาง ๆ ไม่จบสมบูรณ์ บทบทมี 2 ท่อน บางบทก็มี 3 ท่อน เช่น Symphony No. 8 in B minor มีเพียง 2 ท่อน แต่ก็ยังเป็นที่ยอมรับเพราะ เนื่องจากมีความไพเราะมาก นอกจากนั้นชูเบิร์ตยังมีชื่อเสียงในฐานะผู้ที่ประพันธ์เพลงร้อง เนื่องจากสามารถ คิดแนวทำนองที่ไพเราะ และกลมกลืนไปกับแนวเปียโนประกอบ เพลงร้องที่เป็นที่รู้จัก ได้แก่ Heidenroslein และ Die Winterreise เป็นต้น ชูเบิร์ตมีชีวิตอย่างแร้นแค้นแทบตลอดชีวิตของเขา ตลอดเวลาเขาได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อนใกล้ชิดไม่กี่คนซึ่งชื่นชมผลงานของเขา ชูเบิร์ตต่อสู้กับความเจ็บไข้ตลอดเวลา และในที่สุดก็เสียชีวิตเมื่ออายุได้เพียง 31 ปีเท่านั้น

ภาพที่ 42 ชูเบิร์ตชอบชุมนุมกับเพื่อนฝูงชาวเวียนนาตามแหล่งบันเทิงต่างๆ
ที่มา : สุรพงษ์ บุณนาค, ดนตรีแห่งชีวิต, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สารคดีในนาม
บริษัทวิริยะธุรกิจ จำกัด, 2549), 143.

ปีเตอร์ อิลิช ไชคอฟสกี (Pyotr Ilyich Tchaikovsky) มีช่วงชีวิตระหว่างปี ค.ศ. 1840-1893 ผู้ประพันธ์เพลงชาวรัสเซียคนแรกที่เป็นที่รู้จักในวงการนานาชาติ และเป็นผู้ประพันธ์เพลงยอดนิยมคนหนึ่งในบรรดาผู้ประพันธ์ที่ยิ่งใหญ่ของโลกดนตรี ด้วยความสำเร็จในการประพันธ์เพลงทำให้ไชคอฟสกีมีโอกาสแสดงคอนเสิร์ตทั้งในยุโรปและอเมริกา แต่แม้ว่าจะประสบความสำเร็จในชีวิตการงาน ไชคอฟสกีก็เป็นคนไม่มีความสุขในชีวิตเลย ทั้งนี้เพราะมีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัวตลอดเวลา ไชคอฟสกีก็ได้รับการสนับสนุนทั้งทางด้านจิตใจ และการเงินจาก Madame Nadezhda von Meck ผู้ซึ่งชื่นชมในผลงานของไชคอฟสกี โดยการติดต่อกันทางจดหมาย การบอกเลิกติดต่อทำให้ไชคอฟสกีก็เสียใจ และเศร้าใจมาก

ภาพที่ 43 ไชคอฟสกี และ อันโตนิโน มิลูโคว่า ภรรยาของเขา ระหว่างช่วงแต่งงานอันปราศจาก
ความสุขแล้วแยกจากกันไม่ช้า
ที่มา : สุรพงษ์ บุณนาค, ดนตรีแห่งชีวิต, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สารคดีในนาม
บริษัทวิริยะธุรกิจ จำกัด, 2549), 493.

ไซคอปสกีเสียชีวิตด้วยอุบัติเหตุโรค ซึ่งระบอบอยู่ในกรุงเซนต์ปีเตอส์เบิร์ก เนื่องจากผลอดดื่มน้ำจากก๊อกโดยไม่ได้นำไปต้มเสียก่อน แม้นดนตรีของไซคอปสกีจะเป็นลักษณะของรัสเซีย แต่ก็ยังน้อยกว่าผู้ประพันธ์เพลงชาวรัสเซียคนอื่นๆ ผลงานส่วนใหญ่ของไซคอปสกีเป็นประเภทซิมโฟนีและคอนแชร์โต ซึ่งลักษณะเด่นอยู่ที่การเรียบเรียงเสียงประสานสำหรับออร์เคสตรา แนวทำนองที่ไพเราะ และการแสดงออกถึงความรู้สึกของไซคอปสกีเองในแนวยุคโรแมนติกตอนปลาย ผลงานที่สำคัญของไซคอปสกีประกอบด้วย ซิมโฟนี 6 บท (หมายเลข 1 “Winter Daydreams” หมายเลข 2 “Little Russian” หมายเลข 3 “Polish” และหมายเลข 6 “Pathetique” เป็นซิมโฟนีที่เด่นดัง) เปียโนคอนแชร์โต 3 บท (หมายเลข 1 ในบันไดเสียง บี แฟลท ไมเนอร์ เป็นคอนแชร์โตที่มีชื่อเสียงมากบทหนึ่งสำหรับเพลงประเภทนี้), ไวโอลินคอนแชร์โต 1 บท ซึ่งมีเสียงมากที่สุดบทหนึ่งเนื่องจากไพเราะ และการเล่นที่ต้องใช้เทคนิคต่าง ๆ อย่างมาก ดนตรีบรรยายเรื่องราวประเภทซิมโฟนิคโพเอม หรือ แฟนตาซีโอเวอร์เชอร์ Romeo and Juliet, Hamlet และ โอเปร่า 8 เรื่อง (ที่มีชื่อเสียงคือ Eugene Onegin และ The Queen of Spades) รวมทั้งดนตรีบัลเลทที่มีชื่อเสียงมากที่สุด 3 เรื่อง คือ Sleeping Beauty, The Sleeping Beauty และ The Nutcracker และโอเวอร์เชอร์ 1812 นอกจากนี้ยังมีบทเพลงประกอบเชมเบอร์มิวสิกและดนตรีสำหรับเปียโนจำนวนหนึ่งด้วย (ณรุทธ์ สุทธจิตต์ 2549 : 199 - 200)

ลักษณะเด่นและภาพรวมของงานออกแบบ

คำว่า โรแมนติก มาจากคำในกลุ่มภาษาโรมัน (ฝรั่งเศส สเปน และโปรตุเกส) และที่จำเพาะเจาะจงไปกว่านั้นคือ มาจากเรื่องเล่าในสมัยกลางที่เกี่ยวกับความกล้าหาญ ความรัก คักดีศรี และการผจญภัย โรแมนติกซิมมีความเชื่อเกี่ยวกับเรื่องความอ่อนไหว การใช้อารมณ์ในการแสดงออกและทันทีที่สร้างวีรกรรมในรูปของความคิดนามธรรมตามลักษณะนีโอ-คลาสสิซิซึม โรแมนติกซิมมักจะหาเรื่องราวจากเหตุการณ์ปัจจุบัน เช่น ประชาชนต่อต้านรัฐ

นอกเหนือจากการยึดค่านิยมเก่า ๆ จากอดีต และความพยายามที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมอยู่ในเหตุการณ์ปัจจุบัน โรแมนติกซิมยังได้พัฒนาความสนใจไปที่จิต โดยเชื่อว่าจิตเป็นแหล่งของความลึกลับที่อธิบายไม่ได้ และบางทีก็ใช้ปรากฏการณ์ที่เป็นอันตราย นับเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ศิลปะตะวันตก ที่ศิลปะเป็นเรื่องเกี่ยวกับจิตและฝันร้าย (พรสนอง วงศ์สิงห์ทอง 2547 : 69)

กราฟิกยุควิคตอเรีย (Graphics of Victorian Era)

กราฟิกในยุควิคตอเรียได้เริ่มต้นขึ้นในช่วงที่สังคมมีความศรัทธาและเชื่อมั่นในศาสนาเป็นอย่างมาก ในยุควิคตอเรียเป็นยุคที่กำลังค้นหารูปแบบของความงาม ดังนั้นจะเห็นได้ว่างานในยุคนี้หลากหลายรูปแบบ งานบางส่วนได้รับอิทธิพลจากหลักการตกแต่งของศิลปะออคิด ซึ่งมีการตกแต่งอย่างหรูหรา และงานบางส่วนมีลักษณะการวาดภาพประกอบเล่าเรื่องราวอย่างเรียบง่าย ตัวอย่างเช่น ภาพประกอบในหนังสือนิทานของเด็ก และงานบางส่วนเป็นภาพวาดสวยแบบ

โรมานติก ซึ่งระบบการพิมพ์แบบในยุคนั้นได้รับความนิยมอย่างสูงสุดทั้งทางด้านการพิมพ์คัมภีร์ คำสอนทางศาสนา และงานโฆษณาเพื่อการพาณิชย์ (ศิริพรณ์ ปีเตอร์ 2549 : 143)

ลวดลายจากผ้าถักลูกไม้ลวดลายประดิษฐ์ ไปจนถึงเครื่องเรือนเครื่องใช้ประณีตวิจิตรในงานสถาปัตยกรรมและตกแต่งภายในที่ประดับประดาไปด้วยลวดลายเส้นสายกระจุกกระจิกตามบุคลิกของพระนางเจ้าวิกตอเรีย (Queen Victoria) ในยุคสมัยที่ปกครองประเทศอังกฤษ ช่วงปี ค.ศ. 1873-1901 ความเป็นจริงของกุลสตรีที่แฝงอยู่ในเพศหญิงนี้ ได้แสดงออกถึงเอกลักษณ์ในความอ่อนหวานที่ถูกถ่ายทอดลงในงานศิลปะวัฒนธรรมการประดับตกแต่งซึ่งในสมัยพระองค์ ผู้หญิงต่างมีบทบาทต่อสังคมอย่างเห็นได้ชัดจากสื่อต่างๆ ในสมัยก่อน งานแต่ละชิ้นจึงสะท้อนบุคลิกลักษณะพฤติกรรมที่เน้นความงามของเพศหญิงเป็นแรงบันดาลใจ ทั้งเรื่องการแต่งกาย กิริยามารยาท รวมถึงการเป็นแม่ศรีเรือน

ภาพที่ 44 พระนางเจ้าวิกตอเรีย

ที่มา : [The empress eugenie's brooch](http://www.londonconnection.com) [Online], accessed 27 February 2012. Available from <http://www.londonconnection.com>

สไตล์ในการตกแต่งภายในแบบวิกตอเรียนั้น มีความอ่อนหวาน และนุ่มนวลอย่างอิสตรี ด้วยการใส่กระดาษปิดผนัง (Wallpaper) สีสวยงามของดอกไม้เช่น กุหลาบที่มีแถบคาด (Border) หน้าต่างแขวนผ้าม่านลูกไม้ โคมไฟแก้วเจียรนัยช่อใหญ่แขวนอยู่กลางเพดาน ผนังประดับด้วยกรอบรูปลวดลายโปร่ง โดยมีความหลากหลายในสไตล์การตกแต่ง เช่น สไตล์วิกตอเรีย คลาสสิกและแบบคันทรี่ที่อยู่ตามชนบท ที่บางครั้งอาจดูค่อนข้างแน่น และรกสลายตาของผู้ที่นิยมความเรียบ โล่ง โปร่งสบาย แต่อย่างไรก็ตามสิ่งละอันพันละน้อยเหล่านั้นก็สะท้อนถึงความอ่อนหวาน ประณีตที่แฝงในสัญชาตญาณ (เอกชาติ จันอุไรรัตน์ 2551 : 30)

ภาพที่ 45 สไตลงานออกแบบในแบบวิคตอเรีย

ที่มา : [Victorian Era \[Online\]](http://www.victorians.com), accessed 27 February 2012. Available from <http://www.victorians.com>

ศิลปะและหัตถกรรม (The Arts and Crafts Movement)

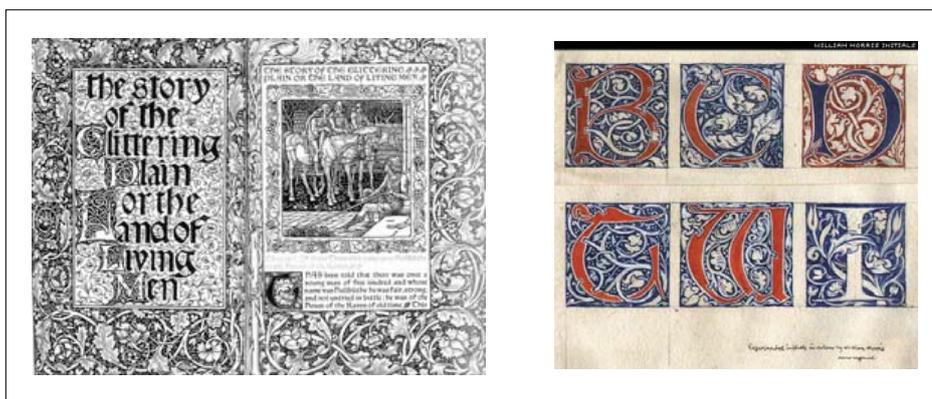
กราฟิกในช่วงแบบศิลปะและหัตถกรรมได้เกิดขึ้นในช่วงปฏิวัติอุตสาหกรรม ในปี ค.ศ. 1850 – 1900 ในประเทศอังกฤษครั้งแรก จากนั้นได้เริ่มแพร่หลายไปสู่ประเทศในแถบยุโรปและอเมริกา ในช่วงนั้นเครื่องจักรและระบบอุตสาหกรรมได้เข้ามาแทนที่ช่างฝีมือ ผลงานอุตสาหกรรมมีบทบาทสำคัญเหนืองานศิลปะและหัตถกรรม ซึ่งศิลปินและช่างฝีมือในช่วงนั้นยอมไม่ได้ที่จะปล่อยให้งานในภาคอุตสาหกรรมเข้ามาครอบงำงานศิลปะและหัตถกรรมซึ่งเปี่ยมไปด้วยความงาม และสะท้อนแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ของผู้สร้างสรรค์อย่างน่าชื่นชม ดังนั้นศิลปินและช่างฝีมือกลุ่มหนึ่งซึ่งมีวิลเลียม มอริส (William Morris) ได้รับอิทธิพลและแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์งานกราฟิกจากปรัชญาของ จอห์น รัสกิน (John Ruskin) ซึ่งได้กล่าวว่า “ความงามอย่างมีคุณค่าต่อจิตใจ มักจะเกิดจากงานฝีมืออย่างประณีตบรรจงสร้างสรรค์ และความงามนี้ไม่อาจสร้างด้วยเครื่องจักรได้ เนื่องจากเครื่องจักรไม่มีความคิดสร้างสรรค์และไม่มีสุนทรียศาสตร์เหมือนกับมนุษย์” จากแนวความคิดของการสร้างงานที่สูงค่าเปี่ยมด้วยคุณภาพ และมากด้วยราคาของวิลเลียม มอริส ได้ช่วยกู้สถานภาพของช่างฝีมือและผลงานศิลปะและหัตถกรรมกลับคืนมาและหลุดพ้นจากการตกอยู่ภายใต้เบียดเบียนของเครื่องจักร จากภาคอุตสาหกรรม

ปฏิภริยาของนักออกแบบที่จับกลุ่มก่อตัวกันเป็นแนวร่วมที่เรียกว่า แนวร่วมอาร์ต แอนด์คราฟต์ (Art and Craft Movement) เริ่มแรกอยู่ในรูปปฏิภริยาทางความคิด คิดจ้างเป็นปฏิภริยากับผลการปฏิวัติอุตสาหกรรม โดยกล่าวว่า อุตสาหกรรมนั้นไม่ผิดอะไรกับใจที่ปล้นความรู้สึกภาคภูมิใจในความเป็นช่างฝีมือไปจากคนงาน และอุตสาหกรรมเป็นเหมือนผู้ร้าย ที่ฝังความอัปยศลงในรูปทรงและคุณภาพผลิตภัณฑ์ แนวร่วมกลุ่มนี้แรกเริ่มจำกัดวงอยู่ในหมู่คนจำนวนน้อยที่มากเกาะกลุ่มกันอย่างไม่เป็นทางการ แต่ต่อมาไม่ได้จำกัดวงอยู่เฉพาะในอังกฤษ แต่ได้ปลูกแนว

ความคิดทางด้านเลขคณิตปีให้เป็นสากล และส่งอิทธิพลครอบคลุมไปทั่วทั้งทวีปยุโรปและอเมริกา คนในแนวร่วมกลุ่มนี้ยึดอุดมการณ์ตอบโต้อุตสาหกรรม โดยหันไปหากระบวนการหัตถกรรมอันเป็นกระบวนการแก้ปัญหาของช่างฝีมือ ที่พยายามทำให้รูปทรงและประโยชน์ใช้สอย รวมทั้งการประดับตกแต่ง เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันตามธรรมชาติ หลักการสำคัญที่ยึดถือเป็นแนวทางคือ “เมื่อสิ่งของนั้นมีจุดหมายอย่างไร ก็ต้องทำสิ่งของนั้นให้มีความพอเหมาะพอดีกับจุดมุ่งหมาย” แนวร่วมกลุ่มนี้จึงยึดรูปทรงที่มีลักษณะเรียบง่าย และเป็นรูปทรงธรรมดาที่พบเห็นกันอยู่ทั่วไป ไม่ก็เป็นเส้นตรง หรือรูปทรงอินทรีย์ นอกเหนือไปจากนั้นก็ป็นรูปทรงแบบชาวบ้านหรือตรงไปตรงมา เช่น ทำด้วยไม้ทั้งท่อน หรือทำเลียนแบบสไตล์บ้านนอก

การออกแบบผลงานกราฟิกแบบศิลปะและหัตถกรรมได้รับแรงบันดาลใจส่วนใหญ่มาจากศิลปะกอทิกและเทคนิคการพิมพ์ด้วยมือของศิลปะสมัยกลาง หรือยุคมืด ยกตัวอย่างเช่น การตกแต่งตามขอบประตูและบานประตูด้วยยอดปลายแหลมและการตกแต่งลวดลายบนหน้ากระดาษของหนังสือสวดมนต์ ซึ่งออกแบบโดย วิลเลียม ยิกเกอร์ริง (William Pickering)

นอกจากนี้งานกราฟิกศิลปะและหัตถกรรมยังได้รับอิทธิพลศิลปะจากยุคมืดด้วย ซึ่งเน้นการวาดภาพตกแต่งลวดลายตามกรอบของงาน และออกแบบตัวอักษรประดิษฐ์ที่มีรูปแบบเหมือนลายมือเขียนในสมัยโบราณ ซึ่งเป็นตัวอักษรแรกด้วยสีสันสดสวยและตกแต่งด้วยลวดลายแคลติก ส่วนการออกแบบภาพประกอบในช่วงศิลปะและหัตถกรรมได้รับแรงบันดาลใจจากรูปทรงจากธรรมชาติ เช่น สัตว์ ดอกไม้ และต้นไม้ โดยส่วนใหญ่แล้วภาพเหล่านี้เป็นภาพตัวแทน ซึ่งนักออกแบบเลือกที่จะใช้เป็นภาพตัวแทนสัญลักษณ์ เพื่อสื่อความหมายต่าง ๆ ตามแรงบันดาลใจนักออกแบบโดยการตัดทอนหรือดัดแปลงรูปทรงจากธรรมชาติไปตามจินตนาการของนักออกแบบให้สามารถถ่ายทอดความหมายและความงามอย่างยิ่ง ผสมผสานกลมกลืนกันเป็นหนึ่งอย่างลงตัว (ศิริพรรณ ปีเตอร์ 2549 : 145 - 147)

ภาพที่ 46 ภาพผลงานแบบศิลปะและหัตถกรรมที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากศิลปะกอทิก ที่มา : William Morris: the quintessential Pre-raphaelite [Online], accessed 21 February 2012. Available from <http://arh346.blogspot.com>

ศิลปะนูโว (Art Nouveau)

การออกแบบกราฟิกตามแนวความคิดศิลปะนูโว (Art Nouveau) เป็นรูปแบบของการออกแบบซึ่งเป็นที่นิยมในช่วงปี คริสต์ศักราช 1890 – 1905 เนื่องมาจากงานศิลปะนูโวเป็นงานซึ่งอยู่ในช่วงของการเปลี่ยนแปลงไปสู่งานออกแบบสมัยใหม่ ดังนั้นงานศิลปะนูโวจึงถูกเรียกว่า “New Art” ซึ่งนักออกแบบกราฟิกศิลปะนูโวส่วนใหญ่ได้รับแรงบันดาลใจในการออกแบบ จากสิ่งที่อยู่ในชีวิตประจำวันมาถ่ายทอดเป็นภาพสัญลักษณ์เป็นตัวแทนเพื่อสื่อความหมายในเชิงนามธรรมตามจินตนาการ โดยคำนึงถึงความสวยงามเป็นหลัก การถ่ายทอดความหมายมุ่งเน้นแนวความเชื่อทางศาสนา ซึ่งเกี่ยวกับการเกิด การดับ ความเป็น ความตาย การเวียนว่ายตายเกิด โดยการใช้ภาพสัญลักษณ์ตัวแทน เช่น เส้นโค้งอิสระเป็นตัวแทนสื่อถึงพลังงานของการเคลื่อนไหวอย่างสง่างาม และเครือเถาวัลย์ ดอกไม้ ดอกกุหลาบ ดอกลิลลี่ นก โดยเฉพาะอย่างยิ่งนกยูงถือได้ว่าเป็นตัวแทนสำคัญตามความเชื่อที่นักออกแบบกราฟิกคนสำคัญของศิลปะนูโว คือ เอลเอน มูชา (Alphonse Mucha) ได้นำภาพนกยูงประกอบการออกแบบเพื่อสื่อความหมายบนแมกกาซีน Vienna Chic ซึ่งออกแบบในปี ค.ศ. 1906 (ศิริพรรณ ปีเตอร์ 2549 : 148)

ภาพที่ 47 ภาพถ่ายนางแบบต้นแบบ และภาพวาดประกอบโดย เอลเฟอน มูชา
ที่มา : [Alphonse Mucha Timeline \[Online\]](http://www.muchafoundation.org/), accessed 15 February 2012. Available from <http://www.muchafoundation.org/>

อาร์ต นูโว มีจังหวะและเส้นสายอันเป็นเอกลักษณ์ที่ลื่นไหลอยู่ในพื้นที่ว่าง ทั้งผนัง ประตู บันได เลื่อยกลมกลืนไปกับเฟอร์นิเจอร์ ข้าวของเครื่องใช้เครื่องประดับตกแต่งเบาะแฉ่งตัว อยู่ในบรรยากาศอย่างกลมกลืน เป็นเอกภาพ มีความเป็นอิสระยืดหยุ่น อันมีรากฐานของแนวความคิดต่อเนื่องมาจากลวดลายสมัยวิคตอเรียน โดยใช้เส้นสายลวดลายของเถาวัลย์ พรรณ พฤษชา คลื่นและเปลวไฟ เน้นเส้นโค้งที่พลิ้วไหวอ่อนช้อย (Flowing curve) และไม่เน้นความสมมาตรนัก ใช้รูปคนประดับโดยเฉพาะอย่างยิ่งศีรษะของสุภาพสตรีที่สูงพลี้วเพริ้วลม ส่วนลาย

รูปสัตว์ต่าง ๆ ที่นิยมนำมาประดับตกแต่งคือ หงส์ นกยูง แมลงปอ เป็นต้น โดยแต่ละประเทศจะมีเอกลักษณ์แตกต่างกัน เช่น (เอกชาติ จันอุไรรัตน์ 2551 : 35)

งานออกแบบในลักษณะศิลปะปะนุโวเป็นงานออกแบบกราฟิกซึ่งมุ่งเน้นการถ่ายทอดความงามจากธรรมชาติอย่างแท้จริง จากรูปร่าง และรูปทรงที่ผสมผสานกลมกลืนอยู่ในรูปทรงธรรมชาติ ลวดลาย สีเส้น และกิริยาท่าทางการเคลื่อนไหวของธรรมชาติล้วนมีอิทธิพลต่อการถ่ายทอดความคิดในการออกแบบของนักออกแบบกราฟิกทั้งสิ้น หลักการเลือกใช้ภาพเพื่อสื่อความหมายของนักออกแบบมีรากฐานของความคิดจากความเชื่อภายในสังคม และวัฒนธรรมเป็นตัวช่วยหล่อหลอมความคิดของนักออกแบบกราฟิกเป็นหลัก ยกตัวอย่างเช่น งานของ กุสตาฟ คลิมต์ (Gustav Klimt) ใช้ภาพถ่ายของสุภาพสตรีและตกแต่งบนพื้นระนาบ 2 มิติด้วยแพทเทิร์นรูปทรงเรขาคณิต เช่น สีเหลี่ยม วงกลม และลานเส้นกันหอย ซึ่งดูราวกับเครื่องประดับตกแต่งที่สวยงาม เหมือนงานโมเสก (Mosaic) (ศิริพรณ์ ปีเตอร์ 2549 : 150)

จูเกนสเติล (Jugendstil) เป็นอีกชื่อเรียกหนึ่งของงานกราฟิกศิลปะปะนุโวในประเทศเยอรมนี ซึ่งหมายถึง “สไตล์วัยรุ่น” สาเหตุที่เรียกชื่อนี้ก็เพราะมันถูกเรียกตามชื่อของวารสาร “Jugend” (Youth) จูเกนสเติลได้รับอิทธิพลจากประเทศฝรั่งเศสและประเทศอังกฤษเป็นส่วนใหญ่ ลักษณะเด่นของจูเกนสเติล คือ รูปแบบตัวอักษรมีลักษณะเหมือนกับตัวอักษรในยุคมีด

ภาพที่ 48 วารสารจูเกนสเติล

ที่มา : [Jugendstil \[Online\]](http://gds.parkland.edu), accessed 1 March 2012. Available from <http://gds.parkland.edu>

นักออกแบบที่สำคัญในช่วงจูเกนสเติล คือ ออตโต อ็คแมน (Otto Eckmann) และ ปีเตอร์ บาเรน (Peter Behrens) ทั้งสองมีชื่อเสียงทางด้านกราฟิกหลายชิ้นด้วยแม่พิมพ์ไม้ซึ่งมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่องานออกแบบรูปแบบจูเกนสเติลในการออกแบบเครื่องประดับ ผลิตภัณฑ์เครื่องเรือน เสื้อผ้าสตรี และตัวอักษร และเขาได้เป็นที่ปรึกษาด้านการออกแบบของบริษัท AEG

หรือ Allgemeine Elektrizitäts Gesellschaft และ ในปี ค.ศ. 1899 ปีเตอร์ บาเรน ได้ออกแบบ เครื่องหมายการค้าในรูปแบบศิลปะปะนุโวสำหรับ บริษัท InselVerlag ต่อมาศิลปะปะนุโวได้เริ่มใช้รูป ทรงเรขาคณิตมากขึ้น เพื่อแก้ไขปัญหาได้ดีกว่าและเพื่อให้สอดคล้องกับการผลิตในระบบ อุตสาหกรรมมากขึ้นทั้งในงานออกแบบผลิตภัณฑ์ อุตสาหกรรม และงานออกแบบกราฟิก เป็นผล งานการออกแบบของปีเตอร์ บาเรน ที่ได้ออกแบบสำหรับบริษัท AEG ในปี ค.ศ. 1908 ซึ่งมีความ แตกต่างจากการออกแบบของอัครแมน (ศิริพรณ์ ปีเตอร์ 2549 : 151-154)

ตัวอย่างผลงานออกแบบทางเลขนศิลป์และงานจิตรกรรมที่ปรากฏในยุคโรแมนติก จำนวน 50 ชิ้น

ภาพที่ 1 Two-page spread from Jean de La Fontaine's Contes et nouvelles en vers (1762)

ภาพที่ 2 Book design by Giambattista Bodoni

ภาพที่ 3 Book design by Giambattista Bodoni

ภาพที่ 4 Book design by Giambattista Bodoni

ภาพที่ 5 Book design by Giambattista Bodoni

ภาพที่ 6 Book design by Giambattista Bodoni

ภาพที่ 7 Book design by Giambattista Bodoni

ภาพที่ 8 Book design by Giambattista Bodoni

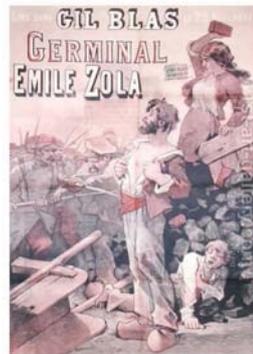

ภาพที่ 9 Book design by Giambattista Bodoni

ภาพที่ 49 ตัวอย่างงานออกแบบทางเลขนศิลป์ในยุคโรแมนติก

ภาพที่ 10 Book design
by Giambattista Bodoni

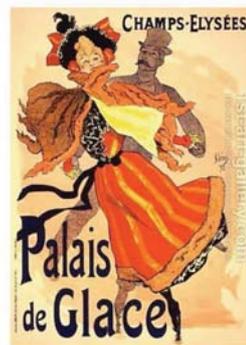
ภาพที่ 11 Book design
by Giambattista Bodoni

ภาพที่ 12 Book design
by Giambattista Bodoni

ภาพที่ 13 Book design
by Giambattista Bodoni

ภาพที่ 14 Book design
by Giambattista Bodoni

ภาพที่ 15 Book design
by Giambattista Bodoni

ภาพที่ 16 Book design
by Giambattista Bodoni

ภาพที่ 17 Book design
by Giambattista Bodoni

ภาพที่ 18 Book design
by Giambattista Bodoni

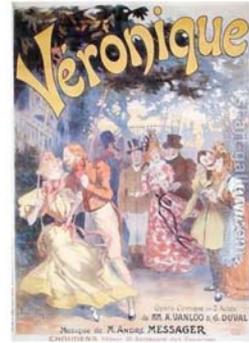
ภาพที่ 50 ตัวอย่างงานออกแบบทางเลขคณิตปีในยุคโรแมนติก

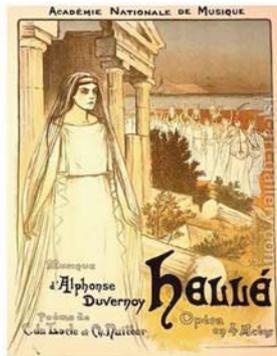
ภาพที่ 19 Book design
by Giambattista Bodoni

ภาพที่ 20 Book design
by Giambattista Bodoni

ภาพที่ 21 Book design
by Giambattista Bodoni

ภาพที่ 22 Book design
by Giambattista Bodoni

ภาพที่ 23 Book design
by Giambattista Bodoni

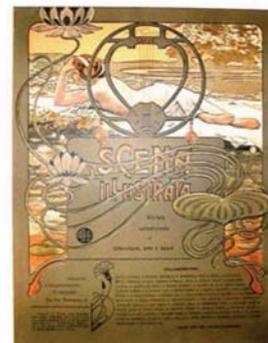
ภาพที่ 24 Book design
by Giambattista Bodoni

ภาพที่ 25 Book design
by Giambattista Bodoni

ภาพที่ 26 Book design
by Giambattista Bodoni

ภาพที่ 27 Book design
by Giambattista Bodoni

ภาพที่ 51 ตัวอย่างงานออกแบบทางเลขคณิตปีในยุคโรแมนติก

ภาพที่ 28 Book design
by Giambattista Bodoni

ภาพที่ 29 Book design
by Giambattista Bodoni

ภาพที่ 30 Book design
by Giambattista Bodoni

ภาพที่ 31 Book design
by Giambattista Bodoni

ภาพที่ 32 Book design
by Giambattista Bodoni

ภาพที่ 33 Book design
by Giambattista Bodoni

ภาพที่ 34 Book design
by Giambattista Bodoni

ภาพที่ 35 Book design
by Giambattista Bodoni

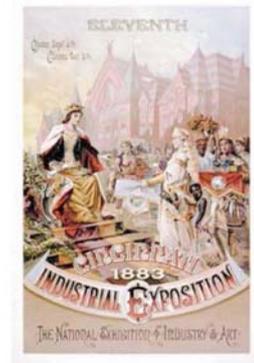
ภาพที่ 52 ตัวอย่างงานออกแบบทางเลขคณิตศิลป์ในยุคโรแมนติก

ภาพที่ 36 Book design
by Giambattista Bodoni

ภาพที่ 37 Book design
by Giambattista Bodoni

ภาพที่ 38 Book design
by Giambattista Bodoni

ภาพที่ 39 Book design
by Giambattista Bodoni

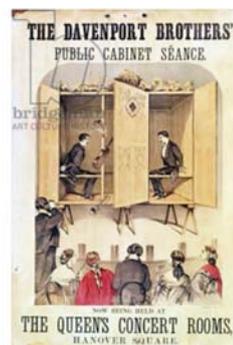
ภาพที่ 40 Book design
by Giambattista Bodoni

ภาพที่ 41 Book design
by Giambattista Bodoni

ภาพที่ 42 Book design
by Giambattista Bodoni

ภาพที่ 43 Book design
by Giambattista Bodoni

ภาพที่ 44 Book design
by Giambattista Bodoni

ภาพที่ 53 ตัวอย่างงานออกแบบทางเลขคณิตปีในยุคโรแมนติก

ภาพที่ 45 Book design
by Giambattista Bodoni

ภาพที่ 46 Book design
by Giambattista Bodoni

ภาพที่ 47 Book design
by Giambattista Bodoni

ภาพที่ 48 Book design
by Giambattista Bodoni

ภาพที่ 49 Book design
by Giambattista Bodoni

ภาพที่ 50 Book design
by Giambattista Bodoni

ภาพที่ 54 ตัวอย่างงานออกแบบทางเลขคณิตปีในยุคโรแมนติก

4. ดนตรีสมัยอิมเพรสชันนิสติก (The Impressionistic Period) ช่วงปี ค.ศ. 1890 - 1910

ลักษณะของดนตรีสมัยอิมเพรสชันนิสติก

ในตอนปลายของศตวรรษที่ 19 จนถึงตอนต้นของศตวรรษที่ 20 ซึ่งอยู่ในช่วงของสมัยโรแมนติก ได้มีดนตรีที่ได้รับการพัฒนาขึ้นโดยเดอบุสซี ผู้ประพันธ์เพลงชาวฝรั่งเศสดนตรีอิมเพรสชันนิสติกก่อให้เกิดความประทับใจและแตกต่างไปจากดนตรีโรแมนติก ซึ่งก่อให้เกิดความสะเทือนอารมณ์ ลักษณะต่างๆ ไปของดนตรีอิมเพรสชันนิสติกนั้นเต็มไปด้วยจินตนาการที่เฟื่องฝัน อารมณ์ที่ล่องลอยอย่างสงบและนิ่มนวลละมุนละไมในลีลา ผู้ฟังจะรู้สึกสงบและความนิ่มนวลละมุนละไมในลีลา ผู้ฟังจะรู้สึกเสมือนว่าได้สัมผัสกับบรรยากาศตอนรุ่งสางในกลุ่มหมอกที่มีแสงแดดอ่อนๆ สลัวๆ ถ้าจะกล่าวถึงในด้านเทคนิค ใช้ลักษณะของบันไดเสียงแบบเสียงเต็ม (Whole-tone scale) ทำให้เกิดเป็นลักษณะของเพลงอีกแบบหนึ่งขึ้น เนื่องจากลักษณะของบันไดเสียงแบบเสียงเต็มนี้เอง ทำให้เพลงในยุคนี้มีลักษณะลึกลับไม่กระจ่างชัดเพราะคอร์ดที่ใช้จะเป็นลักษณะของอ็อกแมนเต็ด (Augmented) มีการใช้คอร์ดคู่ 6 ขนาน ลักษณะของความรู้สึกที่ได้จากเพลงประเภทนี้จะเป็นลักษณะของความรู้สึก “คล้ายๆ ว่าจะเป็น” หรือ “คล้ายๆ ว่าจะเหมือน” มากกว่าจะเป็นผู้รู้สึกที่แน่ชัดลงไปว่าเป็นอะไร ซึ่งเป็นความประสงค์ของเพลงประพันธ์เพลงประเภทนี้ ชื่ออิมเพรสชันนิสติก หรือ อิมเพรสชันนิซึมนั้น เป็นชื่อยุคของศิลปะการวาดภาพที่เกิดขึ้นในฝรั่งเศส โดยมี Monet, Manet และ Renoir เป็นผู้สร้างสรรค์ขึ้นมา ซึ่งเป็นศิลปะการวาดภาพที่เกิดขึ้นในฝรั่งเศส โดยมี Monet, Manet และ Renoir เป็นผู้สร้างสรรค์ขึ้นมา ซึ่งเป็นศิลปะการวาดภาพที่ประกอบด้วยแต้มแต่งสีเป็นจุดๆ มิใช่เป็นการระบายสีทั่ว ๆ แต่ผลที่ได้ก็เป็นรูปแบบลักษณะของคนหรือภาพวิิวได้ทางดนตรีได้นำชื่อนี้มาใช้ ผู้ประพันธ์เพลงในแนวนี้หนีออกไปจากเดอบุสซีแล้วยังมี ราเวล เดลีอุส สตราวินสกี และไซเนเบิร์ก (ผลงานระยะแรก) เป็นต้น

(ธนุทธิ์ สุทธิจิตต์ 2549 : 204)

นักประพันธ์เพลงที่สำคัญ

โกลด-อาซิล เดอบุสซี (Claude-Achille Debussy) มีช่วงชีวิตระหว่างปี ค.ศ. 1862-1918 ผู้ประพันธ์เพลงชาวฝรั่งเศส มีชีวิตอยู่ในปารีสเป็นส่วนใหญ่ ผลงานของเดอบุสซีมีลักษณะที่เรียกว่า อิมเพรสชันนิสติก ซึ่งเขาเป็นผู้นำโดยการใช้การประสานเสียงที่มีลักษณะเฉพาะเป็นของตนเอง ซึ่งจัดว่าเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของเดอบุสซี และเป็นหลักการที่มีอิทธิพลต่อการประพันธ์เพลงในยุคที่ 20 เป็นอย่างมาก ผลงานที่เด่นดังมีมากมายหลายประเภท บทเพลงสำหรับวงออร์เคสตรา ได้แก่ Prelude a la Pres-midi d'un Faune, La Mer และดนตรีบัลเลท Jeux โอบุสซี 1 บท คือ Pelleas et Melisande ดนตรีสำหรับเปียโนเป็นประเภทบทประพันธ์เพลงที่เดอบุสซีประพันธ์ไว้มากมาย และเป็นบทประพันธ์ที่น่าสนใจ เป็นที่นิยมแสดงและฟังกันโดยทั่วไป ผลงานเด่น ๆ เช่น Suite Bergamasque ซึ่งมีเพลง Clair de Lune (Moonlight) ที่เลื่องชื่ออยู่ด้วย Estampes, Children's Corner Suite และอ็อบุสซี 12 บท เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีผลงานประพันธ์ประเภทเพลงซังซอง และแชมเบอร์มิวสิกด้วย

ภาพที่ 55 ภาพของเดอบุสซี

ที่มา : สุรพงษ์ บุณนาค, ดนตรีแห่งชีวิต, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สารคดีในนาม บริษัทวิริยะธุรกิจ จำกัด, 2549), 565.

มอริส ราเวล (Maurice Ravel) มีช่วงชีวิตระหว่างปี ค.ศ. 1875-1937 ผู้ประพันธ์เพลงชาวฝรั่งเศสและเป็นเพื่อนของเดอบุสซี แม้ราเวลจะมีแนวการประพันธ์เป็นของตนเอง แต่มีลักษณะบางอย่างที่เป็นอิมเพรสชันนิสต์ ซึ่งเดอบุสซีพัฒนาขึ้นมา ลักษณะเด่นของราเวลคือ การเรียบเรียงเสียงประสานสำหรับวงออร์เคสตรา ผลงานที่จัดว่าดีเลิศ คือ ดนตรีบัลเลทเรื่อง Daphnis et Chloe นอกเหนือไปจากโอเปร่าเรื่อง L'Enfant et les Sortilèges เปียโนคอนแชร์โต 2 บท และดนตรีบัลเลท Bolero ผลงานด้านดนตรีสำหรับเปียโนมีมากมายที่เด่นและน่าสนใจเช่น Valses Nobles et Sentimentales, Miroirs, Mother Goose Suite ราเวลประพันธ์เพลงประเภทแชมเบอร์มิวสิกได้ด้วย เช่น สตริควอเทต เปียโนทริโอ รวมทั้งไวโอลินโซนาตา (ณรุทธ์ สุทธิจิตต์ 2549 : 205-206)

ภาพที่ 56 ภาพของราเวล

ที่มา : สุรพงษ์ บุณนาค, ดนตรีแห่งชีวิต, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สารคดีในนาม บริษัทวิริยะธุรกิจ จำกัด, 2549), 575.

ลักษณะเด่นและภาพรวมของงานออกแบบ

อิมเพรสชันนิซึม (Impressionism) หรือสิทธิประทับใจ ก่อตัวขึ้นที่กรุงปารีสในช่วง ค.ศ. 1860 และดำเนินต่อไปจนกระทั่งถึงต้นศตวรรษที่ 20 อิมเพรสชันนิซึมผุดกับเรียลลิซึมตรงที่หาได้ยากที่จะไปตอบสนองต่อเหตุการณ์ทางด้านการเมือง จิตรกรอิมเพรสชันนิสต์ชอบเนื้อหาที่เป็นเรื่องราวในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะฉากชีวิตที่สนุกสนาน ความบันเทิง และทิวทัศน์ ดีกรามบ้านช่องก็กลายเป็นเนื้อหาของพวกอิมเพรสชันนิสต์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ภาพที่มีฝูงชนเข้าไปรวมอยู่ในกิจกรรมของชีวิตในเมืองใหญ่ อิมเพรสชันนิซึมได้รับอิทธิพลจากภาพพิมพ์ญี่ปุ่นซึ่งเป็นสินค้านำเข้าและพัฒนาการด้านการถ่ายรูป มากกว่าอิทธิพลจากทางการเมือง

ถึงแม้ว่าเนื้อหาจะขยับจุดสนใจไป แต่อิมเพรสชันนิซึมก็เป็นพัฒนาการต่อเนื่องของเรียลลิซึมที่สมเหตุสมผล ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเมือง พวกเรียลลิสต์ได้เน้นการสังเกตปรากฏการณ์ทางสังคม พวกอิมเพรสชันนิสต์ก็ใช้การสังเกตโดยตรงเหมือนกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องคุณสมบัติของแสงพวกอิมเพรสชันนิสต์ศึกษาการเปลี่ยนแปลงของแสงและสีที่เปลี่ยนไปตามสภาพอากาศ เวลาในช่วงวันและฤดูกาล แสงและเงากลายเป็นเนื้อหาสำคัญของพวกอิมเพรสชันนิสต์ นับเป็นครั้งแรกในจิตรกรรมตะวันตกที่ศิลปินได้ศึกษาผลกระทบของแสงที่เข้มที่เกิดขึ้นภายในอาคาร เช่น แสงสปอตไลท์ของโรงละครและโคมไฟในร้านกาแฟ

กล่าวโดยกว้างๆ จิตรกรอิมเพรสชันนิสต์ได้สร้างสังคมใหม่ ถึงแม้ว่าศิลปินหลายคนจะมาจากครอบครัวชนชั้นนายทุน แต่ก็ยังนิยมมาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในลักษณะข้างถนน เช่น ในร้านกาแฟแกร์บัวที่กรุงปารีส เพราะงานจิตรกรรมของพวกเขาดังแต่เริ่มแรกถูกสำนักศิลปะ (Academy) ของฝรั่งเศสคัดค้านและคัดออก สาธารณชนเองก็ปฏิเสธ พวกเขาจึงกลายเป็นกลุ่มที่แยกตัวออกไปในระหว่าง ค.ศ. 1874 ถึง 1886 และจัดนิทรรศการแสดงผลงานของเขาเองขึ้น 8 ครั้ง นับเป็นเรื่องกลับตาลปัตรที่ถึงแม้ว่าจะมีการปฏิเสธอิมเพรสชันนิซึมกันสักเพียงใดในสมัยนั้น แต่อิมเพรสชันนิซึมก็กลายเป็นสไตล์ที่มีผลกระทบต่อนานาชาติในระยะยาว มากกว่าสไตล์อื่น ๆ ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันในฝรั่งเศส (พรสอน วงศ์สิงห์ทอง 2547 : 137)

โพสต์-อิมเพรสชันนิซึม คำว่า โพสต์-อิมเพรสชันนิซึม (Post-Impressionism) ในภาษาอังกฤษหมายถึง แนวร่วมหลังยุคอิมเพรสชันนิซึม เป็นคำที่ใช้นิยามงานจิตรกรรมกลุ่มหนึ่งในปลายศตวรรษที่ 19 ที่มีความสำคัญ อย่างไรก็ตามสไตล์ของศิลปินในกลุ่มนี้จะแตกต่างกันไปอย่างกว้างขวาง แต่ที่มารวมเป็นกลุ่มเดียวกัน เพราะเกือบทุกคนต่างก็รับเอาอิทธิพลของอิมเพรสชันนิซึมมาด้วยกันทั้งนั้น ไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง พวกโพสต์-อิมเพรสชันนิซึมนิยมการใช้สีสด ชัด และการใช้ฝีแปรงที่โดดเด่น ทำนองเดียวกับพวกอิมเพรสชันนิสต์ แม้จะเน้นตรงฝีแปรงเหมือนกัน แต่รูปทรงของพวกโพสต์-อิมเพรสชันนิสต์ก็ไม่ละลายหายไปกับสีเหมือนที่เห็นในงานของโมนีเตอนหลัง ๆ ขอบรูปทรงในงานโพสต์-อิมเพรสชันนิสต์ ถ้าไม่เป็นเส้นกรอบ ก็เป็นการใช้สีที่ทำให้ภาพแต่ละส่วนแยกออกจากกันอย่างชัดเจน

ภาพโปสเตอร์แม่พิมพ์หินของตุลูลโลเตรีก ใช้วิธีตรงกันข้ามกับบริเวณที่เป็นลายเนื้อในงานจิตรกรรม โดยจะประกอบด้วยบล็อกสีแบน ๆ ไม่แรเงา ช่วยยกระดับภาพโปสเตอร์ที่ตุลูล-

โลเตรีก ทำให้เป็นที่นิยมแพร่หลายในปลายศตวรรษที่ 19 ซึ่งไม่เพียงแต่ถือว่าเป็นศิลปะรูปแบบหนึ่งเท่านั้น แต่ยังเป็นเครื่องมือทางการเมืองและสังคมเช่นเดียวกับที่พวกเรียลลิสต์เคยใช้ โปสเตอร์ช่วยส่งข้อมูลออกไปในวงกว้าง La Goulue at the Moulin Rouge เป็นตัวอย่างที่ดีของการผนวกสิ่งนี้เข้าด้วยกัน เพราะจุดมุ่งหมายของโปสเตอร์ก็เพื่อโฆษณาเหตุการณ์ คำพูดจึงเป็นส่วนจำเป็นของสื่อประเภทนี้ ในภาพคำว่า La Goulue ที่เป็นตัวอักษร ถูกผนวกเข้าไปในองค์ประกอบด้วยการใช้สีและเส้นซ้ำ ๆ กันเป็นสีเดียวกับภาพ สีดำของคำว่า Bal (แปลว่าเต้น) และสีดำของคำว่า La Goulue เกิดขึ้นในระดับเดียวกับเส้นเงาของตัวผู้ชมและถุงเท้าของนักเต้นซึ่งมีสีอ่อน ส่วนคำว่า Moulin Rouge ไปสะท้อนอยู่ในชุดแต่งตัว และเส้นสีเข้มบาง ๆ ของคำว่า "Tous Les Soirs" (แปลว่าทุกราตรี) ถูกใช้ซ้ำ ๆ บนเส้นแผ่นกระดาษพื้นและเส้นขอบขอบร่าง

ภาพที่ 57 ภาพวาด Moulin Rouge ค.ศ. 1893 โดย ตูลูสโลเตรีก

ที่มา : Tuesday Gutierrez, [It Takes Two to Moulin Rouge](http://momardi.com) [Online], accessed 15 January 2012. Available from <http://momardi.com>

พอล เซซานน์ (Paul Cozen) มีช่วงชีวิตระหว่างปี ค.ศ. 1839 – 1906 ศิลปินโพสต์-อิมเพรสชันนิสต์ที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางจิตรกรรมตะวันตกมากกว่าศิลปินคนอื่น ๆ ก่อนหน้าเขา เซซานน์ ได้แปลงสภาพสีให้กลายเป็นโครงสร้าง เขาวาดภาพในสมัยแรก ๆ ด้วยสีดำ และจะหลงใหลอยู่กับเรื่องราวอีโรติก และความรุนแรง ภาพเหมือนตัวเองวาดราว ๆ ค.ศ. 1872 แสดงให้เห็นถึงความเป็นคนที่มีชีวิตชีวาอย่างมาก แม้ว่าสียังคงดำคล้ำ และทิวทัศน์ด้านหลังยังคงความเป็นอิมเพรสชันนิซึมไว้ แต่การใช้สีหันมาเน้นแต่เฉดสีแปร่ง แต่จะจางหะลางเป็นสีลาสนั้น ๆ และมันคง ดูคล้ายการเรียงอิฐขึ้นเป็นโครงสร้างทางสถาปัตยกรรม ในภาพหุ่นนิ่งชื่อ หุ่นนิ่งผลแอปเปิ้ล (Still Life with Apples) วาดขึ้นในราวปี ค.ศ. 1875 – 1877 และเป็นช่วงที่สไตลิมเพรสชันนิสต์กำลังรุ่งโรจน์

เซซานจัดเรื่องราวให้เป็นรูปร่าง เขาผนวกเรื่องราวของผลแอปเปิ้ล ซึ่งอยู่ในจินตนาการของคน ตะวันตกมานาน เข้ากับวิธีแอบสแตรกต์ทางสถาปัตยกรรมแบบใหม่ เขาวางผลแอปเปิ้ลไว้บนฉาก หลังที่มีสีเข้มกว่า แต่ผลเป็นพื้นที่โค้ง มีเส้นตัดขอบด้วยสีดำแล้วแต้มสีเป็นปื้น ๆ มีทั้งแดง เขียว เหลือง และแสด เหมือนแก้วผลึกที่มีหลายมุม แสงเงาและสีเกิดขึ้น ด้วยการจัดสีแปร่งให้เป็นแห่ง เหลี่ยม ๆ

ภาพที่ 58 ภาพวาด Self Portrait ค.ศ.1879 โดยเซซานน์

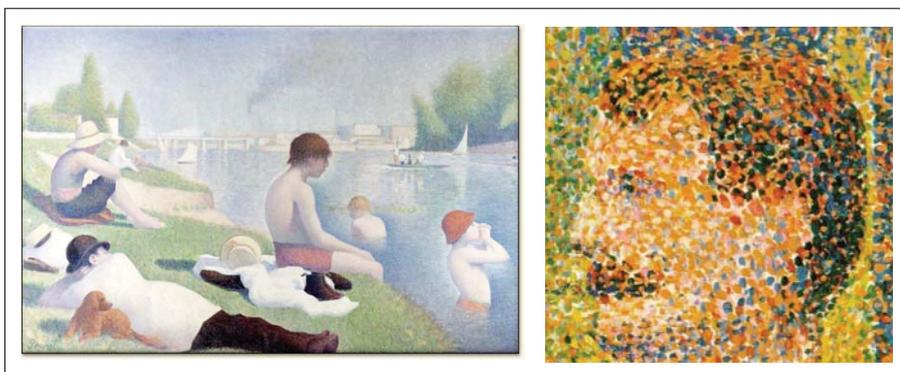
ที่มา : Adolphe William, [Paul Cezanne](http://www.adolphewillambougereau.org) [Online], accessed 27 January 2012.

Available from <http://www.adolphewillambougereau.org>

จอร์จ ปีแยร์ เซอราต์ (Georges-Pierre Seurat) มีช่วงชีวิตระหว่างปี ค.ศ. 1859 ถึง ค.ศ. 1891 สร้างสไตล์โพสต์-อิมเพรสชันนิสต์ของเขาเอง ด้วยการผนวกปริมาตรตามวิธีเซซานน์ กับเรื่องราวของพวกอิมเพรสชันนิสต์ งานจิตรกรรมที่โด่งดังของเขาเช่น อาทิตยยามบ่ายบนเกาะ ลา กร็องด์ จัตต์ (Sunday Afternoon on the Island of La Grande Jatte) บันทึกฉากชีวิตการพักผ่อน เป็นร่างคน สัตว์ และต้นไม้ ลงในช่องไฟด้วยปริมาตรที่หยุดนิ่งอยู่กับที่ ส่วนการเคลื่อนไหว นั้นเกิดขึ้นอย่างจริงจังเพราะวิธีการใช้สีที่ตัดกัน การใช้แสงเงาและการใช้วิธีทำซ้ำแล้วซ้ำอีก แทนการทำให้ร่างจริงๆ มีการเคลื่อนไหว เป็นที่รู้จักกันแพร่หลายว่าเป็นนีโอ-อิมเพรสชันนิสต์ (Neo-Impressionist) และพอยทิลลิสต์ (Pointillist) เพราะเขาแต้มจุดสีลงในภาพจนเต็ม ตรงกันข้ามกับวิธีทำเส้นขอบตามแบบเซซานน์ เซอราแบ่งแยกร่างออกจากกันและกัน ด้วยการนำกลุ่มสีเดียวกันเข้ามาไว้ด้วยกัน พอยทิลลิสต์ของเซอราวางอยู่บนรากฐานของทฤษฎีสีที่ค่อนข้างใหม่ ข้อแรก วางสีสองสีไว้เคียงกันจะเพิ่มความเข้มของกันและกัน ในภาพอาทิตยยามบ่ายๆ จะเห็นลักษณะกระปริบในบริเวณสีอ่อนและสีสดซึ่งรองรับทฤษฎีข้อนี้

ทฤษฎีอีกข้อหนึ่งซึ่งคล้ายตามเป็นบางส่วนกล่าวว่า ดวงตาทำให้เห็นจุดที่ตัดกัน และช่วยผสมสีเข้าด้วยกัน จุดสีน้ำเงินวางไว้ข้างเคียงจุดสีเหลือง แม้จะเป็นสีที่ตัดกัน แต่ตามทฤษฎีข้อ

นี้จะผสมเข้าด้วยกัน ทำให้มองเห็นเป็นสีเขียวเมื่อให้ผู้ดูมองภาพที่ไกล ๆ หรือหริ้ตามองครึ่งหนึ่ง ทฤษฎีดังกล่าวเป็นลักษณะของการวิจัยทางศิลปะในศตวรรษที่ 19 ตามวิธีเชิงวิทยาศาสตร์

ภาพที่ 59 ภาพวาดด้วยเทคนิคพอยทิลลิสต์โดยเซอร์รา

ที่มา : Phyllis Tuchman, The Ongoing Delight of Georges Seurat [Online], accessed 14 December 2011. Available from <http://www.obit-mag.com>

ฟินเซนต์ ฟาน ก็อก (Vincent Van Gogh) มีช่วงชีวิตระหว่างปี ค.ศ. 1853 – 1890 นับเป็นศิลปินชาวดัตช์ผู้ยิ่งใหญ่ นับตั้งแต่สมัยบาโรกเป็นต้นมา เมื่อฟานก็อก มาฝรั่งเศสกับกลุ่มอิมเพรสชันนิสต์ งานวาดของเขามีการขยายตัวมากขึ้นใน ค.ศ. 1887 เขาวาด ภาพเหมือนของเปร์ร็องต์องกี (Portrait of Pere Tanguy) ซึ่งใช้สีสดลบสีเข้มตามแบบฉบับตอนต้นๆ ฝีแปรงดูหนา ชัด และมีรอยแปรงอยู่แยกจากกัน ช่วยทำให้เกิดชีวิตที่เป็นลักษณะงานของฟาน ก็อก หลัง ค.ศ. 1886 ภาพพิมพ์ของญี่ปุ่นที่อยู่ในฉากหลัง ชี้ให้เห็นว่า ฟาน ก็อก นิยมแนวการใช้สี โดยเฉพาะการใช้สีตัดกันอย่างรุนแรงระหว่างสีเข้มกับสีอ่อน ภาพตัวละครที่ปรากฏเพียงบางส่วนเนื่องจากถูกตัดออกด้วยกรอบภาพ สะท้อนให้เห็นความนิยม “เสี้ยวหนึ่งของชีวิต” ตามแบบของพวกอิมเพรสชันนิสต์ แต่การตัดภาพออกไปในลักษณะเช่นนี้ยังทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างการเคลื่อนไหวที่มีสีสัน แสดงให้เห็นการนำความเป็นอัจฉริยะทางการใช้สีมาแสดงออกอย่างรุนแรง เส้นโค้งคดของต้นข้าวสาลีดูซ้ำกับเส้นโค้งของเคียวของคนเกี่ยวข้าว แต่ถึงแม้ว่าอำนาจฝีแปรงของฟาน ก็อก คดของต้นข้าวสาลีดูซ้ำกับเส้นโค้งของเคียวของคนเกี่ยวข้าว แต่ถึงแม้ว่าอำนาจฝีแปรงของเขาจะน่าประทับใจมาก แต่รูปทรงของเขาก็ไม่ได้กลืนหายไปกับสีอันหม่นมัว บริเวณที่แต้มสีมักจะรักษารูปร่างหนึ่งรูปร่างใดโดยเฉพาะไว้ และมีอำนาจของสีที่ขังอยู่ในรูปร่างเกินกว่าของอิมเพรสชันนิสต์

พอล โกแก้ง (Paul Gauguin) มีช่วงชีวิตระหว่างปี ค.ศ. 1848 – 1903 ระบายสีเรียบ แม้ว่าสีของโกแก้งจะสดใส แต่เขาก็จัดสีให้ดูแบนเป็นสีที่ไม่ได้ปั่นขึ้นเป็นรูป โดยปกติจะใช้เส้นตัดขอบภาพด้วยสีดำ พื้นผิวภาพจะดูนุ่ม กลมกลืนเกือบจะวาววับ ตรงกันข้ามอย่างสิ้นเชิงกับฝีแปรงอันทรงพลังของฟาน ก็อก โกแก้งเริ่มต้นวิชาสีในยุคนิยมของอิมเพรสชันนิซึม

(พรสนอง วงศ์สิงห์ทอง 2547 : 147)

ภาพที่ 60 ภาพวาดดอกไอริส ด้านซ้ายมือวาดโดยฟานก๊อกด้านขวามือโดยโกแก้ง
ที่มา : [I is for Irises \[Online\]](http://www.booksplease.org), accessed 14 December 2011. Available from <http://www.booksplease.org>

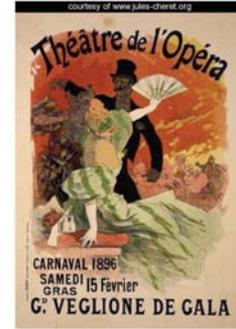
ตัวอย่างผลงานออกแบบทางเลขนศิลป์และงานจิตรกรรมที่ปรากฏในยุคอิมเพรสชันนิสติก
จำนวน 50 ชิ้น

ภาพที่ 1 Cote D'Azur Travel
by David Dellepiane, 1911

ภาพที่ 2 Calendrier Marseillais Travel
Poster by David Dellepiane, 1910

ภาพที่ 3 Poster the 1896 Carnival
at the Theatre de l'Opera

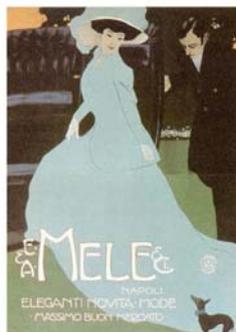
ภาพที่ 4 Folies Bergeres: la
Danse du Feu, France 1897

ภาพที่ 5 Poster 'La Reine Indigo',
music by Johann Strauss, 1900

ภาพที่ 6 Poster for Tungram
Light Bulbs, 1910

ภาพที่ 7 E. & A. Mele et Ci.
by Marcello Dudovich, 1910

ภาพที่ 8 Folies-Bergere
by Jules Cheret, 1897

ภาพที่ 9 Folies-Bergere
by Jules Cheret, 1897

ภาพที่ 61 ตัวอย่างงานออกแบบทางเลขนศิลป์ในยุคอิมเพรสชันนิสติก

ภาพที่ 10 Les Coulisses de l'Opera au Musée Grévin by Jules Cheret

ภาพที่ 11 Liqueure Strega by Marcello Dudovich

ภาพที่ 12 La Revue Blanche 1895 by Henri de Toulouse-Lautrec

ภาพที่ 13 Café Jacquotte by Fernand Toussaint

ภาพที่ 14 'Grand Bal Masqué', Theatre de L'Opera, Paris, 1896

ภาพที่ 15 'Ball at the Moulin Rouge, Place Blanche', 1889

ภาพที่ 16 'Madame Sans-Gêne' in Le Radical, by Edmond Lepelletier

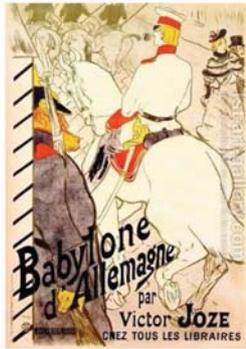

ภาพที่ 17 Poster Bicycles and Tricycles, Paris, 1891

ภาพที่ 18 Harpers Sept., 1896, a painting by Edward Penfield.

ภาพที่ 62 ตัวอย่างงานออกแบบทางเลขคณิตปีในยุคอิมเพรสชันนิสติก

ภาพที่ 19 Poster The German Babylon by Toulouse Lautrec

ภาพที่ 20 "Taverne Olympia", 1899 by Jules Cheret.

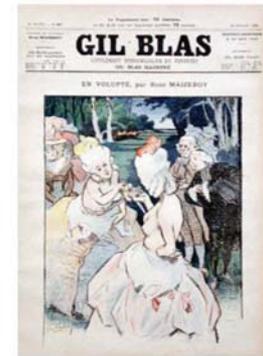
ภาพที่ 21 "Soleil du Dimanche", 1890

ภาพที่ 22 Figaro Illustre, 1899

ภาพที่ 23 "Gil Blas - Moulin Rouge" Theophile Steinlen - circa 1890's

ภาพที่ 24 "Gil Blas" Ballariau - 1890's

ภาพที่ 25 "Simplicissimus" Marcello Dudovich - 1913

ภาพที่ 26 "Simplicissimus" Marcello Dudovich - 1913

ภาพที่ 27 Haystack, 1895 Monet, Claude oscar

ภาพที่ 63 ตัวอย่างงานออกแบบทางเลขคณิตปีในยุคอิมเพรสชันนิสติก

ภาพที่ 28 The musee dorsay

ภาพที่ 29 The Tuileries Gardens,
by Maurice Prendergast

ภาพที่ 30 Figures Under the Flag,
by Maurice Prendergast

ภาพที่ 31 Sonnige Wiese bei Auvers,
1890 by Vincent Van Gogh.

ภาพที่ 32 On the meadow,
1890, Renoir, Pierre Auguste

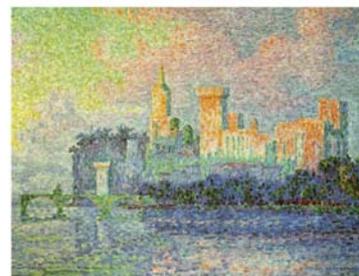
ภาพที่ 33 Four Dancers, 1899
by Edgar Degas

ภาพที่ 34 Mademoiselle Gachet in her
Garden at Auvers-sur-Oise, 1890

ภาพที่ 35 Danseuse a Mi-Corps
se Coiffant, by Edgar Degas

ภาพที่ 36 Le Palais des Papes, 1900,
by Avignon

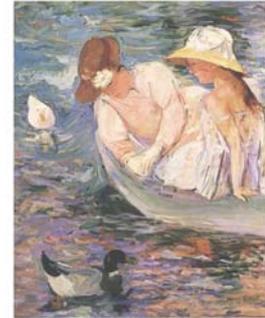
ภาพที่ 64 ตัวอย่างงานออกแบบทางเลขคณิตปีในยุคอิมเพรสชันนิสติก

ภาพที่ 37 At the Moulin Rouge, 1890
by TOULOUSE LAUTREC

ภาพที่ 38 The Boulevard Montmartre
at Night, 1897, by PISSARRO

ภาพที่ 39 Summertime, 1894
by MARY CASSATT

ภาพที่ 40 Landscape with Two Women
by Henri-Edmond Cross

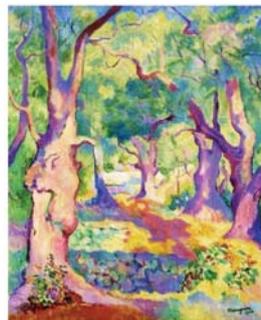
ภาพที่ 41 Pierre Bonnard,
Misia, 1908

ภาพที่ 42 Woman in Black
Stockings, 1900

ภาพที่ 43 Lobster Cove Annisquam, 1905
by George Loftus Noyes

ภาพที่ 44 Henri Manguin,
Olive Trees at Cavaliere, 1906

ภาพที่ 45 Morning at
Cavaliere, 1906

ภาพที่ 65 ตัวอย่างงานออกแบบทางเลขคณิตปีในยุคอิมเพรสชันนิสติก

ภาพที่ 46 Daniel Garber, Corn, 1908

ภาพที่ 47 La Promenade, 1908
by Emanuel Phillips Fox

ภาพที่ 48 Summer Dreams,
1907, by Leo Putz

ภาพที่ 49 Nighttime Procession
at Saint Pol de Leon, 1897
by Ferdinand du Puigaudeau

ภาพที่ 50 The Fair at Pont-Aven 1895

ภาพที่ 66 ตัวอย่างงานออกแบบทางเลขคณิตปีในยุคอิมเพรสชันนิสติก

TIMELINE OF CLASSICAL MUSIC

The Baroque Era (1600-1750 A.D.)
 เป็นยุคที่ดนตรีคลาสสิกเริ่มมีรูปแบบที่ชัดเจนและซับซ้อนมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการแต่งเครื่องดนตรีและวงออร์เคสตรา

Composers of the Baroque Era

- Bach, Vivaldi, Telemann, Buxtehude, Rameau, Corelli, Handel and more.

1600-1750 A.D.

The Classical Era (1750-1820 A.D.)
 เป็นยุคที่ดนตรีคลาสสิกเริ่มมีรูปแบบที่ชัดเจนและซับซ้อนมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการแต่งเครื่องดนตรีและวงออร์เคสตรา

Composers of the Classical Era

- Mozart, Haydn, Beethoven, Schubert, Brahms, Strauss, Mahler, Shostakovich and more.

1750-1820 A.D.

The Romantic Era (1820-1920 A.D.)
 เป็นยุคที่ดนตรีคลาสสิกเริ่มมีรูปแบบที่ชัดเจนและซับซ้อนมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการแต่งเครื่องดนตรีและวงออร์เคสตรา

Composers of the Romantic Era

- Rossini, Schubert, Berlioz, Mendelssohn, Chopin, Schumann, Liszt, Wagner, Brahms, Bruckner, Tchaikovsky, Dvorak, Puccini and more.

1850 - 1920 A.D.

The Impressionistic Era (1900 - 1910 A.D.)
 เป็นยุคที่ดนตรีคลาสสิกเริ่มมีรูปแบบที่ชัดเจนและซับซ้อนมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการแต่งเครื่องดนตรีและวงออร์เคสตรา

Composers of the Impressionistic Era

- Debussy, Ravel, Satie, Stravinsky, Scriabin, Prokofiev, Shostakovich, Bartok, Copland, Varèse, Messiaen and more.

1900-1910 A.D.

Graphic Design in the period.

Graphic Design in the period.

Graphic Design in the period.

Graphic Design in the period.

ภาพที่ 67 Timeline สรุปลักษณะของดนตรีคลาสสิกและลักษณะงานออกแบบทางเลขคณิตศิลป์ที่ปรากฏในแต่ละยุค

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบและการจัดองค์ประกอบทางเลขคณิต

องค์ประกอบพื้นฐานทางการออกแบบ

ในการออกแบบเลขคณิตนั้น จะต้องเริ่มด้วยการเลือกหรือสร้างองค์ประกอบต่างๆ เพื่อจะได้นำมาใช้ในการจัดวางให้เป็นเลย์เอาต์เสียก่อน โดยองค์ประกอบที่นักออกแบบสามารถสร้างหรือเลือกใช้นั้นแบ่งได้เป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่

1. องค์ประกอบพื้นฐานทางการออกแบบ
2. องค์ประกอบที่เป็นตัวอักษร
3. องค์ประกอบที่เป็นภาพและองค์ประกอบอื่นๆ

องค์ประกอบพื้นฐานทางการออกแบบ คือ องค์ประกอบต่างๆ ที่ศาสตร์ทางด้านศิลปะและการออกแบบทุกแขนงนำไปประยุกต์ใช้ในแขนงของตนได้ องค์ประกอบเหล่านี้เปรียบเหมือนภาพต่อตัวเล็กๆ ซึ่งแต่ละตัวอาจจะมีหรือไม่มีความหมายอะไรในตัวเอง แต่เมื่อนำมาต่อกันตามหลักการออกแบบแล้วจะออกมาเป็นภาพใหญ่ที่มีความหมายและสื่อสารความคิดใหม่ได้ องค์ประกอบพื้นฐานทางการออกแบบที่สำคัญ มีดังนี้

จุด (dot) เป็นองค์ประกอบที่มีความเรียบง่ายและซับซ้อนน้อยที่สุด ซึ่งโดยตัวเองแล้วจุดจะดูมีตำแหน่งแต่ไม่มีทิศทาง การนำจุดจำนวนมากมาเรียงต่อกันจะทำให้เกิดการรับรู้เป็นเส้นหรือในบางกรณีจะเห็นเป็นรูปร่าง

เส้น (line) เป็นองค์ประกอบที่เริ่มมีความซับซ้อนมากขึ้น โดยหากจะพิจารณาให้ดีแล้วจะพบว่าเส้นนั้นเกิดจากจุดหลายๆ จุดมาเรียงต่อกัน หากเรียงด้วยระยะที่ห่างกันก็จะเกิดเป็นเส้นประ หากเรียงด้วยระยะห่างที่น้อยมากๆ ก็จะมองเห็นเป็นเส้นทึบเส้นมีมากมายหลายชนิด นอกจากเส้นตรงที่เรารู้จักกันดีแล้ว ยังมีเส้นเฉียง คือ เส้นที่เฉียงจากแนวปกติเป็นมุมต่างๆ เส้นโค้งซึ่งเกิดจากส่วนต่างๆ ของเส้นรอบวงของวงกลมเส้นหยักซึ่งเป็นเส้นที่เกิดจากเส้นเฉียงหลายๆ เส้นมาเรียงติดต่อกัน เส้นเหล่านี้มีความสำคัญนอกเหนือจากการที่เป็นองค์ประกอบพื้นฐานทางการออกแบบ ก็คือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่ก่อให้เกิดทิศทางซึ่งทิศทางนี้จะเป็นสิ่งที่ใช้บังคับสายตาของผู้ดูสิ่งพิมพ์ให้มองดูองค์ประกอบต่างๆ ตามลำดับที่ต้องการได้

การที่เส้นทางทำให้เกิดทิศทางขึ้นในงานออกแบบนั้น ทำให้เส้นมีประโยชน์ในการใช้เร้าความรู้สึกต่างๆ ได้ เส้นในแนวนอนซึ่งดูเป็นไปตามกฎแรงโน้มถ่วงจะก่อให้เกิดความรู้สึกนิ่งสงบ เรียบ ในขณะที่เส้นในแนวตั้งสามารถเร้าความรู้สึกล่องลอย มีพลัง หากใช้ทั้งเส้นในแนวนอนและเส้นในแนวตั้งร่วมกันจะทำให้รู้สึกมั่นคง ถาวร ปลอดภัย เส้นในแนวเฉียงสร้างความเคลื่อนไหวให้เกิดขึ้นในงานออกแบบได้ดี

ลักษณะของเส้นเองก็กระตุ้นความรู้สึกที่แตกต่างกันได้ เช่น เส้นหนัก และไม่สม่ำเสมอให้ความรู้สึกถึงความสับสน ความรุนแรง และความไม่แน่นอน ในขณะที่เส้นเบาๆ ตื้นๆ ให้ความรู้สึกสบายๆ ความคุ้นเคย และการพักผ่อน

รูปร่าง (shape) เป็นองค์ประกอบที่ดูมีมิติมากกว่าจุดและเส้น การแบ่งรูปร่าง เป็นประเภทนั้น ทำได้หลายลักษณะ หากจะพิจารณาในด้านรูปแบบแล้ว รูปร่างแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. รูปร่างเหมือนจริง (organic shape) หมายถึง รูปร่างตามที่เป็นจริงของสิ่งต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นคน สัตว์ พืช หรือสิ่งของ การสร้างส่วนประกอบทางการพิมพ์ให้เป็นรูปร่างเหมือนจริงนั้นก็ทำได้ โดยนำเอาภาพมาตัดตามเส้นกรอบของสิ่งนั้นๆ แล้ววางลงบนพื้นที่หน้ากระดาษ อย่างไรก็ตามการสร้างสรรครูปร่างเหมือนจริงไม่ได้หมายความว่าต้องทำจากภาพเสมอไป อาจจะใช้ตัวอักษรมาเรียงติดต่อกันให้อยู่ในรูปร่างของสิ่งต่างๆ ก็ได้

2. รูปร่างเรขาคณิต (geometric shape) หมายถึง รูปร่างที่ได้รับการดัดแปลงให้เกิดเป็นรูปร่างง่าย ๆ เช่น สามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม หรือวงกลม เป็นต้น การสร้างสรรครูปร่างส่วนประกอบทางการพิมพ์ให้เป็นรูปร่างเรขาคณิตนั้นทำกันทั่วไปอยู่แล้ว คือ การวางข้อความเป็นย่อหน้าๆ ต่อเนื่องกันเป็นแถว ซึ่งก็คือ รูปร่างสี่เหลี่ยมผืนผ้านั่นเอง หรือการวางรูปภาพอยู่ในกรอบรูปวงรีก็เช่นเดียวกัน

แต่หากจะพิจารณาในด้านเนื้อหา รูปร่างจะแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. รูปร่างเหมือนจริง หรือรูปร่างธรรมชาติ (realistic, naturalistic shape) หมายถึง รูปร่างที่สามารถดูออกได้ว่าเป็นตัวแทนของสิ่งที่รู้จักและคุ้นเคย และระบุได้ว่าเป็นรูปร่างอะไร

2. รูปร่างนามธรรม (abstract shape) หมายถึง รูปร่างที่ไม่สามารถดูออกได้ว่าเป็นตัวแทนของสิ่งที่รู้จักและคุ้นเคย รูปร่างนามธรรมนี้อาจจะเป็นรูปร่างที่ดัดแปลงมาจากสิ่งต่างๆ ที่มีอยู่รอบตัว (objective image) หรือรูปร่างที่พัฒนาขึ้นจากความนึกคิด (non objective image)

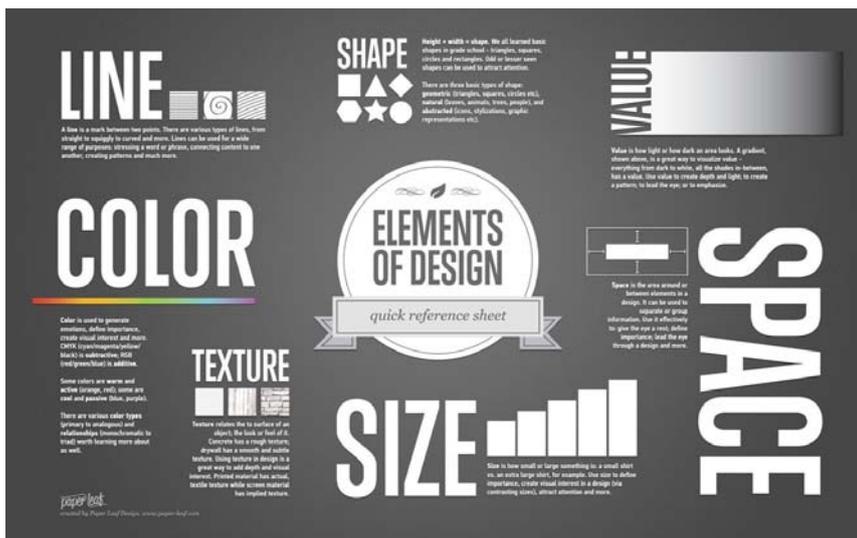
3. รูปร่างล้อเลียน หรือบิดเพี้ยน (caricature shape) หมายถึง รูปร่างที่ผู้สร้างเจตนาที่จะดัดแปลงให้ภาพที่เป็นตัวแทนของสิ่งที่รู้จักและคุ้นเคย ดูผิดเพี้ยนออกไป เช่น ภาพล้อเลียนที่อาจจะเป็นภาพคนที่มีใบหูใหญ่ผิดปกติ เป็นต้น

พื้นผิว (texture) เป็นองค์ประกอบที่มีความซับซ้อนมากขึ้น โดยมีความหมายถึงลักษณะผิวของวัตถุซึ่งรู้สึกได้จากการสัมผัสหรือคาดเดาได้จากการมองเห็น พื้นผิวเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ไม่สามารถนำมาใช้ได้เดี่ยวๆ แต่ต้องใช้ร่วมกับองค์ประกอบอื่นๆ เช่น รูปร่าง ภาพ ฯลฯ พื้นผิวช่วยในการสร้างมิติและความลึกให้การจัดวางองค์ประกอบ และทำให้เห็นความแตกต่างระหว่างส่วนที่เป็นองค์ประกอบและส่วนที่เป็นพื้นชัดเจนขึ้น

การสร้างพื้นผิวในการออกแบบนั้นทำได้ 2 ลักษณะ คือ การใช้พื้นผิวจริง ๆ ของสิ่งพิมพ์ คือ การใช้ผิวสัมผัสของกระดาษที่ใช้ในการพิมพ์ ซึ่งในปัจจุบันมีทั้งที่เป็นแบบเรียบและหยابในระดับต่างๆ กัน พื้นผิวที่สัมผัสได้จริงนี้อาจจะเกิดจากเทคนิคทางการพิมพ์ต่างๆ เช่น การอบมันที่ทำให้ผิวสัมผัสเรียบลื่นกว่าปกติ ส่วนการสร้างพื้นผิวในลักษณะที่สองนั้น เป็นพื้นผิวที่เกิดจากการลวงตาให้รู้สึกว่ามีผิวของกระดาษมีลักษณะต่างๆ เช่น หยาบ ขรุขระ อ่อนนุ่ม การสร้างสรรครูปร่างทางการพิมพ์ให้เป็นพื้นผิวที่ง่ายที่สุด ก็คือ การใช้รูปภาพนั่นเอง เช่น ขยายภาพของเปลือกทุเรียนให้มีขนาดใหญ่ ผู้ดูก็จะรู้สึกได้ถึงพื้นผิวที่แหลมคมเป็นต้น อย่างไรก็ตาม ตัวอักษรก็สามารถได้รับการ

สร้างสรรค์ให้สื่อถึงพื้นผิวได้เช่นกัน เช่น ตัวอักษรพาดหัวขนาดใหญ่ที่มีลักษณะเหมือนเส้นซอล์กบนกระดาษดำก็จะก่อให้เกิดความรู้สึกถึงพื้นผิวที่หยาบได้

ที่เว้นว่าง (space) เป็นองค์ประกอบที่ผู้ที่ไม่ได้ประสบการณ์ในการออกแบบมักจะไม่นึกถึง ตัวอย่างง่ายๆ เช่น เมื่อเราเขียนตัวอักษร “น” ขึ้นมา เราได้สร้างที่ว่างรูปวงกลมขึ้น 2 รูปขึ้นพร้อมๆ กันด้วย ซึ่งหากตัวอักษรนี้มีขนาดใหญ่มาๆ รูปวงกลมก็จะยิ่งสามารถมองเห็นและเป็นที่ยอมรับได้ง่ายขึ้นด้วย การจัดวางองค์ประกอบลงในหน้ากระดาษจึงควรคำนึงถึงพื้นที่ส่วนที่เหลือด้วย เพราะพื้นที่เหล่านี้จะกลายเป็นรูปร่างขึ้นมาพร้อมๆ กัน ดังนั้นการออกแบบที่ดีจึงเป็นการพยายามสร้างสรรค์ความสัมพันธ์อันดีระหว่างองค์ประกอบที่วางลงไปและที่ว่างที่จะเกิดขึ้น ที่ว่างที่ได้รับการวางแผนเพื่อให้ออกมาเป็นรูปร่างที่สวยงาม หรือส่งเสริมภาพรวมของการออกแบบเรียกว่า ที่เว้นว่าง ซึ่งหมายถึง พื้นที่ที่มีเจตคติจะเว้นไว้เป็นที่ว่าง ไม่ใช่ที่ที่เหลือตามยถากรรม ผลงานการออกแบบที่ให้ความสำคัญกับที่เว้นว่างจะแสดงออกให้เห็นถึงผลงานที่มีคุณภาพและความลุ่มลึกในสุนทรียศาสตร์ (อารยะ ศรีกัลยาณบุตร 2550 : 62-65)

ภาพที่ 68 ภาพแสดงเรื่ององค์ประกอบศิลป์พื้นฐานเพื่อให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น

ที่มา : Jacqueline Jacek, Elements of design quick reference sheet [Online], accessed 3 March 2012. Available from <http://www.paper-leaf.com>

สี (Color) เป็นองค์ประกอบพื้นฐานทางเรขาคณิตที่สำคัญในการออกแบบที่สามารถสังเกตเห็นและจดจำได้เป็นสิ่งแรก ที่ทำให้สามารถแยกองค์ประกอบต่างๆ จากสภาพแวดล้อม สร้างความสวยงาม สามารถสร้างคุณค่าทางความรู้สึกและมีผลทางด้านจิตวิทยา นอกจากนั้นเนื่องจากสีมีบทบาทหน้าที่ให้การสร้างการจดจำได้อย่างรวดเร็ว และสามารถดึงดูดความสนใจของผู้ชมผลงานเอาไว้ได้ รวมทั้งยังสามารถสื่อสารข้อมูลในงาน

ออกแบบไปพร้อมๆ กับสร้างความสะดวกสบาย นักออกแบบจึงจำเป็นต้องมีความเข้าใจในการเลือกใช้สีให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ที่งานออกแบบต้องการสื่อสาร เพื่อให้สีที่ต้องการสื่อเป็นที่เข้าใจได้ตรงกัน และมีประสิทธิภาพสูงสุด

การสื่อสารของสีในระดับนามธรรม ประกอบด้วย 2 ลักษณะดังนี้

1. การสื่อสารเพื่อกระตุ้นประสาทสัมผัส การสื่อสารของสีเพื่อกระตุ้นประสาทสัมผัส เช่น สี รส กลิ่น เสียง และสัมผัส เนื่องจากประสาทสัมผัสของมนุษย์นั้นมีผลกระทบสืบเนื่องซึ่งกันและกัน ดังนั้นภาพที่มองเห็นอาจคาดเดาถึงประสาทสัมผัสอื่นๆ ได้ โดยไม่จำเป็นต้องสัมผัส นักออกแบบจึงควรศึกษาถึงการสื่อสารในรูปแบบนี้เพื่อเป็นการเข้าถึงความรู้สึกของกลุ่มเป้าหมาย ด้วยภาพให้สัมผัสถึง รส กลิ่น เสียงได้ ก่อนจะได้สัมผัสจริง

2. การสื่อสารอารมณ์และความรู้สึก การใช้สีเพื่อสื่อสารอารมณ์และความรู้สึกต่างๆ เป็นการใช้สีเพื่อสร้างอารมณ์และความรู้สึกต่างๆ หลังจากที่ได้มีการกำหนดแนวความคิดในการออกแบบแล้ว โดยสีแต่ละสีจะสร้างอารมณ์และความรู้สึกที่แตกต่างกันออกไป

สีกับผลทางด้านจิตวิทยา

สีแดง ทำให้เกิดความรู้สึกชัดเจน รวดเร็ว แข็งแกร่งมีพลัง และมีประสิทธิภาพ เป็นสีที่กระตุ้นประสาทตาและดึงดูดความสนใจจากผู้พบเห็นได้มากที่สุด แต่จะทำให้ตาล้าได้ง่าย

สีเหลือง ทำให้เกิดความรู้สึกแน่นอนและชัดเจน สว่างสดใส ไม่เกิดความรู้สึกต้องตัดสินใจ เป็นสีที่ไวต่อการมองของมนุษย์ และเมื่ออยู่ใกล้กับสีอื่นๆ จะเปล่งพลังข่มสีเหล่านั้น

สีเขียว ทำให้เกิดความรู้สึกสงบ ร่มเย็น มีชีวิตชีวา สดชื่น อุดมสมบูรณ์ เป็นสีที่ทำให้ประสาทตาและกล้ามเนื้อผ่อนคลายจากความตึงเครียด และเป็นสีที่ก่อให้เกิดความรู้สึกพักผ่อนมากที่สุด

สีน้ำเงิน ทำให้เกิดความรู้สึกสงบ เรียบร้อย มั่นคง เจียบ เป็นสีที่ทำให้เกิดความรู้สึกเป็นระเบียบ

สีม่วง ทำให้เกิดความรู้สึกเร้นลับ สูงส่ง หรรษา มีอำนาจ เป็นสีที่ทำให้เกิดความรู้สึกถึงความสำคัญ

สีขาว ทำให้เกิดความรู้สึกบริสุทธิ์ บางเบา ใสสะอาด ไร้เดียงสา เป็นสีที่ไม่ก่อให้เกิดความรำคาญหรือข้อโต้แย้ง

สีดำ ทำให้เกิดความรู้สึกแกร่งหนักแน่น สุขุม เป็นสีที่เป็นตัวแทนของความเคร่งเครียดมีพิธีรีตอง

สีกับความรู้สึกเกี่ยวกับขนาด

สีอ่อนจะให้ความรู้สึกกว้างใหญ่กว่าสีเข้มหรือสีมืด ที่จะให้ความรู้สึกแคบหรือเล็กลง และทำให้ดูมีน้ำหนักกว่าสีอ่อน

สีกับความรู้สึกเกี่ยวกับความสะอาด

สีที่ผสมขาวหรือสีนวล จะให้ความรู้สึกสะอาดตา น่าใช้ น่าจับต้องมากกว่าสีแทนหรือสีเข้ม การใช้สีเดียวจะดูสะอาดตากว่าการใช้หลายสี

สีกับความรู้สึกเกี่ยวกับพลัง

สีแท้หรือสีที่ยังไม่ได้ผสมกับสีอื่น จะให้พลังสดใสแข็งแรงมากกว่าสีผสม เช่น สีแดง จะดูมีพลังมากกว่าสีชมพู และสีในวรรณะร้อนจะให้พลังมากกว่าสีในวรรณะเย็น

สีกับความรู้สึกเคลื่อนไหว

สีที่อยู่ในวรรณะร้อนจะแสดงถึงความเคลื่อนไหวมากกว่าสีที่อยู่ในวรรณะเย็น

สีกับความรู้สึกเกี่ยวกับระยะใกล้ไกล

สีแต่ละสีจะให้ความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องของระยะแตกต่างกัน โดยเมื่อนำสีมาเปรียบเทียบในระนาบเดียวกัน สามารถให้ความรู้สึกในด้านระยะทางแตกต่างกันออกไป แบ่งออกได้เป็น 3 ระยะ คือ ระยะหน้า (Foreground) สีเหลือง ส้ม แดง, ระยะกลาง (Middleground) สีส้ม สีแดง เขียว น้ำเงิน, ระยะหลัง (Background) สีม่วง ม่วงน้ำเงิน (กรรณา ตรียานนท์ 2548 : 44)

วัตถุประสงค์ของงานวิจัยในครั้งนี้คือ ต้องการหาองค์ประกอบและหลักการใช้องค์ประกอบทางเลขศิลป์ที่สามารถสื่อสารลักษณะของดนตรีคลาสสิกในแต่ละยุคได้ ผู้วิจัยจึงใช้ทฤษฎีสีระบบมันเซลล์ (The Munsell Color System) ซึ่งมีการนำมาใช้เป็นครั้งแรกโดยอัลเบิร์ต เอช มันเซลล์ (Albert Henry Munsell) ซึ่งเป็นจิตรกรและครูสอนศิลปะชาวอเมริกัน โดยเขาเริ่มต้นในปี 1898 ในการสร้างวงจรัสสี (Color sphere) แล้วได้ตีพิมพ์ออกมาเป็นหนังสือที่ชื่อว่า "A Color Notation" นับเป็นหนึ่งในทฤษฎีสีที่มีมาตรฐาน และได้รับการยอมรับกันอย่างแพร่หลายตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา (Shigenobu Kobayashi 1998 : 8) และเป็นระบบสีที่ Shigenobu Kobayashi ใช้กับทฤษฎีสีกับบุคลิกภาพ โดยเขาได้กล่าวไว้ว่า "การแบ่งประเภทของสีที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของบุคลิกภาพนั้น จะเป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้สามารถเข้าใจและรับรู้ถึงการผสมผสานของสีเหล่านั้นได้เป็นอย่างดี" เป็นการแสดงให้เห็นว่าระบบสีมันเซลล์นั้นสามารถสื่อสารบุคลิกภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

ทฤษฎีสีในระบบมันเซลล์ (The Munsell Color System)

ระบบของมันเซลล์ตั้งอยู่บนพื้นฐานของสี (Hue) จำนวนทั้งสิ้น 10 สีด้วยกัน อันประกอบไปด้วยสีหลักทั้งหมด 5 สี ได้แก่ สีแดง เหลือง เขียว น้ำเงิน และม่วง ส่วนอีก 5 สีนั้นเกิดจากการผสมกันของ 5 สีหลัก นั่นคือ สีเหลือง-แดง สีเขียว-เหลือง สีน้ำเงิน-เขียว สีม่วง-น้ำเงิน และสีแดง-ม่วง โดยแต่ละสีมีสัญลักษณ์ดังนี้

1. สีแดง (Red : R)
2. สีเหลือง (Yellow : Y)
3. สีเขียว (Green : G)
4. สีน้ำเงิน (Blue : B)
5. สีม่วง (Purple : P)
6. สีที่เกิดจากการผสมระหว่างสีเหลือง และสีแดง (Yellow-Red : YR)
7. สีที่เกิดจากการผสมระหว่างสีเขียว และสีเหลือง (Green-Yellow : GY)
8. สีที่เกิดจากการผสมระหว่างสีน้ำเงิน และสีเขียว (Blue-Green : BG)

9. สีที่เกิดจากการผสมระหว่างสีม่วง และสีน้ำเงิน (Purple-Blue : PB)

10. สีที่เกิดจากการผสมระหว่างสีแดง และสีม่วง (Red-Purple : RP)

โดยมีจำนวนสีรวมทั้งสิ้น 130 สี ได้แก่แบบมีสี (Chromatic Colors) จำนวน 120 สี และแบบไม่มีสี (Achromatic Colors) อีกจำนวน 10 สีด้วยกัน นอกจากนี้ยังมีการแบ่งโทนสี ออกเป็นสีเข้มแจ่มชัด (Vivid Tones) ไปจนถึงสีสว่าง (Bright Tones) จากสีที่ดูเบา (Subdued Tones) ไปจนถึงสีที่ดูหนักหรือมืด (Dark Tones) สามารถแจกแจงรายละเอียด ได้ดังต่อไปนี้

1. โทนสีเข้มหรือแจ่มชัด (Vivid Tones)

1.1 V แจ่มชัด หนักแน่น มีชีวิตชีวา

1.2 S ดูที่บกว่าโทนสีเข้มลงมาเล็กน้อย

2. โทนสีสว่าง (Bright Tones)

2.1 B สว่างชัดเจน เหมือนการสะท้อนของแสง หรือเครื่องประดับเพชรใน ลักษณะที่อ่อนหวาน

2.2 P โทนสีอ่อน เบา แจ่มจาง บรรยากาศเหมือนความฝัน สีหวาน ๆ

2.3 Vp น้ำหนักสีเบา ให้ความรู้สึกอ่อนโยน บอบบาง

3. โทนสีหนัก (Subdued Tones)

3.1 Lg เรียบง่าย อ่อนโยน

3.2 L อ่อนโยน มีเสน่ห์

3.3 Gr เรียบง่าย และหรูหรา

3.4 Di เรียบและพิถีพิถัน

4. โทนสีมืด (Dark Tones)

4.1 Dp ลึกลับ มั่นคง และดูเป็นผู้ดี

4.2 Dk ให้บรรยากาศของความมั่นคง

4.3 Dgr โกล้เคียงสีดำ ให้ความรู้สึกเคร่งเครียด

ดังนั้นชุดสีในระบบมันเชลล์ที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 130 สี

(กรรณา ตรียานนท์ 2548 : 46)

จากข้อมูลองค์ประกอบทางเรขาคณิตของสี จะเห็นได้ว่าสีนั้นเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ สำหรับการออกแบบ และสามารถแสดงออกถึงบุคลิกภาพต่างๆ ที่มีความแตกต่างกันได้ โดยระบบสีมันเชลล์เป็นระบบสีที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งผู้วิจัยจะนำข้อมูล เรื่องสีข้างต้นไปเป็นหลักการในการวิเคราะห์องค์ประกอบของงานวิจัยต่อไป

		Color Image Scale with RGB values										R/Lgr	hue/ tone
		R	YR	Y	GY	G	BG	B	PB	P	RP	Neutral	
tone	hue	R, G, B											
vivid	V	231,47,39	238,113,25	255,200,8	170,198,27	19,166,50	4,148,87	1,134,141	3,86,155	46,20,141	204,63,92	N9.5	213,182,166
strong	S	207,46,49	226,132,45	227,189,28	162,179,36	18,154,47	6,134,84	3,130,122	6,113,148	92,104,163	175,92,87	N9	244,244,244
bright	B	231,108,86	241,176,102	255,228,15	169,199,35	88,171,45	43,151,89	0,147,159	59,130,157	178,137,166	209,100,109	N8	236,236,236
pale	P	233,163,144	242,178,103	255,236,79	219,220,93	155,196,113	146,198,131	126,188,209	147,184,213	197,188,213	218,176,176	N7	206,206,206
very pale	V	236,217,202	245,223,181	249,239,189	228,235,191	221,232,207	209,234,211	194,222,242	203,215,232	224,218,230	235,219,224	N6	180,180,180
light grayish	Lgr	213,182,166	218,196,148	233,227,143	209,116,73	179,202,157	166,201,163	127,175,166	165,184,199	184,190,189	206,185,179	N5	152,152,152
light	L	211,142,110	215,145,96	255,203,88	195,202,101	141,188,90	140,195,110	117,173,169	138,166,187	170,165,199	205,154,149	N4	126,126,126
grayish	G	171,131,115	158,128,110	148,133,105	144,135,96	143,162,121	122,165,123	130,154,145	133,154,153	151,150,139	160,147,131	N3	86,86,86
dull	DI	162,88,61	167,100,67	139,117,65	109,116,73	88,126,61	39,122,62	24,89,63	53,109,98	44,77,143	115,71,79	N2	60,60,60
deep	D	172,36,48	169,87,49	156,137,37	91,132,47	20,114,48	23,106,43	20,88,60	8,87,107	58,55,119	111,61,56	N1.5	38,38,38
dark	Dk	116,47,50	115,63,44	103,91,44	54,88,48	30,98,50	27,86,49	18,83,65	16,76,84	40,57,103	88,60,50		10,10,10
dark grayish	Dgr	79,46,43	85,55,43	75,63,45	44,60,49	34,62,51	31,56,45	29,60,47	25,62,63	34,54,68	53,52,48		

For more information about the Color Image Scale by Shigenobu Kobayashi , visit <http://blogs.veracitysolutions.com/>

ภาพที่ 69 ชุดสีในระบบเน็ตลส์จำนวนรวมทั้งหมด 130 สี

ที่มา : Shigenobu Kobayashi, Color Image Scale, (Japan : Kodancha international, 1991), 6-7.

องค์ประกอบที่เป็นตัวอักษรในการออกแบบสิ่งพิมพ์

ประวัติตัวอักษรและตัวพิมพ์

เนื่องจากวัตถุประสงค์หลักของสิ่งพิมพ์ คือ การสื่อสารข้อมูลไปยังผู้รับสื่อองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดที่ทำหน้าที่หลักก็คือ ตัวอักษร ทั้งนี้ก็เพราะตัวอักษรเป็นเครื่องมือในการสื่อสารภาษา ประวัติของตัวอักษรนั้นมีมาก่อนหน้าที่จะมีการคิดค้นระบบการพิมพ์เป็นเวลายาวนาน มนุษย์ได้คิดค้นตัวอักษรนั้นมีมาก่อนหน้าที่จะมีการคิดค้นระบบการพิมพ์เป็นเวลายาวนาน มนุษย์ได้คิดค้นตัวอักษรขึ้นในรูปแบบของสัญลักษณ์ที่คนในสังคมเข้าใจร่วมกัน โดยการพัฒนาเริ่มต้นจากการคิดค้นภาษาภาพต่างๆ ตัวอย่าง เช่น ระบบการเขียนด้วยภาพของอียิปต์โบราณ ที่เรียกว่า ไฮโรกลีฟิกส์ (Hieroglyphics) และตัวอักษรในภาษาจีน

อย่างไรก็ตาม ภาษาภาพเหล่านั้น ยังไม่สามารถจัดว่าเป็นอักขระ (Alphabet) ที่นำมาผสมผสานเป็นคำต่างๆ ได้ แต่จัดเป็นไอดีโอแกรม (Ideograms) ซึ่งเป็นระบบการเขียนแบบโลโก้กราฟฟิก (logographic writing system) คือ ตัวอักษรภาพหนึ่งตัว ทำหน้าที่เป็นเครื่องหมายที่ใช้แทนคำทั้งคำ ไม่ใช่เป็นการนำอักขระหลายตัวมาผสมกันเป็นคำ ผู้ริเริ่มคิดตัวหนังสือแบบอักขระ คือ โฟนิเซียน (Phoenicians) ซึ่งเป็นชนชาติที่อาศัยในบริเวณที่เป็นประเทศอิสราเอลปัจจุบัน เมื่อราว 1,200 ปีก่อนคริสตกาล

การเกิดขึ้นของอักขระในภาษาอังกฤษและยุโรปหลายภาษานั้น ล้วนเป็นนี้ความพยายามของชาวกรีกและโรมันโบราณที่ได้มีการดัดแปลงตัวหนังสือจากอักขระโฟนิเซียน และได้พัฒนาการสื่อสารด้วยภาษาอย่างต่อเนื่องกันมายาวนานหลายร้อยปี จนเกิดเป็นอักขระละติน (Latin) โดยเริ่มจากการปรับใช้พยัญชนะ 5 ตัวให้กลายเป็นสระเพื่อเชื่อมพยัญชนะเข้าด้วยกันเป็นคำ แล้วสร้างตัวอักษรเพิ่มเติมขึ้นเป็น 21 ตัว และในยุคกลางได้มีการเพิ่มตัวอักษรเป็น 26 ตัวเหมือนในภาษาอังกฤษปัจจุบัน

แม้ว่าจะไม่มีการเปลี่ยนแปลงขนานใหญ่สำหรับตัวอักษรที่มีรากมาจากภาษาละตินมานับเป็นพันปีแล้ว แต่ก็มีกรอกกรูปแบบของตัวอักษรขึ้นใหม่ๆ อยู่ตลอดเวลา นับแต่ตัวอักษรที่สวยงามที่ใช้ในการบันทึกเรื่องราวทางศาสนาในยุคกลางและยุคโรมันเนสค์ (Romanesque) ที่มีการเน้นตัวอักษรตัวแรกของเนื้อความด้วยการทำให้มีขนาดใหญ่และผสมผสานลวดลายหรือรูปภาพเข้าไปประกอบ การพัฒนาตัวอักษรสำหรับการพิมพ์ที่แพร่หลายมากขึ้นในยุคฟื้นฟูศิลปวิทยา (Renaissance) ได้แพร่กระจายจากประเทศอิตาลีไปยังประเทศเยอรมนีและฝรั่งเศส

คล็อด การามอนด์ (Claude Garamond) มีชีวิตอยู่ระหว่างปี ค.ศ. 1480 - 1561 นักออกแบบชาวฝรั่งเศสเป็นนักออกแบบตัวพิมพ์คนแรกๆ ที่ทำงานอิสระจากกิจการพิมพ์แห่งใดแห่งหนึ่งโดยเฉพาะ เขาได้ทำออกแบบตัวพิมพ์และขายให้โรงพิมพ์หลายแห่ง แบบตัวอักษรที่สวยงามและได้มาตรฐานของเขา ทำให้เกิดสิ่งพิมพ์ที่สวยงาม และง่ายต่อการอ่านและได้รับความนิยมอย่างมาก ต่อมาอีก 200 ปีที่เวนิส อัลดัส มานูทีอัส ได้เริ่มนำตัวพิมพ์ที่เป็นตัวเอนมาใช้ในการพิมพ์หนังสือเป็นครั้งแรกในพระราชสำนักของพระเจ้าหลุยส์ที่ 14 ของฝรั่งเศสมีการออกแบบตัวพิมพ์

สำหรับใช้ในการพิมพ์งานเป็นการเฉพาะ ต่อมาเมื่อถึงยุคโรโกโก (Rococo) ซึ่งมีแนวนิยมทางศิลปะที่เน้นการประดับประดา ก็มีการออกแบบตัวอักษรที่อ่อนหวานและหรูหราตามยุคสมัย

รูปแบบตัวพิมพ์ที่เราคุ้นเคยกันในปัจจุบันนี้เริ่มขึ้นหลังการปฏิวัติในฝรั่งเศส มีการออกแบบตัวพิมพ์ในรูปร่างใหม่ที่เอนเอียงไปใช้รูปร่างทางเรขาคณิตมากขึ้น และเน้นความแตกต่างกันระหว่างเส้นหนาและบางในตัวพิมพ์มากขึ้น

ในช่วงปี ค.ศ. 1790 – 1800 ได้เกิดตัวพิมพ์รูปแบบใหม่ เรียกว่า แบบสมัยใหม่ (modern) ขึ้นในประเทศอิตาลี โดยมีนักออกแบบคนสำคัญ คือ โบโดนี (bodoni) ที่มีชีวิตอยู่ระหว่างปี ค.ศ. 1740 – 1813 ผู้สร้างแบบตัวอักษรในตระกูลโบโดนี ซึ่งได้รับการพัฒนาและยังเป็นที่ยอมรับใช้กันอย่างกว้างขวางมาจนถึงปัจจุบัน

ในช่วงเดียวกันในประเทศอังกฤษ วิลเลียม คาสลอน (William Caslon) มีชีวิตอยู่ระหว่างปี ค.ศ. 1692 – 1766 ได้เป็นผู้บุกเบิกการผลิตตัวพิมพ์ และออกแบบตัวพิมพ์ ชื่อ คาสลอน โอลด์ เฟซ (Caslon Old Face) ขึ้น และเป็นที่ยอมรับใช้กันอย่างกว้างขวางในอุตสาหกรรมกรรมการพิมพ์พร้อมๆ กันนั้น

นักออกแบบชาวอังกฤษอีกคน คือ จอห์น บาสเคอร์วิลล์ (John Baskerville) มีชีวิตอยู่ระหว่างปี ค.ศ. 1706 – 1775 ก็ได้สร้างสรรค์ตัวอักษรที่เรียบง่ายและสวยงามชัดเจนจนเป็นที่นิยมใช้ในการพิมพ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการพิมพ์ตัวเนื้อเรื่องที่มีขนาดเล็ก

ในยุคของการปฏิวัติอุตสาหกรรม การปฏิวัติทางด้านการออกแบบตัวพิมพ์ที่สำคัญได้เกิดขึ้นอย่างเงียบๆ โดยแทบไม่มีใครสังเกตเห็น โดยนักออกแบบรุ่นต่อมาในตระกูลคาสลอน คือ วิลเลียม คาสลอนที่สี่ (William Caslon IV) มีชีวิตอยู่ระหว่างปี ค.ศ. 1781 – 1869 ได้ทำการออกแบบตัวพิมพ์ประเภท แซนส์เซอริฟ (Sans Serif) แบบแรกขึ้นใช้ในปี ค.ศ. 1816 ตัวพิมพ์ประเภทนี้มีความแตกต่างจากตัวพิมพ์เดิม ๆ ที่มีมาก่อน คือ จะไม่มีส่วนที่เป็นฐานหรือเป็นดิ่ง หรือ เซอริฟ (Serif) ที่ปลายของตัวพิมพ์ซึ่งทำให้ตัวพิมพ์ประเภทนี้ดูเรียบง่ายและทันสมัยมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ตัวพิมพ์ใหม่นี้ไม่ได้รับความสนใจนักจนมาถึงในช่วงปี ค.ศ. 1820 – 1830 จึงมีนักออกแบบหลายคนทำการออกแบบตัวพิมพ์ประเภทนี้อ่างจริงจัง

การออกแบบตัวพิมพ์กลายเป็นความนิยมใหม่ของสังคมในช่วงแรกของคริสต์ศตวรรษที่ 20 ในปี ค.ศ. 1916 ระบบรถไฟใต้ดินของกรุงลอนดอน ประเทศอังกฤษ ได้ว่าจ้างให้นักออกแบบชื่อ เอ็ดเวิร์ด จอห์นสตัน (Edward Johnston) มีชีวิตอยู่ระหว่างปี ค.ศ. 1872 – 1944 ออกแบบชุดตัวพิมพ์สำหรับใช้เป็นการเฉพาะ และในปัจจุบันยังคงใช้อยู่เช่นเดียวกัน ในปี ค.ศ. 1931 หนังสือพิมพ์ไทมส์ (Times) ประเทศอังกฤษ ได้ว่าจ้างให้มีการออกแบบตัวพิมพ์ขึ้นใช้ในการพิมพ์หนังสือพิมพ์ของตนเอง เรียกว่า ไทมส์ นิว โรมัน (Times New Roman) ซึ่งต่อมาได้มีการนำมาใช้เป็นตัวพิมพ์สาธารณะ และกลายเป็นแบบตัวพิมพ์ที่เป็นที่นิยมมากที่สุดตัวหนึ่งของโลก เนื่องจากเป็นตัวพิมพ์ที่มีส่วนหางที่ยื่นขึ้นไปด้านบนและยื่นลงด้านล่างสั้น ทำให้ตัวพิมพ์ดูตัวใหญ่ ง่ายต่อการอ่าน

ในประเทศสหรัฐอเมริกา เฟรดเดอริก ดับเบิลยู กาวดี (Frederric W. Goudy) มีชีวิตอยู่ระหว่างปี ค.ศ. 1865-1947 ได้ออกแบบตัวพิมพ์ที่ได้รับความนิยมหลายแบบ เช่น คอปเปอร์เพลทกอททิค (Copperplate Gothic) และกาวดี โอลด์ สไตล์ (Goudy Old Style)

นอกจากการออกแบบตัวพิมพ์ใหม่ๆ แล้ว นักออกแบบหลายคนในช่วงต้นของคริสต์ศตวรรษที่ 20 ยังนำเสนอแนวคิดใหม่ในการออกแบบตัวพิมพ์ ซึ่งตามความนิยมเดิมนั้น การออกแบบตัวพิมพ์ 1 แบบจะมีเพียงการออกแบบตัวพิมพ์ที่มีลักษณะเป็นตัวหนา ตัวกลาง ตัวบาง และตัวเอียงเท่านั้น การออกแบบตัวพิมพ์ในยุคคริสต์ศตวรรษที่ 20 นี้ เริ่มมีการสร้างสรรค์ตัวพิมพ์ขึ้นมาเป็นชุดที่ประกอบด้วยตัวพิมพ์หลายลักษณะมากขึ้น เช่น ตัวพิมพ์ในตระกูลเฟอตูรา (Futura) ซึ่งออกแบบโดยพอล เรนเนอร์ (Paul Renner) ที่มีชีวิตอยู่ระหว่างปี ค.ศ. 1878 – 1956 ได้รับการออกแบบให้มีลักษณะตัวพิมพ์หลากหลาย มากถึง 15 ลักษณะ

ต่อมาในช่วงกลางของคริสต์ศตวรรษที่ 20 ได้เกิดรูปแบบใหม่ทางการออกแบบเรขศิลป์ขึ้น เรียกว่า อินเตอร์เนชันแนล ไทโปกราฟิก สไตล์ (International Typographic Style) โดยเป็นรูปแบบที่เน้นความเรียบง่ายและเที่ยงตรงของรูปร่างเรขาคณิตและความแม่นยำด้านการคำนวณทางคณิตศาสตร์ ในช่วงเวลานั้นได้มีผลผลิตเป็นแบบตัวพิมพ์ที่สำคัญ ๆ เช่น ยูนิเวิร์ส (Univers) ที่มีลักษณะตัวอักษรมากมายหลายลักษณะ ในปี ค.ศ. 1957 ตัวอักษรเฮลเวติก้า (Helvetica) มาจากชื่อของประเทศสวิตเซอร์แลนด์ในภาษาละติน ได้รับการออกเผยแพร่ในประเทศเยอรมนี ความชัดเจนและเรียบง่ายซึ่งมีผลให้สามารถอ่านได้ง่าย ทำให้เฮลเวติก้า เป็นตัวพิมพ์ที่ได้รับการนิยมใช้ในการพิมพ์มากที่สุดในช่วงปี ค.ศ. 1960-1970 และเป็นตัวพิมพ์ประเภทแซนส์เซอริฟที่ได้รับความนิยมอย่างต่อเนื่องยาวนานมาจนถึงปัจจุบัน การออกแบบตัวอักษรยังมีอย่างต่อเนื่องจนถึงในช่วงปลายของคริสต์ศตวรรษที่ 20 แต่นักออกแบบมักจะนิยมการออกแบบตัวพิมพ์ที่ใช้เป็นตัวประดิษฐ์สำหรับข้อความสั้นๆ มากกว่าจะเป็นตัวพิมพ์สำหรับใช้เรียงเป็นข้อความจำนวนมากๆ แนวทางใหม่นี้ มีลักษณะเป็นเชิงทดลอง มุ่งเน้นให้เกิดความหลากหลายในการออกแบบตัวพิมพ์ที่มีลักษณะเฉพาะตัว และไม่เน้นการอ่านง่าย ตัวอย่างเช่น ในประเทศอังกฤษ เนวิลล์ โบรดี (Neville Brody) ได้เป็นผู้นำคนหนึ่งในการสร้างสรรค์ตัวพิมพ์ใหม่ๆ ขึ้นมาหลายชุด

ในภาษาอังกฤษจะเรียกตัวพิมพ์ว่า ฟอนต์ (font หรือแต่เดิมสะกดว่า fount) ซึ่งมาจากคำในภาษาฝรั่งเศส ฟอนเต (fonte) ที่มีความหมายว่า หลอมละลาย เนื่องจากตัวพิมพ์เมื่อแรกเริ่มนั้นเกิดจากการหลอมโลหะขึ้นเป็นแม่พิมพ์ และเป็นตัวพิมพ์แยกเป็นทีละตัวอักษร บางทีก็เรียกตัวพิมพ์แบบนี้ว่า ตัวพิมพ์พวกร้อน (hot type) เมื่อต้องการพิมพ์ก็จะนำตัวพิมพ์มาเรียงกันทีละตัวอักษรจนได้เป็นคำและเป็นประโยคจนได้ข้อความครบตามที่ต้องการในหน้ากระดาษ ในช่วงปี ค.ศ. 1930 – 1940 ได้เกิดเทคโนโลยีใหม่ ที่เรียกว่า การเรียงพิมพ์ด้วยแสง (phototypesetting) หรือบางครั้งเรียกว่า ตัวพิมพ์พวกรเย็น (cold type) ซึ่งจะพิมพ์เรียงข้อความออกมาเป็นคอลัมน์ยาวต่อเนื่องกันมาในม้วนกระดาษอัดภาพ พร้อมสำหรับการนำไปตัดปะเพื่อทำอาร์ตเวิร์ก วิธีการนี้ได้รับความนิยมอย่างมากตั้งแต่ช่วงปี ค.ศ. 1960 – 1970 เป็นต้นมา จนมาเกิดเทคโนโลยีใหม่ที่เรียก

ว่าการเรียงพิมพ์เชิงตัวเลข (Digital typesetting) ขึ้นในช่วงปี ค.ศ.1960-1970 และได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ในช่วงปี ค.ศ. 1970-1980 โดยแบบตัวพิมพ์จะอยู่ในรูปแบบข้อมูลคอมพิวเตอร์ ซึ่งสามารถนำมาใช้เรียงเป็นข้อความได้ทันทีในอาร์ตเวิร์กพร้อมๆ กับการจัดวางภาพและองค์ประกอบอื่นๆ ทำให้เกิดความสะดวกรวดเร็วขึ้นอย่างมาก (อารยะ ศรีกัลยาณบุตร 2550 : 70-73)

การแบ่งประเภทของตัวอักษรภาษาอังกฤษ

เกณฑ์การแบ่งประเภทตัวอักษรนั้นมีอยู่มากมาย แต่ไม่ว่าจะเป็นแนวทางใดก็ตาม จะมีความสัมพันธ์กันค่อนข้างมาก โดยมักจะเรียงตามลำดับเวลาทางประวัติศาสตร์ในการกำเนิดแบบตัวอักษรแทบทั้งสิ้น โดยสามารถแบ่งได้เป็น 7 ประเภทอักษรด้วยกัน ดังนี้

1. Old Style

ในช่วงยุคสมัยของคล็อด การามอนด์ (Claude Garamond) วัสดุที่ใช้เขียนซึ่งเป็นกระดาษนั้นล้วนทำด้วยมือ และความก้าวหน้าทางด้านกรพิมพ์ยังโบราณอยู่มาก แบบอักษรที่ใช้ในสมัยนั้นจึงได้ถูกคิดค้นขึ้นกล่าวได้ว่าตัวอักษรแบบ Old Style ก็คือ ตัวอักษรที่เลียนแบบมาจากตัวเขียนในสมัยก่อน เป็นลักษณะของตัวพิมพ์ในยุคแรกๆ มีความแตกต่างของเส้นอักษรทั้งหนาและบางค่อนข้างมาก และเป็นตัวอักษรแบบมีเชิง

Garamond
Times New Roman
Bookman
Palatino

ภาพที่ 70 ตัวอย่างตัวอักษรกลุ่ม Old Style

2. Transitional

ในช่วงยุคสมัยของจอห์น บาสเคอวิลล์ (John Baskerville) หรือช่วงปี ค.ศ.1750 นั้น เทคโนโลยีได้มีการพัฒนามากยิ่งขึ้น กระดาษมีพื้นผิวที่เรียบเนียนมากขึ้นและกระบวนการพิมพ์ก็พัฒนาไปด้วยเช่นกัน ดังนั้น ตัวอักษรแบบ Transitional นี้ก็คือ ตัวอักษรที่พัฒนามาจากตัวอักษรแบบ Old Style แต่มีการตัดทอนรายละเอียดมากยิ่งขึ้น โดยมีความแตกต่างของเส้นอักษรมากกว่าตัวอักษรแบบ Old Style ส่วนเชิงของอักษรจะโค้งเว้ามากยิ่งขึ้น

ภาพที่ 71 ตัวอย่างตัวอักษรกลุ่ม Transitional

3. Modern

ตัวอักษรแบบ Modern นี้เป็นการตัดทอนรายละเอียดของอักษรเป็นอย่างมาก ความแตกต่างของเส้นอักษรยิ่งเห็นได้อย่างชัดเจนมากขึ้น โดยส่วนที่มีเส้นอักษรบางกับส่วนที่มีเส้นอักษรหนานั้น แตกต่างกันอย่างมาก ส่วนโค้งเว้าของเชิงถูกลดทอนลง

ภาพที่ 72 ตัวอย่างตัวอักษรกลุ่ม Modern

4. Slap Serif

ตัวอักษรสล랩 เซรีฟ (Slab Serif) หรือสแควร์ เซรีฟ (Square Serif) หรือสแควร์ เซรีฟ (Square Serif) หมายถึง แบบตัวอักษรที่มีเชิงเป็นลักษณะเหลี่ยม ช่างพิมพ์หลายคนเรียกตัวอักษรแบบนี้ว่า ตัวอียิปเตียน (Egyptian) คำว่า อียิปต์เตียนนั้นถูกใช้มาก่อนคำอื่น เพราะในต้นศตวรรษที่ 18 นั้นผู้คนสนใจเรื่องราวของอียิปต์มาก ในปี ค.ศ. 1799 นักออกแบบชื่อ วิน เซนต์ ฟิกกินส์

(Vincent Figgin) ออกแบบตัวอักษรที่มีน้ำหนักเส้นอักษรเท่ากันทั้งหมด ดูหนา และอาศัยลักษณะบางประการของงานสถาปัตยกรรมอียิปต์มาออกแบบ ทำให้เรียกตัวอักษรแบบนี้ว่า อียิปเตียน ตัวอักษรแบบนี้นิยมใช้เป็นตัวหัวเรื่อง (Headline)

ภาพที่ 73 ตัวอย่างตัวอักษรกลุ่ม Slab Serif

5. Sans Serif

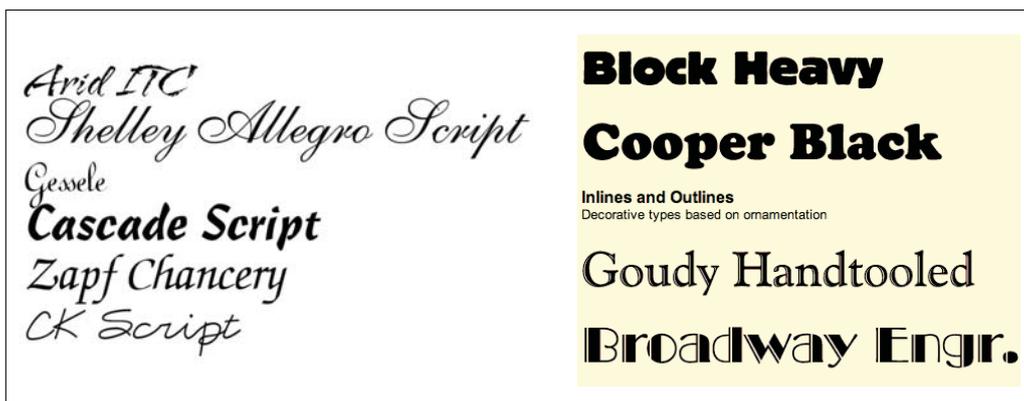
ตัวอักษร Sans Serif พัฒนามาจากแบบตัวอักษรกรีกและโรมันโบราณ บางครั้งช่างพิมพ์บางคนเรียกแบบตัวอักษรนี้ว่าแบบอักษรโกธิค (Gothic) แต่ในยุโรปนิยมเรียกว่า โกรเทสก์ (Grotesque) โดยปัจจุบันคำว่า ซานซ์ เซรีฟ จะเป็นที่นิยมมากกว่า ซึ่งคำว่า ซานซ์ แปลว่า ไม่มี ดังนั้น ซานซ์ เซรีฟ จึงหมายความว่า ไม่มีเซรีฟ หรือไม่มีเชิงนั่นเอง ตัวซานซ์ เซรีฟ สามารถนำไปใช้ได้ในทุกจุดประสงค์ในการพิมพ์ การอ่าน และมีความทันสมัยในรูปแบบมากกว่าตัวซานซ์ เซรีฟ เป็นที่รู้จักและนิยมใช้กว้างขวาง ในช่วงศตวรรษที่ 20 ที่บาวเฮาส์ (Bauhaus) ประเทศเยอรมนี จนกระทั่งถึงปัจจุบัน

ภาพที่ 74 ตัวอย่างตัวอักษรกลุ่ม Sans Serif

6. Decorative and Script

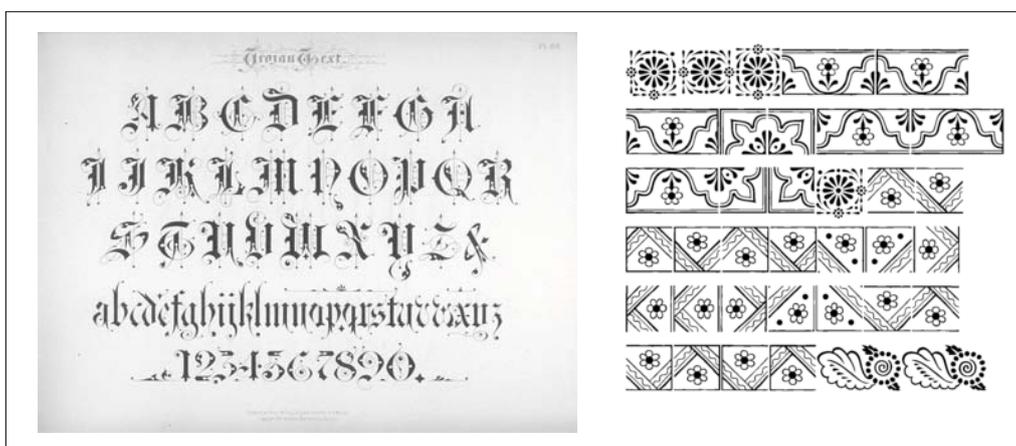
ตัวอักษรที่เรียกว่า สคริปท์ (Script) มักถูกเรียกโดยรวมว่าตัวลายมือเขียน และตัวอักษรตกแต่ง (Decorative) นั้นก็เป็นส่วนหนึ่งของตัวอักษรแบบตัวเขียนเช่นเดียวกัน

ภาพที่ 75 ตัวอย่างตัวอักษรกลุ่ม Decorative and Script

7. Black Letter and Ornaments

แบบตัวอักษรแบบลค เล็ตเตอร์ (Black Letter) หรือตัวเทกซ์ (Text) นี้เริ่มใช้มาตั้งแต่สมัยที่ตัวของโยฮัน กู เตนเบิร์ก (Johan Gutenberg) ในประเทศเยอรมันนี้ โดยเป็นตัวอักษรที่ใช้พิมพ์เป็นตัวเนื้อความในเอกสารของยุคสมัยนั้น ตัวอักษรแบบแบบลค เล็ตเตอร์นี้มีความแตกต่างของน้ำหนักเส้นอักษรที่ต่างกันมาก ทำให้ยากแก่การอ่าน นิยมใช้กับงานที่ต้องการเน้นถึงขนบธรรมเนียม หรือต้องการความเคร่งขรึม (กรุณา ตรียานนท์ 2548 : 40-43)

ภาพที่ 76 ตัวอย่างตัวอักษรกลุ่ม Black Letter and Ornaments

จากข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการใช้ตัวอักษร ทำให้นักออกแบบเข้าใจถึงโครงสร้างของตัวอักษรและบุคลิกภาพที่เกิดขึ้นจากการเลือกใช้ตัวอักษรแบบต่างๆ จึงทำให้นักออกแบบสามารถเลือกใช้ตัวอักษรได้อย่างเหมาะสมกับงานออกแบบที่ต้องการสื่อสารแตกต่างกัน

องค์ประกอบที่เป็นภาพ

ภาพประกอบ (Illustration) หมายถึง ภาพที่ได้รับการสร้างสรรค์ขึ้นด้วยวิธีการต่างๆ ไม่ว่าจะเป็วิธีการดั้งเดิม เช่น การวาดภาพด้วยสีน้ำ สีน้ำมัน สีโปสเตอร์ หรือประเภทอื่นๆ หรือวิธีการสมัยใหม่ที่ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยภาพที่สร้างขึ้นนี้ไม่ได้มีจุดประสงค์เพียงเพื่อสนองจินตนาการของผู้ที่สร้างสรรค์เท่านั้น แต่มีจุดประสงค์หลักคือ เพื่อสร้างภาพที่ช่วยสนับสนุนหรือเกี่ยวข้องกับเนื้อหาของเรื่องราวที่น่าเสนอ ภาพประกอบสามารถนำมาใช้ในสิ่งพิมพ์ได้กว้างขวางเช่นเดียวกันกับภาพถ่าย ไม่ว่าจะเป็สิ่งพิมพ์เล็กๆ ย่อยๆ เช่น บัตรเชิญ ไปจนถึงสิ่งพิมพ์ที่ซับซ้อน เช่น รายงานประจำปี

ภาพประกอบปรากฏในสิ่งพิมพ์พร้อมๆ กันกับการเกิดขึ้นของสิ่งพิมพ์ และเป็นองค์ประกอบด้านภาพที่สำคัญที่สุดอยู่หลายร้อยปีจนเกิดภาพถ่ายขึ้นมาเป็นทางเลือกใหม่ เมื่อสิ่งพิมพ์จากแม่พิมพ์บล็อกไม้เริ่มได้รับการเผยแพร่ในยุโรปในช่วงต้นทศวรรษปี ค.ศ. 1300 นั้น สิ่งพิมพ์ส่วนใหญ่ล้วนใช้ภาพประกอบจากการวาดเส้นเป็สิ่งต่างๆ รวมทั้งภาพวาดทางคริสตศาสนา เช่น เรื่องราวตามพระคัมภีร์ หรือภาพของนักบุญต่างๆ

ต่อมาเมื่อมีการพิมพ์ด้วยตัวพิมพ์ที่เคลื่อนย้ายได้ในยุโรปซึ่งได้รับการพัฒนาขึ้นเป็ผลสำเร็จในประเทศเยอรมันนี ราวปี ค.ศ. 1450 ภาพประกอบก็ยังคงเป็องค์ประกอบสำคัญ และในประมาณปี ค.ศ. 1960 ประเทศเยอรมันนีเป็ศูนย์กลางของการผสมผสานภาพพิมพ์ที่พิมพ์ด้วยแม่พิมพ์บล็อกไม้กับตัวอักษรที่พิมพ์ด้วยแม่พิมพ์ที่ใช้ตัวพิมพ์ที่เคลื่อนย้ายได้โดยส่วนที่เป็ภาพที่มีขนาดใหญ่และส่วนที่เป็ข้อความมีลักษณะเกือบๆ จะเป็เหมือนคำบรรยายภาพ เมื่อถึงยุคฟื้นฟู การพิมพ์ได้แพร่ขยายออกจากนูเรมเบิร์ก ซึ่งเป็นศูนย์กลางในขณะนั้น ออกจากประเทศเยอรมันนีเข้าสู่ประเทศอื่นๆ ในยุโรป

ในประเทศฝรั่งเศส มีการใช้การพิมพ์ภาพประกอบเพื่อเลียนแบบหนังสือระบายภาพสี (Illuminated manuscript) ซึ่งเป็นหนังสือที่วาดด้วยมือในยุคโบราณ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีการเลียนแบบศิลปะกอทิก (Gothic) กันอย่างแพร่หลาย

ต่อมาเมื่อศิลปะยุคฟื้นฟูศิลปวิทยารุ่งเรืองอย่างเต็มที่ สิ่งพิมพ์ก็ยังมีลักษณะการผสมผสานกันระหว่างตัวอักษรและภาพประกอบ แม้ในกรณีที่ไม่ได้ใช้ภาพประกอบเป็หลัก แต่ก็มีการใช้ภาพประกอบเพื่อตกแต่งเสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาพดอกไม้ป่าหรือลวดลายเถาไม้เลื้อยซึ่งปรากฏแม้ในสิ่งพิมพ์ในวิทยาศาสตร์หรือเรขาคณิต การใช้ภาพประกอบเพื่อตกแต่งข้อความในสิ่งพิมพ์ยังได้รับความนิยมต่อเนื่องเรื่อยมา และบางช่วงเวลาก็มีการพัฒนาลวดลายที่วิจิตรบรรจงอย่างมาก เช่น ในยุคโรโกโก ประมาณปี ค.ศ. 1720-1770

การค้นพบระบบการพิมพ์หินหรือลิโธกราฟี (Lithography) ในปี ค.ศ. 1796 มีส่วนสำคัญสำหรับพัฒนาการการใช้ภาพประกอบในสิ่งพิมพ์เนื่องจากสามารถให้ภาพที่ละเอียดและสีที่สดใสเหมือนจริง ไม่ใช่แค่ภาพลายเส้นและสีตุ่นๆ ไม่ก็สีเหมือนในอดีต

ในช่วงศิลปะอาร์ตนูโว (Art Nouveau) ประมาณปี ค.ศ. 1890-1910 มีการสร้างสรรค์ภาพประกอบที่มีลักษณะเฉพาะตัวอย่างยิ่งขึ้นมาและเป็นที่ยอมรับ ไม่ใช่เพียงเฉพาะในสิ่งพิมพ์ แต่รวมไปถึงการออกแบบอื่นๆ ทุกสาขา ไม่ว่าจะเป็นเครื่องแต่งกาย สถาปัตยกรรม เครื่องเรือน ฯลฯ ภาพประกอบที่อ่อนหวานผสมผสานลวดลายที่ประยุกต์มาจากธรรมชาตินี้มีอิทธิพลในการจุดประกายให้เกิดภาพประกอบที่มีรูปแบบเฉพาะตัวหลากหลายรูปแบบในคริสต์ศตวรรษที่ 20

ภาพประกอบยังคงครอบครองสิ่งพิมพ์อยู่ตลอดช่วงสงครามโลกครั้งที่ 1 (ปี ค.ศ. 1914-1918) ซึ่งมีการใช้สิ่งพิมพ์เพื่อการโฆษณาชวนเชื่อกันอย่างกว้างขวางอย่างไม่เคยมีปรากฏมาก่อน มีการผลิตโปสเตอร์ออกมามากมายหลายร้อยแบบจากประเทศคู่สงครามซึ่งล้วนแล้วแต่ใช้การวาดภาพประกอบช่วยในการโน้มน้าวใจผู้พบเห็น ต่อมาอีก 20 ปี ในสงครามโลกครั้งที่ 2 ภาพประกอบก็ยังคงเป็นองค์ประกอบสำคัญในสิ่งพิมพ์โฆษณาชวนเชื่อ แม้ว่าจะเริ่มมีการนำภาพถ่ายเข้ามาใช้มากขึ้น

ในปัจจุบันภาพประกอบถือเป็นองค์ประกอบสำคัญในสิ่งพิมพ์ แม้จะไม่ใช้ทางเลือกเดียวเหมือนดังเช่นอดีต ภาพประกอบยุคใหม่มีรูปแบบที่หลากหลาย นักวาดภาพประกอบต่างเน้นการมีลักษณะเฉพาะตัว ซึ่งเป็นผลดีต่อการเลือกนำภาพประกอบมาใช้ในสิ่งพิมพ์ได้อย่างเหมาะสม โดยภาพประกอบสามารถแบ่งประเภทตามเทคนิคการสร้างสรรคดี ดังนี้

(อารยะ ศรีกัลยาณบุตร 2550 : 108-110)

1. ภาพวาดแบบดั้งเดิม (Tradition illustration) เป็นการใช้เทคนิคการวาดภาพด้วยสีลักษณะต่างๆ เช่น สีน้ำ สีโปสเตอร์ สีฝุ่น เป็นต้น
2. ภาพพิมพ์ (Printmaking illustration) เป็นการใช้เทคนิคการสร้างสรรคดีภาพด้วยเทคนิคทางภาพพิมพ์ เช่น ภาพพิมพ์ไม้ (woodcut) ภาพพิมพ์โลหะ (intaglio) ภาพพิมพ์หิน (lithography) ภาพพิมพ์สกรีน (screen)
3. ภาพวาดด้วยการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ (Computer graphic illustration) เป็นการใช้เทคนิคการวาดภาพด้วยโปรแกรมทางคอมพิวเตอร์ต่างๆ เช่น เวกเตอร์ กราฟิกส์ เอดิเตอร์ (Vector graphic editor) บิตแมป กราฟิกส์ เอดิเตอร์ (Bitmap graphic editor) และคอมพิวเตอร์กราฟิกส์ 3 มิติ (3D computer graphics)

การจัดองค์ประกอบทางเลขคณิตศิลป์

หลักการจัดองค์ประกอบทางเลขคณิตศิลป์จากหนังสือ The Graphics of Communication; Typography-Layout-Design โดย Arthur T. Tumbull และ Russell N. Baird การจัดองค์ประกอบทางเลขคณิตศิลป์ (Principle of Graphic Design) ที่ปรากฏในหนังสือเล่มนี้มีทั้งหมด 7 หลักการ ได้แก่

1. ความสมดุล (Balance)
2. การตัดกัน (Contrast)
3. จังหวะ (Rhythm)
4. ความกลมกลืน (Harmony)
5. ขนาดและสัดส่วน (Proportion)
6. การเคลื่อนไหว (Movement)
7. เอกภาพ (Unity)

และเนื่องจากข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหลักการองค์ประกอบทางเลขคณิตศิลป์จากหนังสืออ้างอิงแต่ละเล่มนั้นมีรายละเอียดค่อนข้างมาก นอกจากนั้นยังประกอบหลักการจัดองค์ประกอบที่ซ้ำกัน ผู้วิจัยจึงทำการเรียบเรียงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหลักการจัดองค์ประกอบทางเลขคณิตศิลป์ทั้งหมดที่จะใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ให้เป็นระบบระเบียบ เพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจและเหมาะสมกับขอบเขตของการวิจัยดังนี้

1. ความสมดุล (Balance)

ความสมดุลหมายถึง ความเท่าเทียมกัน เสมอกัน เป็นลักษณะของวัตถุที่สามารถทรงตัวอยู่ได้อย่างมั่นคง เปรียบเสมือนกับตาชั่งที่มีความสมดุลกันทั้งสองข้าง โดยการออกแบบให้เกิดความสมดุลกันนั้นจะเน้นที่ความรู้สึกทางสายตา โดยสามารถแบ่งความสมดุลออกเป็น 3 ลักษณะใหญ่ๆ ด้วยกัน ดังนี้

1.1 สมดุลแบบสมมาตร (Symmetrical Balance)

สมดุลแบบสมมาตรหมายถึง ความสมดุลที่มีแกนสองข้างเท่ากัน แต่อาจไม่จำเป็นที่ทั้งสองด้านของแกนกลางจะต้องเหมือนกันในทุกประการ สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1.1.1 สมมาตรสมบูรณ์ (Absolutely Symmetrical) หมายถึง ความสมดุลที่ทั้งสองด้านของแกนกลางมีลักษณะเหมือนกัน ซ้ำกันทุกประการ

1.1.2 สมมาตรโดยการคาดคะเน (Approximately Symmetrical) หมายถึง ความสมดุลที่ทั้งสองข้างของแกนกลางมีข้อแตกต่างกันบ้าง เช่น มีรูปทรงที่เหมือนกัน แต่แตกต่างกันเล็กน้อยในเรื่องของค่าความอ่อนแก่ หรือทั้งสองข้างของแกนกลางไม่เหมือนกัน แต่ดูโดยรวมแล้วยังมีความเท่ากันในเรื่องของความหนักเบาของสี เป็นต้น

1.2 สมดุลแบบอสมมาตร (Asymmetrical Balance)

สมดุลแบบอสมการมาตร หมายถึง ความสมดุลที่ทั้งสองข้างมีลักษณะต่างกัน แต่ในเรื่องของความรู้สึกแล้ว เป็นความสมดุลในตัวเอง โดยการจัดองค์ประกอบ หรือการออกแบบที่เหมาะสมสามารถเป็นความสมดุล ไม่ว่าจะด้วยขนาด น้ำหนัก สัดส่วน รูปร่าง ลักษณะ พื้นผิว หรือสี ความสมดุลในลักษณะนี้จะสามารถสร้างความน่าสนใจได้มาก สามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

1.2.1 สมดุลที่เกิดจากน้ำหนัก สมดุลในลักษณะนี้ต้องคำนึงถึงเรื่องน้ำหนัก ซึ่งเกิดจากผลรวมของขนาด ลักษณะ พื้นผิว น้ำหนักสี โดยทำให้น้ำหนักของสองด้านของแกนกลางมีน้ำหนักสมดุลกัน โดยที่รูปแบบแตกต่างกัน

1.2.2 สมดุลที่เกิดจากสิ่งที่น่าสนใจ สมดุลในลักษณะนี้เป็นการจัดวางให้มีสิ่งที่น่าสนใจด้านใดด้านหนึ่งเป็นตัวถ่วงดุลน้ำหนัก ขนาด รูปร่าง สี โดยคำนึงถึงสิ่งที่น่าสนใจว่ามีน้ำหนัก หรือความเด่นในตัวเอง

1.2.3 สมดุลที่เกิดจากการตัดกัน สมดุลในลักษณะนี้ เป็นการคำนึงถึงเรื่องของการตัดกันของสี หรือรูปร่างของทั้งสองด้านของแกนกลางที่จะต้องมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน

1.3 สมดุลในลักษณะกระจายรัศมี (Radial Balance)

สมดุลในลักษณะนี้หมายถึง ความสมดุลที่เป็นลักษณะกระจายออกจากจุดศูนย์กลาง หรือกระจายออกหรือกระจายเข้าหาจุดศูนย์กลางก็ได้ จะก่อให้เกิดความรู้สึกถึงความเคลื่อนไหว โดยมีแกนกลาง

ภาพที่ 77 ตัวอย่างประกอบหลักการจัดองค์ประกอบทางเลขคณิตแบบสมดุล (Balance)

2. การตัดกัน (Contrast)

การตัดกัน หมายถึง การนำความแตกต่างหรือความขัดแย้งกันมาใช้ในงานออกแบบ โดยอาจเกิดจากการใช้เส้น รูปทรง ค่าน้ำหนัก หรือพื้นผิว ที่มีความแตกต่างกันหรือมีปริมาณที่แตกต่างกัน ซึ่งจะต้องเลือกให้พอเหมาะกับงานออกแบบนั้นๆ โดยการตัดกันในองค์ประกอบทางเรขาคณิตสามารถเกิดขึ้นได้หลากหลายวิธีเช่น การตัดกันด้วยเส้น (Line Contrast), การตัดกันด้วยรูปร่าง (Shape Contrast), การตัดกันด้วยทิศทาง (Direction Contrast), การตัดกันด้วยทิศทาง (Direction Contrast), การตัดกันด้วยขนาด (Size Contrast), การตัดกันด้วยสี (Color Contrast), การตัดกันด้วยลักษณะพื้นผิว (Texture Contrast), การตัดกันด้วยความเข้ม (Value Contrast), การตัดกันด้วยตำแหน่ง (Contrast of Position), การตัดกันด้วยพื้นที่ว่าง (Contrast of Space), การตัดกันด้วยแรงดึงดูด (Contrast of Gravity)

ภาพที่ 78 ตัวอย่างประกอบหลักการจัดองค์ประกอบทางเลขคณิตแบบตัดกัน (Contrast)

3. จังหวะ (Rhythm)

การกำหนดจังหวะหรือการจัดวางองค์ประกอบ จะต้องอาศัยหลักการทางศิลปะ ซึ่งสามารถทำได้หลายรูปแบบและวิธีการดังนี้

3.1 แบบจัดระเบียบ เป็นการจัดจังหวะที่เน้นรูปแบบและวิธีการ ซึ่งค่อนข้างจะเป็นทางการ เช่น การจัดให้ดูสมมาตร การแบ่งแยกภาพ และตัวอักษรไว้คนละส่วนกัน หรือการเว้นระยะห่างเท่ากัน

3.2 แบบสลับ เป็นการสร้างจังหวะโดยการสลับเนื้อหาสาระและรูปภาพ การสลับช่วงระยะเวลาพื้นที่ว่าง หรือการจัดสลับรูปแบบ รูปทรง เพื่อเน้นความตื่นตาตื่นใจ นิยมใช้กับการออกแบบหน้าเอกสารต่างๆ

3.3 การจัดแบบศูนย์กลาง เป็นการเน้นองค์ประกอบที่เป็นภาพให้อยู่ตรงกลาง และให้ตัวอักษรล้อมรอบ หรือกระจายเป็นรัศมี นิยมใช้ในงานออกแบบสื่อโฆษณา เป็นต้น

3.4 การจัดแบบกระจาย เป็นการจัดแบบอิสระ โดยไม่เน้นลักษณะองค์ประกอบแบบใดเป็นพิเศษ การจัดภาพแบบนี้จะมีจังหวะไม่แน่นอน แล้วแต่โอกาสของแต่ละงาน ออกแบบนั้น ๆ

3.5 การจัดแบบผสมผสาน เป็นการนำเสนอหลายๆ วิธีการมาใช้ในการออกแบบร่วมกัน ทำให้เกิดเป็นรูปใหม่ขึ้นมา การจัดจังหวะวิธีการนี้จะต้องคำนึงถึงความสอดคล้องสัมพันธ์กันมากที่สุด

3.6 การจัดช่วงจังหวะแบบก้าวหน้า (Progression Rhythm) คือ การเพิ่มเส้นรูปร่าง ค่าความอ่อนแก่ ลักษณะพื้นผิวและสี เป็นการจัดช่วงของจังหวะโดยการเพิ่มขยายขนาดจากเล็กไปหาใหญ่ การจัดวางจังหวะขององค์ประกอบลักษณะนี้สามารถทำให้เกิดมิติในงานออกแบบได้

3.7 การจัดช่วงจังหวะแบบสั่นไหล (Continuous Rhythm) คือ การจัดช่วงจังหวะให้ต่อเนื่องกัน โดยให้มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านขนาด รูปทรง สี ความอ่อนแก่ให้มีความเชื่อมโยงถึงกัน

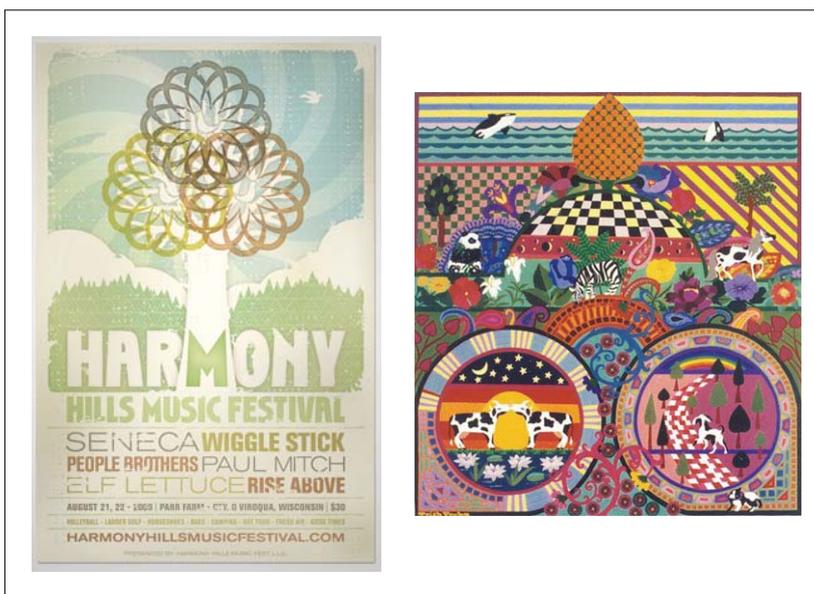

ภาพที่ 79 ตัวอย่างประกอบหลักการจัดองค์ประกอบทางเลขคณิตแบบ จังหวะ (Rhythm)

4. ความกลมกลืน (Harmony)

ความกลมกลืนเป็นหลักการจัดองค์ประกอบชนิดหนึ่งที่คุณเหมือนว่าจะปรากฏอยู่ในงานออกแบบแทบทุกชิ้น ความกลมกลืนหมายถึงการออกแบบที่คุณแล้วมีความประสานกัน เป็นพวกเดียวกันเกิดความเหมาะสมสวยงาม อย่างไรก็ตามหากงานออกแบบใดมีความกลมกลืนมากจนเกินไปอาจทำให้งานแลดูไม่น่าสนใจ โดยสามารถแจกแจงออกได้เป็น 5 ลักษณะ ดังนี้

- กลมกลืนกันด้วยทิศทาง (Harmony of Direction)
- กลมกลืนกันด้วยรูปร่าง (Harmony of Shape)
- กลมกลืนกันด้วยขนาด (Harmony of Size)
- กลมกลืนกันด้วยสี (Harmony of Color)
- กลมกลืนกันด้วยพื้นผิว (Harmony of Texture)

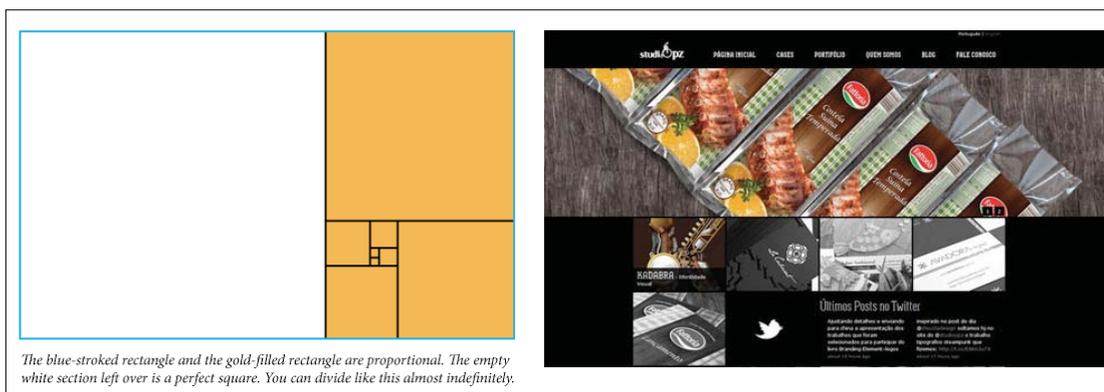

ภาพที่ 80 ภาพตัวอย่างประกอบหลักการจัดองค์ประกอบทางเลขนศิลป์แบบความกลมกลืน (Harmony)

5. ขนาดและสัดส่วน (Proportion)

หลักการของขนาดและสัดส่วน มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องของการจัดองค์ประกอบ โดยตรง หมายถึง การได้ส่วนของรูปลักษณะ โดยเน้นความสัมพันธ์กลมกลืนกันอย่างเหมาะสมขององค์ประกอบ หรือลักษณะที่เห็นโดยภาพรวมและขนาดที่สัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบหนึ่งกับองค์ประกอบอื่นๆ เมื่อเกิดการเปรียบเทียบ โดยอาจแบ่งออกได้เป็น 4 ลักษณะ ดังนี้

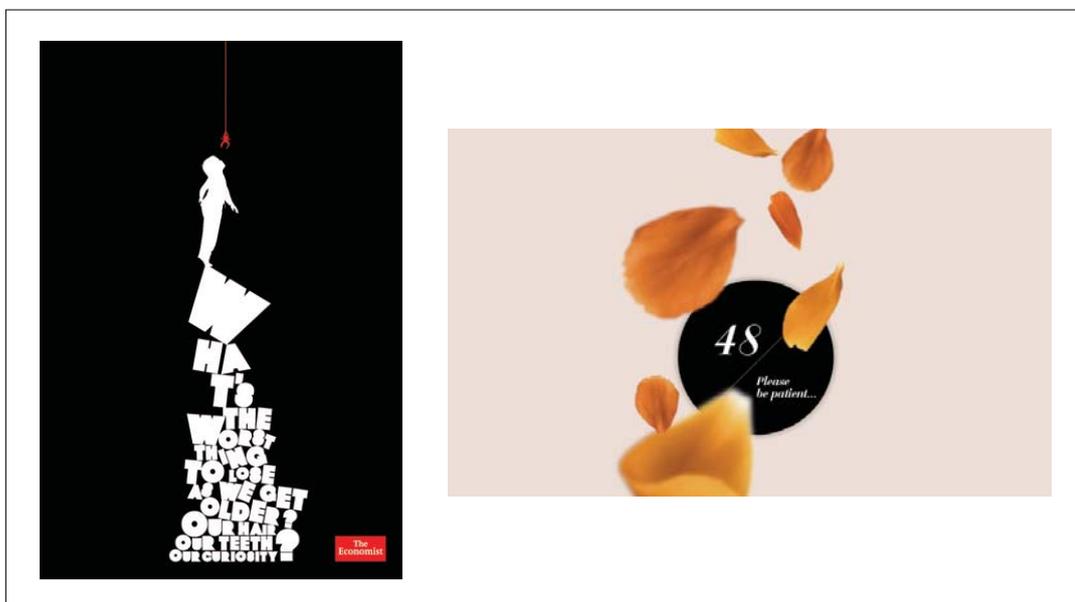
- การจัดสัดส่วนในลักษณะต่างๆ กัน สัดส่วนภายในไม่เท่ากัน
- การจัดสัดส่วนในลักษณะซ้ำๆ กัน สัดส่วนภายในมีขนาดเท่าๆ กัน
- การจัดสัดส่วนในลักษณะที่ช่องว่างมีขนาดเท่ากัน
- การจัดสัดส่วนในลักษณะที่ช่องว่างไม่เท่ากัน

ภาพที่ 81 ภาพตัวอย่างประกอบหลักการจัดองค์ประกอบทางเลขคณิตแบบขนาดและสัดส่วน (Proportion)

6. การเคลื่อนไหว (Movement)

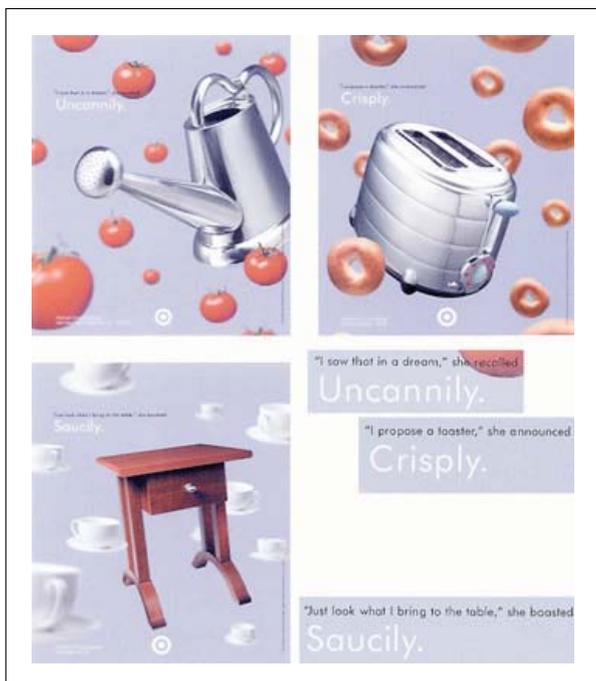
การเคลื่อนไหวมีหลายลักษณะด้วยกัน มีทั้งการเคลื่อนไหวของรูปร่าง การเคลื่อนไหวของรูปทรง สี และแสง โดยการจัดลำดับขององค์ประกอบทางารออกแบบทางสายตา เพื่อสร้างความรู้สึกน่าสนใจ

ภาพที่ 82 ภาพตัวอย่างประกอบหลักการจัดองค์ประกอบทางเลขคณิตแบบเคลื่อนไหว (Movement)

7. เอกภาพ (Unity)

เมื่อผลงานการออกแบบ คือ ผลรวมขององค์ประกอบที่แตกต่างกัน การรวมตัวกันจะต้องเป็นไปอย่างมีเอกภาพ หรือเป็นการสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โดยอาจเกิดจากความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันขององค์ประกอบต่างๆ หรือเป็นความสมดุลกันขององค์ประกอบที่เด่นและองค์ประกอบที่ด้อย โดยไม่ทำให้องค์ประกอบเด่นและองค์ประกอบด้อยแข่งขันกัน หากแต่ทำงานร่วมกันได้อย่างลงตัวนั่นเอง

ภาพที่ 83 ภาพตัวอย่างประกอบหลักการจัดองค์ประกอบทางเลขนศิลป์แบบเอกภาพ (Unity)

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนการเตรียมการดำเนินงานวิจัย

งานวิจัยจะประกอบไปด้วยขั้นตอนต่างๆ หลายขั้นตอน ก่อนทำการวิเคราะห์และสรุปผล เพื่อให้ได้ตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยที่ศึกษาถึงองค์ประกอบและการจัดองค์ประกอบเลขคณิตที่สามารถเชื่อมโยงถึงรูปแบบลักษณะของดนตรีคลาสสิกต่างยุคสมัยได้ โดยจะลำดับตามความสำคัญวิธีการดำเนินงานวิจัยดังนี้

1. ศึกษารวบรวมข้อมูลจากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ดนตรีคลาสสิก และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบเลขคณิต ที่ปรากฏในยุคต่างๆ ทั้ง 4 ยุค
2. การวิเคราะห์ข้อมูลสรุปลักษณะเด่นของดนตรีคลาสสิกในแต่ละยุค จากข้อมูลทางวรรณกรรมที่รวบรวมค้นคว้า
3. การวิเคราะห์ถึงองค์ประกอบหลักพื้นฐานที่สำคัญในการออกแบบเลขคณิตที่สามารถสื่อสารถึงลักษณะเด่นของดนตรีคลาสสิกในแต่ละยุค โดยแบ่งวิธีการดำเนินงานออกเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 วิเคราะห์หาลักษณะขององค์ประกอบเรื่อง สี (Color), ตัวอักษร (Typeface) และภาพประกอบ (Illustrator)

โดยใช้ตารางการวิเคราะห์หาลักษณะองค์ประกอบศิลป์มาเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ที่ได้จากการศึกษาข้อมูลทางวรรณกรรมและรวบรวมค้นคว้าตัวอย่างผลงานออกแบบด้านเลขคณิตที่ปรากฏในยุคต่างๆ จำนวน 300 ชิ้น

ในส่วนขององค์ประกอบประเภทตัวอักษร ผู้วิจัยได้เลือกวิเคราะห์ตัวอักษรภาษาอังกฤษ เนื่องจากลักษณะโดยรวมในการออกแบบโปสเตอร์งานแสดงดนตรีคลาสสิกนั้น ผู้จัดงานมักนิยมเลือกใช้ตัวอักษรภาษาอังกฤษมาใช้ในส่วนพาดหัวหลัก เนื่องจากดนตรีคลาสสิกเป็นดนตรีที่มีต้นกำเนิดมาจากยุโรป ดังนั้นผู้วิจัยจึงให้ความสำคัญและวิเคราะห์องค์ประกอบประเภทตัวอักษรที่ใช้ในส่วนพาดหัวเป็นหลักใหญ่ในการวิเคราะห์

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์หารูปแบบการจัดองค์ประกอบศิลป์ (Composition)

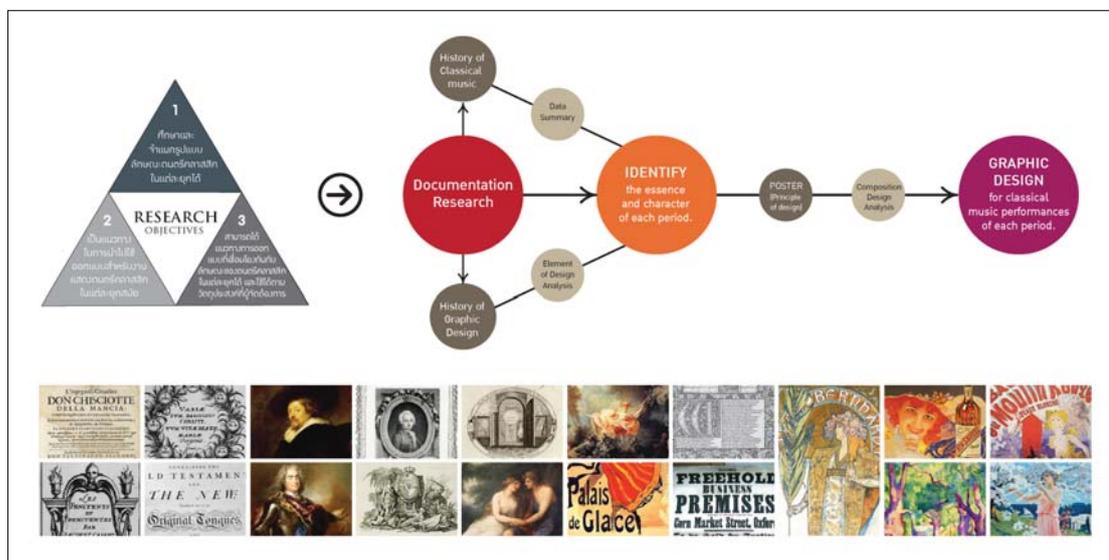
เมื่อได้สรุปผลการวิเคราะห์ของส่วนที่ 1 ในเรื่องลักษณะองค์ประกอบศิลป์ในแต่ละยุคมาแล้วนั้น จึงนำองค์ประกอบเหล่านั้นมาทดลองออกแบบโปสเตอร์โดยการจัดวางองค์ประกอบตามหลักการออกแบบตามทฤษฎีที่ได้อ้างอิงไว้ในบทที่ 2 จากนั้นจึงนำไปใช้ประกอบในรูปแบบสอบถามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบทางเลขคณิต เพื่อให้ได้คำตอบถึงรูปแบบการจัดวางองค์ประกอบแบบใด ที่สามารถสื่อสารสอดคล้องกันกับบุคลิกของดนตรีคลาสสิกได้ในแต่ละยุค

4. นำเสนอแนวทางออกแบบเลขศิลป์โดยใช้องค์ประกอบและการจัดวางองค์ประกอบที่สื่อสารสอดคล้องได้ถึงรูปแบบลักษณะของดนตรีคลาสสิกในแต่ละยุคสมัย ที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์การแสดงดนตรีคลาสสิก

5. ตรวจสอบงานวิจัยโดยการนำผลงานในข้อ 4 สอบถามความคิดเห็นไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ (Focus group) ด้านการออกแบบเลขศิลป์และด้านดนตรีคลาสสิก ถึงผลลัพธ์ที่ได้ โดยเมื่อนำไปออกแบบเป็นตัวอย่างแล้วนั้นสามารถสื่อสารได้เหมาะสมกับรูปแบบลักษณะของงานแสดงดนตรีคลาสสิกทั้ง 4 ยุค ตามผลวิเคราะห์หรือไม่

6. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

จากหัวข้องานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาถึงลักษณะองค์ประกอบและการจัดวางองค์ประกอบทางเลขศิลป์ที่สอดคล้องเหมาะสมกับรูปแบบลักษณะของดนตรีคลาสสิกทั้ง 4 ยุค เพื่อใช้สำหรับประชาสัมพันธ์การแสดงดนตรีคลาสสิก ดังนั้นจึงต้องศึกษาถึงรูปแบบลักษณะของดนตรีคลาสสิกในแต่ละยุคก่อน เพื่อนำมาซึ่งเป็นเกณฑ์ในการกำหนดบุคลิกลักษณะต่อไป ดังรายละเอียดของวิธีการดำเนินงานวิจัยในแต่ละขั้นตอนดังนี้

ภาพที่ 84 ภาพแสดงขั้นตอนการศึกษาที่ใช้ในงานวิจัย

ศึกษาข้อมูลจากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ดนตรีคลาสสิกทั้ง 4 ยุค

การศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับดนตรีคลาสสิกจะทำการรวบรวมข้อมูลที่กล่าวถึงดนตรีคลาสสิกใน 4 ยุค คือ

1. ยุคบาโรค (The Baroque period, 1600-1750)
2. ยุคคลาสสิก (The Classical period, 1750-1820)
3. ยุคโรแมนติก (The Romantic period, 1820-1900)

4. ยุคอิมเพรสชันนิสติก (The Impressionistic period, 1900-1910)

ในปัจจุบันมีวรรณกรรมที่กล่าวถึงยุคของดนตรีคลาสสิกอยู่มาก โดยจะอธิบายถึงอิทธิพลและแนวคิดที่ทำให้เกิดขึ้นถึงลักษณะของดนตรีในแต่ละยุคนั้นขึ้นมา และบางครั้งก็จะมี การเปรียบเทียบลักษณะของดนตรีเข้ากันกับศิลปะในแต่ละยุคสมัยที่มีช่วงเวลาใกล้เคียงกัน ทำให้สามารถค้นหาสรุปได้ถึงแนวคิดหรืออิทธิพลที่สามารถบ่งบอกถึงรูปแบบลักษณะเด่นของ แนวเพลงเพื่อนำมาซึ่งการกำหนดบุคลิกลักษณะต่อไปเป็นเกณฑ์ในงานวิจัย

ศึกษาข้อมูลทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์การออกแบบเลขนศิลป์โดยแบ่งตามยุคสมัย ทางดนตรีคลาสสิก

ดังที่ได้กล่าวข้างต้นถึงลักษณะของดนตรีในแต่ละยุคนั้น บางครั้งก็มีการเปรียบเทียบลักษณะของดนตรีเข้ากันกับศิลปะในแต่ละยุคสมัยที่มีช่วงเวลาใกล้เคียงกัน ทำให้ การศึกษาในส่วนนี้เป็นการศึกษาทางวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับศิลปะงานออกแบบทางเลขนศิลป์ใน แต่ละยุคและรวบรวมข้อมูลตัวอย่างงานศิลปะงานออกแบบทางเลขนศิลป์ เพื่อใช้วิเคราะห์ ประกอบในตารางเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา โดยวิเคราะห์หารูปแบบขององค์ประกอบศิลป์ที่ สำคัญ 3 หัวข้อ คือ สี, ตัวอักษร และภาพประกอบ ที่ปรากฏในแต่ละยุค เพื่อที่จะสามารถนำไป ประกอบใช้ในการออกแบบต่อไป ตัวอย่างผลงานที่รวบรวมได้ทั้งหมดรวม 300 ชิ้น โดยแบ่งเป็น จำนวน 50 ชิ้นต่อยุคสมัย ทั้งนี้ผู้วิจัยได้เพิ่มตัวอย่างในสมัยบาโรคและสมัยคลาสสิก โดยเพิ่ม ตัวอย่างผลงานทางจิตรกรรม เพื่อใช้ในการวิเคราะห์เรื่องสีเพิ่มขึ้นอีก 100 ชิ้น โดยแบ่งเป็นสมัยละ 50 ชิ้น เนื่องจากข้อมูลทางวรรณกรรมที่ได้ทำการค้นคว้านั้น พบว่าเป็นยุคสมัยที่เริ่มสร้างแม่พิมพ์ ขึ้น จึงทำให้งานสิ่งพิมพ์ส่วนใหญ่ที่พบเจอเป็นงานสีเดียว หรือไม่เกินสองสีซึ่งเป็นส่วนน้อย ทำให้ ไม่สามารถทำการวิเคราะห์เรื่องสีได้ จึงต้องเพิ่มตัวอย่างขึ้นมาในส่วนนี้

ศึกษาถึงองค์ประกอบและการจัดวางองค์ประกอบทางเลขนศิลป์

การศึกษาด้านวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบและการจัดวางองค์ประกอบ ทางเลขนศิลป์ รวมถึงผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามขอบเขตของการศึกษาซึ่งก็คือ การใช้สี การใช้ตัว อักษร การใช้ภาพประกอบ และการจัดวางองค์ประกอบศิลป์ เพื่อใช้ในการสร้างเป็นตารางเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ต่อไป ในการค้นหาลักษณะองค์ประกอบและการจัดวางองค์ประกอบให้ได้ ตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ทั้งนี้ผู้วิจัยมีหลักเกณฑ์ในการเลือกชุดองค์ประกอบทางเลขนศิลป์ ในแต่ละประเภท ดังนี้คือ

1. สี (Color)

ได้เลือกใช้ชุดทฤษฎีสีในระบบมันเชลล์ (The Munsell Color System) โดยมี จำนวนสีรวมทั้งสิ้น 130 สี ได้แก่แบบมีสี (Chromatic Colors) จำนวน 120 สี และแบบไม่มีสี (Achromatic Colors) อีกจำนวน 10 สีด้วยกัน นอกจากนี้ยังมีการแบ่งโทนสีออกเป็นสีเข้มแจ่มชัด

(Vivid Tones) ไปจนถึงสีสว่าง (Bright Tones) จากสีที่ดูเบา (Subdued Tones) ไปจนถึงสีที่ดูหนักหรือมืด (Dark Tones) สามารถแจกแจงรายละเอียดได้ดังต่อไปนี้

1. Carmine = R/V	31. Flamingo = R/P	61. Sandalwood = R/L
2. Orange = YR/V	32. Sunset = YR/P	62. Beige = YR/L
3. Yellow = Y/V	33. Sulphur = Y/P	63. Mustard = Y/L
4. Yellow Green = GY/V	34. Lettuce Green = GY/P	64. Pea Green = GY/L
5. Green = G/V	35. Light Opaline Green = G/P	65. Spray Green = G/L
6. Peacock Green = BG/V	36. Light Aqua Green = BG/P	66. Venice Green = BG/L
7. Cerulean = B/V	37. Aqua Blue = B/P	67. Aquamarine = B/L
8. Ultra marine = PB/V	38. Sky Mist = PB/P	68. Pale Blue II = PB/L
9. Purple = P/V	39. Lilac = P/P	69. Lilac II = P/L
10. Magenta = RP/V	40. Mauve Pink = RP/P	70. Orchid = RP/L
11. Rouge coral = R/S	41. Baby Pink = R/Vp	71. Rose Gray = R/Gr
12. Persimmon = YR/S	42. Pale Ochre = YR/Vp	72. Rose Beige = YR/Gr
13. Gold = Y/S	43. Ivory = Y/Vp	73. Sand Beige = Y/Gr
14. Grass Green = GY/S	44. Pale Chartreuse = GY/Vp	74. Mistletoe Green = GY/Gr
15. Malachite Green = G/S	45. Pale Opal = G/Vp	75. Mist Green II = G/Gr
16. Jewel Green = BG/S	46. Horizon Blue = BG/Vp	76. Blue Spruce = BG/Gr
17. Light blue = B/S	47. Pale Blue = B/Vp	77. Blue Gray = B/Gr
18. Sapphire = PB/S	48. Pale Mist = PB/Vp	78. Slate Blue = PB/Gr
19. Violet = P/S	49. Pale lilac = P/Vp	79. Pigeon = P/Gr
20. Spinner Red = RP/S	50. Cherry Rose = RP/Vp	80. Orchid Gray = RP/Gr
21. Rose = R/B	51. Pink Beige = R/Lgr	81. Old Rose = R/DI
22. Apricot = YR/B	52. French Beige = YR/Lgr	82. Camel = Y/DI
23. Canary yellow = Y/B	53. Light Olive Gray = Y/Lgr	83. Dusty Olive = Y/DI
24. Canary = GY/B	54. Mist Green = GY/Lgr	84. Leaf Green = GY/DI
25. Emerald = G/B	55. Ash Gray = G/Lgr	85. Jade Green = G/DI
26. Turquoise = BG/B	56. Eggshell Blue = BG/Lgr	86. Cambridge Blue = BG/DI
27. Sky Blue = B/B	57. Powder Blue = B/Lgr	87. Shadow Blue = B/DI
28. Saliva Blue = PB/B	58. Moonstone Blue = PB/Lgr	88. Shadow Blue = PB/DI
29. Lavender = P/B	59. Starlight Blue = P/Lgr	89. Dusty Lilac = P/DI
30. Rose Pink = RP/B	60. Rose Mist = RP/Lgr	90. Old Mauve = RP/DI

91. Brick red = R/Dp	105. Bottle Green = G/Dk	119. Dusky Violet = P/Dgr
92. Brown = YR/Dp	106. Teal Green = BG/Dk	120. Taupe Brown = RP/Dgr
93. Khaki = Y/Dp	107. Teal = B/Dk	121. N1.5 = Neutral/Black
94. Olive Green = GY/Dp	108. Dark Mineral Blue = PB/Dk	122. N2 = Neutral/Charcoal Gray
95. Viridian = G/Dp	109. Prune = P/Dk	123. N3 = Neutral/Smoke Gray 2
96. Prussian Green = BG/Dp	110. Red grape = RP/Dk	124. N4 = Neutral/Smoke Gray
97. Peacock Blue = B/Dp	111. Maroon = R/Dgr	125. N5 = Neutral/ Medium Gray 2
98. Mineral Blue = PB/Dp	112. Falcon = TR/Dgr	126. N6 = Neutral/Medium Gray
99. Pansy = P/Dp	113. Olive Brown = Y/Dgr	127. N7 = Neutral/Silver gray 2
100. Wine = RP/Dp	114. Seaweed = GY/Dgr	128. N8 = Neutral/Silver Gray
101. Mahogany = R/Dk	115. Jungle Green = G/Dgr	129. N9 = Neutral/Pearl Gray
102. Coffee Brown = YR/Dk	116. Dusky Green = BG/Dgr	130. N9.5 = Neutral/White
103. Olive = Y/Dk	117. Prussian Blue = B/GDR	
104. Ivy Green = GY/Dk	118. Midnight Blue = PB/Dgr	

2. ตัวอักษร (Typeface)

เกณฑ์การแบ่งประเภทตัวอักษรนั้นมีอยู่มากมาย แต่ไม่ว่าจะเป็นแนวทางใดก็ตาม จะมีความสัมพันธ์กันค่อนข้างมาก โดยมักจะเรียงตามลำดับเวลาทางประวัติศาสตร์ในการกำเนิดแบบตัวอักษรแทบทั้งสิ้น โดยสามารถแบ่งได้เป็น 7 ประเภทอักษรด้วยกัน ดังนี้

- 2.1 Old Style
- 2.2 Transitional
- 2.3 Modern
- 2.4 Slab Serif
- 2.5 Sans Serif
- 2.6 Decorative and Script
- 2.7 Black Letter and Omaments

3. ภาพประกอบ (Illustrations)

องค์ประกอบประเภทภาพนั้น จัดว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอีกหนึ่งเนื่องจากภาพที่ใช้ประกอบนั้นจะช่วยเสริมสร้างจินตนาการให้แก่ผู้รับข้อมูลเหล่านั้นได้ชัดเจนมากขึ้น ภาพประกอบที่ใช้ในการออกแบบเลขศิลป์มีให้เลือกมากมายหลายประเภทตั้งแต่ภาพวาดง่ายๆ ด้วยดินสอ ภาพสีน้ำมัน ภาพสีน้ำ ฯลฯ ภาพถ่ายสี ขาว-ดำ และภาพที่ได้รับการตกแต่งหรือวาดขึ้นด้วยเทคโนโลยีทางคอมพิวเตอร์ (อารยะ ศรีกัลยาณบุตร 2550 : 109-110)

จากข้อมูลทางวรรณกรรมเรื่องภาพประกอบนั้นสามารถแบ่งประเภทดังนี้

3.1 เทคนิคการสร้างสรรค์

- 3.1.1 ภาพวาดแบบดั้งเดิม (Traditional illustration)
- 3.1.2 ภาพพิมพ์ (Printmaking illustration)
- 3.1.3 ภาพวาดด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ (Computer graphic illustration)
- 3.1.4 ภาพที่เกิดจากการถ่ายภาพ (Photographic)

3.2 ลักษณะของภาพประกอบ

- 3.2.1 ภาพที่เขียนแบบหนังสือระบายภาพสี (Illuminated manuscript)
- 3.2.2 ภาพลายเส้นที่มีรายละเอียดมาก
- 3.2.3 ภาพที่มีลวดลายที่วิจิตรบรรจง
- 3.2.4 ภาพที่มีลวดลายเถาไม้เลื้อยและดอกไม้ป่า
- 3.2.5 ภาพที่ผสมลวดลายที่ประยุกต์จากธรรมชาติ ดูอ่อนหวาน
- 3.2.6 ภาพที่มีความต่อเนื่องกัน
- 3.2.7 ภาพเล็กๆ หลายๆ มารวมกันเป็นกลุ่มใหญ่

ลักษณะองค์ประกอบทางเลขนศิลป์ที่สามารถเชื่อมโยงลักษณะรูปแบบของดนตรีคลาสสิกในยุคต่างๆ

ในการค้นหารูปแบบลักษณะองค์ประกอบทางเลขนศิลป์เพื่อเลือกใช้ในขั้นตอนการออกแบบต่อไปนั้น สามารถทำได้โดยวิเคราะห์จากการรวบรวมผลงานทางประวัติศาสตร์การออกแบบเลขนศิลป์ โดยจัดทำตารางเครื่องมือเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ถึงองค์ประกอบทางเลขนศิลป์ที่ปรากฏในแต่ละยุคทั้ง 4 ยุค ของประวัติศาสตร์ทางดนตรีตามขอบเขตของงานวิจัยหลังจากที่ได้ศึกษาข้อมูลทางด้านวรรณกรรมของดนตรีคลาสสิกไปแล้ว โดยผู้วิจัยได้เลือกวิเคราะห์องค์ประกอบเลขนศิลป์พื้นฐานที่สำคัญ 3 ส่วน โดยแบ่งตารางการวิเคราะห์ออกเป็น 3 หัวข้อดังต่อไปนี้

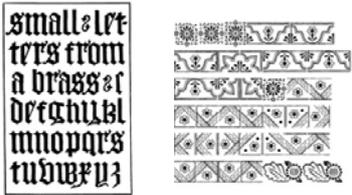
ส่วนที่ 1 สี (color)

ส่วนที่ 2 ตัวอักษร (Typeface)

ส่วนที่ 3 ภาพประกอบ (Illustrations)

ตารางวิเคราะห์จะพิจารณาจากการเทียบตัวอย่างผลงานเลขนศิลป์ทั้งสิ้น 300 ชิ้น โดยแบ่งเป็นจำนวน 50 ชิ้นต่อยุคสมัย ทั้งนี้ผู้วิจัยได้เพิ่มตัวอย่างในสมัยบาโรคและสมัยคลาสสิก โดยเพิ่มตัวอย่างผลงานทางจิตรกรรม เพื่อทำการวิเคราะห์เรื่องสีเพิ่มขึ้นอีก 100 ชิ้น โดยแบ่งเป็นสมัยละ 50 ชิ้น เนื่องจากข้อมูลทางวรรณกรรมที่ได้ทำการค้นคว้านั้น พบว่าเป็นยุคสมัยที่เริ่มสร้างแม่พิมพ์ขึ้นจึงทำให้งานสิ่งพิมพ์ส่วนใหญ่ที่พบเจอเป็นงานสีเดียวหรือไม่เกินสองสีซึ่งเป็นส่วนน้อย ทำให้ไม่สามารถทำการวิเคราะห์เรื่องสีได้ จึงต้องเพิ่มตัวอย่างขึ้นมาในส่วนนี้ และถูกนำมาวิเคราะห์โดยเทียบข้อมูลจากตารางเครื่องมือ

ตารางที่ 2 ตารางการวิเคราะห์ ส่วนที่ 2 เรื่องตัวอักษรภาษาอังกฤษ (Typeface)

ประเภท	ภาพตัวอย่างตัวอักษร	รูป																										รูป	คำอธิบาย
1.Old Style	Garamond Times New Roman Bookman Palatino																												
2.Transitional	Baskerville Old Face Baskerville																												
3.Modern	Bodoni XT Onyx ITC Fenice Walbaum Nirvana																												
4. Slab Serif	Clarendon LT Rockwell Courier Memphis																												
5. Sans Serif	Franklin Gothic Futura Folio Century Gothic Helvetica																												
6. Decorative and Script	<i>croobie</i> <i>Lovesick</i> Horse Fuke CK Stylish whats Happened <i>Furstuff</i>																												
7. Black letter and Ornaments	<i>Arid ITC</i> <i>Shelley Allegro Script</i> Gesale Cascade Script <i>Zapf Chancery</i> <i>CK Script</i> Blackmoor LET ✦✦✦✦✦✦✦✦✦ 																												

ลักษณะการจัดวางองค์ประกอบทางเลขนศิลป์ที่สามารถเชื่อมโยงลักษณะรูปแบบของ ดนตรีคลาสสิกในยุคต่างๆ โดยสอบถามไปยังผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเลขนศิลป์

เมื่อสามารถได้ข้อสรุปเรื่องลักษณะองค์ประกอบศิลป์ที่ปรากฏในแต่ละยุคทั้ง 4 ยุค
แล้วในขั้นตอนที่ผ่านมา ได้ทำการคัดเลือกองค์ประกอบและนำไปทดลองจัดองค์ประกอบโดยยึด
ตามหลักการจัดองค์ประกอบทางเลขนศิลป์จากหนังสือ The Graphics of Communication;
Typography-Layout-Design โดย Arthur T. Tumbull, Russell N. Baird

การจัดองค์ประกอบทางเลขนศิลป์ (Principle of Graphic Design) ที่ปรากฏในหนังสือ
เล่มนี้มีทั้งหมด 7 หลักการ ได้แก่

1. ความสมดุล (Balance)
2. การตัดกัน (Contrast)
3. จังหวะ (Rhythm)
4. ความกลมกลืน (Harmony)
5. ขนาดและสัดส่วน (Proportion)
6. การเคลื่อนไหว (Movement)
7. เอกภาพ (Unity)

นำไปออกแบบเป็นโปสเตอร์ที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์งานแสดงดนตรีคลาสสิกในยุค
ต่างๆ เพื่อที่จะนำไปใช้ประกอบแบบสอบถามไปยังผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการด้านการออกแบบ
เลขนศิลป์ จำนวน 20 คน โดยใช้แบบสอบถามเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญลงความเห็นว่าจะได้นำ
ลักษณะองค์ประกอบศิลป์ที่ปรากฏในแต่ละยุคทั้ง 4 ยุคที่ทำการสรุปผลมาแล้วมาทดลองจัดวาง
องค์ประกอบทางเลขนศิลป์แล้วนั้น การจัดวางองค์ประกอบใดสอดคล้องได้ถึงรูปแบบลักษณะ
ของดนตรีคลาสสิกได้อย่างเหมาะสมที่สุด ทั้งนี้ยุคดนตรีหนึ่งๆ นั้นสามารถแสดงอารมณ์แตกต่าง
กันออกไปและสามารถแสดงออกได้หลายบุคลิก โดยจุดมุ่งหมายคือให้ผู้เชี่ยวชาญมองภาพรวม
เกี่ยวกับรูปแบบลักษณะของดนตรีในแต่ละยุคพร้อมตัวอย่างเพลงประกอบเพื่อทำความเข้าใจ
เบื้องต้นก่อน แล้วจึงเริ่มทำแบบสอบถามต่อไป

ในการเลือกตัวอย่างเพลงประกอบในแต่ละยุค ได้ถูกเลือกโดยผู้เชี่ยวชาญดนตรี
คลาสสิกทางด้านการประพันธ์เพลงโดย อ. สิริเศรษฐ์ ปัทมพร อัมพร ได้คัดเลือกเพลงที่โดดเด่นใน
ยุคต่างๆ และเป็นที่ยอมรับในการนำมาใช้ในการแสดงดนตรีคลาสสิกในปัจจุบัน

เพื่อให้ได้ผลสรุปด้านการจัดวางองค์ประกอบให้แม่นยำและถูกต้องนั้น จึงมีการ
กำหนดกลุ่มผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการด้านการออกแบบเลขนศิลป์ที่ทำการตอบแบบสอบถาม
เป็นจำนวน 20 ท่าน โดยมีเกณฑ์พิจารณา ดังนี้

1. เลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญแบบเจาะจงไปที่กลุ่มคณาจารย์และนักออกแบบทางเลขนศิลป์
2. สำเร็จการศึกษาขั้นต่ําปริญญาโททางด้านการออกแบบเลขนศิลป์หรือ
3. มีประสบการณ์ทางด้านการสอนการออกแบบเลขนศิลป์ ในสถาบันระดับ
อุดมศึกษาไม่ต่ำกว่า 5 ปี หรือ
4. มีประสบการณ์ด้านการทำงานการออกแบบเลขนศิลป์ ไม่ต่ำกว่า 5 ปี

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญกลุ่มคณาจารย์และนักออกแบบทางเลขคณิตมีดังต่อไปนี้

1. ผศ. จักรกริศจน์ บัวแก้ว
2. อ. เขมพัทธ์ พัชรวิชญ์
3. อ. ณศรันย์ หวังศรีโรจน์
4. อ. นันทิยา หวังศรีโรจน์
5. อ. สิริพร. อภิวงค์งาม
6. อ. นลิน สุอำพัน
7. Mr. Kevin Heriman
8. Mr. David Betray
9. Mr. VJ Anna
10. Mr. Emilio Baldonado
11. คุณไวยยะ ภูพวก
12. ทิฆัมพร ยมนา
13. คุณสโรบล เจริญใจ
14. คุณปวาทิ เกษกาญ
15. คุณธิดา เปาวิมาน
16. คุณศันย์ศนีย์ กสิกรรม
17. คุณสุขโณม วิบูลย์ธัญญ์
18. คุณวุทธา ตริยวิวัฒนพงษ์
19. คุณวรั้งคณา ก้อนจันเทศ
20. คุณฐิต อ่อนช้อยสกุล

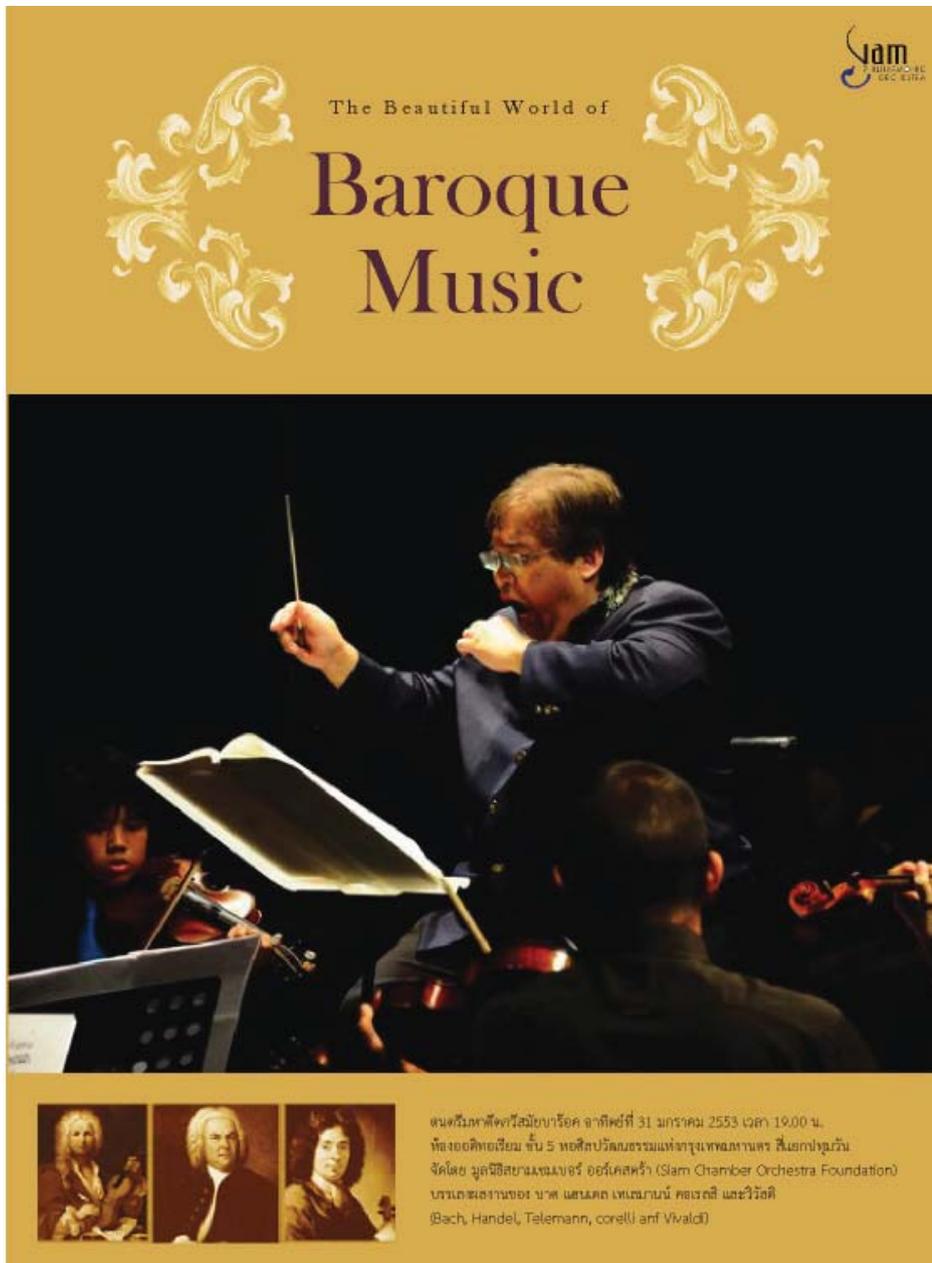
ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 20 ท่าน ได้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบและลักษณะของดนตรีในแต่ละยุคแล้วนั้น ก็จะนำตัวอย่างงานออกแบบโปสเตอร์ที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์งานแสดงดนตรีคลาสสิกในแต่ละยุค ที่ถูกจัดวางองค์ประกอบด้วยหลักการต่างๆ โดยผู้วิจัย มาประกอบใช้ในการพิจารณา โดยเรียงลำดับความสอดคล้องสื่อสารถึงรูปแบบลักษณะเด่นของดนตรีคลาสสิกในยุคนั้นๆ ได้ โดยใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องคะแนนความคิดเห็นตามลำดับความสำคัญของแต่ละหลักการจัดองค์ประกอบที่สามารถสื่อสารได้แตกต่างกัน (รูปแบบของแบบสอบถาม ชุดที่ 1 สามารถดูได้ที่ภาคผนวก ก)

สื่อได้น้อยที่สุด	= 1
สื่อได้น้อย	= 2
สื่อได้ปานกลาง	= 3
สื่อได้มาก	= 4
สื่อได้มากที่สุด	= 5

ในขั้นตอนนี้ได้ออกแบบตัวอย่างงานโปสเตอร์ที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์งานแสดงดนตรีคลาสสิกในยุคต่างๆ ตามหลักการการจัดองค์ประกอบศิลป์ทั้ง 7 ข้อ มาเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาในแบบสอบถามความคิดเห็นด้านลักษณะการจัดองค์ประกอบศิลป์ของผู้เชี่ยวชาญต่อไป

โดยผู้วิจัยได้ใช้เลือกองค์ประกอบส่วนต่างๆ ตามที่ได้วิเคราะห์มาแล้วนั้น มาประกอบใช้ในชิ้นงาน ทั้งนี้ในส่วนประกอบที่เป็นภาพผู้วิจัยได้นำภาพถ่ายมาใช้ในการออกแบบด้วยกันไป กับลักษณะขององค์ประกอบที่เป็นภาพที่ได้จากการวิเคราะห์งานทางประวัติศาสตร์เลขนศิลป์ เนื่องจากโปสเตอร์ที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์การแสดงดนตรีคลาสสิกในปัจจุบันมีการใช้ภาพถ่ายเข้ามาเป็นส่วนประกอบ ส่วนภาพตัวอย่างงานทางเลขนศิลป์ที่ปรากฏในยุคต่างๆ นั้น ตามประวัติศาสตร์ยังไม่มีเทคโนโลยีด้านภาพถ่ายมา จึงทำให้ผู้วิจัยนำมาเลือกใช้ตามความเหมาะสมดังตัวอย่างการจัดวางองค์ประกอบศิลป์ดังต่อไปนี้

ยุคบาโรก

The Beautiful World of
Baroque Music

Jam
JAM MUSIC & ARTS
100-000-0000

ดนตรีมหัศจรรย์สมัยบาโรก จากวันที่ 31 มกราคม 2553 เวลา 19.00 น.
ห้องออเคสตรียิม ชั้น 5 หอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร สีลมปทุมวัน
จัดโดย มูลนิธิสยามแชมเบอร์ ออร์เคสตรา (Siam Chamber Orchestra Foundation)
บทเพลงของ บัท แฮนดล เทเลมันน์ คอเร็ลลี และวิวาลดี
(Bach, Handel, Telemann, Corelli and Vivaldi)

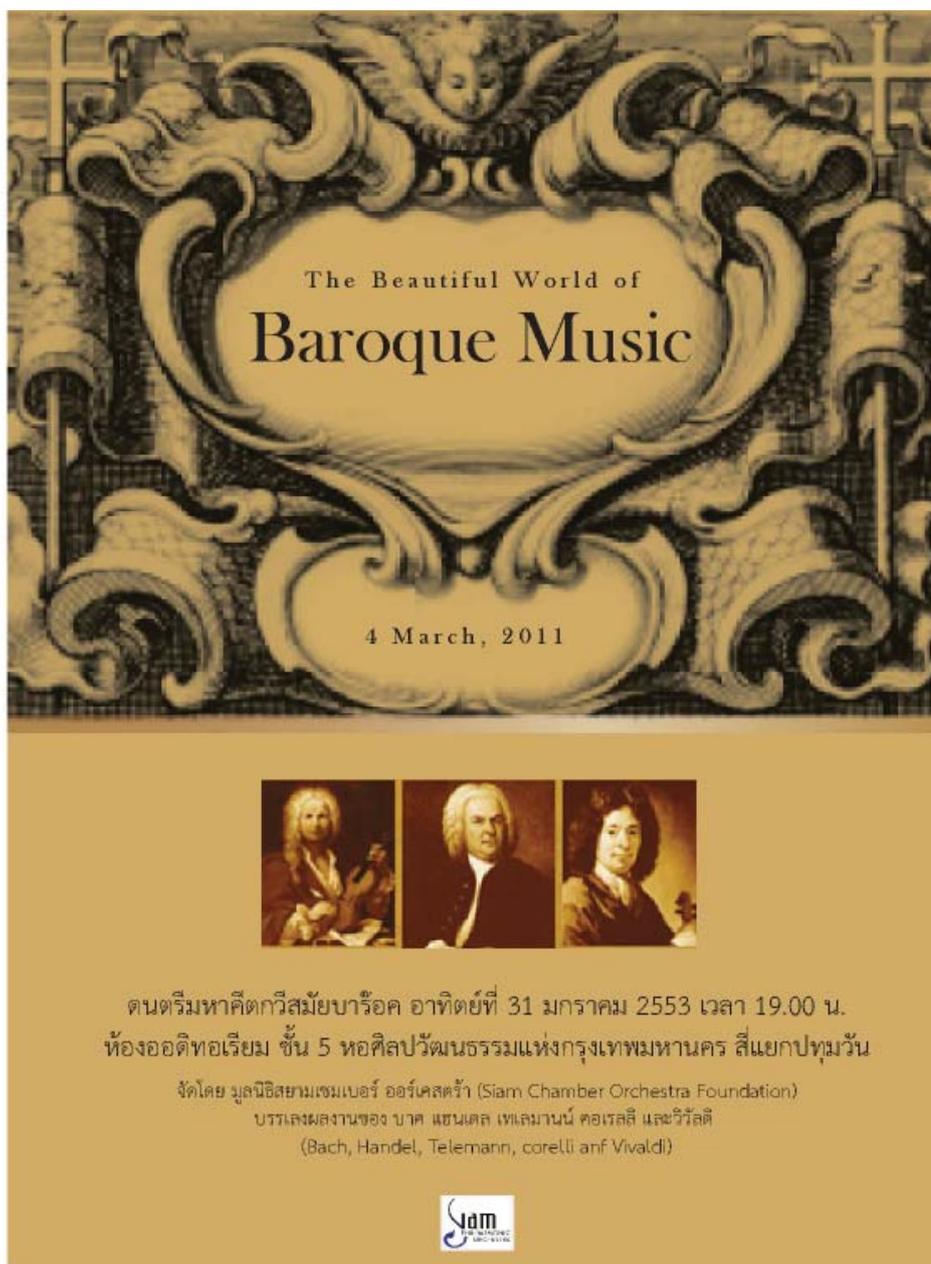
ภาพที่ 85 ตัวอย่างการออกแบบโปสเตอร์ตามหลักความสมดุล (Balance)

โดยการเลือกใช้องค์ประกอบและออกแบบโดยการจัดวางองค์ประกอบเลขคณิต
ตามหลักความสมดุล (Balance) ด้วยการจัดวางองค์ประกอบภาพและส่วนพาดหัว และส่วน
ประกอบข้อความ ในแบบสมดุลแบบสมมาตร

ภาพที่ 86 ตัวอย่างการออกแบบโปสเตอร์ตามหลักการตัดกัน (Contrast)

โดยการเลือกใช้องค์ประกอบและออกแบบโดยการจัดวางองค์ประกอบเลขนศิลป์ตามหลักการตัดกัน (Contrast) ด้วยน้ำหนักโทนสีสว่างของภาพและพื้นหลัง

ภาพที่ 87 ตัวอย่างการออกแบบโปสเตอร์ตามหลักความกลมกลืน (Harmony)

โดยการเลือกใช้องค์ประกอบและออกแบบโดยการจัดวางองค์ประกอบเลขนศิลป์ตามหลักความกลมกลืน (Harmony) ด้วยโครงสีในโทนเดียวกัน และรูปแบบเทคนิคของภาพประกอบให้ไปในทิศทางเดียวกัน

The Beautiful World of

Baroque Music

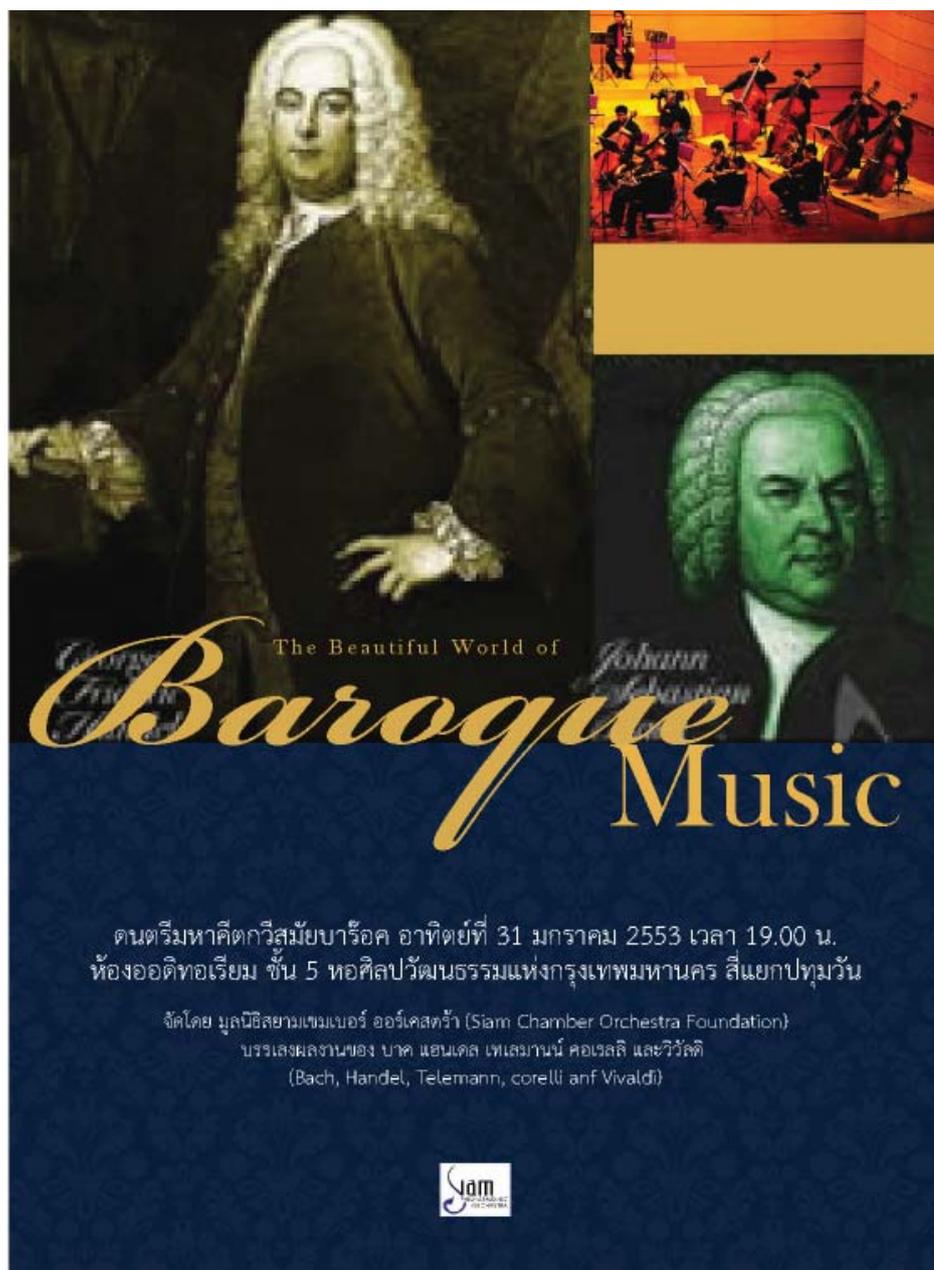

ดนตรีมหัศจรรย์สมัยบาร็อค อาทิตย์ที่ 31 มกราคม 2553 เวลา 19.00 น.
ห้องออติโธเนียม ชั้น 5 หอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร สีแยกปทุมวัน
จัดโดย มูลนิธิสยามเซมเบอร์ ออร์เคสตรา (Siam Chamber Orchestra Foundation)
บรรเลงผลงานของ บาค แฮนเดิล เทเลมานน์ คอเรลลี และวิวาลดี
(Bach, Handel, Telemann, Corelli and Vivaldi)

ภาพที่ 88 ตัวอย่างการออกแบบโปสเตอร์ตามหลักการเคลื่อนไหว (Movement)

โดยการเลือกใช้องค์ประกอบและออกแบบโดยการจัดวางองค์ประกอบเลขนศิลป์ตามหลักการเคลื่อนไหว (Movement) ด้วยการใช้เส้นที่โค้งที่มีการเคลื่อนไหวในส่วนของพาดหัวและเส้นตัวโน้ตบรรทัด 5 เส้น ที่ประกอบกันไปกับภาพ

ภาพที่ 89 ตัวอย่างการออกแบบโปสเตอร์ตามหลักขนาดและสัดส่วน (Proportion)

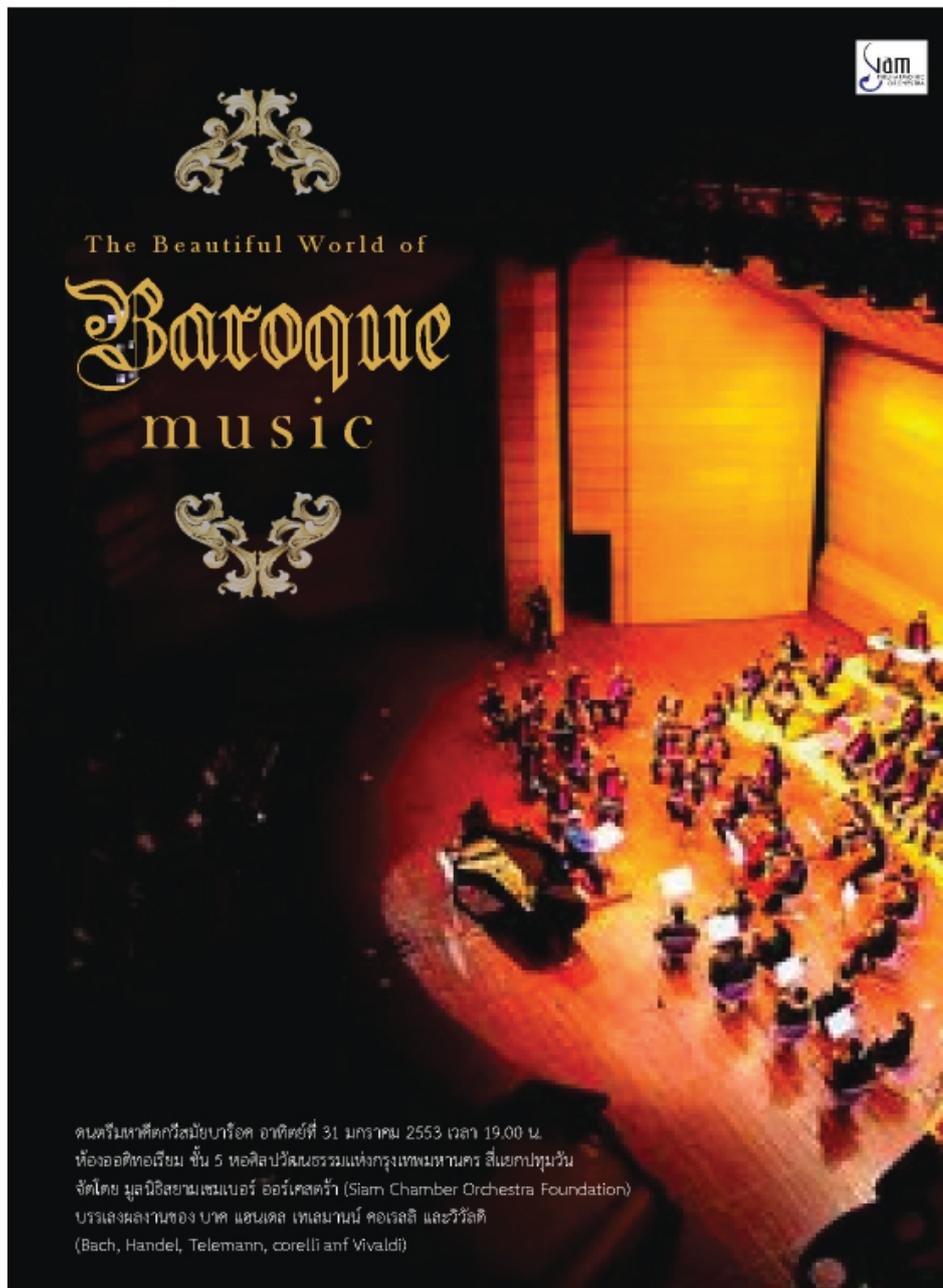
โดยการเลือกใช้องค์ประกอบและออกแบบโดยการจัดวางองค์ประกอบเลขนศิลป์ตามหลักขนาดและสัดส่วน (Proportion) ด้วยการจัดลำดับภาพที่ต้องการแสดงให้โดดเด่นเป็นส่วนที่มีขนาดใหญ่สุด ไล่ขนาดตามความสำคัญลดหลั่นกันไป

The Beautiful World of
BAROQUE
music

คอนเสิร์ตคีตกรรมย้อนยุค ภาควิทยาศาสตร์ 31 มกราคม 2553 เวลา 19.00 น.
ห้องออดิทอเรียม ชั้น 5 หอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร ในวันจันทร์-วันพฤหัสบดี
จัดโดย มูลนิธิสยามเชอราเรอ ออร์เคสตรา (Siam Chamber Orchestra Foundation)
บรรเลงผลงานของ บ.ช. แฮนเดิล เทเลมานน์ คอร์เรลลี และวิวาลดี
(Bach, Handel, Telemann, Corelli and Vivaldi)

ภาพที่ 90 ตัวอย่างการออกแบบโปสเตอร์ตามหลักการเรื่องจังหวะ (Rhythm)

โดยการเลือกใช้องค์ประกอบและออกแบบโดยการจัดวางองค์ประกอบเลขคณิต
ตามหลักการเรื่องจังหวะ (Rhythm) ด้วยการกำหนดจังหวะของภาพโดยการจัดช่วงจังหวะแบบ
ต่อเนื่อง (Continuous Rhythm) คือ การจัดช่วงจังหวะให้ต่อเนื่องกันมีความเชื่อมโยงถึงกัน

ภาพที่ 91 ตัวอย่างการออกแบบโปสเตอร์ตามหลักการเรื่องเอกภาพ (Unity)

โดยการเลือกใช้องค์ประกอบและออกแบบโดยการจัดวางองค์ประกอบเลขคณิต
ตามหลักการเอกภาพ (Unity) ด้วยผลรวมขององค์ประกอบเป็นไปอย่างมีเอกภาพ มีความเป็น
อันหนึ่งอันเดียวกัน จากความสัมพันธ์ต่อเนืองกันขององค์ประกอบที่เป็นภาพ กับส่วนพาดหัว
ประสานต่อเนืองกันไปไม่แย้งกัน

ยุคคลาสสิก

The Beautiful World of
Beethoven
 Mass in C & Classical Period

Peter Evans
(conductor)

Janel Feder
(cello)

Okkyung Lee
(violin)

Anthony Coleman
(piano)

Sunday, March 4, 2012 ♦ 4:00 pm.

ดนตรีมหาศาลาวิทยาลัยศิลปากร อาคารที่ 4 มกราคม 2554 เวลา 16.00 น.
 ทุ่งออกัสตอเรียน ชั้น 5 หอศิลป์ปรีดิเนตรมหาราชกรุงเทพมหานคร สีแยกพญาอิน
 จัดโดย มูลนิธิสยามแชมเบอร์ ออร์เคสตรา (Siam Chamber Orchestra Foundation)
 บริจาคผลงานของ ซีไอเอ็ม และ ขงเฟอจันงู๋ ในยุคคลาสสิก

ภาพที่ 92 ตัวอย่างการออกแบบโปสเตอร์ตามหลักความสมดุล (Balance)

โดยการเลือกใช้องค์ประกอบและออกแบบโดยการจัดวางองค์ประกอบเลขคณิต
 ตามหลักความสมดุล (Balance) ด้วยการจัดวางองค์ประกอบภาพและส่วนพาดหัว และส่วน
 ประกอบข้อความ ในแบบสมดุลแบบสมมาตร

MASTERWORKS
SERIES IN
CLASSICAL

*Beethoven, Ludwig Van
(1770-1827)*

*Haydn, Franz Joseph
(1732-1809)*

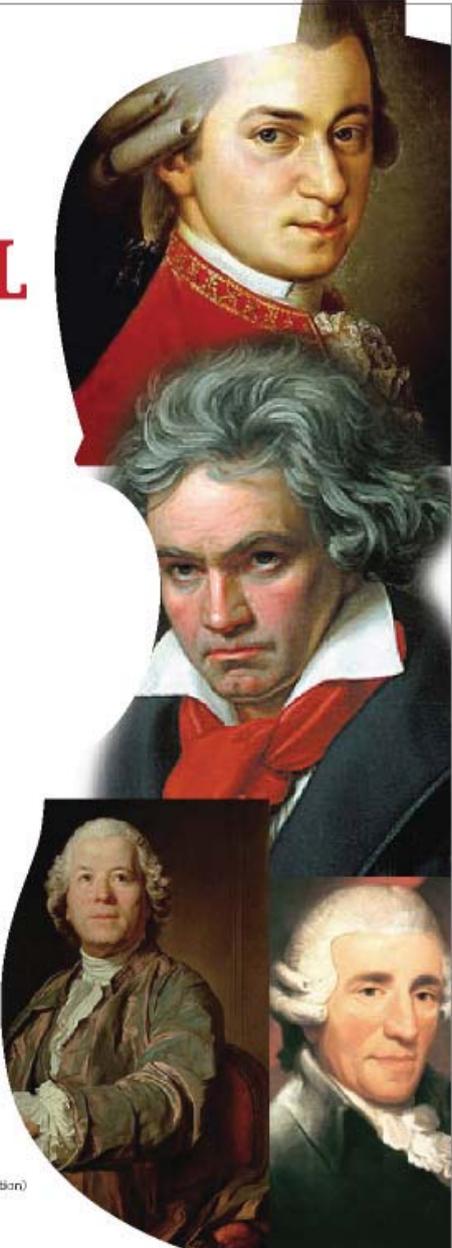
*Mozart, Wolfgang Amadeus
(1756-1791)*

*Gluck, Christoph Willibald
(1714-1787)*

March 4, 2012, 4:00 pm.
AT Bangkok Art
and Culture Center

คอนเสิร์ตคีตกรรมคลาสสิก ฮาติคองรี 4 มกราคม 2554 เวลา 16.00 น.
ห้องออดิทอเรียม ชั้น 5 หอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร สีแยกปทุมวัน
จัดโดย มูลนิธิสยามแชมเบอร์ ออร์เคสตรา (Siam Chamber Orchestra Foundation)
บรรเลงผลงานของ บีโเทิร์น และ บทเพลงอื่นๆ ในยุคบาโรก

ภาพที่ 93 ตัวอย่างการออกแบบโปสเตอร์ตามหลักการตัดกัน (Contrast)

โดยการเลือกใช้องค์ประกอบและออกแบบโดยการจัดวางองค์ประกอบเลขนศิลป์ตามหลักการตัดกัน (Contrast) ด้วยน้ำหนักโทนสีสว่างของภาพพื้นหลังตัดกันกับภาพของคีตกวีในโทนสีมืด ที่ถูกนำไปจัดวางภายในรูปร่างของไวโอลิน โดยมีลักษณะเลย์เอาต์แบ่งครึ่งน้ำหนักสัดส่วนที่สว่างสุดและมืดสุด

MASTERWORKS
SERIES IN
CLASSICAL

BEETHOVEN, LUDWIG VAN
(1770-1827)

HAYDN, FRANZ JOSEPH
(1732-1809)

MOZART, WOLFGANG AMADEUS
(1756-1791)

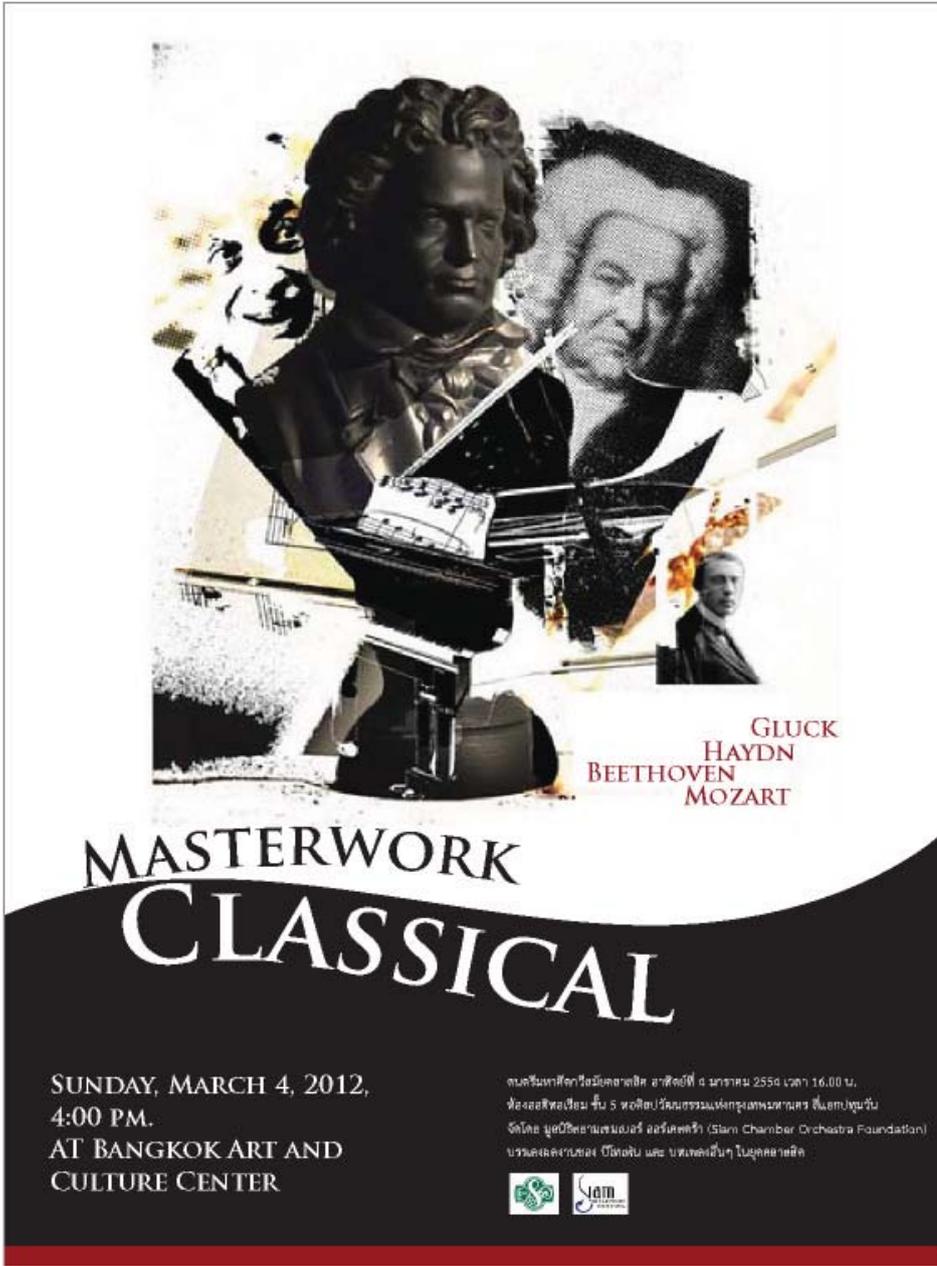
GLUCK, CHRISTOPH WILLIBALD
(1714-1787)

MARCH 4, 2012, 4:00 PM.
AT BANGKOK ART AND
CULTURE CENTER

ดนตรีมหาคีตวิมลยุคคลาสสิก อาทิตย์ที่ 4 มกราคม 2554 เวลา 16.00 น.
ห้องออเคสตรา ชั้น 5 หอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร สีแยกปทุมวัน
จัดโดย มูลนิธิสยามแชมเบอร์ ออร์เคสตรา (Siam Chamber Orchestra Foundation)
บรรเลงผลงานของ บีโทเฟิน และ บทเพลงอื่นๆ ในยุคคลาสสิก

ภาพที่ 94 ตัวอย่างการออกแบบโปสเตอร์ตามหลักความกลมกลืน (Harmony)

โดยการเลือกใช้องค์ประกอบและออกแบบโดยการจัดวางองค์ประกอบเลขคณิต
ตามหลักความกลมกลืน (Harmony) ด้วยโครงสร้างในโทนเดียวกัน และรูปแบบเทคนิคของภาพ
ประกอบที่เป็นเทคนิคภาพในยุคคลาสสิกเพื่อให้องค์รวมของภาพมีความสอดคล้องกลมกลืนกัน

GLUCK
HAYDN
BEETHOVEN
MOZART

MASTERWORK CLASSICAL

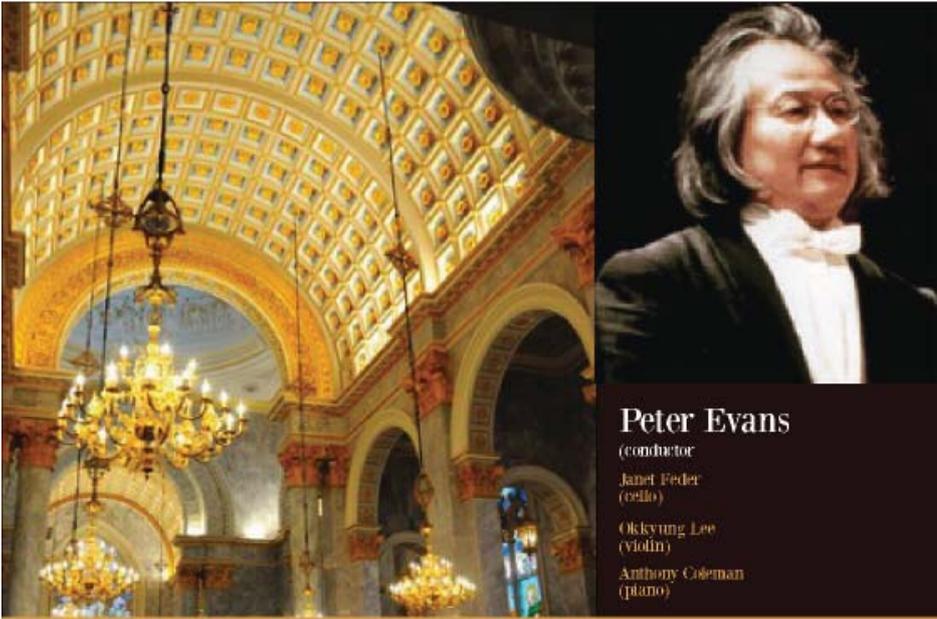
SUNDAY, MARCH 4, 2012,
4:00 PM.
AT BANGKOK ART AND
CULTURE CENTER

คอนเสิร์ตการีโตมัลติฮอลล์ อาฟเตอร์ที่ 4 มกราคม 2554 เวลา 16.00 น.
เพลงคลาสสิกชิ้น 5 ซอเดี่ยวพร้อมวงเครื่องสายไทย พิเศษพิเศษ
จัดโดย มูลนิธิออร์เคสตราแชมเบอร์ ออร์เคสตรา (Siam Chamber Orchestra Foundation)
บรรเลงผลงานของ บีโทเวน และ โมซาร์ทในชุดคลาสสิก

ภาพที่ 95 ตัวอย่างการออกแบบโปสเตอร์ตามหลักการเคลื่อนไหว (Movement)

โดยการเลือกใช้องค์ประกอบและออกแบบโดยการจัดวางองค์ประกอบเลขคณิต
ตามหลักการเคลื่อนไหว (Movement) ด้วยการใช้เส้นโค้งที่เคลื่อนไหวในส่วนของพาดหัว และ
ภาพประกอบที่มีลักษณะภาพเคลื่อนไหวในทิศทางที่พุ่งขึ้นไป

Peter Evans
(conductor)
Janet Feder
(cello)
Okkyung Lee
(violin)
Anthony Coleman
(piano)

**Masterworks Series in
classical**

Sunday, March 4, 2012
4:00 pm.
AT Bangkok Art and Culture Center

Programme
Beethoven, Ludwig van: Cello Sonata No. 2 in G minor, Op. 5, No. 2
Variations in E flat major WoO. 45 on a theme from Handel's "Judas Maccabeus"
Cello Sonata No. 5 in D major, Op. 102 No. 2

ดนตรีมหาวิทยาลัยมหิดล ชาติปีที่ 4 มกราคม 2554 เวลา 16.00 น.
ห้องออดิทอเรียม ชั้น 5 อาคารปรีดิพนธธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร สยามปทุมวัน
จัดโดย มูลนิธิสยามเชมเบอร์ ออร์เคสตรา (Siam Chamber Orchestra Foundation)
บรรเลงผลงานของ บีโธเฟิน และ บทเพลงอื่นๆ ในยุคคลาสสิก

ภาพที่ 96 ตัวอย่างการออกแบบโปสเตอร์ตามหลักขนาดและสัดส่วน (Proportion)

โดยการเลือกใช้องค์ประกอบและออกแบบโดยการจัดวางองค์ประกอบเลขคณิต
ตามหลักขนาดและสัดส่วน (Proportion) ด้วยการจัดลำดับภาพที่ต้องการแสดงให้โดดเด่นเป็น
ส่วนที่มีขนาดใหญ่สุด ไล่ขนาดตามความสำคัญลดหลั่นกันไป

MASTERWORKS SERIES IN CLASSICAL

BEETHOVEN, LUDWIG VAN
(1770-1827)

HAYDN, FRANZ JOSEPH
(1732-1809)

MOZART, WOLFGANG AMADEUS
(1756-1791)

GLUCK, CHRISTOPH WILLIBALD
(1714-1787)

SUNDAY, MARCH 4, 2012, 4:00 PM.
**AT BANGKOK ART AND
 CULTURE CENTER**

คอนเสิร์ตภาคฤดูร้อนคลาสสิก ยาคิโยะที่ 4 มกราคม 2554 เวลา 16.00 น.
 ห้องออเคสตรา ชั้น 5 หอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร เป็นยกปฐมวัน
 จัดโดย มูลนิธิสยามแชมเบอร์ ออร์เคสตรา (Siam Chamber Orchestra Foundation)
 บรรเลงผลงานของ บีโธเฟิน และ มทเพลงอื่นๆ ในยุคคลาสสิก

ภาพที่ 97 ตัวอย่างการออกแบบโปสเตอร์ตามหลักการเรื่องจังหวะ (Rhythm)

โดยการเลือกใช้องค์ประกอบและออกแบบโดยการจัดวางองค์ประกอบเลขคณิต
 ตามหลักการเรื่องจังหวะ (Rhythm) ด้วยการกำหนดจังหวะของภาพโดยการจัดช่วงจังหวะแบบ
 ลื่นไหล (Continuous Rhythm) คือ การจัดช่วงจังหวะให้ต่อเนื่องกันมีความเชื่อมโยงถึงกัน

POWER OF THE RHYTHM
BEETHOVEN
 MASTERWORKS SERIES

PETER EVANS
 (CONDUCTOR)

PROGRAMME
 BEETHOVEN, LUDWIG VAN
 CELLO SONATA NO. 2 IN G MINOR,
 OP. 5, NO. 2
 VARIATIONS IN E FLAT MAJOR, WOOD
 45 ON A THEME FROM HANDEL'S "JUDAS MACCABEUS"
 CELLO SONATA NO. 5 IN D MAJOR,
 OP. 102 NO. 2

SUNDAY, MARCH 4, 2012
 4:00 P.M.
 AT BANGKOK ART AND CULTURE CENTER

ดนตรีมหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ อาทิตย์ที่ 4 มกราคม 2554 เวลา 16.00 น.
 ห้องออเดียน ชั้น 5 หอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร สยามพลาซ่า
 จัดโดย มูลนิธิสยามซิมเบอร์ ออร์เคสตรา (Siam Chamber Orchestra Foundation)
 บรรเลงผลงานของ บีโธเฟิน และ บทเพลงอื่นๆ ในยุคคลาสสิก

ภาพที่ 98 ตัวอย่างการออกแบบโปสเตอร์ตามหลักการเอกภาพ (Unity)

โดยการเลือกใช้องค์ประกอบและออกแบบโดยการจัดวางองค์ประกอบเลขคณิต
 ตามหลักการเอกภาพ (Unity) ด้วยผลรวมขององค์ประกอบเป็นไปอย่างมีเอกภาพ มีความสัมพันธ์
 ต่อเนื่องกันขององค์ประกอบที่เป็นภาพ ลวดลายประดิษฐ์ที่พื้นหลังที่เป็นลวดลายของยุคคลาสสิก
 โดยมีรูปคีตกวีเป็นองค์ประกอบเด่นกับองค์ประกอบย่อยประสานต่อเนื่องกันไปไม่แข่งกัน เป็นอัน
 หนึ่งอันเดียวกัน

ยุคโรแมนติก

**AN EVENING OF
ROMANTIC MUSIC**

PROGRAMME
BEETHOVEN, LUDWIG VAN: CELLO SONATA No. 2 IN G MINOR,
OP. 5, No. 2
VARIATIONS IN E FLAT MAJOR WOO,
45 ON A THEME FROM HANDEL'S "JUDAS MACCABEUS"
CELLO SONATA No. 5 IN D MAJOR,
OP. 102 No. 2

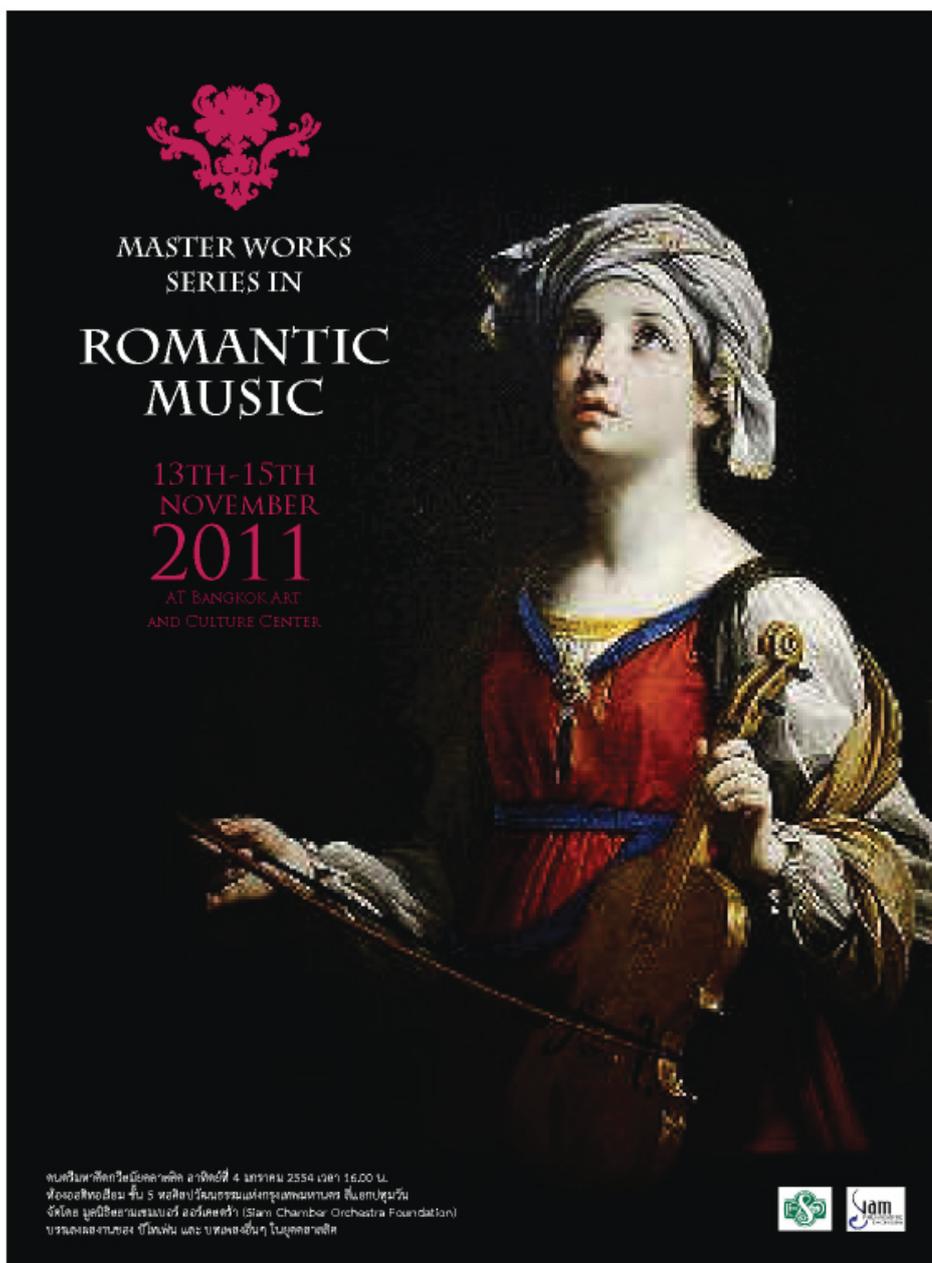
**SUNDAY, MARCH 4, 2012, 4:00 PM.
AT BANGKOK ART AND CULTURE CENTER**

ฉบับพิมพ์พิเศษออกอากาศ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๔ เวลา ๑๘.๐๐ น.
ห้องคอนเสิร์ตใหญ่ ชั้น ๕ หอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร สีลมายวัน
จัดโดย มูลนิธิออร์เคสตราแชมเบอร์ อีสเอเชีย (Siam Chamber Orchestra Foundation)
บรรเลงโดยนางสาว ปิยะฉวี และ บุณยพร ชื่นชู ในชุดคลาสสิก

ภาพที่ 99 ตัวอย่างการออกแบบโปสเตอร์ตามหลักความสมดุล (Balance)

โดยการเลือกใช้องค์ประกอบและออกแบบโดยการจัดวางองค์ประกอบเลขคณิต
ตามหลักความสมดุล (Balance) ด้วยการจัดวางองค์ประกอบภาพ, ส่วนพาดหัวและส่วนประกอบ
ข้อความ ในแบบสมดุลแบบสมมาตร

ภาพที่ 100 ตัวอย่างการออกแบบโปสเตอร์ตามหลักการตัดกัน (Contrast)

โดยการเลือกใช้องค์ประกอบและออกแบบโดยการจัดวางองค์ประกอบเลขคณิตปีตามหลักการตัดกัน (Contrast) ด้วยน้ำหนักโทนสีมืดสุดของพื้นหลังตัดกันกับโทนสีสว่างที่สุดของภาพผู้หญิงที่มีการแสดงออกทางด้านอารมณ์ของภาพ

MARCH 4, 12,
4:00 PM.
AT BANGKOK
ART AND
CULTURE
CENTER

FRANZ PETER SCHUBERT
(1797-1828)
FREDERIC FRANCOIS CHOPIN
(1810-1901)
FELIX MENDELSSOHN-BARTHOLDY
(1809-1847)

PROGRAMME
BEETHOVEN, LUDWIG VAN: CELLO SONATA
NO. 2 IN G MINOR, OP. 5, No. 2
VARIATIONS IN E FLAT MAJOR, WOO. 45 ON
A THEME FROM HANDEL'S "JUDAS MACCABEUS"
CELLO SONATA NO. 5 IN D MAJOR, OP. 102 No. 2

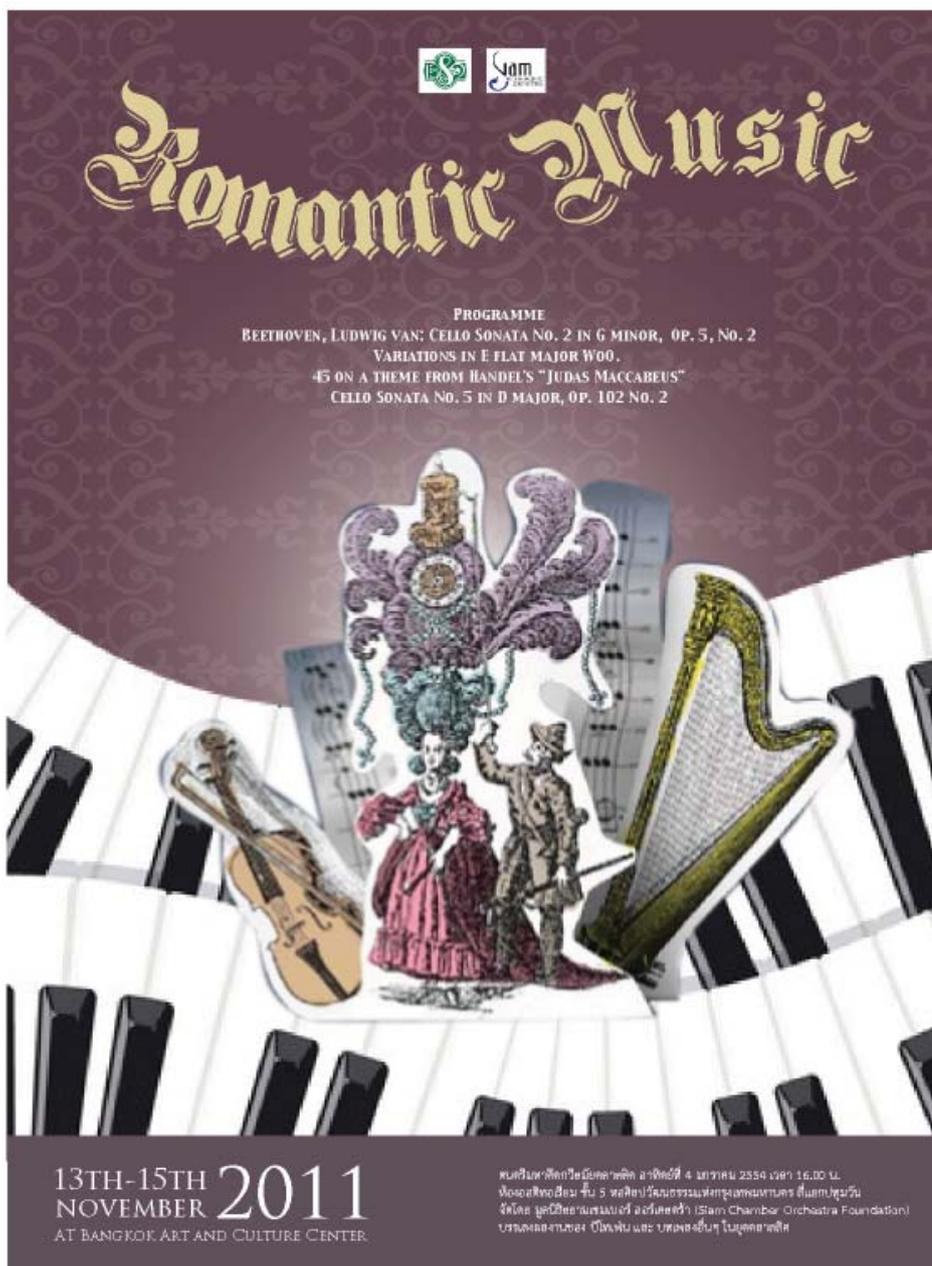
คอนเสิร์ตในโรงละครแห่งชาติ วันที่ ๔ และ ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๔ เวลา ๑๘.๐๐ น.
ฟังฟรีโดยเชิญชวนศิลปินและวงออร์เคสตราสมัครเล่นในกรุงเทพฯ
จัดโดย มูลนิธิออร์เคสตรา สยาม (Siam Chamber Orchestra Foundation)
บรรเลงโดยวง ออร์เคสตรา สยาม (Siam Chamber Orchestra)

ROMANTIC

MASTERWORKS SERIES IN

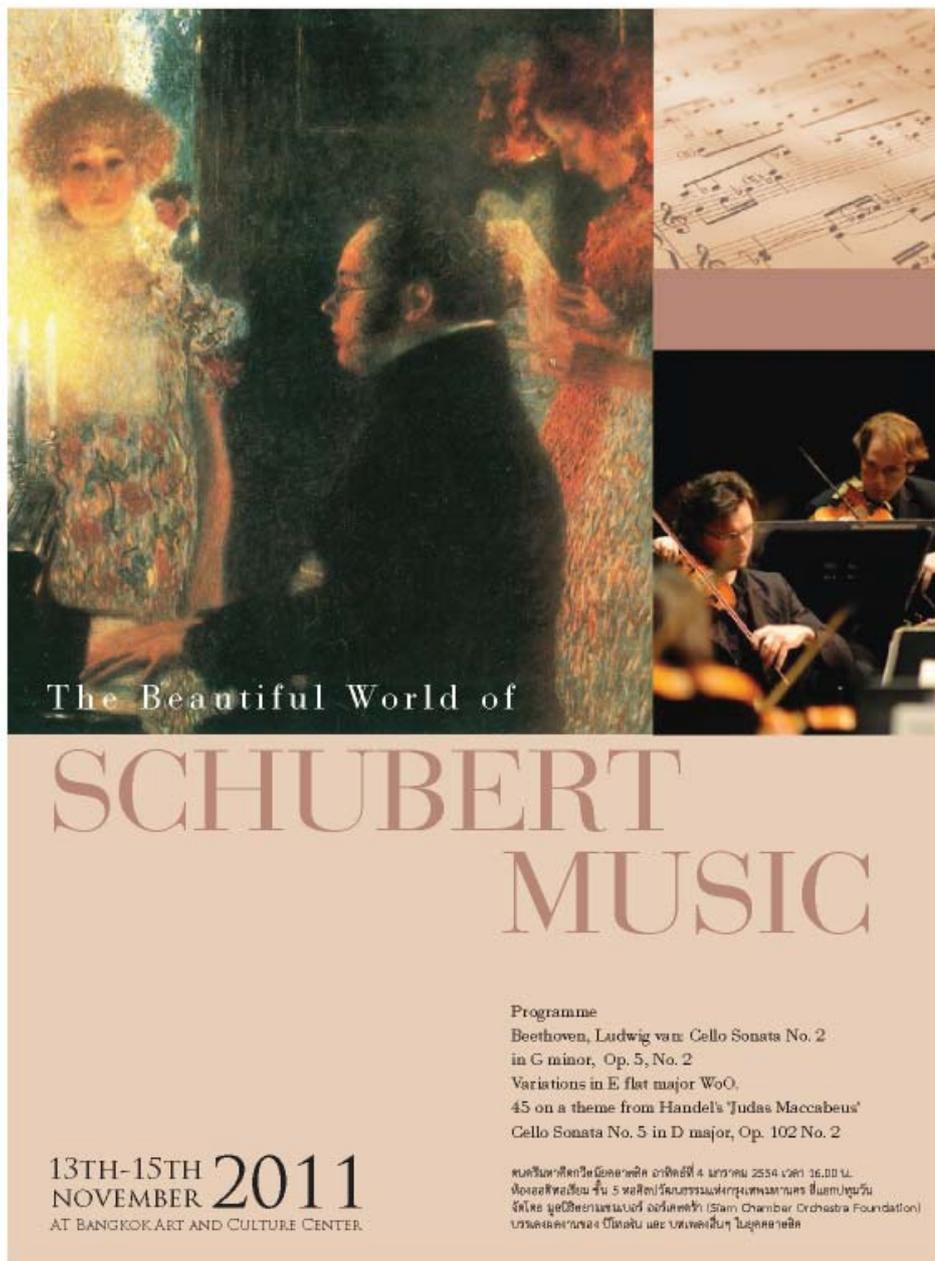
ภาพที่ 101 ตัวอย่างการออกแบบโปสเตอร์ตามหลักความกลมกลืน (Harmony)

โดยการเลือกใช้องค์ประกอบและออกแบบโดยการจัดวางองค์ประกอบเลขคณิต
ตามหลักความกลมกลืน (Harmony) ด้วยโครงสร้างในโทนเดียวกัน และรูปแบบเทคนิคของภาพ
ประกอบที่เป็นเทคนิคของยุคโรแมนติกเพื่อองค์รวมของภาพมีความกลมกลืนกัน

ภาพที่ 102 ตัวอย่างการออกแบบโปสเตอร์ตามหลักการเคลื่อนไหว (Movement)

โดยการเลือกใช้องค์ประกอบและออกแบบโดยการจัดวางองค์ประกอบเลขนศิลป์ตามหลักการเคลื่อนไหว (Movement) ด้วยการใช้เส้นโค้งที่มีการเคลื่อนไหวในส่วนของพาดหัวและเส้นที่เคลื่อนไหวของคีย์เปียโนที่ประกอบกันไปกับภาพ

ภาพที่ 103 ตัวอย่างการออกแบบโปสเตอร์ตามหลักขนาดและสัดส่วน (Proportion)

โดยการเลือกใช้องค์ประกอบและออกแบบโดยการจัดวางองค์ประกอบเลขนศิลป์ตามหลักขนาดและสัดส่วน (Proportion) ด้วยการจัดลำดับภาพที่ต้องการแสดงให้โดดเด่นเป็นส่วนที่มีขนาดใหญ่สุด ไล่ขนาดตามความสำคัญลดหลั่นกันไป

MASTERWORKS SERIES IN
ROMANTIC

FRANZ PETER SCHUBERT (1797-1828)
FREDERIC FRANCOIS CHOPIN (1810-1901)
FELIX MENDELSSOHN-BARTHOLDY (1809-1847)

SUNDAY, MARCH 4, 2012, 4:00 PM.
AT BANGKOK ART AND
CULTURE CENTER

ศูนย์วัฒนธรรมไทย-เยอรมัน กรุงเทพฯ 4 มกราคม 2554 เวลา 16.00 น.
ห้องดนตรีไทย ชั้น 5 หอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร พิเศษในวัน
จัดโดย มูลนิธิออร์เคสตราเชอรา (Siam Chamber Orchestra Foundation)
บรรเลงโดย อานาตอล กริพิน และ บรูซ ฮอดจกิน่า ในชุดคอนเสิร์ต

ภาพที่ 104 ตัวอย่างการออกแบบโปสเตอร์ตามหลักการเรื่องจังหวะ (Rhythm)

โดยการเลือกใช้องค์ประกอบและออกแบบโดยการจัดวางองค์ประกอบเลขคณิต
ตามหลักการเรื่องจังหวะ (Rhythm) ด้วยการกำหนดจังหวะของภาพโดยการจัดช่วงจังหวะ
แบบคลื่นไหล (Continuous Rhythm) คือ การจัดช่วงจังหวะให้ต่อเนื่องกันมีความเชื่อมโยงถึงกัน

An Evening of Romantic Music

13TH-15TH
NOVEMBER
2011
AT BANGKOK ART
AND CULTURE CENTER

PETER EVANS
(CONDUCTOR)

OKKYUNG LEE
(VIOLIN)

ANTHONY COLEMAN
(PIANO)

JANET FEDER
(CELLO)

PROGRAMME
BEETHOVEN, LUDWIG VAN:
CELLO SONATA NO. 2 IN
G MINOR, OP. 5, NO. 2
VARIATIONS IN E FLAT MAJOR,
WOO. 45 ON A THEME FROM
HANDEL'S "JUDAS MACCABEUS"
CELLO SONATA NO. 5 IN
D MAJOR, OP. 102 NO. 2

มูลนิธิหอศิลป์วัฒนธรรมไทยเอเชีย อาฟทีเอส 4 มกราคม 2554 เวลา 18.00 น.
พิธีเปิดพิเศษเย็น ชั้น 5 หอศิลป์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย อาคาร 5 ชั้น
จุดเปิด มิวสิคฮอลล์แอมบาสเดอร์ ออเคสตรา (Siam Chamber Orchestra Foundation)
บารองผลงานของ บีโธเฟิน และ บารบะฮ์อื่น ๆ ในยุคโรแมนติก

ภาพที่ 105 ตัวอย่างการออกแบบโปสเตอร์ตามหลักการเอกภาพ (Unity)

โดยการเลือกใช้องค์ประกอบและออกแบบโดยการจัดวางองค์ประกอบเลขคณิต
ตามหลักการเอกภาพ (Unity) ด้วยผลรวมขององค์ประกอบเป็นไปอย่างมีเอกภาพ มีความสัมพันธ์
ต่อเนื่องกันขององค์ประกอบเด่นที่เป็นภาพเขียนผู้หญิงซึ่งเป็นแนวทางของยุคโรแมนติก ประสาน
ต่อเนื่องกันไปกับส่วนประกอบอื่นๆ ไม่แข่งกัน เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

ยุคอิมเพรสชันนิสติก

An Evening of
impressionism
music

Debussy: Solo Piano Music; Fantaisie;
Ravel: Piano Concertos

Sunday, March 4, 2012, 4:00 pm. AT Bangkok Art and Culture Center

จุดเริ่มต้นของยุคอิมเพรสชันนิสติก เริ่มต้นที่ 4 มกราคม 2556 เวลา 16.00 น.
ห้องแสดงดนตรี ชั้น 5 อาคารวัฒนธรรมอิมเพรสชันนิสติก มหาวิทยาลัยศิลปากร
จัดโดย มูลนิธิออร์เคสตราแชมเบอร์ ออฟ สวิสเซอร์แลนด์ (Swiss Chamber Orchestra Foundation)
บรรณานุกรมของ: ปีเตอร์ และ บรอนด์ ลีออน ในชุดอิมเพรสชันนิสติก

ภาพที่ 106 ตัวอย่างการออกแบบโปสเตอร์ตามหลักความสมดุล (Balance)

โดยการเลือกใช้องค์ประกอบและออกแบบโดยการจัดวางองค์ประกอบเลขคณิตตามหลักความสมดุล (Balance) ด้วยการจัดวางองค์ประกอบภาพ, ส่วนพาดหัวและส่วนประกอบข้อความในแบบสมดุลแบบสมมาตร โดยเลือกใช้สีและเทคนิคทางภาพประกอบในแบบของอิมเพรสชันนิสติก

Impressionism Music Concert

An Evening of Debussy & Ravel

Debussy: Solo Piano Music; Fantaisie;
Ravel: Piano Concertos

Peter Evans (conductor)
Okkyung Lee (violin)
Anthony Coleman (piano)
Janet Feder (cello)

ดนตรีบรรเลงโดยวงออร์เคสตราซิมโฟนี 4 มกราคม 2554 เวลา 16.00 น.
 ให้อายุผู้เข้าชม ขึ้น 5 ขวบขึ้นไป กรุณาจองที่นั่งล่วงหน้าก่อนเป็นอันดับหนึ่ง
 จัดโดย มูลนิธิออร์เคสตราแชมเบอร์ (Siam Chamber Orchestra Foundation)
 บริหารโดยนางสาว ปัทมาภรณ์ และ นภชัชฉินญา ไนกุลธำชาติ

13th-15th
 november **2011**
 AT Bangkok Art and Culture Center

ภาพที่ 107 ตัวอย่างการออกแบบโปสเตอร์ตามหลักการตัดกัน (Contrast)

โดยการเลือกใช้องค์ประกอบและออกแบบโดยการจัดวางองค์ประกอบเลขนศิลป์ตามหลักการตัดกัน (Contrast) ด้วยน้ำหนักโทนสีสว่างของตัวหนังสือเจาะลายภาพแบบอิมเพรสชันนิสกับภาพพื้นที่เป็นสีดำ

The Master works of

Impressionism music

Peter Evans (conductor)
Okkyung Lee (violin)
Anthony Coleman (piano)
Janet Feder (cello)

Debussy: Solo Piano Music, Fantaisie;
Ravel: Piano Concertos

งานพิมพ์ศิลปะอิมเพรสชันนิสม์ อาศัยอยู่ที่ 4 มกราคม 2554 เวลา 16.00 น.
ฟิลาฮาร์โมนีซิม 5 หรือคือปีเตอร์แอมสเตอร์ดัมเฟดเดอร์ ซิมโฟนีฮาร์โมนี
จัดโดย มูลนิธิอิมเพรสชันนิสม์ (SIAM Chamber Orchestra Foundation)
บรรเลงผลงานของ โมริซ ราเวล และ คลอดี เดบussy ในยุคอิมเพรสชันนิสม์

13th-15th
november 2011
AT Bangkok Art and Culture Center

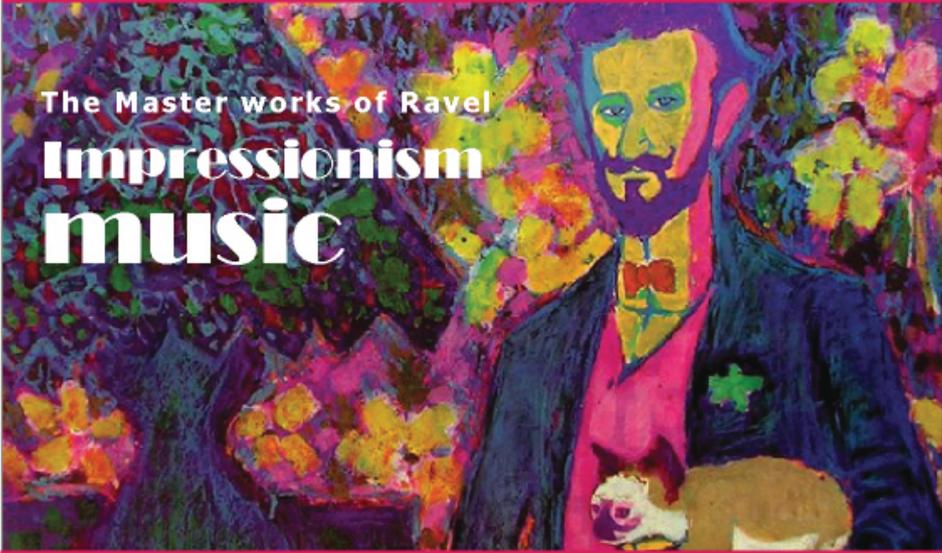
ภาพที่ 108 ตัวอย่างการออกแบบโปสเตอร์ตามหลักความกลมกลืน (Harmony)

โดยการเลือกใช้องค์ประกอบและออกแบบโดยการจัดวางองค์ประกอบเลขคณิต
ตามหลักความกลมกลืน (Harmony) ด้วยโครงสีในโทนเดียวกัน และรูปแบบเทคนิคของภาพ
ประกอบที่เป็นเทคนิคของยุคอิมเพรสชันนิสม์เพื่อองค์รวมของภาพกลมกลืนกันไป

ภาพที่ 109 ตัวอย่างการออกแบบโปสเตอร์ตามหลักการเคลื่อนไหว (Movement)

โดยการเลือกใช้องค์ประกอบและออกแบบโดยการจัดวางองค์ประกอบเลขนศิลป์ตามหลักการเคลื่อนไหว (Movement) ด้วยภาพแต่มสีน้ำที่มีลักษณะเคลื่อนไหวในทิศทางที่พุ่งขึ้นไป

The Master works of Ravel
Impressionism
music

RAVEL
Solo Piano Music

Peter Evans (conductor)
Okkyung Lee (violin)
Anthony Coleman (piano)
Janet Feder (cello)

ดนตรีมหาดเล็กวิทยาลัยศิลปศาสตร์ 4 มกราคม 2554 เวลา 16.00 น.
ห้องออิตทอเรียน ชั้น 5 หอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร ตึกยกปทุมวัน
จัดโดย มูลนิธิสยามเชมเบอร์ ออร์เคสตรา (Siam Chamber Orchestra Foundation)
บรรเลงผลงานของ บีโธเฟิน และ บทเพลงอื่นๆ ในยุคคลาสสิก

13th-15th
november 2011
AT Bangkok Art and Culture Center

ภาพที่ 110 ตัวอย่างการออกแบบโปสเตอร์ตามหลักขนาดและสัดส่วน (Proportion)

โดยการเลือกใช้อองค์ประกอบและออกแบบโดยการจัดวางองค์ประกอบเลขคณิต
ตามหลักขนาดและสัดส่วน (Proportion) ด้วยการจัดลำดับภาพที่ต้องการแสดงให้โดดเด่นเป็น
ส่วนที่มีขนาดใหญ่ที่สุดคือภาพของคีตกวีในยุคอิมเพรสชันนิสต์คือ “ราเวล” ด้วยเทคนิคงานระบายสี
แบบอิมเพรสชันนิสต์ ไล่ขนาดตามความสำคัญลดหลั่นกันไปคือภาพย่อยที่เป็นภาพถ่ายของผู้
แสดงหลัก

The Master works of
Impressionism
music

DEBUSSY
Solo Piano Music

RAVEL
Piano Concertos

Peter Evans (conductor)
Okkyung Lee (violin)
Anthony Coleman (piano)
Janet Feder (cello)

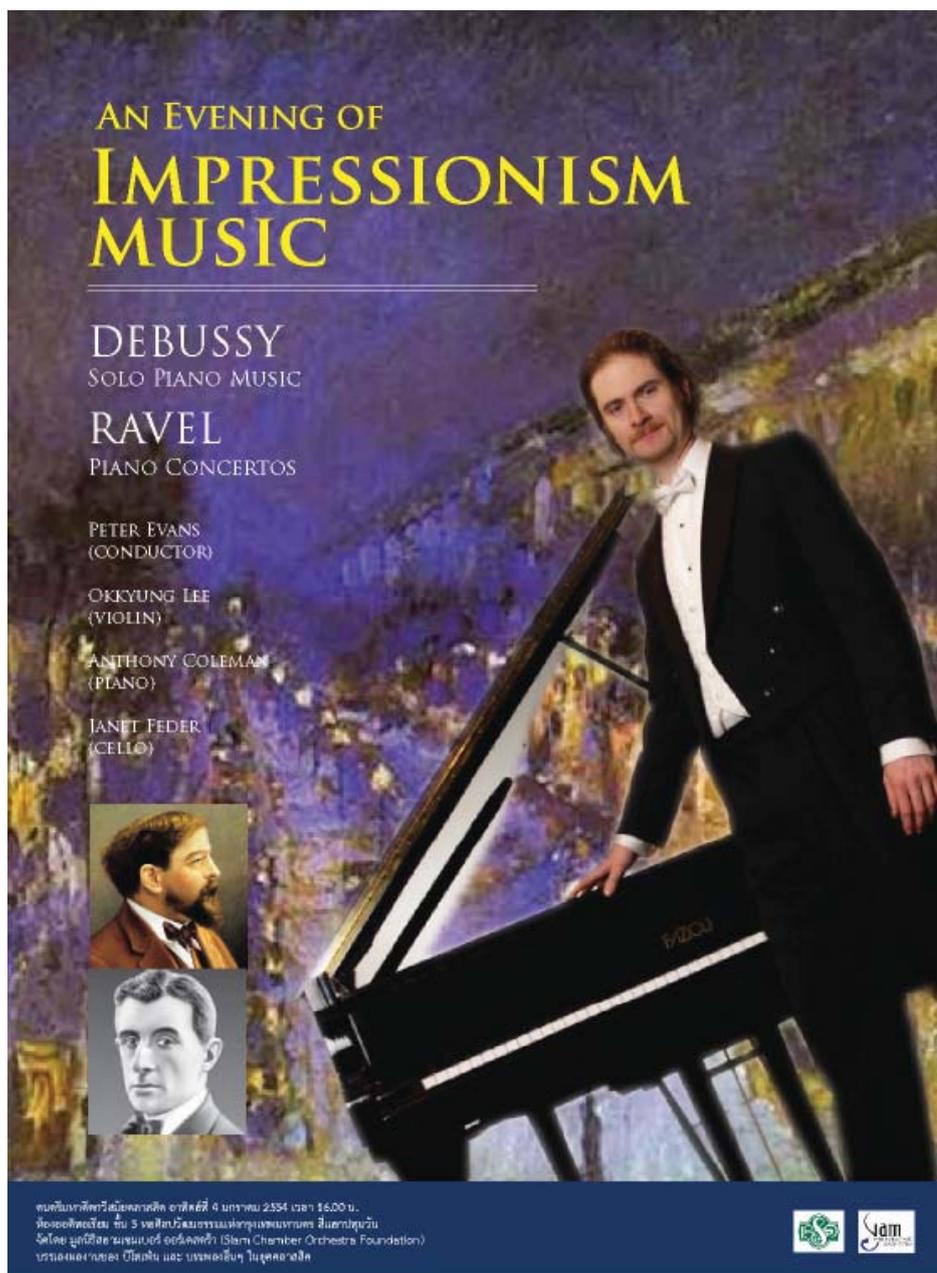
13th-15th
november **2011**
AT Bangkok Art and Culture Center

ชมรมศึกษาศิลปะวัฒนธรรม มหาวิทยาลัย 4 เมษายน 2554 เวลา 16.00 น.
ห้องออดิโอรอบ ชั้น 5 อาคารวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร (แยก) ถนนวิภาวดี
ใต้คลอง มูลนิธิสยามซิมโฟนี ออร์เคสตรา (Siam Chamber Orchestra Foundation)
บรรเลงโดย จานีเฟด เฟดเดอร์ และ บียอนคอลลินส์ โยคูกาซาคะ

ภาพที่ 111 ตัวอย่างการออกแบบโปสเตอร์ตามหลักการเรื่องจังหวะ (Rhythm)

โดยการเลือกใช้องค์ประกอบและออกแบบโดยการจัดวางองค์ประกอบเลขคณิต
ตามหลักการเรื่องจังหวะ (Rhythm) ด้วยการกำหนดจังหวะของภาพแบบสลับ เป็นการสร้าง
จังหวะโดยการสลับเนื้อหาสาระและรูปภาพ เพื่อความน่าสนใจไม่ดูน่าเบื่อจนเกินไป

ภาพที่ 112 ตัวอย่างการออกแบบโปสเตอร์ตามหลักการเอกภาพ (Unity)

โดยการเลือกใช้อองค์ประกอบและออกแบบโดยการจัดวางองค์ประกอบเลขคณิตีตามหลักการเอกภาพ (Unity) ด้วยผลรวมขององค์ประกอบเป็นไปอย่างมีเอกภาพ มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันขององค์ประกอบเด่นที่เป็นภาพเขียนระบายสีแนวอิมเพรสชันนิสต์ที่เป็นพื้นหลังเพื่อแสดงถึงสไตล์แนวเพลงที่ใช้แสดงและจัดภาพที่เป็นองค์ประกอบเด่นคือนักเปียโนประสานต่อเนื่องกันไปกับส่วนประกอบอื่นๆ ไม่แข่งกัน เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

ออกแบบเลขนศิลป์โดยใช้องค์ประกอบและการจัดวางองค์ประกอบที่สื่อสารสอดคล้องได้ถึงรูปแบบลักษณะของดนตรีคลาสสิกในแต่ละยุคสมัย

หลังจากการวิเคราะห์ข้างต้นเรื่องการจัดวางองค์ประกอบเลขนศิลป์แล้ว จึงทำการสรุปกำหนดองค์ประกอบและแนวทางการใช้องค์ประกอบทางเลขนศิลป์ตามขอบเขตของงานวิจัยที่เหมาะสมกับรูปแบบลักษณะของดนตรีคลาสสิกในแต่ละยุค เพื่อใช้เป็นแนวทางในการออกแบบสำหรับสื่อประชาสัมพันธ์ที่ใช้ในการแสดงดนตรีคลาสสิก โดยแบ่งเป็นยุคต่างๆ 4 ยุค ได้แก่ ยุคบาโรค, ยุคคลาสสิก, ยุคโรแมนติก และยุคอิมเพรสชันนิสต์ เพื่อให้สอดคล้องกันกับรูปแบบลักษณะได้ในแต่ละยุค พร้อมกับสอบถามถึงผลลัพธ์งานออกแบบที่ได้ไปยังกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ (Focus Group) เพื่อประเมินผลงานวิจัยสรุปและรวบรวมเป็นรูปเล่ม

และเนื่องจากเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพจึงได้กำหนดกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ เพื่อตรวจสอบงานวิจัย ถึงผลของงานออกแบบในการนำเสนอแนวทางในการออกแบบสำหรับสื่อประชาสัมพันธ์ที่ใช้ในการแสดงดนตรีคลาสสิกในยุคต่างๆ ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ถึงความคิดเห็นไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย จำนวนทั้งหมด 8 ท่าน ดังนี้

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาดนตรีสากล

1. คุณชนากร แป้นเหมื่อน

ประวัติการศึกษา

- ปริญญาโทการจัดการภาครัฐและเอกชน
จากสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า)
- ปริญญาตรีสาขาดนตรีสากลจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
เกียรตินิยมอันดับสอง

ประวัติการทำงาน

- ผู้จัดการวงดุริยางค์ ซิมโฟนีกรุงเทพ
(Bangkok Symphony Orchestra – BSO)
- นักดนตรีเล่นฮอร์นวง Bangkok Symphony Orchestra (BSO)
และวง Siam Philharmonic

(ประสบการณ์ด้านดนตรีคลาสสิกไม่น้อยกว่า 20 ปี)

2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประพันธ์ศักดิ์ พุ่มอินทร์

ประวัติการศึกษา

- ปัจจุบันกำลังศึกษาต่อระดับปริญญาเอก สาขาดนตรีศึกษา
วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล
- ระดับปริญญาโท (ดนตรีศึกษา) วิทยาลัยดุริยางคศิลป์
มหาวิทยาลัยมหิดล
- ระดับปริญญาตรี จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กศ.บ.
(ดุริยางคศาสตร์สากล)

ประวัติการทำงาน

- ปัจจุบันเป็นอาจารย์ประจำสาขาวิชาดุริยางคศาสตร์สากล คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ผู้อำนวยการศูนย์ความเป็นเลิศทางดนตรี Music Excellence Center (MEC.) (ประสบการณ์ด้านดนตรีคลาสสิกไม่น้อยกว่า 20 ปี)

3. ศาสตราจารย์ ดร. แมทเทียส เบอร์กเนอร์ (Prof. Dr. Mathias Boegner)

ประวัติการศึกษา

- ปริญญาตรีบัณฑิต จากมหาวิทยาลัย Belford University ทางด้านดนตรี ได้รับรางวัลผลการเรียนยอดเยี่ยม
- Degrees with honors (Artistic State Degree and Master Class in Munich; Master of Music in the US).

ประวัติการทำงาน

- ปัจจุบันเป็นอาจารย์ประจำสาขาวิชาดุริยางคศาสตร์สากล คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 - หัวหน้าภาควิชาเครื่องสายสากล China Conservatory of Music ประเทศจีน
 - Director ของ String Department , China Conservatory ประเทศจีน
 - อาจารย์ประจำวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล
 - นักดนตรีที่มีชื่อเสียงในระดับสากล
- (ประสบการณ์ด้านดนตรีคลาสสิกไม่น้อยกว่า 30 ปี)

4. อาจารย์สิริเศรษฐ์ ปันจอร์อัมพร

ประวัติการศึกษา

- ปริญญาโทสาขาหลักสูตรการประพันธ์เพลง ภาควิชาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์จาก จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ปริญญาตรีสาขาหลักสูตรการประพันธ์เพลง ภาควิชาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์จาก จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- นักเรียนทุนดนตรีคลาสสิก สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ด้านการประพันธ์เพลง Stockhausen's course, 2004 ประเทศเยอรมันนี

ประวัติการทำงาน

- ปัจจุบันอาจารย์พิเศษด้านการประพันธ์เพลง คณะดุริยางคศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
 - ผู้อำนวยการและอาจารย์ประจำที่ Music Art Studio
 - ผู้ประพันธ์เพลงให้กับวงออร์เคสตราเพื่อใช้ในการแสดงทั้งในประเทศ และในระดับสากล
- (ประสบการณ์ด้านดนตรีคลาสสิกไม่น้อยกว่า 12 ปี)

กลุ่มผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาการออกแบบเลนศิลป์

5. Mr. Kevin Harriman

ประวัติการทำงาน

- ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง Creative Director บริษัท M2M จำกัด ประเทศไทย
- Creative Director ที่มีชื่อเสียงด้าน Art Direction จาก London, UK. และ San Francisco, US.
- ผลงานในระดับสากลทั้งในประเทศและต่างประเทศ อาทิ เช่น APEC 2003 Summit Bangkok, Bangkok Asian culture, Awareness Cervical Cancer Campaign, Awareness Cervical Cancer Campaign, Bangkok Fashion Road Show in Prist ect.

(ประสบการณ์ด้านครีเอทีฟไม่น้อยกว่า 25 ปี)

6. Mr. David Bertay

ประวัติการทำงาน

- ปัจจุบันดำรงตำแหน่งผู้ก่อตั้ง บริษัท Liquid Films Paris ประเทศไทย
- Art Director, Photographer, Producer ที่ได้รับรางวัลจากประเทศฝรั่งเศส ที่มีชื่อเสียงด้าน Art Direction ในสาขา Film Industry และ กำกับโฆษณา
- ผลงานในระดับสากลทั้งในประเทศและต่างประเทศ อาทิ เช่น สารคดี Demineuse au Kosovo, Le Tigre/TF1, Blanca Li/CANAL+...), RED FILMS ASIA
- Independent Film and Television, etc.

(ประสบการณ์ด้านครีเอทีฟไม่น้อยกว่า 25 ปี)

กลุ่มผู้ชมการแสดงดนตรีคลาสสิก

7. Mr. Nicholas Stevens

ประวัติการทำงาน

- จบการศึกษาด้านการบริหารธุรกิจ
- ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง Managing Director บริษัท FrameWorks Group ประเทศไทย เชี่ยวชาญด้านการตลาดและธุรกิจ
- มีความสนใจในการเข้าชมงานแสดงดนตรีคลาสสิกอยู่เสมอ ตั้งแต่อาศัยอยู่ที่ประเทศอังกฤษจนกระทั่งย้ายมาอาศัยในประเทศไทย

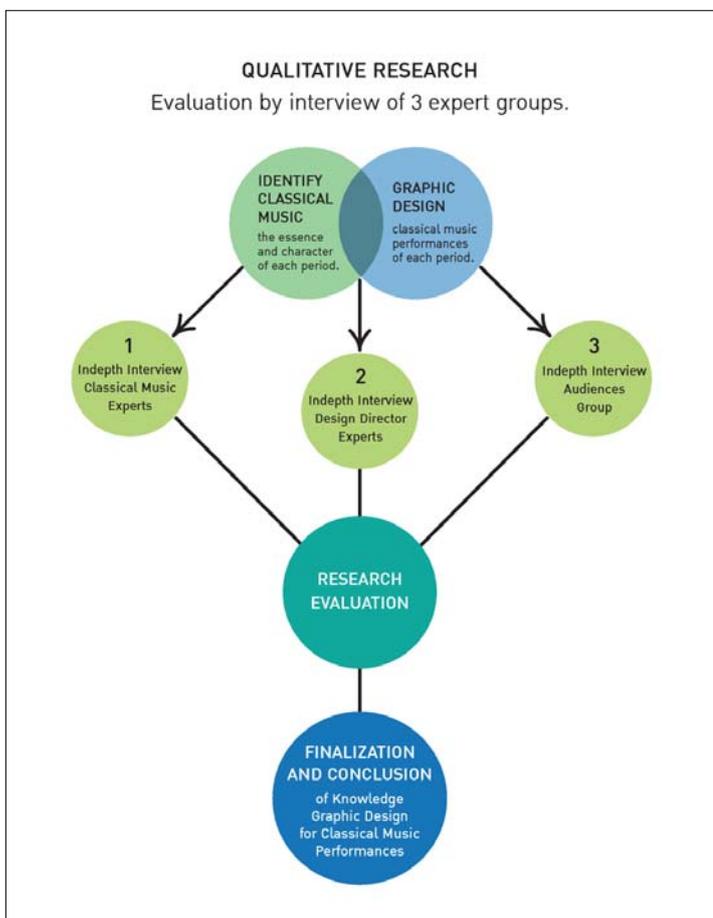
8. Miss Kristen Evelyn Rossi

ประวัติการทำงาน

- จบการศึกษาด้านการแสดงจาก Theater Arts, Point Park University, New York, US.
- ปัจจุบันประกอบอาชีพการแสดง, นักร้อง และพากษ์เสียงประกอบภาพยนตร์
- มีความสนใจในการเข้าชมงานแสดงดนตรีคลาสสิกอยู่เสมอ และได้นำวงเครื่องสายมาประกอบใช้ในงานแสดง Broadway อยู่หลายครั้ง

สรุปผลการวิจัยและรวบรวมผลงานเป็นรูปเล่ม

เมื่อได้ตรวจสอบผลงานออกแบบจากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านแต่ละท่านแล้ว ก็จะนำไปสรุปผลพร้อมข้อเสนอแนะเพิ่มเติม รวบรวมผลงานทั้งหมดออกมาเป็นรูปเล่ม เพื่อเป็นประโยชน์แก่นักออกแบบหรือนักดนตรีที่ต้องการนำงานวิจัยไปใช้งานต่อไป

ภาพที่ 113 ภาพแสดงขั้นตอนสุดท้ายในการตรวจสอบงผลลัพท์ของงานวิจัย

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากที่ศึกษาข้อมูลทางประวัติศาสตร์แล้วนั้นเพื่อให้ได้คำตอบตามหัวข้อของงานวิจัย ผู้วิจัยจึงได้แบ่งการดำเนินการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนที่หนึ่ง

1.1 วิเคราะห์สรุปรูปแบบลักษณะเด่นของดนตรีคลาสสิกทั้ง 4 ยุค จากข้อมูลทางประวัติศาสตร์ เพื่อนำผลที่ได้ไปประกอบการสร้างแบบสอบถามไปยังผู้เชี่ยวชาญทางเลขคณิตต่อไปในเรื่องของหลักการจัดองค์ประกอบทางเลขคณิตแบบใด ที่สอดคล้องกับรูปแบบลักษณะเด่นของดนตรีคลาสสิกในแต่ละยุคสมัย

1.2 วิเคราะห์จากตารางเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ถึงลักษณะองค์ประกอบทางเลขคณิตที่ปรากฏในแต่ละยุคทั้ง 4 ยุค เพื่อสรุปได้ถึงองค์ประกอบทางเลขคณิตที่ปรากฏในแต่ละยุค เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ประกอบการสร้างแบบสอบถามไปยังผู้เชี่ยวชาญทางเลขคณิตต่อไปในเรื่องของหลักการจัดองค์ประกอบที่สอดคล้องกับรูปแบบลักษณะเด่นของดนตรีคลาสสิกในแต่ละยุคสมัย

2. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนที่สอง

วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่แสดงผลงานออกแบบตัวอย่างโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์ที่ใช้ในการแสดงดนตรีคลาสสิกในยุคต่างๆ เรื่องหลักการจัดองค์ประกอบ ถึงความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทางเลขคณิตเพื่อหาแนวทางการจัดองค์ประกอบที่สามารถเลือกใช้ได้เหมาะสมกับรูปแบบลักษณะเด่นของดนตรีคลาสสิกทั้ง 4 ยุค

การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนที่หนึ่ง

1. จากข้อมูลทางประวัติศาสตร์สามารถสรุปลักษณะเด่นดนตรีคลาสสิกดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4 ตารางสรุปรูปแบบลักษณะเด่นของดนตรีคลาสสิกในแต่ละยุค

ดนตรีคลาสสิก	รูปแบบและลักษณะเด่น
ยุคบาโรค ค.ศ. 1600 -1750	ลักษณะงานดนตรีในยุคนี้จะงดงามหรูหรา โอ่อ่า มโหฬาร มีความตัดกันอย่างชัดเจน เช่น ความดัง-ค่อย หรือ ความช้า-เร็ว มีการเรียบเรียงที่มากด้วยชั้นเชิงที่ยุ่งยากซับซ้อน แต่ก็มิได้แต่งโดยครบสมบูรณ์ เนื่องจากคีตกวีต้องการเว้นบางส่วนของบทเพลง เพื่อให้ให้นักดนตรีได้แสดงความสามารถ นั่นคือการด้นสด (Improvisation) ที่มีเทคนิคการประดิษฐ์แพรวพราว เพื่อแสดงอย่างใดอย่างหนึ่งให้โดดเด่นขึ้นมา แต่ก็ถูกดำเนินไปอย่างมีระเบียบ แบบแผน
ยุคคลาสสิก ค.ศ. 1750-1820	ดนตรีในยุคนี้ มีลักษณะเฉพาะคือมี โครงสร้าง (Structure) แบบแผนรูปแบบที่ชัดเจนและถูกต้อง มีเหตุผลตามหลักวิชาการและยึดถือปฏิบัติมาเป็นธรรมเนียมนิยมอย่างเคร่งครัด มีความสมบูรณ์แบบ มีความกลมกลืนกันบนความงามที่บริสุทธิ์ ไม่มีการใส่หรือแสดงอารมณ์ของผู้ประพันธ์ลงในบทเพลงมากนัก ลักษณะของเสียงที่ตั้ง - ค่อย ค่อย ๆ ดัง และค่อย ๆ เบาลง
ยุคโรแมนติก ค.ศ.1820-1900	ยุคนี้มีลักษณะที่ตรงข้ามกับยุคคลาสสิก ยุคคลาสสิกเน้นที่รูปแบบอันลงตัวแน่นอน (Formality) โรแมนติกจะเน้นที่เนื้อหา (Content) แบบแผนเพลงไม่ต้องการคำนึงถึงความสมดุล คลาสสิกเน้นความมีเหตุผลเกี่ยวข้องกัน(Rationalism) โรแมนติกเน้นที่อารมณ์ ความรุนแรงของอารมณ์ของแต่ละคนมากกว่า ไม่ว่าจะ เป็นอารมณ์รัก แค้น หรือเศร้าก็ตามมีการแสดงออกของอารมณ์อย่างเต็มที่ สมัยนี้ยังมีดนตรีที่เกี่ยวข้องกับชาตินิยมอีกด้วย
ยุคอิมเพรสชันนิสต์ ค.ศ. 1890 - 1910	ลักษณะดนตรีของยุคนี้เต็มไปด้วยจินตนาการ อารมณ์ที่เพ้อฝัน ฝันเพื่องอารมณ์ที่ล่องลอยอย่างสงบและนิ่มนวลละมุนละไม ผู้ฟังจะรู้สึกเสมือนว่าได้สัมผัสกับบรรยากาศตอนรุ่งสาง ในกลุ่มหมอกที่มีแสงแดดอ่อนๆ สลัวๆ ในด้านเทคนิคเพลงในยุคนี้มีลักษณะลึกลับไม่กระจ่างชัด ความรู้สึก “คล้าย ๆ ว่าจะ เป็น” หรือ “คล้าย ๆ ว่าจะเหมือน” มากกว่าจะรู้สึกที่แน่ชัดลงไปว่าเป็นอะไร ต่างไปจากดนตรีสมัยโรแมนติกที่ก่อให้เกิดความสะเทือนอารมณ์

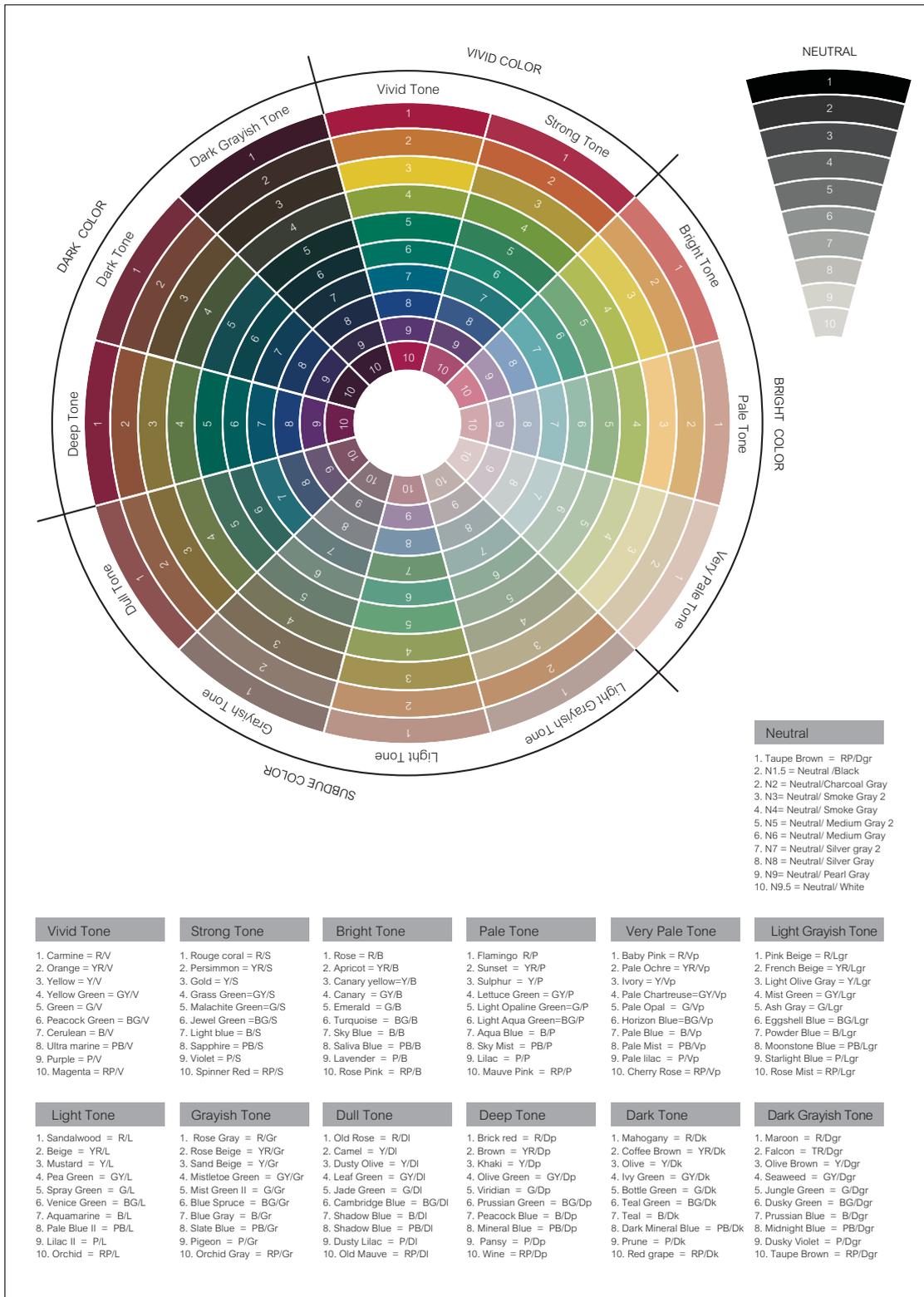
เนื่องจากการวิจัยชิ้นนี้เป็นารวิจัยเชิงคุณภาพ จึงได้มีการสอบถามไปยังผู้เชี่ยวชาญ ดนตรีคลาสสิกทางด้านทฤษฎีเพลง อ.สิริเศรษฐ์ บัณฑิตพร ได้คัดเลือกเพลงที่โดดเด่นในยุคต่างๆ และเป็นที่ยอมรับนำมาใช้ในการแสดงดนตรีคลาสสิกในปัจจุบัน เพื่อนำเพลงเหล่านี้ไปใช้บรรเลงประกอบในแบบสอบถามแก่ผู้เชี่ยวชาญด้านเลขคณิตศิลป์ในขั้นตอนต่อไป เพื่อทำความเข้าใจเบื้องต้นถึงรูปแบบลักษณะเด่นของดนตรีคลาสสิกในแต่ละยุค โดยมีบทเพลงประพันธ์ตามตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 5 ตารางตัวอย่างงานเพลงคลาสสิกที่โดดเด่นในแต่ละยุค และเป็นที่ยอมรับนำมาใช้ในการแสดงดนตรีคลาสสิก

ดนตรีคลาสสิก	ตัวอย่างเพลงประพันธ์	ผู้ประพันธ์
ยุคบาโรค ค.ศ. 1600 -1750	1. Toccata and fugue in d minor 2. Brandenburg concerto no.5 3. Jesus joy of man's desiring 4. Air on G String	Johann Sebastian Bach
	1. hallelujah	George Frideric Handel
	1. The Fours season 2. Violin concerto in C	Antonio Lucio Vivaldi
ยุคคลาสสิก ค.ศ. 1750-1820	1. Sonata in A minor 2. symphony no. 40 3. Piano Concerto No.23 4. Eine kleine Nachtmusik	Wolfgang Amadeus Mozart
	1. The Symphony No. 100 2. The Haydn Piano Sonatas	Franz Joseph Haydn
	1. Symphony No. 5 (Beethoven) 2. Fur Elise 3. moon light sonata	Ludwig van Beethoven
ยุคโรแมนติก ค.ศ.1820-1900	1. nocturne op.9 no.2 2. Etude Op.10 N.5 Black Key	Frédéric François Chopin
	1. The William Tell Overture	Gioachino Antonio Rossini
	1. The Symphony No. 9 in E Minor "From the New World"	Antonín Leopold Dvorak
	1. Blue danube 2. Emperor Waltz	Johann Strauss

ดนตรีคลาสสิก	ตัวอย่างเพลงประพันธ์	ผู้ประพันธ์
ยุคโรแมนติก ค.ศ.1820-1900	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bizet's Carmen, Tchaikovsky 2. Liszt: Les Preludes / Tchaikovsky 3. Tchaikovsky - Swan Lake Ballet 4. Love theme from Romeo and Juliet - Tchaikovsky 5. Tchaikovsky - 1812 Overture 	Pyotrilyich Tchaikovsky
ยุคอิมเพรสชันนิสติก ค.ศ. 1890 - 1910	<ol style="list-style-type: none"> 1. pagodes debussy 2. la mer 3. prelude to the afternoon of a faun debussy 4. Debussy - Claire de Lune 5. Debussy - Reverie - Cornelia Herrmann 6. Claude Debussy - Arabesque No.1 	Claude-Achille Debussy
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Valses nobles et sentimentales (Ravel, Maurice) 2. Jeux d'eau 	Joseph-Maurice Ravel
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gymnopédies (Satie) 	Erik Satie

2. จากตารางเครื่องมือที่ใช้ในการวิเคราะห์ถึงองค์ประกอบทางเลขนศิลป์ที่ปรากฏในแต่ละยุคนั้น สามารถแสดงให้เห็นได้ตามตารางและแผนภูมิการวิเคราะห์ในแต่ละส่วนต่อไป โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากตารางการวิเคราะห์องค์ประกอบทางเลขนศิลป์พื้นฐานนี้ ได้กำหนดขอบเขตไว้ในองค์ประกอบหลักที่สำคัญและเป็นนิยมนำมาใช้ในงานออกแบบเลขนศิลป์ 3 เรื่องด้วยกัน คือ เรื่อง สี, ตัวอักษร และภาพประกอบ ซึ่งได้ข้อสรุปถึงองค์ประกอบเลขนศิลป์พื้นฐานที่พบในแต่ละยุคดังต่อไปนี้

ภาพที่ 114 แผนภูมิภาพแสดงชุดสีในระบบมันเซลล์จำนวน 130 สี เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ประกอบ การวิเคราะห์เรื่องสี

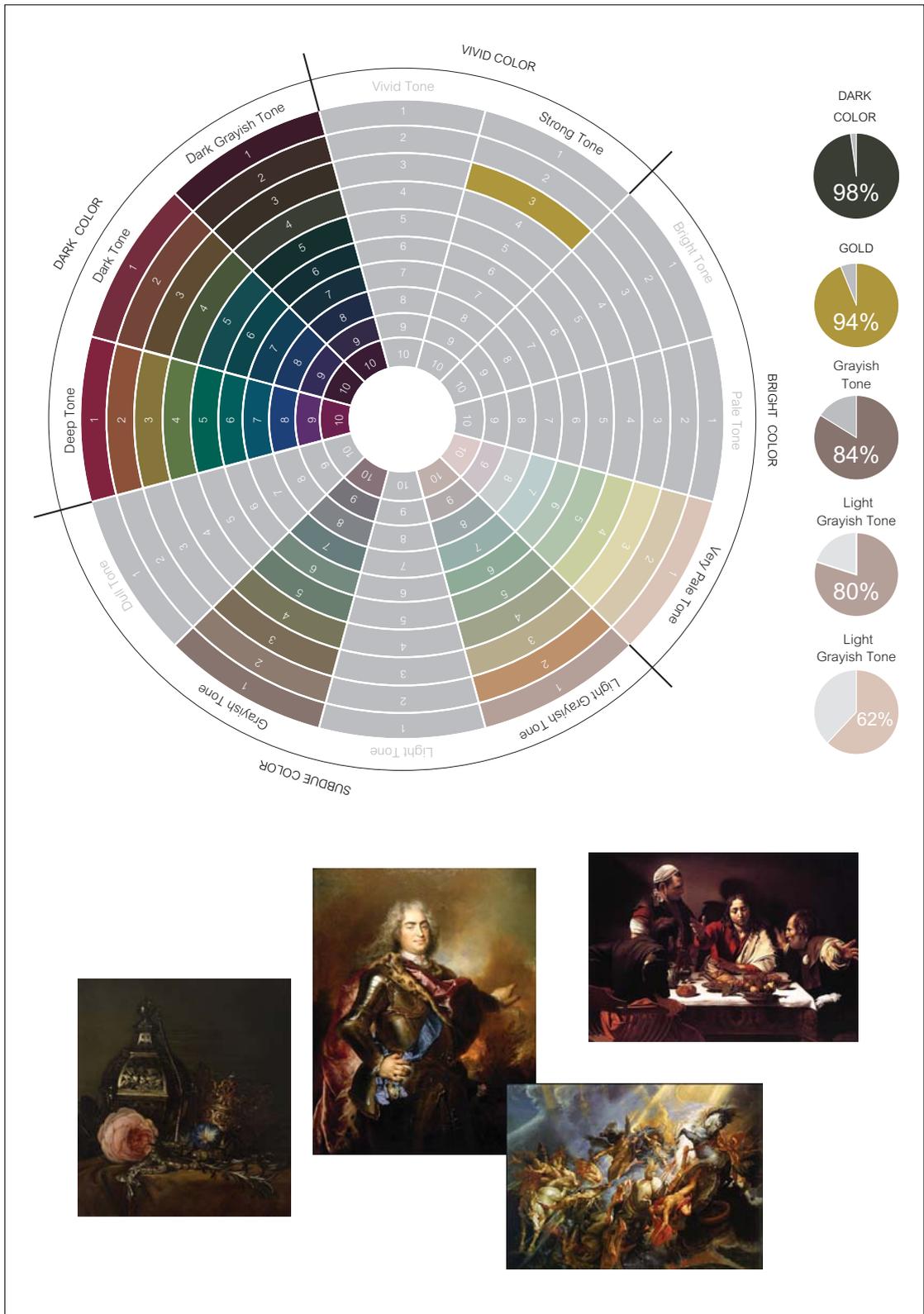

ภาพที่ 115 ภาพแสดงการแบ่งประเภทของตัวอักษรภาษาอังกฤษ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ประกอบการวิเคราะห์เรื่องตัวอักษร

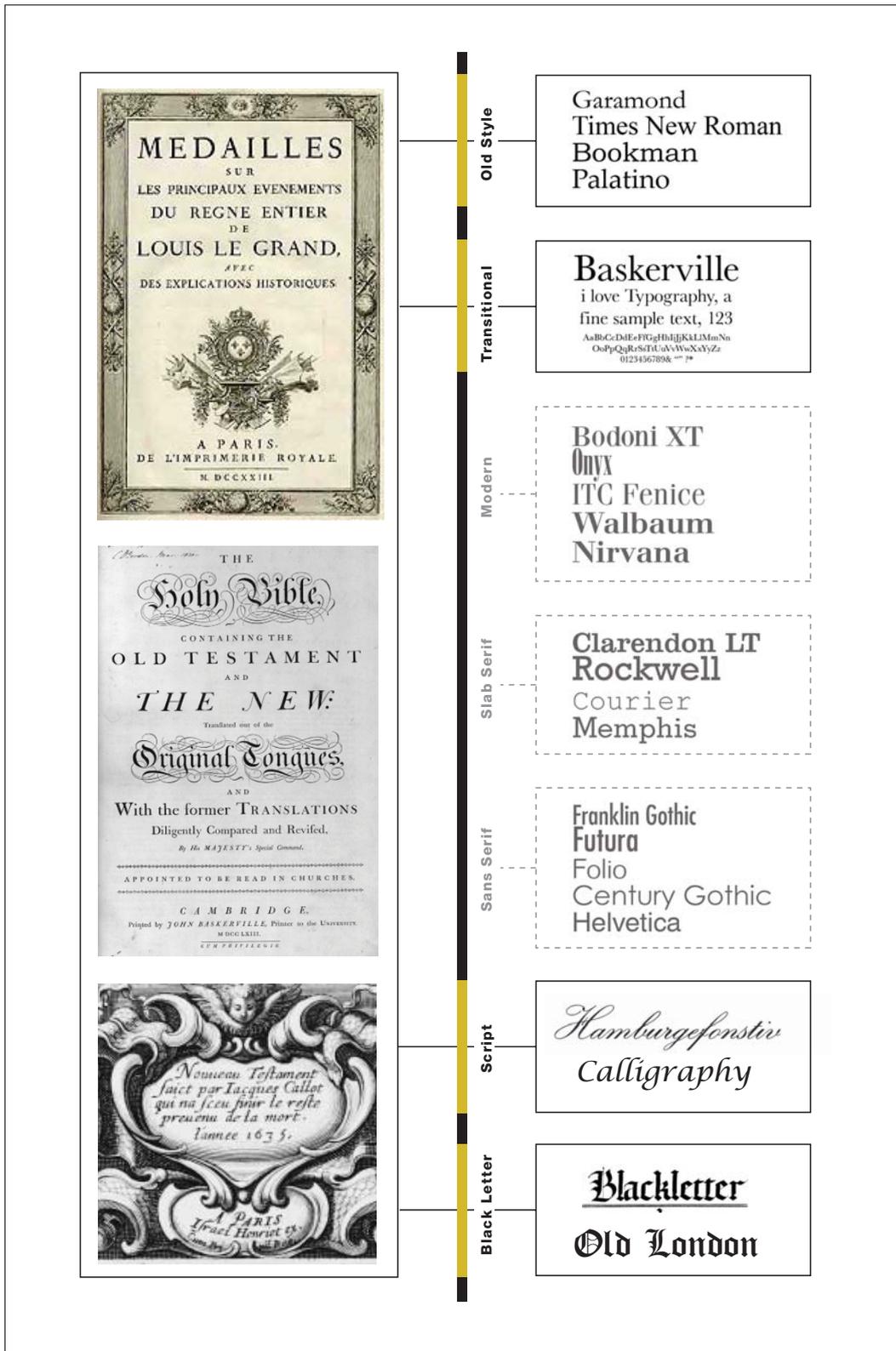
ยุคบาโร้ค (The Baroque Period) ค.ศ. 1600-1750

ตารางที่ 6 ตารางผลการวิเคราะห์ลักษณะองค์ประกอบทางเลขคณิตศิลป์ในยุคบาโร้ค

องค์ประกอบ เลขคณิตศิลป์	รายละเอียด		ร้อยละ	
ภาพประกอบ (Illustration)	เทคนิคการสร้างสรรค์	•ภาพพิมพ์ (Printmaking illustration)	94	
	ลักษณะของภาพประกอบ	•ภาพลายเส้นที่มีรายละเอียดมาก	74	
		•ภาพที่มีความต่อเนื่องกัน	66	
		•ภาพที่ผสมลวดลายที่ประยุกต์จากธรรมชาติ อ่อนหวาน	30	
		•ภาพที่มีลวดลายดอกไม้เล็กและดอกไม้ป่า	24	
		•ภาพที่มีลวดลายที่วิจิตรบรรจง	20	
		•ภาพเล็กๆ หลายๆ มารวมกันเป็นกลุ่มใหญ่	12	
		•ภาพที่มีลวดลายตกแต่งกับตัวอักษร	8	
สี (Color)	NEUTRAL	Neutral	Baby Pink, Pale Ochre, Ivory, Pale, Pale Opal, Horizon Blue, Pale Blue Pale Mist, Pale Lilac, Cherry Rose	95
	DARK COLOR	Dark Grayish Tone	Maroon, Falcon, Brown, Seaweed, Jungle Green, Dusky green, Prussian Blue, Midnight Blue, Dusky Violet, Taupe Brown	92
		Dark Tone	Mahogany, Coffee Brown, Olive, Ivy Green, Bottle Green, Teal Green Teal, Dark mineral, Prune, Red Grape	75
	SUBDUED COLOR	Dull Tone	Old Rose, Camel, Dusty Olive, Leaf Green, Jade Green, Cambridge, Shadow Blue, Dusty Lilac, Old Mauve	67
	DARK COLOR	Deep Tone	Brick Red, Brown, Khaki, Olive Green, Viridian, Prussian Green, Peacock Blue, Mineral Blue, Pansy, Wine	64
	BRIGHT COLOR	Very Pale Tone	Baby Pink, Pale Ochre, Ivory, Pale, Pale Opal, Horizon Blue, Pale Blue Pale Mist, Pale Lilac, Cherry Rose	64
	SUBDUED COLOR	Light Tone	Sandalwood, Beige, Mustard, Pea Green, Spray Green, Venice Green, Aquamarine, Pale Blue II, Lilac II, Orchid	48
	BRIGHT COLOR	Pale Tone	Flamingo, Sunset, Sulphur, Lettuce Green, Light Opaline Green, Light Aqua Green, Aqua Blue, Sky Mist, lilac, Mauve Pink	24
ตัวอักษร (Type)	Modern		80	
	Script		30	
	Transitional		15	
	Black Letter		10	

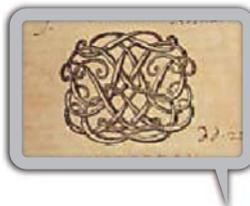
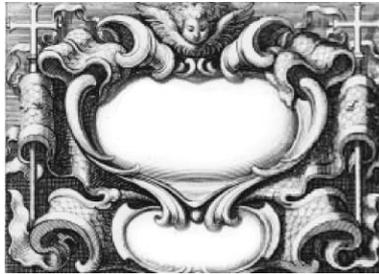

ภาพที่ 116 แผนภูมิภาพแสดงการวิเคราะห์เรื่องสีในยุคบาโรค

ภาพที่ 117 ภาพแสดงการวิเคราะห้เรื่องตัวอักษรในยุคบาโรค

Baroque Image

ลักษณะของภาพประกอบ

- ภาพที่มีลวดลายตาข่ายละเอียดและดอกไม้ป่า
- ภาพเล็กๆ หลายๆ มารวมกันเป็นกลุ่มใหญ่

- ภาพที่มีลวดลายตาข่ายกับตัวอักษร
- ภาพที่ผสมลวดลายที่ประยุกต์จากธรรมชาติ อ่อนหวาน

- ภาพลายเส้นที่มีรายละเอียดมาก
- ภาพที่มีความต่อเนื่องกัน
- ภาพที่มีลวดลายที่วิจิตรบรรจง

เทคนิคการสร้างสรรค

- ภาพพิมพ์
- (Printmaking illustration)
- ภาพวาดแบบดั้งเดิม

ภาพที่ 118 ภาพแสดงการวิเคราะห์ลักษณะของภาพประกอบในยุคบาโรค

สรุปลักษณะองค์ประกอบเลขนศิลป์พื้นฐานในยุคบาโรค ภาพประกอบมักนิยมใช้เทคนิคด้านงานภาพพิมพ์โลหะกัดกรวดเป็นภาพที่มีรายละเอียดของเส้นวิจิตรบรรจงมาก รวมถึงภาพที่ล้อมกรอบที่มีลวดลายวิจิตรมีความปราณีตสูง มีแสงเงาชัดเจนช่วยให้ความลึกของภาพเหมือนตามธรรมชาติมากที่สุด โดยมีองค์ประกอบที่เป็นเส้นโค้งม้วนเป็นเกลียวต่อเนื่องกันเป็นหนึ่งเดียว หรือมีรูปทรงที่ดัดแปลงมาจากธรรมชาติที่เป็นลวดลายไม้เลื้อยหรือดอกไม้ป่า ลวดลายประดับช่อดอกไม้ที่มีเส้นบางละเอียดอ่อนโดยเน้นที่ความงามแบบสมดุล และมักนำเสนอภาพวาดทัศนียภาพเหมือนตามธรรมชาติ รูปแบบของตัวอักษรจะเป็นแบบอ่านง่าย สบายตา นิยมใช้รูปแบบตัวอักษรที่อยู่ในกลุ่ม Old Style, Transitional ลักษณะตัวอักษรที่มีขายื่นออกมากซึ่งมีความหนาที่ไม่แตกต่างกันมากนัก นอกจากนี้ก็ยังใช้ตัวอักษรประเภท Script ที่มีลักษณะเหมือนปากกาพู่กันลายมือเขียน และยังปรากฏว่ามีตัวอักษรแนวโกธิคบ้างซึ่งจัดอยู่ในกลุ่ม Black Letter ส่วนองค์ประกอบเรื่องสีที่ปรากฏในยุคนี้ก็จะอยู่ในกลุ่มของ Grayish โทนเป็นส่วนใหญ่ สามารถดูรายละเอียดได้ในตารางการวิเคราะห์ และสีทองเป็นสีที่โดดเด่นของยุคนี้

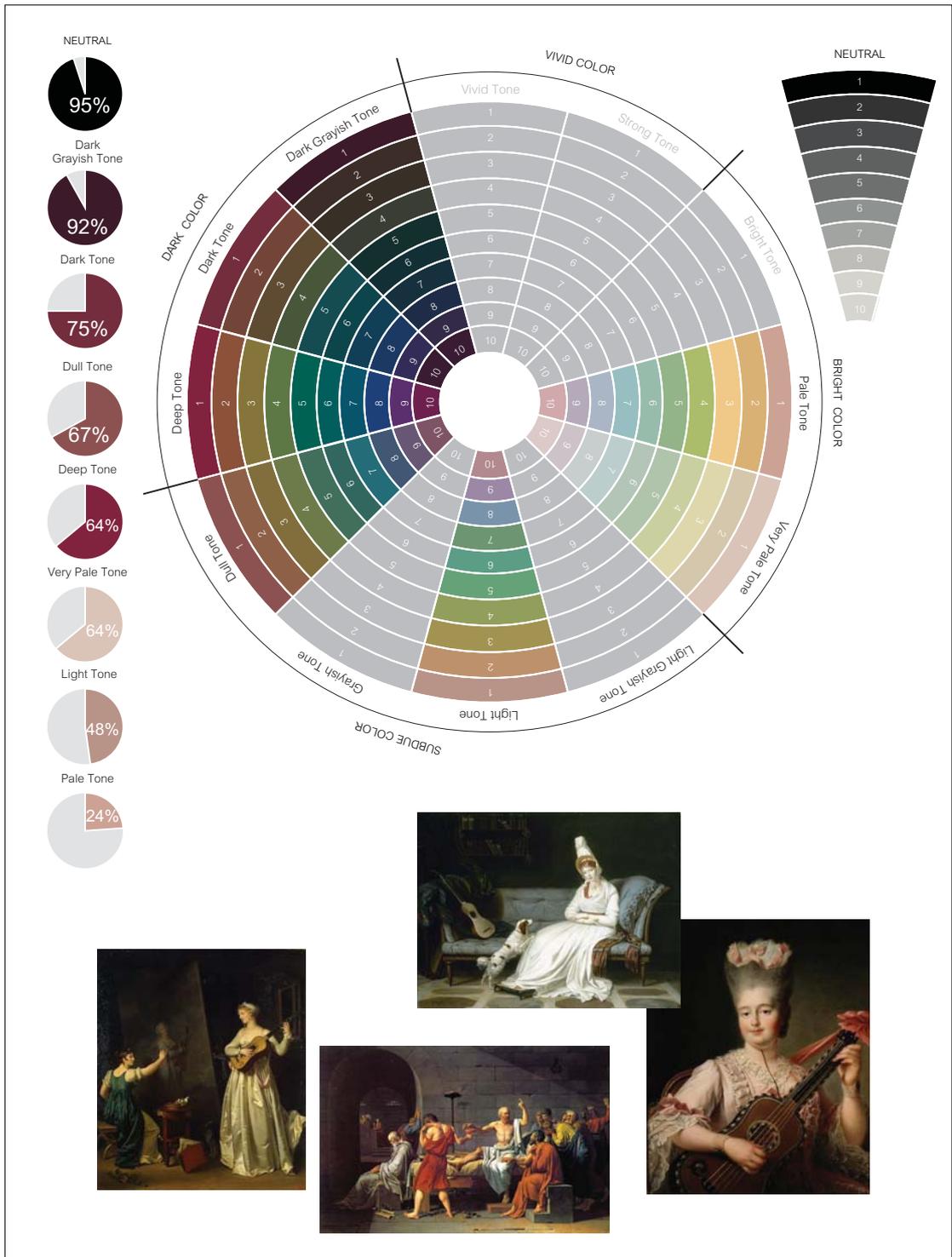

ภาพที่ 119 ภาพแสดงตัวอย่างการกำหนดองค์ประกอบเลขนศิลป์ที่พบในยุคบาโรค

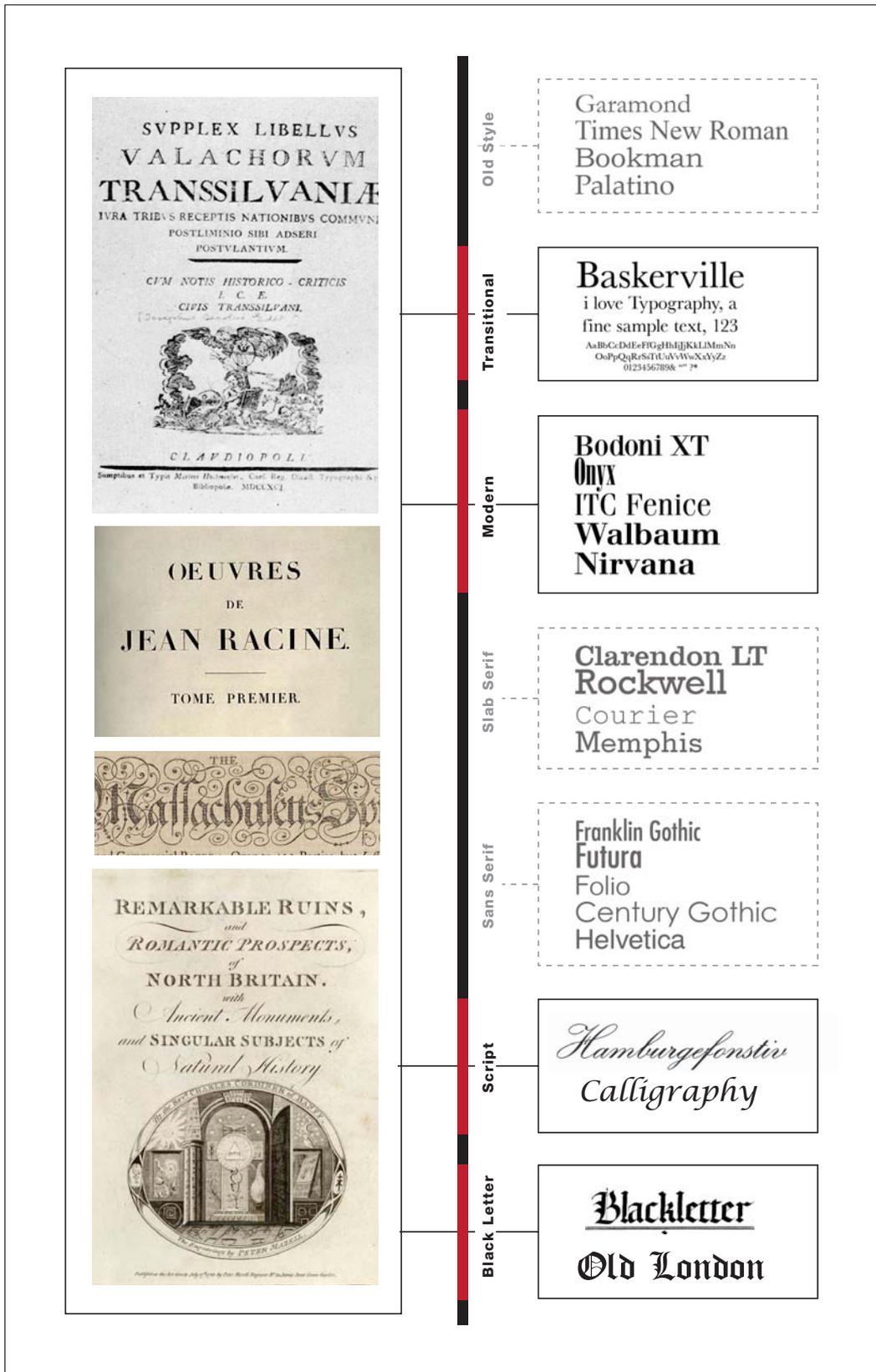
ยุคคลาสสิก (The Classical Period) ค.ศ. 1750-1820

ตารางที่ 7 ตารางผลการวิเคราะห์ลักษณะองค์ประกอบทางเลขนศิลป์ในยุคคลาสสิก

องค์ประกอบ เลขนศิลป์	รายละเอียด		ร้อยละ	
ภาพประกอบ (Illustration)	เทคนิคการสร้างสรรค์		•ภาพพิมพ์ (Printmaking illustration)	94
	ลักษณะของภาพประกอบ	•ภาพลายเส้นที่มีรายละเอียดมาก		74
		•ภาพที่มีความต่อเนื่องกัน		66
		•ภาพที่ผสมลวดลายที่ประยุกต์จากธรรมชาติ อ่อนหวาน		30
		•ภาพที่มีลวดลายดอกไม้และดอกไม้ป่า		24
		•ภาพที่มีลวดลายที่วิจิตรบรรจง		20
		•ภาพเล็กๆ หลายๆ มารวมกันเป็นกลุ่มใหญ่		12
		•ภาพที่มีลวดลายตกแต่งกับตัวอักษร		8
สี (Color)	NEUTRAL	Neutral	Baby Pink, Pale Ochre, Ivory, Pale, Pale Opal, Horizon Blue, Pale Blue Pale Mist, Pale Lilac, Cherry Rose	95
	DARK COLOR	Dark Grayish Tone	Maroon, Falcon, Brown, Seaweed, Jungle Green, Dusky green, Prussian Blue, Midnight Blue, Dusky Violet, Taupe Brown	92
		Dark Tone	Mahogany, Coffee Brown, Olive, Ivy Green, Bottle Green, Teal Green Teal, Dark mineral, Prune, Red Grape	75
	SUBDUED COLOR	Dull Tone	Old Rose, Camel, Dusty Olive, Leaf Green, Jade Green, Cambridge, Shadow Blue, Dusty Lilac, Old Mauve	67
	DARK COLOR	Deep Tone	Brick Red, Brown, Khaki, Olive Green, Viridian, Prussian Green, Peacock Blue, Mineral Blue, Pansy, Wine	64
	BRIGHT COLOR	Very Pale Tone	Baby Pink, Pale Ochre, Ivory, Pale, Pale Opal, Horizon Blue, Pale Blue Pale Mist, Pale Lilac, Cherry Rose	64
	SUBDUED COLOR	Light Tone	Sandalwood, Beige, Mustard, Pea Green, Spray Green, Venice Green, Aquamarine, Pale Blue II, Lilac II, Orchid	48
	BRIGHT COLOR	Pale Tone	Flamingo, Sunset, Sulphur, Lettuce Green, Light Opaline Green, Light Aqua Green, Aqua Blue, Sky Mist, lilac, Mauve Pink	24
ตัวอักษร (Type)	Modern		80	
	Script		30	
	Transitional		15	
	Black Letter		10	

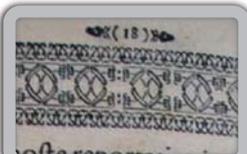
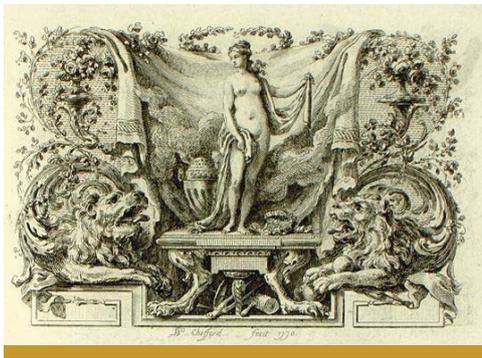

ภาพที่ 120 แผนภูมิภาพแสดงการวิเคราะห์เรื่องสีในยุคคลาสสิก

ภาพที่ 121 ภาพแสดงการวิเคราะห์เรื่องตัวอักษรในยุคคลาสสิก

Classic Image

ลักษณะของภาพประกอบ

- ภาพที่มีลวดลายที่วิจิตรบรรจง
- ภาพเล็กๆ หลายๆ ภาพรวมกันเป็นกลุ่มใหญ่

- ภาพที่มีลวดลายตกแต่งกับตัวอักษร
- ภาพที่มีลวดลายเกาะไม้เลื้อยและดอกไม้ป่า

- ภาพที่ผสมลวดลายที่ประยุกต์จากธรรมชาติ อ่อนหวาน, ดูเป็นผู้หญิง
- ภาพลายเส้นที่มีรายละเอียดมาก

เทคนิคการสร้างสรรค

- ภาพพิมพ์ (Printmaking illustration)
- ภาพวาดแบบดั้งเดิม

ภาพที่ 122 ภาพแสดงการวิเคราะห์ลักษณะของภาพประกอบในยุคคลาสสิก

สรุปลักษณะองค์ประกอบเลขนศิลป์พื้นฐานที่ตรงกับช่วงดนตรีในยุคคลาสสิกนั้น เป็นช่วงที่พัฒนางานต่อเนื่องมาจากยุคบาโรค ทำให้องค์ประกอบเลขนศิลป์พื้นฐานนั้นใกล้เคียงกันกับยุคบาโรค แต่จะมีเรื่องของรูปแบบตัวอักษรที่ค่อนข้างแตกต่างกันเนื่องจากเป็นช่วงการปฏิวัติอุตสาหกรรมจึงทำให้มีการปรับรูปแบบตัวอักษรให้มีลักษณะหนา และอ้วนเพื่อใช้ในโฆษณาให้เห็นเด่นชัด แต่ก็ยังเน้นที่ความเรียบง่าย สะอาด มีเส้นที่ เป็นตัวอักษรที่จัดอยู่ในกลุ่ม Modern หรือรูปแบบสมัยใหม่ นอกจากนี้กลุ่มตัวอักษร Transitional ที่เป็นลักษณะเด่นมาจากยุคบาโรคก็ยังมีให้เห็นอยู่ รวมถึงตัวอักษรประเภท Script ที่มีลักษณะเหมือนปากกาพู่กันลายมือเขียน และตัวอักษรแนวโกธิคในกลุ่ม Black Letter

ภาพประกอบยังนิยมใช้เทคนิคด้านงานภาพพิมพ์โลหะกัดกรดดังเช่นยุคบาโรค เป็นภาพที่มีรายละเอียดของเส้นวิจิตรบรรจงมาก รวมถึงภาพที่ล้อมกรอบที่มีลวดลายวิจิตรมีความปราณีตสูง มีแสงเงาชัดเจนช่วยให้ความลึกของภาพเหมือนตามธรรมชาติมากที่สุด โดยมีองค์ประกอบที่เป็นเส้นโค้งม้วนเป็นเกลียวต่อเนื่องกันเป็นหนึ่งเดียว หรือมีรูปทรงที่ดัดแปลงมาจากธรรมชาติที่เป็นลวดลายไม้เลื้อยหรือดอกไม้ป่า โดยเน้นที่ความงามแบบสมดุล และมักนำเสนอภาพวาดที่คล้ายภาพเหมือนตามธรรมชาติ ยังพบได้ว่ามีการนำลวดลายเหล่านี้มาประกอบตกแต่งที่ตัวอักษรด้วยเช่นกัน ส่วนองค์ประกอบเรื่องสีที่ปรากฏในยุคนี้นั้นจะอยู่ในกลุ่มของ Dark Grayish โทนเป็นส่วนใหญ่ โดยสามารถดูรายละเอียดได้ในตารางการวิเคราะห์ และสีทองเป็นสีที่โดดเด่นของยุคนี้

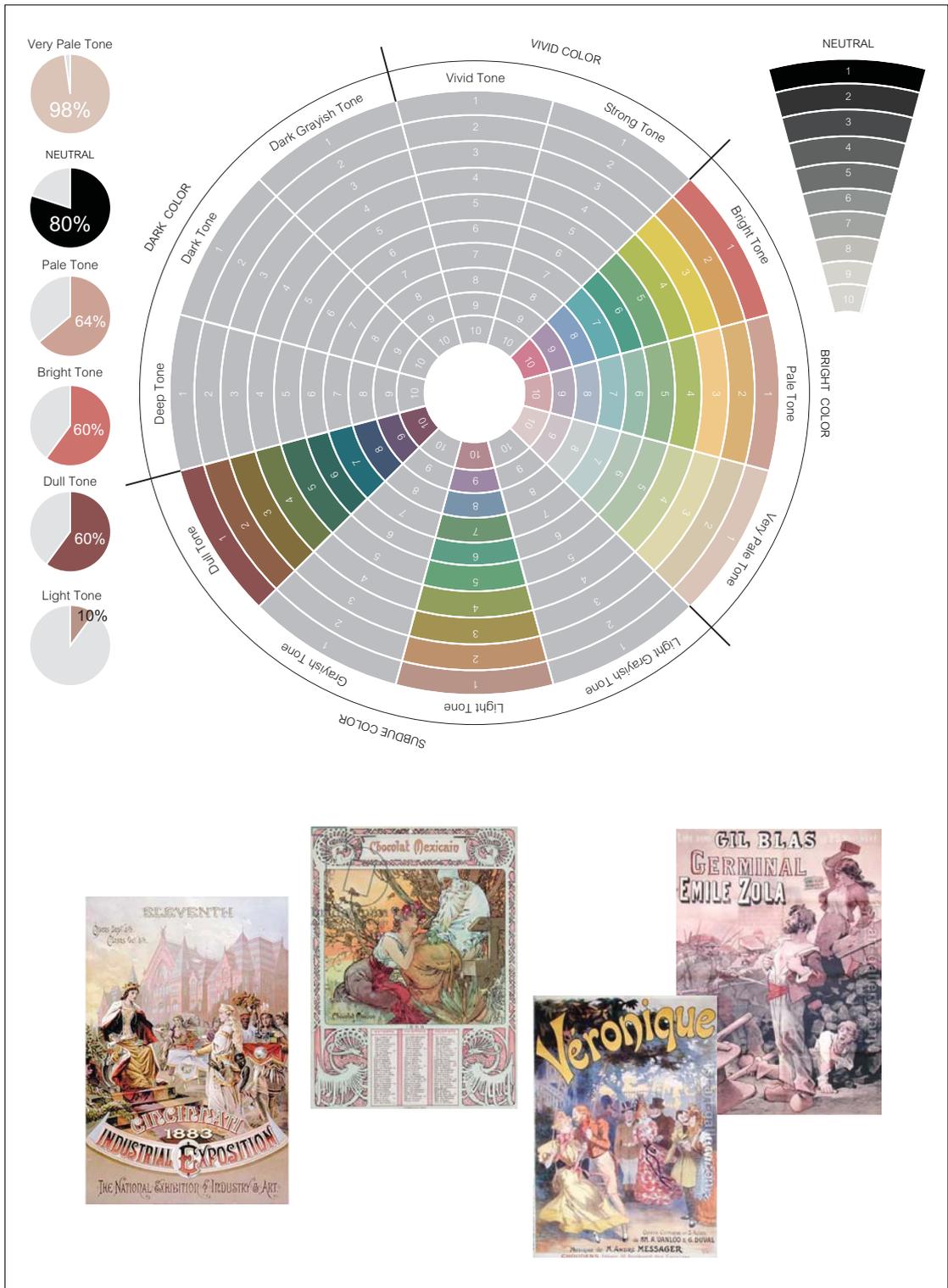

ภาพที่ 123 ภาพแสดงตัวอย่างการกำหนดองค์ประกอบเลขนศิลป์ที่พบในยุคคลาสสิก

ยุคโรแมนติก (Romantic Period) ค.ศ. 1820-1900

ตารางที่ 8 ตารางผลการวิเคราะห์ลักษณะองค์ประกอบทางเลขนศิลป์ในยุคโรแมนติก

องค์ประกอบ เลขนศิลป์	รายละเอียด		ร้อยละ	
ภาพประกอบ (Illustration)	เทคนิคการสร้างสรรค์	• ภาพวาดแบบดั้งเดิม (Traditional illustration)	86	
		• ภาพพิมพ์ (Printmaking illustration)	12	
	ลักษณะของภาพประกอบ	• ภาพที่มีความต่อเนื่องกัน	78	
		• ภาพที่มีลวดลายตกแต่งกับตัวอักษร	68	
		• ภาพที่ผสมลวดลายที่ประยุกต์จากธรรมชาติ อ่อนหวาน, ดูเป็นผู้หญิง	62	
		• ภาพที่มีลวดลายดอกไม้และดอกไม้ป่า	46	
		• ภาพเล็กๆ หลายๆ มารวมกันเป็นกลุ่มใหญ่	10	
		• ภาพที่มีลวดลายที่วิจิตรบรรจง	8	
		• ภาพที่เขียนแบบหนังสือระบายสี (Illuminated manuscript)	8	
		• ภาพลายเส้นที่มีรายละเอียดมาก	6	
สี (Color)	BRIGHT COLOR	Very Pale Tone	Baby Pink, Pale Ochre, Ivory, Pale, Pale Opal, Horizon Blue, Pale Blue Pale Mist, Pale Lilac, Cherry Rose	98
	NEUTRAL	Neutral	Neutral/Charcoal Gray, Neutral/ Smoke Gray 2, Neutral/ Smoke Gray, Neutral/ Medium Gray 2, Neutral/ Medium Gray, Neutral/ Silver gray 2, Neutral/ Silver Gray, Neutral/ Pearl Gray, Neutral/ White	80
	BRIGHT COLOR	Pale Tone	Flamingo, Sunset, Sulphur, Lettuce Green, Light Opaline Green, Light Aqua Green, Aqua Blue, Sky Mist, lilac, Mauve Pink	64
		BrightTone	Rose, Apricot, Canary yellow ,Canary, Emerald, Turquoise, Sky Blue, Saliva Blue, Lavender, Rose Pink	60
	SUBDUED COLOR	Dull Tone	Old Rose, Camel, Dusty Olive, Leaf Green, Jade Green, Cambridge, Shadow Blue, Dusty Lilac, Old Mauve	60
		Light Tone	Sandalwood, Beige, Mustard, Pea Green, Spray Green, Venice Green, Aquamarine, Pale Blue II, Lilac II, Orchid	10
ตัวอักษร (Type)	Decorative		82	
	Slab Serif		30	
	Modern		20	
	Black Letter		10	
	Sans Serif		5	

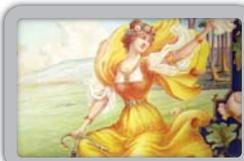

ภาพที่ 124 แผนภูมิภาพแสดงการวิเคราะห์เรื่องสีในยุคโรแมนติก

	<p>Old Style</p>	<p>Garamond Times New Roman Bookman Palatino</p>
		<p>Transitional</p>
	<p>Modern</p>	
		<p>Slab Serif</p>
	<p>Sans Serif</p>	
		<p>Decorative</p>
	<p>Black Letter</p>	

ภาพที่ 125 ภาพแสดงการวิเคราะห์เรื่องตัวอักษรในยุคโรแมนติก

Romantic Image

เทคนิคการสร้างสรรค

- ภาพวาดแบบดั้งเดิม
- เป็นภาพที่มีผู้หญิงประกอบ

ลักษณะของภาพประกอบ

- ภาพที่มีลวดลายตกต่างกับตัวอักษร
- ภาพที่มีความต่อเนื่องกัน

- ภาพที่มีลวดลายเกาะเกี่ยวและดอกไม้ป่า
- ภาพที่ผสมลวดลายที่ประยุกต์จากรรชนชาติ อ่อนหวาน, ดูเป็นผู้หญิง

- ภาพลายเส้นที่มีผิวโปร่งตัวๆ แสงและเงาตัดกันอย่างชัดเจน
- ภาพที่มีจุดเด่นสีลงบนภาพแบบพรา่สีอ่อน

ภาพที่ 126 ภาพแสดงการวิเคราะห์ลักษณะของภาพประกอบในยุคโรแมนติก

สรุปลักษณะองค์ประกอบเลขนศิลป์พื้นฐานที่ตรงกับช่วงดนตรีในยุคโรแมนติก จากข้อมูลทางด้านประวัติศาสตร์การออกแบบนั้น สามารถแบ่งกลุ่มออกเป็น 3 กลุ่ม คือ สไตล์วิกตอเรีย, สไตล์อาร์ตแอนด์คราฟ และอาร์นูโว และเป็นช่วงที่มีการพัฒนาต่อเนื่องจากการปฏิวัติอุตสาหกรรม จึงทำให้งานด้านโฆษณาถูกพัฒนารูปแบบไปจากแต่ก่อนมาก ทำให้รูปแบบตัวอักษรมีลักษณะหนาอ้วน ตัวใหญ่เพื่อเห็นชัดในการพาดหัว โดยมีการออกแบบที่ผสมพวก ลวดลายเข้าไปเพื่อตกแต่งให้พาดหัวดูสะดุดตา เป็นตัวอักษรที่จัดอยู่ในกลุ่ม Decorative เป็นส่วนใหญ่นอกจากนี้กลุ่มตัวอักษร Slab Serif ซึ่งพัฒนามาจากก่อนก็ยังมีให้เห็นอยู่และตัวอักษรแนวโกธิคอยู่ในกลุ่ม Black Letter

ภาพประกอบนิยมใช้เทคนิคภาพวาดแบบดั้งเดิมเป็นส่วนใหญ่ เป็นภาพที่มีความต่อเนื่องกันเป็นหนึ่งเดียวที่แสดงออกถึงความอ่อนหวานนุ่มนวลของสตรี ลวดลายประดิษฐ์เส้นสายอ่อนหวาน มีรูปทรงที่ดัดแปลงมาจากธรรมชาติที่เป็นลวดลายไม้เลื้อยหรือดอกไม้ป่า ลวดลายที่ตกแต่งไปกับตัวอักษร ส่วนองค์ประกอบเรื่องสีที่ปรากฏในยุคนี้มักจะอยู่ในกลุ่มสีโทนสว่างเป็นส่วนใหญ่ โดยสามารถดูรายละเอียดได้ในตารางการวิเคราะห์

ภาพที่ 127 ภาพแสดงตัวอย่างการกำหนดองค์ประกอบเลขนศิลป์ที่พบในยุคโรแมนติก

ยุคอิมเพรสชันนิสติก (The Impressionistic Period) ค.ศ. 1890-1910

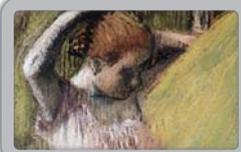
ตารางที่ 9 ตารางผลการวิเคราะห์ลักษณะองค์ประกอบทางเลขนศิลป์ในยุคอิมเพรสชันนิสติก

องค์ประกอบ เลขนศิลป์	รายละเอียด		ร้อยละ	
ภาพประกอบ (Illustration)	เทคนิคการสร้างสรรค์		• ภาพวาดแบบดั้งเดิม (Traditional illustration)	98
	ลักษณะของภาพประกอบ		• ภาพลายเส้นที่มีสีแปรต้วัดซ้ำๆ แสงและเงาตัดกันอย่างชัดเจน	92
			• ภาพที่มีลวดลายตกแต่งกับตัวอักษร	80
			• ภาพที่มีจุดแต้มสีลงบนภาพแบบพ่น้ำเลือน	76
			• ภาพที่มีความต่อเนื่องกัน	32
สี (Color)	BRIGHT COLOR	Bright Tone	Rose, Apricot, Canary Yellow, Canary, Emerald, Turquoise, Sky Blue, Salvia Blue, Lavender, Rose Pink	95
	VIVID COLOR	Vivid Tone	Carmine, Orange, Yellow, Yellow Green, Green, Peacock Green, Cerulean Blue, Ultramarine, Purple, Megenta	94
		Strong Tone	Rouge Coral, Persimmon, Gold, Grass Green, Malachite Green, Jewel Green, Light Blue, Sapphire, Violet, Spinner Red	94
	BRIGHT COLOR	Pale Tone	Flamingo, Sunset, Sulphur, Lettuce Green, Light Opaline Green, Light Aqua Green, Aqua Blue, Sky Mist, lilac, Mauve Pink	90
	DARK COLOR	Deep Tone	Brick Red, Brown, Khaki, Olive Green, Viridian, Prussian Green, Peacock Blue, Mineral Blue, Pansy, Wine	80
	BRIGHT COLOR	Very Pale Tone	Baby Pink, Pale Ochre, Ivory, Pale, Pale Opal, Horizon Blue, Pale Blue Pale Mist, Pale Lilac, Cherry Rose	70
ตัวอักษร (Type)	Sans Serif		65	
	Decorative		55	
	Slab Serif		10	
	Black letter		5	

	<p>Old Style</p>	<p>Garamond Times New Roman Bookman Palatino</p>	
		<p>Transitional</p>	<p>Baskerville i love Typography, a fine sample text, 123 AaBbCcDdEeFfGgHhIiJjKkLlMmNn OoPpQqRrSsTtUuVvWwXxYyZz 0123456789& *' " %</p>
			<p>Modern</p>
	<p>Slab Serif</p>	<p>Clarendon LT Rockwell Courier Memphis</p>	
		<p>Sans Serif</p>	<p>Franklin Gothic Futura Folio Century Gothic Helvetica</p>
	<p>Decorative</p>		<p>CASTELLAR COPPERPLATE GOTHIC Elephant Harrington</p>
		<p>Black Letter</p>	<p>Blackletter Old London</p>

ภาพที่ 129 ภาพแสดงการวิเคราะห์เรื่องตัวอักษรในยุคอิมเพรสชันนิสติก

impressionistic Image

เทคนิคการสร้างสรรค
- ภาพวาดแบบดั้งเดิม
(Traditional illustration)

ลักษณะของภาพประกอบ
- ภาพที่มีควมคล้ายกันกับ
ตัวอักษร
- ภาพที่มีความต่อเนื่องกัน

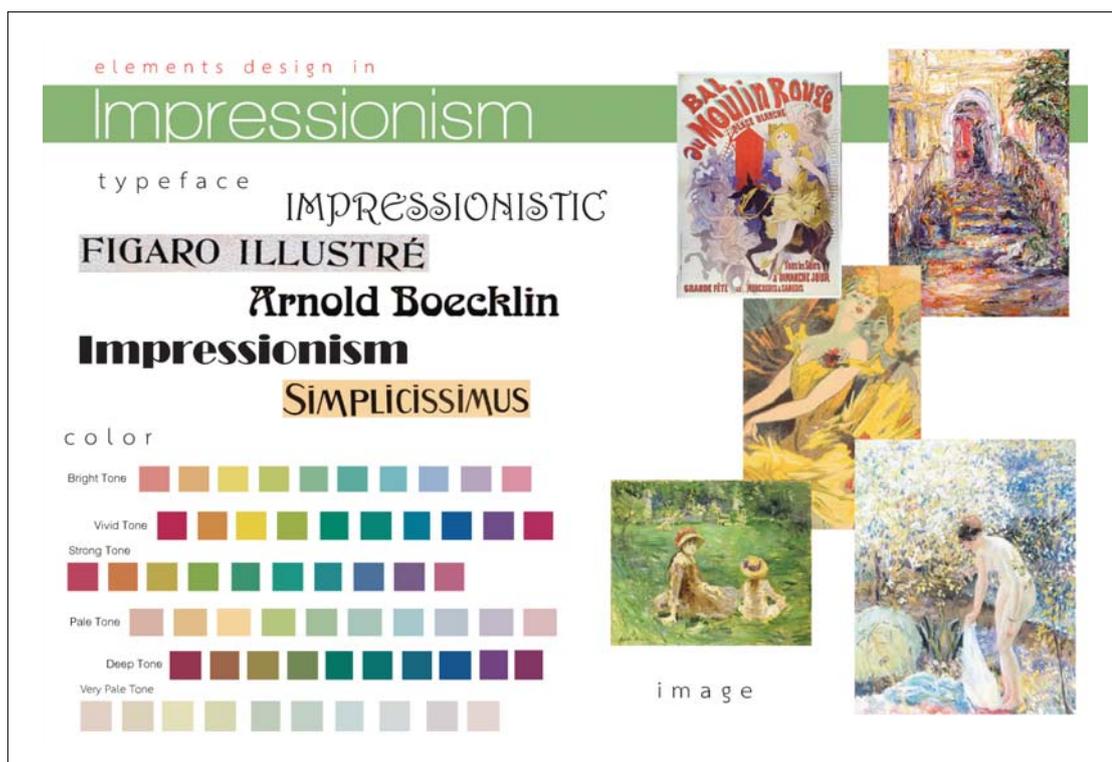
- ภาพลายเส้นที่มีผิวแปร่งตวัดซ้ำๆ
แสงและเงาตัดกันอย่างชัดเจน

- ภาพที่มีจุดเด่นสีลงบนภาพ
แบบพ่นสี

ภาพที่ 130 ภาพแสดงการวิเคราะห์ลักษณะของภาพประกอบในยุคอิมเพรสชันนิสติก

ดนตรีในยุคอิมเพรสชันนิสติกที่เป็นช่วงสั้นๆ เพียงแค่ 20 ปี ทั้งนี้จะเห็นว่ารูปแบบของดนตรีนั้นมีความแตกต่างจากยุคโรแมนติกในแง่ของความรู้สึกที่ล่องลอยเฟื่องฝัน สลัวๆ รู้สึกคล้ายๆ ไม่แน่ชัด ซึ่งเป็นความประสงค์ของผู้ประพันธ์เพลงในยุคนี้ ให้เหมือนกับภาพวาดและศิลปะของอิมเพรสชันนิสติกที่เกิดขึ้นในประเทศฝรั่งเศส โดยมี Monet, Manet, และ Renoir เป็นผู้สร้างสรรค์ขึ้นมา ทำให้ศิลปะของอิมเพรสชันนิสติกเป็นองค์ประกอบเลขคณิตพื้นฐานของยุคนี้ โดยสามารถสรุปรูปแบบที่จากตารางการวิเคราะห์ดังนี้

ภาพประกอบใช้เทคนิคภาพวาดแบบดั้งเดิมที่มีลักษณะเป็นภาพลายเส้นที่มีผีแปรงตัวตัดๆ แสงและเงาตัดกันอย่างชัดเจน ภาพที่ประกอบด้วยแต้มแต่งสีเป็นจุดๆ แบบพรวดเลื่อนประกอบกับมีการนำลวดลายไปผสมตกแต่งกับตัวอักษร รูปแบบตัวอักษรมีการตัดทอนให้ดูทันสมัยมากยิ่งขึ้นซึ่งอยู่ในกลุ่ม San Serif และตัวอักษร ประเภทกลุ่ม Decorative ออกแบบผสมเข้าไปเพื่อตกแต่งให้พาดหัวดูสะดุดตา ส่วนองค์ประกอบเรื่องสีที่ปรากฏในยุคนี้มันจะอยู่ในกลุ่มของสีที่สดใส Bright color เป็นส่วนใหญ่ โดยสามารถดูรายละเอียดได้ในตารางการวิเคราะห์

ภาพที่ 131 ภาพแสดงตัวอย่างการกำหนดองค์ประกอบเลขคณิตที่พบในยุคอิมเพรสชันนิสติก

จากตารางการวิเคราะห์ข้างต้นที่ได้ทั้งหมดนั้น สามารถนำมาแสดงผลรูปถึงลักษณะขององค์ประกอบทางเลขคณิตศิลป์ที่พบในแต่ละยุค ทั้งนี้เพื่อที่จะได้เลือกใช้ได้เหมาะสม ดังภาพแสดงตัวอย่างองค์ประกอบของแต่ละยุค ซึ่งจะถูกลื่อนำไปใช้ในการจัดวางองค์ประกอบในการสร้างแบบสอบถามแก่ผู้เชี่ยวชาญด้านเลขคณิตศิลป์ต่อไปในเรื่องของหลักการจัดองค์ประกอบเพื่อสามารถสื่อสารสอดคล้องได้ตรงกับรูปแบบของดนตรีคลาสสิกในแต่ละยุค

การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนที่สอง

ลักษณะการจัดวางองค์ประกอบทางเลขคณิตศิลป์ที่สามารถเชื่อมโยงลักษณะรูปแบบของดนตรีคลาสสิกในยุคต่างๆ โดยสอบถามไปยังผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเลขคณิตศิลป์จำนวน 20 ท่าน โดยแบบสอบถามสร้างจากผลการวิเคราะห์กำหนดองค์ประกอบเลขคณิตศิลป์ที่พบในยุคต่างๆ นำไปออกแบบเป็นโปสเตอร์ที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์งานแสดงดนตรีคลาสสิกในยุคต่างๆ เพื่อใช้ประกอบในแบบสอบถามไปยังผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการด้านการออกแบบเลขคณิตศิลป์ โดยใช้แบบสอบถามเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญลงความเห็น ว่า เมื่อได้นำลักษณะองค์ประกอบศิลป์ที่ปรากฏในแต่ละยุคทั้ง 4 ยุคที่ทำการสรุปผลมาแล้วมาทดลองจัดวางองค์ประกอบทางเลขคณิตศิลป์แล้วนั้น การจัดวางองค์ประกอบใดที่สามารถสื่อถึงรูปแบบลักษณะของดนตรีคลาสสิกได้อย่างเหมาะสมที่สุด ทั้งนี้ยุคดนตรีหนึ่งๆ นั้นสามารถแสดงอารมณ์แตกต่างกันออกไปและสามารถแสดงออกได้หลายบุคคลิก โดยจุดมุ่งหมายคือให้ผู้เชี่ยวชาญมองภาพรวมเกี่ยวกับรูปแบบลักษณะของดนตรีในแต่ละยุคพร้อมตัวอย่างเพลงประกอบเพื่อทำความเข้าใจเบื้องต้นที่ตรงกันก่อน แล้วจึงเริ่มทำแบบสอบถามต่อไป รูปแบบของแบบสอบถาม ชุดที่ 1 นี้สามารถดูได้ที่ภาคผนวก

สรุปแบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเลขคณิตศิลป์จำนวน 20 ท่าน

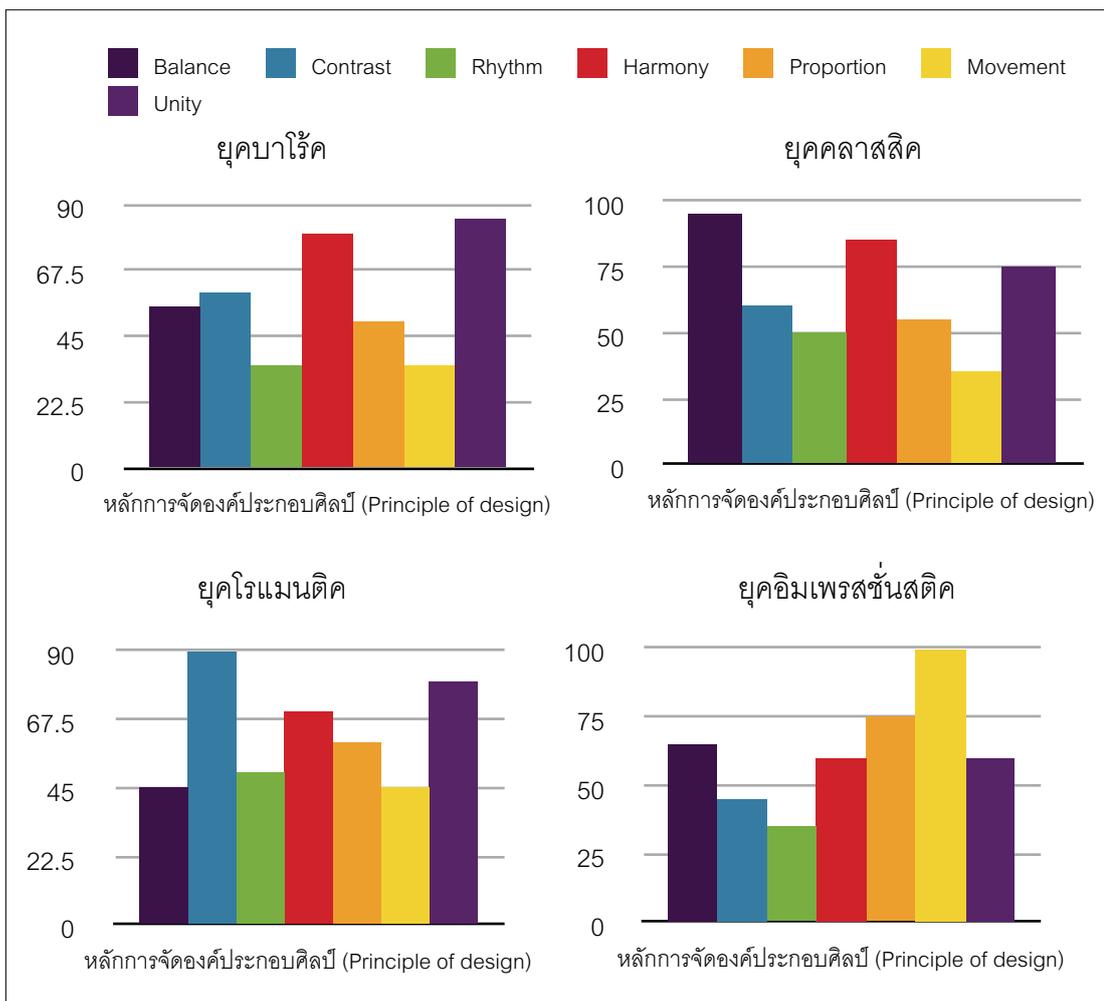
การวิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับหลักการจัดวางองค์ประกอบนั้น โดยทุกท่านมีท่านละ 5 คะแนนในแต่ละตัวอย่างผลงาน มีจำนวนทั้งสิ้น 28 ชิ้น แบ่งเป็น 7 ชิ้นต่อยุคสมัย ที่ออกแบบตามหลักการของการจัดวางองค์ประกอบทั้ง 7 หลักการตามที่กำหนดไว้ โดยจำแนกไปตามดนตรีคลาสสิกทั้ง 4 ยุค คือ ยุคบาโรค, ยุคคลาสสิก, ยุคโรแมนติก และยุคอิมเพรสชันนิสติก รวมคะแนนทั้งหมดเท่ากับ 100 คะแนน/ชิ้น

ยุคบาโรค	มีคะแนนในการจัดองค์ประกอบแบบ เอกภาพ (Unity) สูงสุด
ยุคคลาสสิก	มีคะแนนในการจัดองค์ประกอบแบบ ความสมดุล (Balance) สูงสุด
ยุคโรแมนติก	มีคะแนนในการจัดองค์ประกอบแบบ การตัดกัน (Contrast) สูงสุด
ยุคอิมเพรสชันนิสติก	มีคะแนนในการจัดองค์ประกอบแบบ การเคลื่อนไหว (Movement) สูงสุด

ดังรายละเอียดตามตารางการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์ลักษณะการจัดองค์ประกอบทางเลขคณิตศิลป์

ยุคสมัยของดนตรีคลาสสิก	หลักการจัดองค์ประกอบเลขคณิตศิลป์	ร้อยละ
ยุคบาโรค	ความสมดุล (Balance)	55
	การตัดกัน (Contrast)	60
	จังหวะ (Rhythm)	35
	ความกลมกลืน (Harmony)	80
	ขนาดและสัดส่วน (Proportion)	50
	การเคลื่อนไหว (Movement)	35
	เอกภาพ (Unity)	85
ยุคคลาสสิก	ความสมดุล (Balance)	95
	การตัดกัน (Contrast)	60
	จังหวะ (Rhythm)	50
	ความกลมกลืน (Harmony)	85
	ขนาดและสัดส่วน (Proportion)	55
	การเคลื่อนไหว (Movement)	35
	เอกภาพ (Unity)	75
ยุคโรแมนติก	ความสมดุล (Balance)	45
	การตัดกัน (Contrast)	90
	จังหวะ (Rhythm)	50
	ความกลมกลืน (Harmony)	70
	ขนาดและสัดส่วน (Proportion)	60
	การเคลื่อนไหว (Movement)	45
	เอกภาพ (Unity)	80
ยุคอิมเพรสชันนิสต์	ความสมดุล (Balance)	65
	การตัดกัน (Contrast)	45
	จังหวะ (Rhythm)	35
	ความกลมกลืน (Harmony)	60
	ขนาดและสัดส่วน (Proportion)	75
	การเคลื่อนไหว (Movement)	90
	เอกภาพ (Unity)	60

ภาพที่ 132 แสดงกราฟแท่งสรุปการกำหนดหลักการจัดองค์ประกอบเลขนศิลป์จากแบบสอบถาม

หลังจากการวิเคราะห์ข้างต้นเรื่องการจัดวางองค์ประกอบเลขนศิลป์แล้ว จึงทำการสรุปกำหนดองค์ประกอบและแนวทางการใช้องค์ประกอบทางเลขนศิลป์ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับรูปแบบลักษณะดนตรีคลาสสิกในแต่ละยุคทั้ง 4 ยุค ได้แก่ ยุคบาโร้ค, ยุคคลาสสิก, ยุคโรแมนติก และยุคอิมเพรสชันนิสติก

โดยทำการทดลองออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์ที่ใช้ในการแสดงดนตรีคลาสสิกโดยแบ่งเป็นยุคต่างๆ จากการประมวลผลสรุปของงานวิจัยไว้ในบทที่ 4 เพื่อให้มองเห็นถึงผลงานการประยุกต์ใช้ และประโยชน์ในการนำผลที่ได้จากงานวิจัยไปปรับใช้ และเพื่อเป็นแนวทางให้แก่ผู้ที่ต้องการทำการศึกษาถึงองค์ประกอบและการจัดวางองค์ประกอบที่สามารถสื่อถึงรูปแบบดนตรีคลาสสิกในแต่ละยุคต่อไปดังนี้คือ

การนำเสนอแนวทางออกแบบทางเลขศิลป์โดยใช้องค์ประกอบและการจัดวางองค์ประกอบที่สื่อได้ถึงรูปแบบลักษณะของดนตรีคลาสสิกในแต่ละยุคสมัย ที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์การแสดงดนตรีคลาสสิก

ในการสร้างสื่อสิ่งพิมพ์ที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์งานแสดงดนตรีคลาสสิกนั้น โปสเตอร์จัดว่าเป็นสื่อประเภทหนึ่งที่ถูกนำมาใช้เป็นอันดับแรก โดยโปสเตอร์จะมีส่วนประกอบไม่มาก เนื่องจากธรรมชาติของโปสเตอร์เป็นสิ่งพิมพ์ที่เน้นการให้ข้อมูลจำนวนน้อยในระยะเวลาอันรวดเร็ว ส่วนประกอบที่สำคัญของโปสเตอร์มีดังนี้ (อารยะ ศรีกัลยาณบุตร 2550 : 266)

1) พาดหัว 2) ภาพ 3) เนื้อหา 4) ตราสัญลักษณ์ผู้ที่เป็นเจ้าของโปสเตอร์นั้นๆ

แผ่นพับจะเป็นสิ่งพิมพ์ในการให้ข้อมูลรายละเอียดของงานแสดงอีกทีหนึ่ง ในแผ่นพับก็จะประกอบไปด้วยข้อมูลสำคัญ เช่น มีเพลงอะไรบ้างที่ใช้ในการแสดง และเพลงนั้นมีกี่ท่อนกี่กระบวน นอกจากนี้จะมีประวัติความเป็นมาของเพลงในยุคนั้นๆ ที่จะบรรเลง รวมทั้งแนะนำศิลปินเดี่ยวหรือผู้อำนวยการเพลง รายละเอียดต่างๆ ของสถานที่จัดงาน

การนำเสนอแนวทางการออกแบบครั้งนี้ผู้วิจัยได้ปรับใช้การออกแบบผ่านประเภทของสิ่งพิมพ์ที่เป็นที่นิยมใช้ในการแสดงดนตรีและได้กำหนดขนาดตามมาตรฐานสิ่งพิมพ์รายละเอียดดังนี้

- โปสเตอร์ (Poster) ขนาด 16" x 24"
- บัตรเข้าชมการแสดง (Ticket) ขนาด 1.75" x 5"
- บัตรเชิญ (Invitation card) ขนาด 8 x 19.8 cm.
- แผ่นพับ (Brochure) ขนาด 5" x 8.5"
- ช่องที่ระลึก CD (CD Carrier) ขนาดปก 14.5 x 13 cm.

จากขอบเขตของงานวิจัย ได้แบ่งแนวทางการออกแบบโดยแยกตามยุคต่างๆ ของดนตรีคลาสสิกทั้ง 4 ยุค โดยผู้วิจัยได้ใช้เลือกองค์ประกอบส่วนต่างๆ ตามที่ได้วิเคราะห์มาแล้วนั้น มาประกอบใช้ในชิ้นงาน ทั้งนี้ในส่วนประกอบที่เป็นภาพผู้วิจัยได้นำภาพถ่ายมาใช้ในการออกแบบด้วยกันไปกับลักษณะขององค์ประกอบที่เป็นภาพที่ได้จากการวิเคราะห์งานทางประวัติศาสตร์ทางเลขศิลป์ เนื่องจากโปสเตอร์ที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์การแสดงดนตรีคลาสสิกในปัจจุบันมีการใช้ภาพถ่ายเข้ามา ส่วนภาพถ่ายอย่างงานทางเลขศิลป์ที่ปรากฏในยุคต่างๆ นั้น ตามประวัติศาสตร์ยังไม่มีเทคโนโลยีด้านภาพถ่ายมา จึงทำให้ผู้วิจัยนำมาเลือกใช้ตามความเหมาะสม และเลือกใช้อองค์ประกอบที่สำคัญและหลักการจัดองค์ประกอบจากผลสรุปวิเคราะห์ในบทที่ 4 ดังต่อไปนี้

ยุคบาโร้ค

ลักษณะงานดนตรีในยุคนี้จะงดงามหรูหรา ใ่อ่ำ มโหฬาร มีความตัดกันอย่างชัดเจน เช่น ความดัง-ค่อย หรือ ความช้า-เร็ว มีการเรียบเรียงที่มากด้วยชั้นเชิงที่ยุ่งยากซับซ้อน แต่ก็มิได้แต่งโดยครบสมบูรณ์ เนื่องจากคีตกวีต้องการเว้นบางส่วนของบทเพลง เพื่อให้ให้นักดนตรีได้แสดงความสามารถ นั่นคือการด้นสด (Improvisation) ที่มีเทคนิคการประดิษฐ์แพรวพราว เพื่อแสดงอย่างใดอย่างหนึ่งให้โดดเด่นขึ้นมา แต่ก็ถูกดำเนินไปอย่างมีระเบียบ แบบแผน

ภาพที่ 133 ภาพแสดงแนวทางการเลือกใช้อ็องค์ประกอบและการจัดวางองค์ประกอบ

ในการเลือกใช้สีนั้น ได้เลือกใช้สีที่อยู่กลุ่ม DARK COLOR และ สีทองมาตัดใช้เพื่อเป็นจุดเด่นของพาดหัว ภาพประกอบนั้นเลือกใช้แบบภาพวาดแบบดั้งเดิมเป็นหลักและมีการนำภาพดัดแปลงประเภทงานภาพพิมพ์โลหะกัดกรวดมาใช้ด้วยเหมือนกัน รูปแบบตัวอักษรที่ใช้จะอยู่ในกลุ่ม Old Style, Transitional ลักษณะตัวอักษรที่มีขายื่นออกมากซึ่งมีความหนาที่ไม่แตกต่างกันมากนัก นอกจากนี้ก็ยังใช้ตัวอักษรแนวโกธิคจัดอยู่ในกลุ่ม Black Letter มาออกแบบเป็นส่วนพาดหัว ลักษณะการจัดวางองค์ประกอบได้เลือกใช้แบบ เอกภาพ (Unity) เนื่องจากถูกเลือกมากที่สุดในช่วงต้นตอสนั้ภาษาณั้กออกแบบและผู้เชี่ยวชาญ จึงถูกนำมาพัฒนาใช้ในงานออกแบบต่อไป ในสื่อสิ่งพิมพ์ชนิดต่างๆที่ใช้ประกอบการประชาสัมพันธ์งานแสดงดนตรีคลาสสิกของยุคบาโร้ค จากนั้นจึงนำมาเสนอแนวทางการออกแบบดังตัวอย่างต่อไปนี้

POSTER SIZE : 16" x 24"

The Beautiful World of
Baroque
music

16th-18th 2012
NOVEMBER
8:00 pm., Bangkok Art and Culture Center

Friday 16th November
Music from the High Baroque
Siam Philharmonic Orchestra

Saturday 17th November
La Tempesta di Mare
Featuring Artistic Director Jacques Ogg
playing J.S. Bach's f minor harpsichord
concerto
The Bangkok Charity Orchestra

Sunday 18th November
The Brandenburg Concerto I, III & VI
Bangkok Symphony Orchestra

For full festival programme see our website

BOOKING
Tickets:
1,000* 500* 200 baht
Thai Ticket Major Outlets
(02) 262-3456
www.thaiticketmajor.com

Information:
Bangkok Opera
(02) 251-5273
www.bangkokopera.com

Opera Jam BACC Jam

ภาพที่ 134 แสดงแนวทางการออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์งานแสดงดนตรีคลาสสิกสำหรับยุคบาโรค

TICKET SIZE : 1.75" x 5" และ INVITATION SIZE : 8 x 19.8 cm.

The Beautiful World of
Baroque
music

16th~18th
NOVEMBER
2012

16 November 2012
Time: 8.00 pm, 2 hours | 1 Interval
Ticket Price: 1,000 Baht
Bangkok Art and Culture Center
For more Information call (02) 231-5273
or visit our web site:
www.bangkokopera.com **No.001**

16 November 2012
Time: 8.00 pm, 2 hours | 1 Interval
Ticket Price: 1,000 Baht
Bangkok Art and Culture Center
No.001

Bangkok Opera Proudly presents

The Beautiful World of
Baroque
music

16th~18th
NOVEMBER
2012

Friday 16th November
The Brandenburg Concerti I, III & VI

Saturday 17th November
La Tempesta di Mare
Featuring Artistic Director Jacques Ogg
playing J.S. Bach's f minor harpsichord concerto

Sunday 18th November
The Brandenburg Concerti I, III & VI

ภาพที่ 135 แสดงแนวทางการออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์งานแสดงดนตรีคลาสสิกสำหรับยุคบาโรค

BROCHURE SIZE : 5" x 8.5" พับ 4 ตอน

The Beautiful World of Baroque music

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, set dem nonummy nibh euismod trincidunt ut laoreet dolor et accumsan. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, set dem nonummy nibh euismod trincidunt ut laoreet dolor et accumsan. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, set dem nonummy nibh euismod trincidunt ut laoreet dolor et accumsan. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, set dem nonummy nibh euismod trincidunt ut laoreet dolor et accumsan. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, set dem nonummy nibh euismod trincidunt ut laoreet dolor et accumsan. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, set dem nonummy nibh euismod trincidunt ut laoreet dolor et accumsan.

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, set dem nonummy nibh euismod trincidunt ut laoreet dolor et accumsan. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, set dem nonummy nibh euismod trincidunt ut laoreet dolor et accumsan. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, set dem nonummy nibh euismod trincidunt ut laoreet dolor et accumsan. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, set dem nonummy nibh euismod trincidunt ut laoreet dolor et accumsan.

Johann Sebastian Bach
George Frideric Handel
Antonio Vivaldi
Johann Pachelbel
Arcangelo Corelli

LOCATIONS

BOOKINGS

Tickets:
 1,000 • 500 • 200 baht

Thai Ticket Major Outlets
 (02) 262-3456
 www.thaiticketmajor.com

Information:
 Bangkok Opera
 (02) 231-5273
 www.bangkokopera.com

Bangkok Opera Proudly presents

The Beautiful World of Baroque music

16th-18th NOVEMBER 2012

- The Brandenburg Concerti, I, III & VI
- Music from the High Baroque
- La Tempesta di Mare

Featuring Artistic Director Jacques Ogg playing J.S. Bach's minor harpsichord concerto

บัตรคอนเสิร์ต: 1,000 บาท / 500 บาท / 200 บาท

บัตรคอนเสิร์ต: 1,000 บาท / 500 บาท / 200 บาท

PROGRAMME

16th-18th NOVEMBER 2012

16th Nov - Bangkok Art and Culture Center

Friday 16th November

Sam Philharmonic Orchestra

Music from the High Baroque

Arcangelo Corelli
Concerto Grosso in C Major, op.6, no.10

J.S. Bach
Concerto for Two Violins in D minor, BWV 1013

G.F. Handel
Concerto for Harp in B flat major, Op. 4, No. 6

Antonio Vivaldi
Concerto in A minor for soprano recorder, RV 445

Antonio Vivaldi
Motet: Nihil in manu tua salutare

Saturday 17th November

The Bangkok Charity Orchestra

La Tempesta di Mare

Featuring Artistic Director Jacques Ogg playing J.S. Bach's Minor harpsichord concerto.

Christina Day Martinson, violin
Martin Fairman, harpsichord
Sarah Freiberg, cello
Victor Coelho, harp

Sunday 18th November

Bangkok Symphony Orchestra

The Brandenburg Concerti, I, III & VI

W.A. Mozart
Concerto for Two Pianos in E-flat major
Symphony, No. 29 in A major
Symphony, No. 36 in C major ("Linz")

GLUCK
Orfeo in Faenza

Arcangelo Corelli
Concerto Grosso in C Major, op.6, no.10

J.S. Bach
Concerto for Two Violins in D minor, BWV 1013

G.F. Handel
Concerto for Harp in B flat major, Op. 4, No. 6

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, set dem nonummy nibh euismod trincidunt ut laoreet dolor et accumsan. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, set dem nonummy nibh euismod trincidunt ut laoreet dolor et accumsan.

Peter Evans (harpsichord)

Lacret dolor et accuan. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, set dem nonummy nibh euismod trincidunt ut laoreet dolor et accumsan.

Anthony Calabrese (piano)

Lacret dolor et accuan. Lorem ipsum dolor sit amet, dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, set dem nonummy nibh euismod trincidunt ut laoreet dolor et accuan.

Ollywyn Lee (violin)

Lacret dolor et accuan. Lorem ipsum dolor sit amet, et accuan. Lorem ipsum dolor sit amet, dolor sit amet.

Janet Fisher (cello)

Lacret dolor et accuan. Lorem ipsum dolor sit amet, dolor sit amet, consectetur adipiscing elit.

BOOKING FORM

Please complete booking form and send to:
 Bangkok Opera
 T: (02) 231-5273
 E: art@bangkokopera.com

Tickets can also be purchased at the above address between 16th-18th Nov

Booking Form PLEASE USE BLOCK CAPITALS

NAME: _____

ADDRESS: _____

TEL: _____ EMAIL: _____

PAYMENT TYPE

Bank Draft Cheque Credit Card

ORDER NUMBER: _____

ORDER DATE: _____ ORDER TIME: _____

Concert	Price & No.	Qty	Total
The Beautiful World of Baroque Music	1,000-		
	500-		
	200-		
Total for Remittance →			

ภาพที่ 136 แสดงแนวทางการออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์งานแสดงดนตรีคลาสสิกสำหรับยุคบาโรค

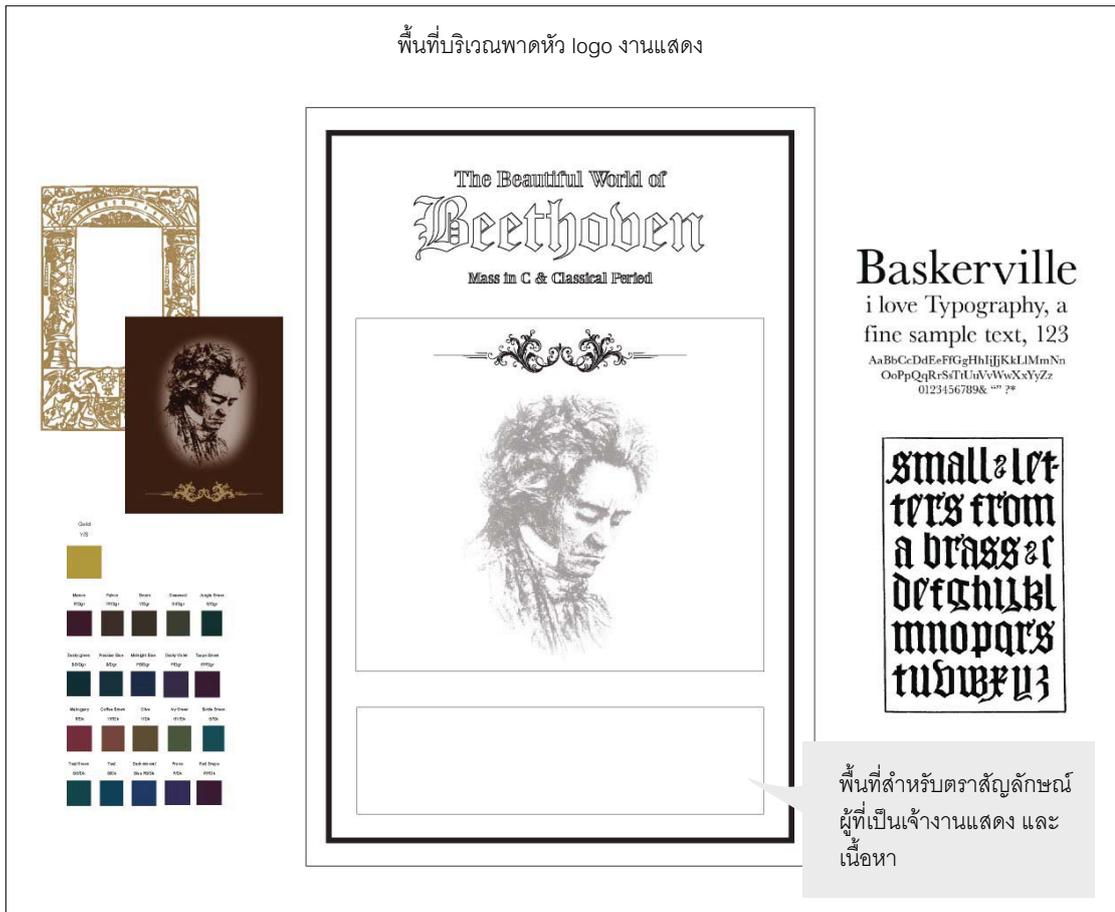
CD CARRIER, COVER SIZE : 14.5 x 13 cm.

ภาพที่ 137 แสดงแนวทางการออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์งานแสดงดนตรีคลาสสิกสำหรับยุคบาโรค

ยุคคลาสสิก

ดนตรีในยุคนี้เริ่มเปลี่ยนรูปแบบเป็นดนตรีเพื่อการฟัง มีลักษณะเฉพาะคือมีโครงสร้าง (Structure) บทเพลงที่เขียนขึ้นจะเน้นความมีแบบแผน มีเหตุผลตามหลักวิชาการและยึดถือปฏิบัติมาเป็นธรรมเนียมนิยมอย่างเคร่งครัด มีรูปแบบที่ชัดเจนและถูกต้อง มากกว่าการแสดงอารมณ์ความรู้สึก ไม่มีการใส่หรือแสดงอารมณ์ของผู้ประพันธ์ลงในบทเพลงมากนัก ลักษณะของเสียงที่ดัง - ค่อย ค่อย ๆ ดัง และค่อย ๆ เบาลง พยายามสร้างความสมบูรณ์แบบ บนความงามที่บริสุทธิ์ เพลงในสมัยนี้ฟังดูไม่แปลกหูสำหรับคนรุ่นปัจจุบัน เนื่องจากมีการใช้องค์ประกอบของดนตรีอย่างครบถ้วน เป็นสมัยที่ให้ความสนใจเป็นพิเศษ

ภาพที่ 138 ภาพแสดงแนวทางการเลือกใช้อัฒลักษณ์ประกอบและการจัดวางองค์ประกอบ

ในการเลือกใช้สีนั้น ได้เลือกใช้สีที่อยู่ในกลุ่มของ DARK color, Grayish โทนเป็นส่วนใหญ่และ เพิ่มสีทองมาใช้บริเวณลวดลายประดับ ภาพประกอบที่ใช้นั้นเลือกใช้แบบภาพพิมพ์โลหะกัดกรดประกอบกับภาพที่ล้อมกรอบที่มีลวดลายจิตรกรรมมีความปราณีตสูงซึ่งเป็นลวดลายที่ปรากฏในยุคคลาสสิก รูปแบบตัวอักษรเลือกใช้แบบ Transitional ลักษณะตัวอักษรที่มีขายื่นออกมากซึ่งมีความหนาที่ไม่แตกต่างกันมากนัก นอกจากนี้ก็ยังใช้ตัวอักษรแนวโกธิคจัดอยู่ในกลุ่ม Black Letter มาออกแบบเป็นส่วนพาดหัว ลักษณะการจัดวางองค์ประกอบได้เลือกใช้แบบ สมดุล (Balance) เนื่องจากถูกเลือกมากที่สุดในขั้นตอนสัมภาษณ์นักออกแบบและผู้เชี่ยวชาญ จึงถูกนำมาพัฒนาใช้ในงานออกแบบต่อไปในสื่อสิ่งพิมพ์ชนิดต่างๆที่ใช้ประกอบการประชาสัมพันธ์งานแสดงดนตรีคลาสสิกของยุคคลาสสิก

จากนั้นจึงนำมาเสนอแนวทางการออกแบบดังตัวอย่างต่อไปนี้

POSTER SIZE : 16" x 24"

The Beautiful World of
Beethoven
 Mass in C & Classical Period

Peter Evans
(conductor)

Okkyung Lee
(violin)

Janet Fiedler
(cello)

Anthony Coleman
(piano)

Sunday, March 4, 2012 ♦ 8:00 pm.
 BANGKOK ART AND CULTURE CENTRE

Tickets:
 1,000 • 500 • 200 baht

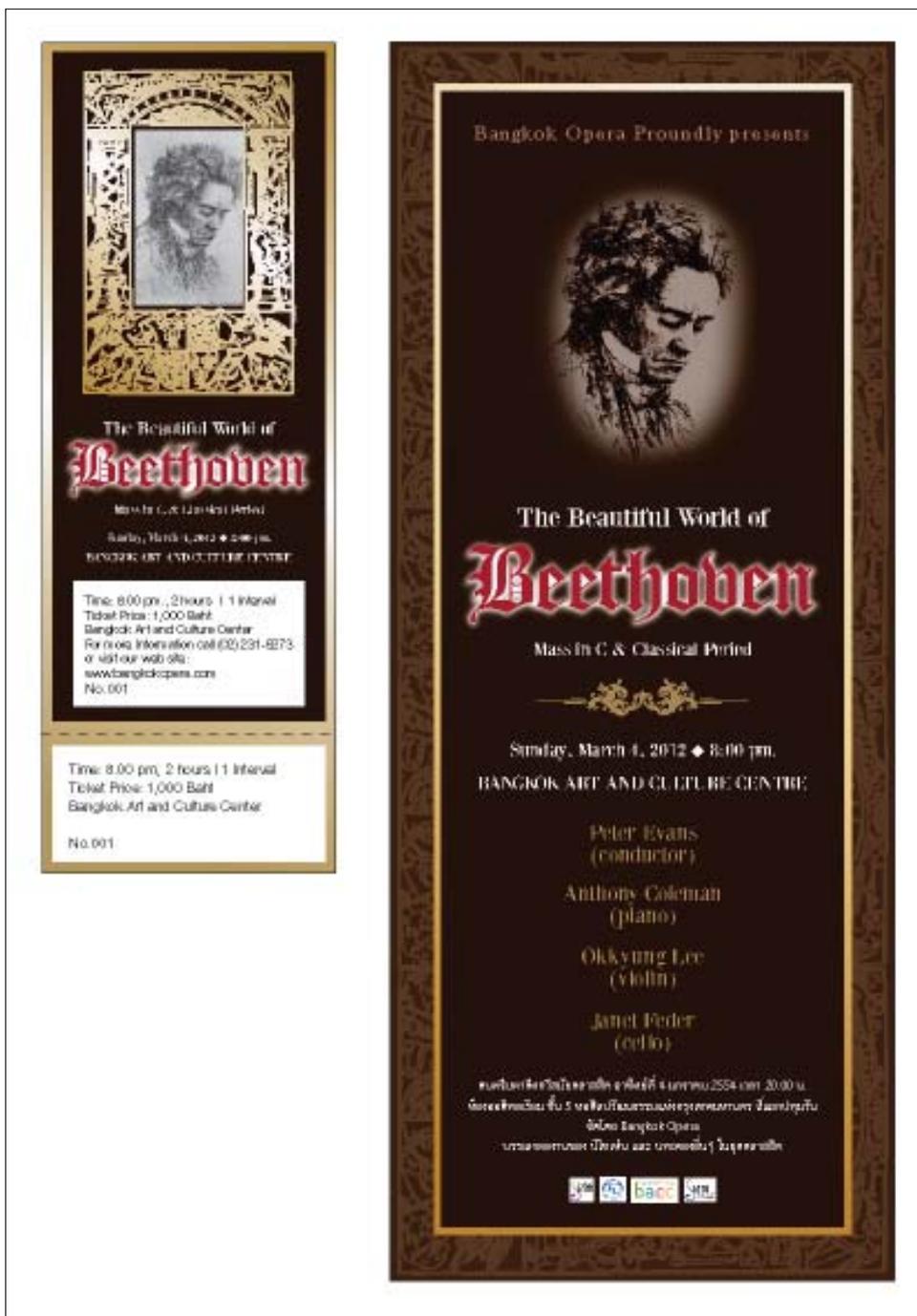
Thai Ticket Major Outlets
 (02) 262-2456
www.thaiticketmajor.com

Information:
 Bangkok Opera
 (02) 231-5273
www.bangkokopera.com

ภาพที่ 139 แสดงแนวทางการออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์งานแสดงดนตรีคลาสสิกสำหรับ
 ยุคคลาสสิก

TICKET SIZE : 1.75" x 5" และ INVITATION SIZE : 8 x 19.8 cm.

ภาพที่ 140 แสดงแนวทางการออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์งานแสดงดนตรีคลาสสิกสำหรับยุคคลาสสิก

BROCHURE SIZE : 5" x 8.5" พับ 4 ตอน

The Beautiful World of Beethoven
Made in C & Classical Period

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, set diem nonummy nibh euismod tincidunt ut laoreet dolor et accumsan. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, set diem nonummy.

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, set diem nonummy nibh euismod tincidunt ut laoreet dolor et accumsan. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, set diem nonummy.

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, set diem nonummy nibh euismod tincidunt ut laoreet dolor et accumsan. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, set diem nonummy.

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, set diem nonummy nibh euismod tincidunt ut laoreet dolor et accumsan. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, set diem nonummy.

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, set diem nonummy nibh euismod tincidunt ut laoreet dolor et accumsan. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, set diem nonummy.

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, set diem nonummy nibh euismod tincidunt ut laoreet dolor et accumsan. Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, set diem nonummy.

LOCATIONS

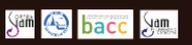

BOOKINGS

Tickets:
1,000 • 500 • 200 baht

Thai Ticket Major Outlets
(02) 262-3456
www.thaiticketmajor.com

Information:
Bangkok Opera
(02) 231-5373
www.bangkokopera.com

Bangkok Opera Proudly presents

The Beautiful World of Beethoven
Made in C & Classical Period

Peter Evans (conductor)
Anthony Coleman (piano)
Okkyung Lee (violin)
Janet Feder (cello)

Sunday, March 4, 2012 • 8:00 pm.
BANGKOK ART AND CULTURE CENTRE

PROGRAMME

SUNDAY, MARCH 4, 2012

8:00 pm. Bangkok Art and Culture Centre
Siam Philharmonic Orchestra

Peter Evans (conductor),
Okkyung Lee (violin),
Janet Feder (cello),
Ludwig van Beethoven
Concerto for Violin and Orchestra in D, Op. 61

Anthony Coleman (piano)
Ludwig van Beethoven
Falcstaff Variations
Piano Sonata no. 28 in A Op. 101

Peter Evans (conductor)
Emily Magee (soprano)
Yvonne Naef (mezzo-soprano)
Jonas Kaufmann (tenor)
Franz Josef Selig (bass)
Cleveland Orchestra Chorus
The Cleveland Orchestra/ Franz Welser-Möbet
Beethoven Missa Solemnis

BOOKINGS (02) 262-3456

PROGRAMME

Peter Evans (conductor)
Lacreet dolor et accuan. Lorem ipsum dolor sit amet, consetetur adipiscing elit, set diem nonummy nibh euismod tincidunt ut laoreet dolor et accumsan.

Anthony Coleman (piano)
Lacreet dolor et accuan. Lorem ipsum dolor sit amet, consetetur adipiscing elit, set diem nonummy nibh euismod tincidunt ut laoreet dolor et accuan.

Okkyung Lee (violin)
Lacreet dolor et accuan. Lorem ipsum dolor sit amet, consetetur adipiscing elit, set diem nonummy nibh euismod tincidunt ut laoreet dolor et accuan.

Janet Feder (cello)
Lacreet dolor et accuan. Lorem ipsum dolor sit amet, consetetur adipiscing elit, et accuan. Lorem ipsum dolor sit amet, dolor sit amet, consetetur adipiscing elit.

BOOKINGS (02) 262-3456

PROGRAMME

Siam Philharmonic Orchestra

The Siam Philharmonic Orchestra was founded in 2002 in Bangkok, Thailand, under the name "Mifa Sinfonietta". At that time it was a small chamber ensemble devoted to bringing the discipline of the classical style to Thailand's classical musicians. It performed mostly the works of Mozart and Haydn. In 2003, the orchestra gained its autonomy from MIFA, the music academy where it was born, and was renamed the Bangkok Sinfonietta. However, later, in 2008, it became clear that the orchestra was no longer a sinfonietta, since it was now performing large-scale orchestral works by Brahms and Mahler, to reflect this expansion in repertoire, it assumed the name Siam Philharmonic Orchestra.

The Siam Philharmonic Orchestra is the resident orchestra of the Bangkok Opera, formerly under the royal patronage of HRH Princess Galyani Vadhana. The current artistic director is S.P. Sombow, guest conductors have included Leo Phillips and Linda Cummings. The current resident conductor is Tridree na Patalung.

BOOKINGS (02) 262-3456

BOOKING FORM

Please complete booking form and send to:
Bangkok Opera
T: (02) 231-5473
E: sadm@bangkokopera.com

Tickets can also be purchased at the above address between 10:00am - 10:00pm.

Booking Form PLEASE USE BLOCK CAPITALS

NAME _____
ADDRESS _____
TEL _____ EMAIL _____

PAYMENT TYPE
 Bank Draft Cheque Credit Card
credit card number

1000	500	200	
_____	_____	_____	_____

CONVERT

Concert	Price No.	Qty	Total
The Beautiful World of Beethoven	1,000:-	_____	_____
	500:-	_____	_____
	200:-	_____	_____
Total for Remittance			_____

ภาพที่ 141 แสดงแนวทางการออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์งานแสดงดนตรีคลาสสิกสำหรับยุคคลาสสิก

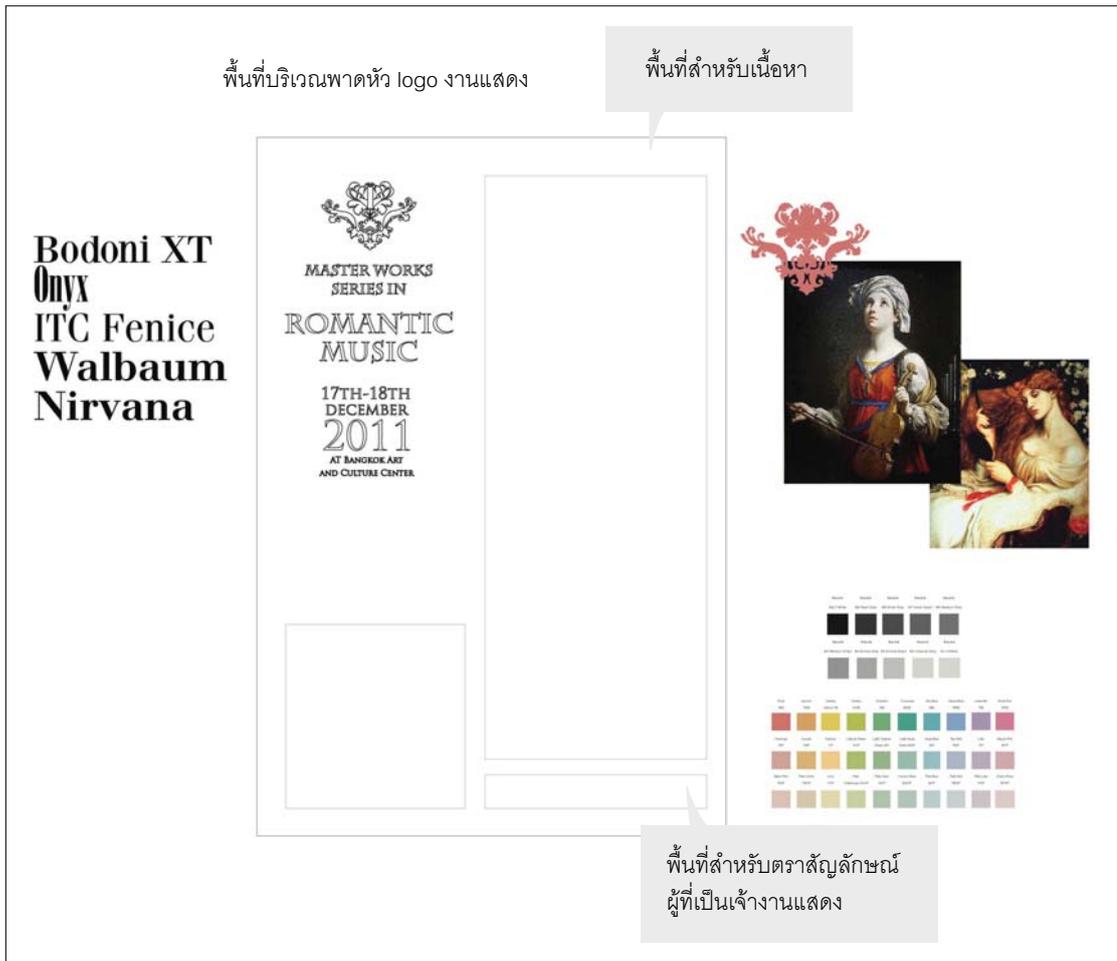
CD CARRIER, COVER SIZE : 14.5 x 13 cm.

ภาพที่ 142 แสดงแนวทางการออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์งานแสดงดนตรีคลาสสิกสำหรับยุคคลาสสิก

ยุคโรแมนติก

ยุคนี้มีลักษณะที่ตรงข้ามกับยุคคลาสสิก ยุคคลาสสิกเน้นที่รูปแบบอันลงตัวแน่นอน (Formality) โรแมนติกจะเน้นที่เนื้อหา (Content) แบบแผนเพลงไม่ต้องคำนึงถึงความสมดุล คลาสสิกเน้นความมีเหตุผลเกี่ยวข้องกัน (Rationalism) โรแมนติกเน้นที่อารมณ์ ความรุนแรงของอารมณ์ของแต่ละคนมากกว่า ไม่ว่าจะเป็นอารมณ์รัก แค้น หรือเศร้าก็ตามมีการแสดงออกของอารมณ์อย่างเต็มที่ สมัยนี้ยังมีดนตรีที่เกี่ยวข้องกับชาตินิยมอีกด้วย

ภาพที่ 143 ภาพแสดงแนวทางการเลือกใช้อัฒนคติประกอบและการจัดวางองค์ประกอบ

ในยุคนี้สีที่ปรากฏคือกลุ่มสีโทนสว่าง Very Pale Tone, Pale Tone และ Neutral เนื่องจากลักษณะการจัดวางองค์ประกอบแบบการตัดกัน (Contrast) นั้นถูกเลือกมากที่สุดในช่วงต้นของสัมภาษณ์นักร้องแบบและผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยจึงเลือกใช้สีโทนสว่างมาใช้ตัดกันกับน้ำหนักรมืดเพื่อให้สอดคล้องกันกับหลักการออกแบบแบบ contrast โดยสีที่ใช้นั้นก็ยังคงอยู่ในกลุ่มของ Neutral และ Bright Color ที่ได้จากผลการวิเคราะห์ที่ผ่านมา และภาพประกอบที่เลือกใช้นั้นเลือกใช้ลักษณะภาพวาดแบบดั้งเดิมโดยใช้ภาพวาดของสตรีที่กำลังเล่นเครื่องสายไวโอลินด้วยใบหน้าที่ยิ้มแย้มแสดงอารมณ์ที่ชัดเจน ซึ่งในยุคโรแมนติกนี้นั้นลักษณะภาพวาดของสตรีจะเป็นลักษณะเด่นสำหรับยุคนี้ รูปแบบตัวอักษรได้เลือกใช้กลุ่มตัวอักษร Modern โดยตัดทอนรายละเอียดของตัวอักษร ความแตกต่างของเส้นอักษรยิ่งเห็นได้อย่างชัดเจนมากขึ้น โดยส่วนที่มีเส้นอักษรบางกับส่วนที่มีเส้นอักษรหนานั้น แตกต่างกันอย่างมาก ส่วนโค้งเว้าของเชิงถูกลดทอนลง จากนั้นก็นำไปพัฒนาใช้ในงานออกแบบต่อไปในสื่อสิ่งพิมพ์ชนิดต่างๆ ที่ใช้ประกอบการประชาสัมพันธ์งานแสดงดนตรีคลาสสิกของยุคโรแมนติก

จากนั้นจึงนำมาเสนอแนวทางการออกแบบดังตัวอย่างต่อไปนี้

POSTER SIZE : 16" x 24"

MASTER WORKS
SERIES IN
**ROMANTIC
MUSIC**

17TH-18TH
DECEMBER
2011
AT BANGKOK ART
AND CULTURE CENTER

BOOKINGS

Tickets :
1,000 • 500 • 200 baht

Thai Ticket Major Outlets
(02) 262-3456
www.thaiticketmajor.com

Information :
Bangkok Opera
(02) 231-5273
www.bangkokopera.com

ณกรมศิลปากรโถงแสดงดนตรี 17-18 ธันวาคม 2554 เวลา 20.00 น.
ห้องออร์เคสตรีนับ 5 หอศิลป์วัฒนธรรมกรุงเทพมหานคร ศิรินุพันธุ์
โจลาอ THE SAM PHILHARMONIC ORCHESTRA
อุสราอนุเมฆะวิบูลย์สุนทรภักดิ์

ภาพที่ 144 แสดงแนวทางการออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์งานแสดงดนตรีคลาสสิกสำหรับ
ยุคโรแมนติก

TICKET SIZE : 1.75" x 5" และ INVITATION SIZE : 8 x 19.8 cm.

ภาพที่ 145 แสดงแนวทางการออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์งานแสดงดนตรีคลาสสิกสำหรับยุคโรแมนติก

CD CARRIER, COVER SIZE : 14.5 x 13 cm.

ภาพที่ 147 แสดงแนวทางการออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์งานแสดงดนตรีคลาสสิกสำหรับยุคโรแมนติก

ยุคอิมเพรสชันนิสติก

ลักษณะดนตรีของยุคนี้เต็มไปด้วยจินตนาการ อารมณ์ที่เพ้อฝัน ฝันเพื่องอารมณ์ที่ ล่องลอยอย่างสงบและนิ่มนวลละมุนละไม ผู้ฟังจะรู้สึกเหมือนว่าได้สัมผัสกับบรรยากาศตอนรุ่ง ราง ในกลุ่มหมอกที่มีแสงแดดอ่อนๆ สลัวๆ ในด้านเทคนิคเพลงในยุคนี้มีลักษณะลึกลับไม่กระจ่าง ชัด ความรู้สึก “คล้าย ๆ ว่าจะเป็น” หรือ “คล้าย ๆ ว่าจะเหมือน” มากกว่าจะรู้สึกที่แน่ชัดลงไปว่า เป็นอะไร ต่างไปจากดนตรีสมัยโรแมนติกที่ก่อให้เกิดความสะเทือนอารมณ์

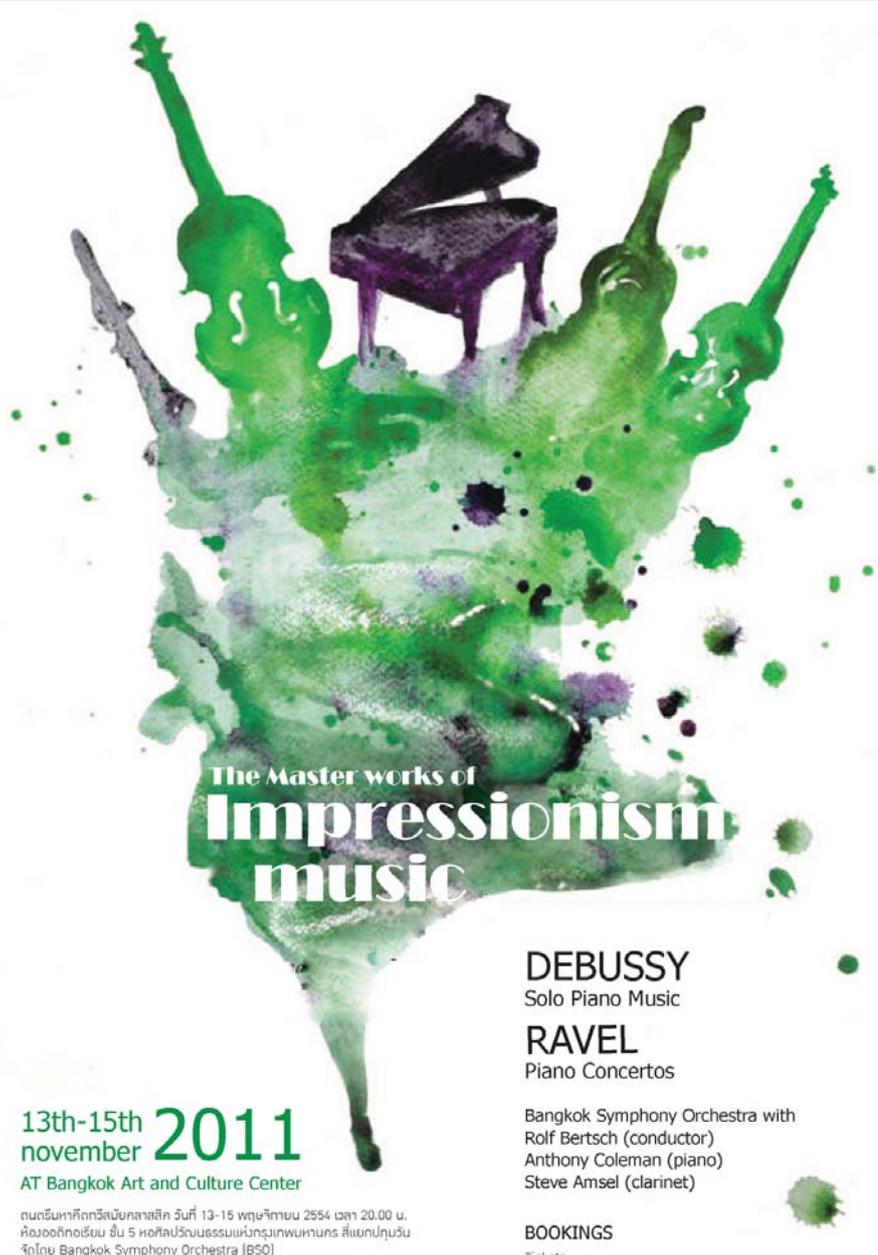

ภาพที่ 148 ภาพแสดงแนวทางการเลือกใช้อ็ประกอบและการจัดวางองค์ประกอบ

ในการเลือกใช้สีนั้น จะอยู่ในกลุ่มของสีที่สดใส Bright color ภาพประกอบที่ใช้ นั้น เลือกใช้ภาพประกอบที่เป็นเทคนิคภาพวาดแบบดั้งเดิมที่มีลักษณะเป็นภาพลายเส้นที่มีสีแปร ง ตัดชัดๆ ภาพที่ประกอบด้วยแต้มแต่งสีเป็นจุดๆ แบบพรวาเลี่ยน รูปแบบตัวอักษรเลือกใช้แบบตัว อักษรที่มีการตัดทอนให้ดูทันสมัยมากยิ่งขึ้นซึ่งอยู่ในกลุ่ม San Serif และตัวอักษรประเภทกลุ่ม Decorative ออกแบบผสมเข้าไปเพื่อตกแต่งให้พาดหัวดูสะดุดตา ลักษณะการจัดวางองค์ ประกอบได้เลือกใช้แบบหลักการเคลื่อนไหว (Movement) เนื่องจากถูกเลือกมากที่สุดในขั้นตอน สัมภาษณ์นักออกแบบและผู้เชี่ยวชาญ จึงถูกนำมาพัฒนาใช้ในงานออกแบบต่อไปในสื่อสิ่งพิมพ์ ชนิดต่างๆ ที่ใช้ประกอบการประชาสัมพันธ์งานแสดงดนตรีคลาสสิกของยุคอิมเพรสชันนิสติก

จากนั้นจึงนำมาเสนอแนวทางการออกแบบดังตัวอย่างต่อไปนี้

POSTER SIZE : 16" x 24"

The Master works of
Impressionism
music

13th-15th november 2011
AT Bangkok Art and Culture Center

ดนตรีมหากวีคริสต์นิกายลาลิต วันที่ 13-15 พฤศจิกายน 2554 เวลา 20.00 น.
ห้องบอลรูมเอ็มเอ็ม 5 หอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร สีแยกปทุมวัน
จัดโดย Bangkok Symphony Orchestra (BSO)
บรรเลงนวมานชอง เทอญี, ราเวล และ บทเพลงอื่นๆ ในยุคอิมเพรสชันนิส

DEBUSSY
Solo Piano Music

RAVEL
Piano Concertos

Bangkok Symphony Orchestra with
Rolf Bertsch (conductor)
Anthony Coleman (piano)
Steve Amsel (clarinet)

BOOKINGS
Tickets :
1,000 • 500 • 200 baht
Thai Ticket Major Outlets
(02) 262-3456
www.thaiticketmajor.com

Information :
Bangkok Opera
(02) 231-5273
www.bangkokopera.com

ภาพที่ 149 แสดงแนวทางการออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์งานแสดงดนตรีคลาสสิกสำหรับ
ยุคอิมเพรสชันนิสติก

TICKET SIZE : 1.75" x 5" และ INVITATION SIZE : 8 x 19.8 cm.

**The Master works of
Impressionism
music**
13th-15th
november 2011

For more information call (02) 231-5273
or visit our web site:
www.bangkokopera.com
Time: 8.00 pm, 2 hours | 1 Interval
Ticket Price: 1,000 Baht
Bangkok Art and Culture Center

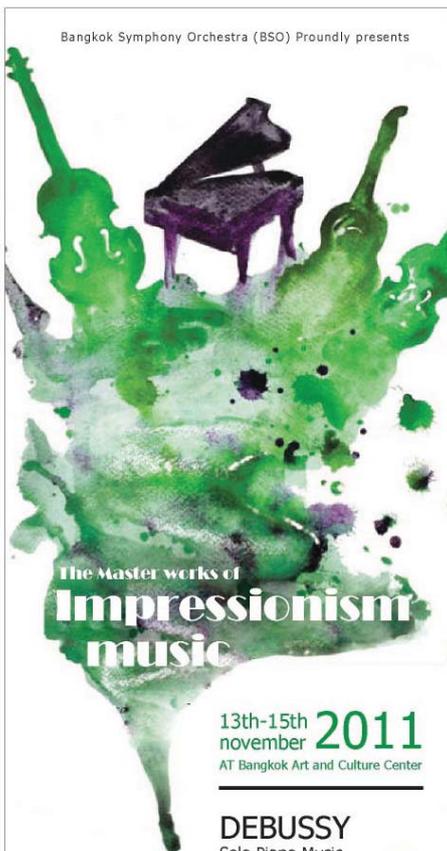
No.001

Time: 8.00 pm,
2 hours | 1 Interval
Ticket Price:
1,000 Baht
At Bangkok Art
and Culture Center

No.001

Bangkok Symphony Orchestra (BSO) Proudly presents

**The Master works of
Impressionism
music**

13th-15th
november 2011
AT Bangkok Art and Culture Center

DEBUSSY
Solo Piano Music

RAVEL
Piano Concertos

ณ ศูนย์การค้าเซ็นทรัลพลาซ่า ชั้นที่ 13-15 พฤษภาคม 2554 เวลา 20.00 น.
ห้องออเคสตรา ชั้น 5 หอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร สีหะปกุมวัน
จัดโดย Bangkok Symphony Orchestra (BSO)
บรรเลงโดย ซอ เดอบุสซี, ราเวล และ บทเพลงอื่นๆ ในยุคอินเพรสชันนิส

ภาพที่ 150 แสดงแนวทางการออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์งานแสดงดนตรีคลาสสิกสำหรับ
ยุคอินเพรสชันนิสติก

CD CARRIER, COVER SIZE : 14.5 x 13 cm.

ภาพที่ 152 แสดงแนวทางการออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์งานแสดงดนตรีคลาสสิกสำหรับยุคอิมเพรสชันนิสติก

หลังจากนำเสนอแนวทางการออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์งานแสดงดนตรีคลาสสิกในแต่ละยุคแล้วนั้น ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบงานวิจัยโดยการนำผลงานทั้งหมดสอบถามความคิดเห็นไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ (Focus Group) ที่ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย จำนวนทั้งหมด 8 ท่าน ดังรายละเอียดที่กล่าวไว้ในบทที่ 3 โดยรูปแบบของแบบสอบถามชุดที่ 2 นี้ สามารถดูได้ที่ภาคผนวก

นอกจากจะนำเสนอแนวทางการออกแบบในแต่ละยุคแล้วนั้น ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบงานวิจัยเพื่อยืนยันวัตถุประสงค์ของงานวิจัย โดยนำตัวอย่างงานออกแบบที่ได้ทั้งหมดไป

สรุปความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ (Focus Group)

1. การเลือกใช้ตัวอักษร

การเลือกใช้ตัวอักษรตามแนวทางการวิเคราะห์ที่ตัวอักษรที่ปรากฏในยุคต่างๆ ที่ผู้วิจัยได้เลือกนำมาประยุกต์ใช้ในส่วนพาดหัวนั้น จะมียุคบาโร้คและยุคอิมเพรสชันนิสติกที่ได้คะแนนอยู่เกณฑ์ดีกว่าอีก 2 ยุค ก็คือยุคโรแมนติกกับยุคคลาสสิก จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญถึงเหตุผลแนะนำเพิ่มเติมสรุปได้ว่า ทางฝั่งผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเห็นว่ายังสามารถออกแบบตัวอักษรได้มากกว่านี้โดยอาจจะมีการประยุกต์การจัดวางตัวอักษรในแนวตั้งหรือนำลวดลายมาผสมเหมือนกับยุคบาโร้คก็จะน่าสนใจยิ่งขึ้น ส่วนยุคคลาสสิกนั้น ทางฝั่งผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีสากลได้ให้ความเห็นว่า รูปแบบตัวอักษรที่ใช้พาดหัวแบบ Black Letter นั้น ก็ดูน่าสนใจในระดับหนึ่ง แต่ถ้าหากให้เลือกแบบแล้วนั้น ทางกลุ่มผู้จัดหรือนักดนตรีน่าจะเลือกใช้รูปแบบตัวอักษรในแบบที่ดูเป็นทางการ สง่างาม เช่นเดียวกับกับยุคโรแมนติก นั่นคือก็คือกลุ่มของ Old Style, Transitional ที่มีลักษณะของตัวอักษรแบบมีเชิงมากกว่า และน่าจะสื่อถึงบุคลิกลักษณะของดนตรีในยุคคลาสสิกได้มากกว่า แต่ในขณะที่เดียวกันกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบกลับชอบตัวอักษรแบบ Black Letter โดยมีความเห็นว่างานออกแบบดูมีชั้นเชิงมากกว่า ทั้งนี้ผลสรุปโดยรวมเรื่องตัวอักษรนั้นอยู่ในเกณฑ์ที่ดี

2. การเลือกใช้ภาพประกอบ

การเลือกใช้ภาพประกอบตามแนวทางการวิเคราะห์ภาพประกอบที่ปรากฏในยุคต่างๆ ที่ผู้วิจัยได้เลือกใช้ประกอบนั้น จะมียุคคลาสสิกและยุคอิมเพรสชันนิสติกที่ได้คะแนนอยู่ในเกณฑ์ดีกว่าอีก 2 ยุค ก็คือยุคบาโร้คกับยุคโรแมนติก โดยผู้เชี่ยวชาญได้ให้เหตุผลแนะนำสรุปได้ว่า ในยุคบาโร้คภาพประกอบที่ผู้วิจัยเลือกใช้นั้นก็สามารถสื่อสารถึงบุคลิกลักษณะในยุคนี้ได้ในระดับหนึ่ง อาจจะเหมาะสมกับงานแสดงดนตรีคลาสสิกในช่วงต้นของยุคบาโร้คหรือช่วงเทศกาลนอกเหนือจากภาพประกอบประเภทภาพวาดสีน้ำมันแล้วอาจจะใช้ภาพวาดที่มีลักษณะโอโงหรือเฉพาะลวดลายประยุกต์โคมโพรเข้ามาพัฒนาต่อเนื่องได้อีก ส่วนในยุคโรแมนติกได้ให้ความเห็นว่าน่าจะใช้รูปสตรีที่ดูอ่อนหวานแบบวิคตอเรียนมาใช้ ในขณะที่เดียวกันกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบคิดว่ารูปภาพที่นำมาใช้ประกอบนั้น มีชั้นเชิงในการออกแบบมากกว่าในการนำเสนอเรื่องอารมณ์ของภาพ ทั้งนี้ผลสรุปโดยรวมเรื่องภาพประกอบในแง่ของแนวทางการนำมาใช้คะแนนยังอยู่ในเกณฑ์ที่ดีในเรื่องของเทคนิคลักษณะภาพ

3. การเลือกใช้โครงสี

การเลือกใช้โครงสีตามแนวทางการวิเคราะห์เรื่องสีที่ปรากฏในยุคต่างๆ ที่ผู้วิจัยได้เลือกใช้ประกอบนั้น จะเห็นได้ว่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญนั้นเป็นที่พอใจเรื่องโครงสีของทุกยุค ยกเว้นยุคโรแมนติกซึ่งได้คะแนนห่างจากทั้ง 3 ยุคค่อนข้างมาก โดยสรุปเหตุผลแนะนำได้ว่าน่าจะนำเสนอโครงสีในแนวผู้หญิงที่ดูอ่อนหวาน ทั้งนี้เนื่องจากลักษณะดนตรีในยุคโรแมนติกนั้นศิลปินมักจะแต่งเพลงเกี่ยวกับพาราสีหญิงสาว หรือแต่งขึ้นเพื่อหญิงสาวทั้งสิ้น ทั้งนี้อาจนำเสนอเพิ่มขึ้นอีกแนวทางหนึ่งคือโทนโครงสีหวานๆ ที่ดูเป็นผู้หญิง

4. การจัดองค์ประกอบ

การนำเสนอรูปแบบการจัดองค์ประกอบศิลป์โดยผู้วิจัยนั้น จัดอยู่ในเกณฑ์ที่ดี ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ความเห็นว่าในภาพรวมของการจัดวางองค์ประกอบนั้นทุกชิ้นสามารถสื่อสารได้ถึงบุคลิกลักษณะของดนตรีคลาสสิกในแต่ละยุคได้

5. ผลงานออกแบบโดยรวม

ด้านความเห็นผลงานออกแบบโดยรวมนั้นสามารถสะท้อนและเชื่อมโยงกันกับลักษณะรูปแบบของดนตรีคลาสสิกในแต่ละยุคได้มากน้อยเพียงใด ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ความเห็นว่าทุกชิ้นในภาพรวมนั้นสามารถสื่อสารเชื่อมโยงได้สอดคล้องเข้ากับดนตรีคลาสสิกในแต่ละยุคทุกชิ้นงานได้ เพียงแต่ในยุคโรแมนติกนั้นอาจมีการนำเสนอเพิ่มเติมในแนวหวานๆ ที่เกี่ยวกับผู้หญิง โดยมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากผู้เชี่ยวชาญกลุ่มดนตรีคลาสสิกดังนี้

- 1) ภาพประกอบที่เป็นเครื่องดนตรีเด่นในงานที่จะแสดง จะเป็นตัวดึงดูดและเน้นความสำคัญของ งานแสดงนั้นๆ ด้วย
- 2) งานแสดงส่วนมากจะเน้นที่ภาพของผู้แสดงและคีตกวีซึ่งเป็นเรื่องปรกติในงานแสดง หากผู้ออกแบบสามารถออกแบบโปสเตอร์โดยใช้ภาพที่มีความหมายเป็นนัยสำคัญของการแสดง จะเป็นงานสร้างสรรค์ที่น่าสนใจขึ้น

จากผลสำรวจความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ สามารถสรุปได้ว่าการเสนอแนวทางการออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์ที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์งานแสดงดนตรีคลาสสิกของแต่ละยุคในโครงการวิจัยครั้งนี้ให้ผล 2 ทาง คือทางแรกสำหรับผู้ที่น่าไปศึกษา สามารถนำรูปแบบที่เสนอนี้ไปใช้ได้โดยตรง เนื่องจากผลสรุปความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านในภาพรวมของงานทั้งหมดนั้น สามารถสอดคล้องเชื่อมโยงกับรูปแบบลักษณะของดนตรีคลาสสิกในแต่ละยุคได้ตามวัตถุประสงค์ และประการที่สองที่สำคัญมากคือ เป็นการวิจัยเพื่อให้ผู้ที่น่าไปศึกษาเข้าใจถึงกระบวนการคิด และวิธีการออกแบบที่เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่สามารถนำไปศึกษาและประยุกต์ใช้ในการออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์ที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์งานแสดงดนตรีคลาสสิกในยุคต่างๆ ที่สามารถนำไปพัฒนาประยุกต์ใช้รูปแบบ โดยแปรเปลี่ยนไปตามเนื้อหาของแต่ละการแสดงดนตรีคลาสสิก โดยการใช้กระบวนการเดียวกันนี้เป็นแนวทางเพื่อสามารถหารูปแบบที่เหมาะสมในเงื่อนไขที่ต่างๆ กันได้ โดยไม่จำเป็นต้องใช้รูปแบบที่เสนอนี้โดยตรง

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากความสนใจด้านดนตรีคลาสสิกของผู้วิจัยและได้สนทนากับนักดนตรีคลาสสิกบางท่านจากโรงเรียนดนตรีบางกอกซิมโฟนี ได้พูดถึงปัญหางานออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์ที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์งานแสดงของตนเองว่า นักออกแบบไม่สามารถสื่อสารได้ตามความต้องการของตน อาจเนื่องมาจากไม่เข้าใจรูปแบบลักษณะของดนตรีคลาสสิก ทำให้บางครั้งโปสเตอร์และสื่อสิ่งพิมพ์อื่นๆ ไม่สามารถสื่อสารถึงบุคลิกลักษณะของงานแสดงคอนเสิร์ตได้ดีเท่าที่ควร ในฐานะนักออกแบบเลขนศิลป์ หัวใจสำคัญของงานออกแบบเลขนศิลป์ คือ การสื่อความหมายที่ต้องการได้ตามวัตถุประสงค์ไปสู่กลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกันไป ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าหากเราสามารถวิเคราะห์หารูปแบบทางเลขนศิลป์ได้นั้น เมื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบทางเลขนศิลป์ ก็จะสามารถช่วยให้ได้รูปแบบของสื่อสิ่งพิมพ์ที่สอดคล้องกันได้ตามบุคลิกภาพของงานแสดงดนตรีคลาสสิก และสื่อสารได้ตามที่นักดนตรีคลาสสิกหรือผู้จัดงานต้องการได้ อีกทั้งสำหรับนักออกแบบเองก็สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลอ้างอิง และได้ใช้เป็นแนวทางในการออกแบบเลขนศิลป์เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบงานลักษณะนี้ต่อไปได้

จากการสัมภาษณ์ผู้จัดการวงดุริยางค์ ซิมโฟนีกรุงเทพ (Bangkok Symphony Orchestra – BSO) ได้ให้ข้อมูลไว้ว่า การแสดงดนตรีคลาสสิกในประเทศไทยนั้นมีให้ชมกันตลอดทั้งปี มีรูปแบบการแสดงดนตรีคลาสสิกที่หลากหลายแตกต่างกันไปตามเนื้อหา ในหนึ่งการแสดงอาจจะเล่นเพลงเศร้า โดยที่มีเพลงสนุกแทรกเข้ามาในส่วนท้าย หรือ เล่นเพลงในยุคโรแมนติกและมีเพลงในยุคคลาสสิกแทรกเข้ามา ทั้งนี้ด้านเนื้อหาหลักที่ใช้ในการออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์นั้น โดยส่วนใหญ่ผู้จัดจะดูถึงภาพรวมคอนเซ็ปต์หลักก่อนว่าเป็นการแสดงดนตรีของยุคไหน แล้วหลังจากนั้นในส่วนของการรายละเอียดเพลงที่ใช้ในการแสดงจะเพิ่มเติมลงไปในส่วนที่อื่นที่ ทั้งนี้เพื่อให้ง่ายต่อการแบ่งประเภทของการแสดงดนตรีคลาสสิก และเพื่อที่จะสามารถหารูปแบบลักษณะได้นั้น จึงกำหนดขอบเขตของการวิจัยด้านประเภทของการแสดงดนตรีคลาสสิก โดยแบ่งตามยุคสมัยเป็นหลัก หากแต่นักออกแบบที่ต้องการนำไปประยุกต์ใช้ในรูปแบบการแสดงอื่นๆ เช่น แบ่งตามผู้ประพันธ์เพลง (Composer) ในแต่ละยุค ไปจนถึงบทเพลงมาสเตอร์พีซของแต่ละผู้ประพันธ์เพลง ซึ่งก็สามารถนำแนวทางเดียวกันนี้ไปใช้ในการทำงานออกแบบได้เช่นกัน

ทฤษฎีการออกแบบที่นำมาใช้ในการศึกษารั้งนี้ เป็นเพียงทฤษฎีหนึ่งที่มีประโยชน์และเป็นที่ยอมรับในวงกว้างของผู้ที่ทำการศึกษาด้านการออกแบบ อย่างไรก็ตามยังมีวิธีออกแบบโดยอาศัยหลักอ้างอิงจากทฤษฎีอื่นได้อีกเช่นกัน สิ่งสำคัญคือผู้ออกแบบควรกำหนดวัตถุประสงค์รูปแบบลักษณะของงานแสดงดนตรีโดยรวมในแต่ละการแสดงไว้ให้ชัดเจนตั้งแต่ต้น

ในการดำเนินงานวิจัยนั้น ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตงานวิจัยที่ต้องการศึกษาจากข้อมูลทางประวัติศาสตร์ทางดนตรีคลาสสิกซึ่งสามารถจำแนกได้ 4 ยุค คือ

1. ยุคบาโรค (The Baroque period) ระหว่างช่วงปี ค.ศ. 1600-1750
2. ยุคคลาสสิก (The Classical period) ระหว่างช่วงปี ค.ศ. 1750-1820
3. ยุคโรแมนติก (The Romantic period) ระหว่างช่วงปี ค.ศ. 1820-1900
4. ยุคอิมเพรสชันนิสติก (The Impressionistic period) ระหว่างช่วงปี ค.ศ. 1900-1910

สรุปความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ (Focus Group)

1. การเลือกใช้ตัวอักษร

การเลือกใช้ตัวอักษรตามแนวทางการวิเคราะห์ตัวอักษรที่ปรากฏในยุคต่างๆ ที่ผู้วิจัยได้เลือกนำมาประยุกต์ใช้ในส่วนพาดหัวนั้น จะมียุคบาโรคและยุคอิมเพรสชันนิสติกที่ได้คะแนนอยู่ในเกณฑ์ดีกว่าอีก 2 ยุค คือยุคโรแมนติกกับยุคคลาสสิก จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญถึงเหตุผลแนะนำเพิ่มเติมสรุปได้ว่า Mr. Kevin Herriman ทางฝั่งผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเห็นว่ายังสามารถออกแบบตัวอักษรได้มากกว่านี้โดยอาจจะมีการประยุกต์การจัดวางตัวอักษรในแนวตั้งหรือนำลวดลายมาผสมเหมือนกับยุคบาโรคก็จะน่าสนใจยิ่งขึ้น ส่วนยุคคลาสสิกนั้น ทางฝั่งผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีสากล ผศ. ประพันธ์ศักดิ์ พุ่มอินทร์ และ คุณชนากร แป้นเหมือน ได้ให้ความเห็นว่า รูปแบบตัวอักษรที่ใช้พาดหัวแบบ Black Letter นั้น ก็ดูน่าสนใจในระดับหนึ่ง แต่ถ้าหากให้เลือกแบบแล้วนั้น ทางกลุ่มผู้จัดหรือนักดนตรีน่าจะเลือกใช้รูปแบบตัวอักษรในแบบที่ดูเป็นทางการ สง่างาม เช่นเดียวกับยุคโรแมนติก นั่นก็คือกลุ่มของ Old Style, Transitional ที่มีลักษณะของตัวอักษรแบบมีเชิงมากกว่า และน่าจะสื่อถึงบุคลิกลักษณะของดนตรีในยุคคลาสสิกได้ด้วยเช่นกัน แต่ในขณะเดียวกันกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบกลับชอบตัวอักษรแบบ Black Letter โดยมีความเห็นว่าการทำให้งานดูมีชั้นเชิงในการออกแบบมากกว่า ทั้งนี้ผลสรุปโดยรวมเรื่องตัวอักษรนั้นจัดอยู่ในเกณฑ์ที่ดี

2. การเลือกใช้ภาพประกอบ

การเลือกใช้ภาพประกอบตามแนวทางการวิเคราะห์ภาพประกอบที่ปรากฏในยุคต่างๆ ที่ผู้วิจัยได้เลือกใช้ประกอบนั้น จะมียุคคลาสสิกและอิมเพรสชันนิสติกที่ได้คะแนนอยู่ในเกณฑ์ดีกว่าอีก 2 ยุค ก็คือยุคบาโรคกับยุคโรแมนติก โดยผู้เชี่ยวชาญ อ. สิริเศรษฐ์ ปัทมพรอัมพร ได้ให้เหตุผลแนะนำสรุปได้ว่า ในยุคบาโรคภาพประกอบที่ผู้วิจัยเลือกใช้นั้นก็สามารถสื่อสารถึงบุคลิกลักษณะในยุคนี้ได้ในระดับหนึ่ง อาจจะเหมาะสมกับงานแสดงดนตรีคลาสสิกในช่วงต้นของยุคบาโรคหรือช่วงเทศกาล นอกเหนือจากภาพประกอบประเภทภาพวาดสีน้ำมันแล้วอาจจะใช้ภาพวาดที่มีลักษณะโอโงะหรือเฉพาะลวดลายประยุกต์โคมไพร์มายาพัฒนาต่อเนื่องได้อีก ส่วนในยุคโรแมนติก คุณชนากร แป้นเหมือน ได้ให้ความเห็นถึงภาพประกอบว่าน่าจะใช้รูปสตรีที่ดูอ่อนหวานในยุคยุควิคตอเรียนมาใช้ ในขณะเดียวกันผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ Mr. David Betray และ ผู้เชี่ยวชาญทางดนตรีสากล Prof. Dr. Mathias Boegner คิดว่ารูปภาพที่นำมาใช้ประกอบ

นั้น คุณมีชั้นเชิงดีในเรื่องการนำเสนอเรื่องราวอารมณ์ของภาพ ซึ่งเหมาะสมกับบุคลิกลักษณะของ ดนตรีโรแมนติก ทั้งนี้ผลสรุปโดยรวมเรื่องภาพประกอบในแง่ของแนวทางการนำมาใช้นั้นคะแนน ยังอยู่ในเกณฑ์ที่ดีในเรื่องของเทคนิคและลักษณะภาพประกอบ

3. การเลือกใช้โครงสี

การเลือกใช้โครงสีตามแนวทางการวิเคราะห์เรื่องสีที่ปรากฏในยุคต่างๆ ที่ผู้วิจัยได้ เลือกใช้ประกอบนั้น จะเห็นได้ว่าความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญนั้นเป็นที่พอใจเรื่องโครงสีของทุกยุค ยกเว้นยุคโรแมนติกซึ่งได้คะแนนห่างจากทั้ง 3 ยุคค่อนข้างมาก โดยผู้เชี่ยวชาญทางด้านดนตรี คลาสสิกทุกท่านได้ให้ความเห็นว่าน่าจะนำเสนอโครงสีในแนวผู้หญิงที่ดูอ่อนหวาน ทั้งนี้เนื่องจาก ลักษณะดนตรีในยุคโรแมนติกนั้นศิลปินมักจะแต่งเพลงเกี่ยวพาราสิทหญิงสาว หรือแต่งขึ้นเพื่อ หญิงสาวทั้งสิ้น ทั้งนี้อาจนำเสนอเพิ่มขึ้นอีกแนวทางหนึ่งคือโทนโครงสีหวานๆ ที่ดูเป็นผู้หญิง แต่ อย่างไรก็ตามลักษณะการใช้โครงสีที่ตัดกันด้วยน้ำหนักรวดและเข้มสุดนั้นที่ผู้วิจัยนำมาใช้ก็ ยังเหมาะสมกับบุคลิกลักษณะของดนตรีโรแมนติกได้เหมือนกัน

4. การจัดองค์ประกอบ

การนำเสนอรูปแบบการจัดวางองค์ประกอบศิลป์โดยผู้วิจัยนั้นจัดอยู่ในเกณฑ์ที่ดี ผู้เชี่ยวชาญทุกท่านได้ให้ความเห็นว่าในภาพรวมของการจัดวางองค์ประกอบนั้น ทุกชิ้นสามารถ สื่อสารได้ถึงบุคลิกลักษณะของดนตรีคลาสสิกในแต่ละยุคได้ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำผลงานก่อนที่จะสรุป เรื่องรูปแบบการจัดองค์ประกอบ ที่ผู้วิจัยได้ทดลองออกแบบตามหลักการจัดองค์ประกอบศิลป์ ทั้ง 7 หลักการ มาให้ผู้ชมและผู้เชี่ยวชาญด้านดนตรีคลาสสิกดู คุณชนากร แป้นเหมือน ก็ได้ให้ความ เห็นว่างานทุกชิ้นที่ผู้วิจัยนำมาจัดองค์ประกอบตามหลักการการออกแบบทางเลขคณิตศิลป์ ต่างๆ นั้น เหมาะสมกับรูปแบบของดนตรีคลาสสิกในแต่ละยุคทุกชิ้น ทั้งนี้เนื่องจากสิ่งสำคัญที่ สามารถสื่อสารได้ตามบุคลิกนั้น น่าจะเป็นการเลือกใช้องค์ประกอบที่ปรากฏหรือเชื่อมโยงกัน กับยุคนั้นๆ

5. ผลงานออกแบบโดยรวม

ด้านความเห็นผลงานออกแบบโดยรวมนั้นสามารถสะท้อนและเชื่อมโยงกันกับ ลักษณะรูปแบบของดนตรีคลาสสิกในแต่ละยุคได้มากน้อยเพียงใด ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ความเห็นว่า ทุกชิ้นงานในภาพรวมนั้น สามารถสื่อสารเชื่อมโยงได้สอดคล้องเข้ากันกับดนตรีคลาสสิกในแต่ละ ยุคทุกชิ้นงานได้ เพียงแต่ในยุคโรแมนติกนั้นอาจมีการนำเสนอเพิ่มเติมในแนวหวานๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้หญิง และข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญกลุ่มดนตรีคลาสสิก ผศ. ประพันธ์ศักดิ์ พุ่มอินทร์ และ Prof. Dr. Mathias Boegner เพิ่มเติมดังนี้

1) ภาพประกอบที่เป็นเครื่องดนตรีเด่นในงานที่จะแสดง จะเป็นตัวดึงดูดและเน้น ความสำคัญของ งานแสดงนั้นๆ ด้วย

2) งานแสดงส่วนมากจะเน้นที่ภาพของผู้แสดงและคีตกวีซึ่งเป็นเรื่องปกติในงาน แสดง หากผู้ออกแบบสามารถออกแบบโปสเตอร์โดยใช้ภาพที่มีความหมายเป็นนัยสำคัญของการ แสดง จะเป็นงานสร้างสรรค์ที่น่าสนใจขึ้น

จากข้อสรุปในการสำรวจความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะและจากการศึกษาสามารถสรุปได้ว่าการเสนอแนวทางการออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์ที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์งานแสดงดนตรีคลาสสิกของแต่ละยุคในโครงการวิจัยครั้งนี้ให้ผล 2 ทาง คือ

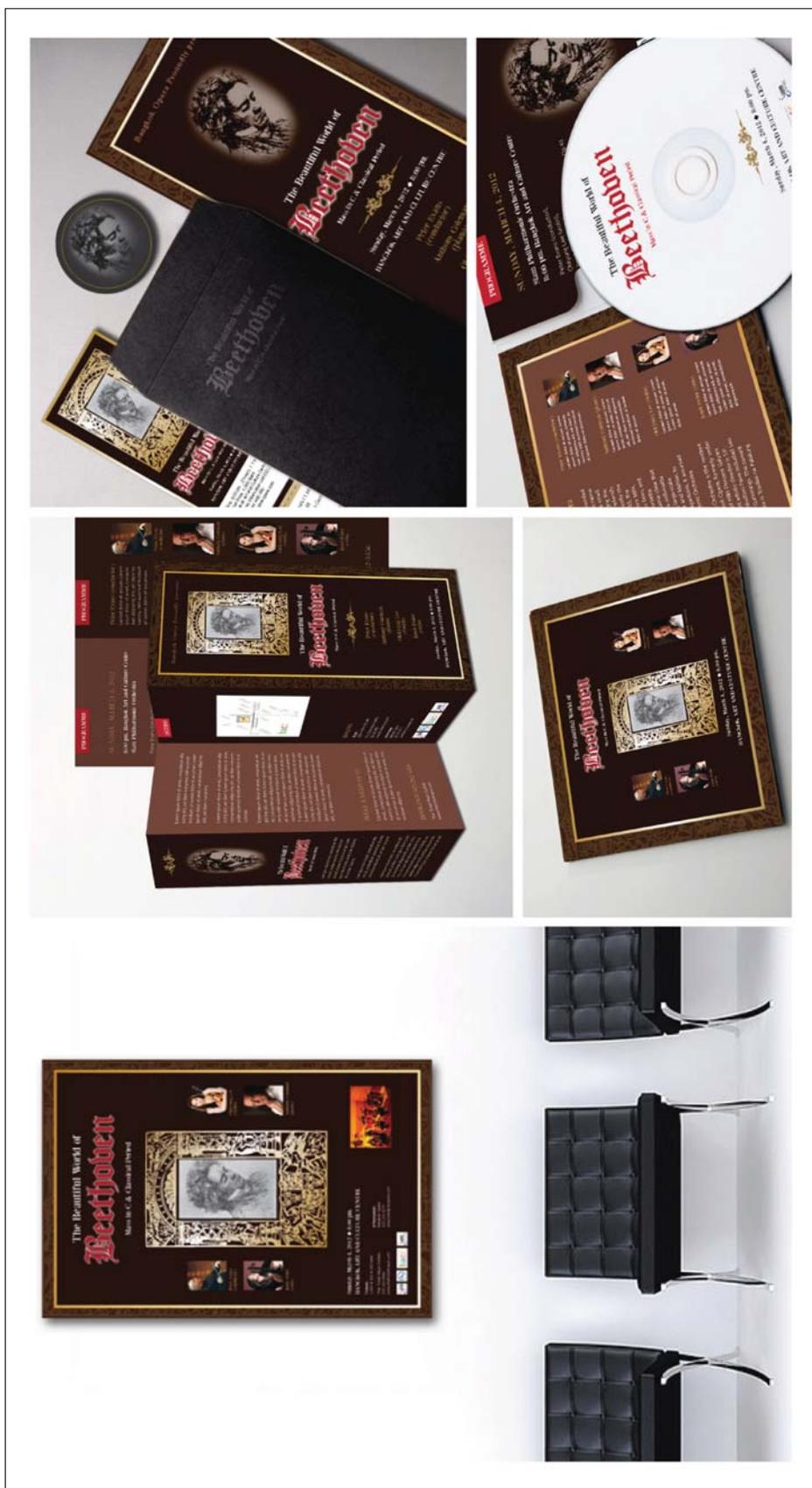
ทางแรก สำหรับผู้ที่นำไปศึกษา สามารถนำรูปแบบที่เสนอนี้ไปใช้ได้โดยตรง เนื่องจากผลสรุปความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านในภาพรวมของงานทั้งหมดนั้น สามารถสอดคล้องเชื่อมโยงกับรูปแบบลักษณะของดนตรีคลาสสิกในแต่ละยุคได้ตามวัตถุประสงค์

ประการที่สอง ที่สำคัญมากคือเป็นการวิจัยเพื่อให้ผู้ที่นำไปศึกษาเข้าใจถึงกระบวนการคิด และวิธีการออกแบบที่เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่สามารถนำไปศึกษาและประยุกต์ใช้ในการออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์ที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์งานแสดงดนตรีคลาสสิกในยุคต่างๆ ที่สามารถนำไปพัฒนาประยุกต์ใช้รูปแบบ โดยแปรเปลี่ยนไปตามเนื้อหาของแต่ละการแสดงดนตรีคลาสสิก โดยใช้กระบวนการเดียวกันนี้เป็นแนวทางเพื่อสามารถหารูปแบบที่เหมาะสมในเงื่อนไขที่ต่างๆ กันได้ โดยไม่จำเป็นต้องใช้รูปแบบที่เสนอนี้โดยตรง

ภาพแสดงตัวอย่างการนำรูปแบบงานออกแบบที่ได้จากงานวิจัยไปพัฒนาใช้ในการออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์ที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์งานแสดงดนตรีคลาสสิกในแต่ละยุคมีดังต่อไปนี้

ภาพที่ 153 แสดงภาพตัวอย่างการนำไปใช้งานจริงในชุดบาร็อค

ภาพที่ 154 แสดงภาพตัวอย่างการนำไปใช้งานจริงในชุดศาลาสหศิลป์

ภาพที่ 155 แสดงภาพตัวอย่างการนำไปใช้งานจริงในยุคโรแมนติก

ภาพที่ 156 แสดงภาพตัวอย่างการนำไปใช้งานจริงในยุคคอมพิวเตอร์ชั้นนิสติก

ข้อเสนอแนะ

1. ในการแสดงดนตรีคลาสสิกแต่ละครั้งนั้นมีรูปแบบที่หลากหลายมาก ดังนั้นการคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของผู้จัดจึงเป็นสิ่งสำคัญที่สุด ในเรื่องของแนวคิดหลักของงานว่าต้องการนำเสนออะไรเป็นหลัก เช่น ต้องการนำเสนอนักดนตรี, นักดุริยางค์ หรือสุนทรียะของบทประพันธ์ในยุคต่างๆ ผลงานวิจัยครั้งนี้เป็นการนำเสนอภาพรวมโดยแบ่งตามยุคสมัยของดนตรี หากแต่ผู้ที่ต้องการนำไปประยุกต์ใช้ควรคำนึงถึงวัตถุประสงค์หลักของผู้จัดเป็นส่วนสำคัญ

2. ในยุคสุดท้ายคือยุคโมเดิร์น (Modern) ช่วงปี ค.ศ. 1900 ถึงปัจจุบันนั้น ลักษณะของดนตรีมีหลายรูปแบบ มีการทดลองเทคนิคใหม่ๆ ใช้ดนตรีอิเล็กทรอนิกส์มาผสมโดยไม่สนใจแบบแผนที่มีมา ทำให้รูปแบบของดนตรีคลาสสิกในยุคโมเดิร์นนี้มีลักษณะเป็นการทดลองไม่หยุดนิ่ง ดนตรีมีความหลากหลายทางเทคนิคการประพันธ์ดนตรี จึงทำให้ไม่สามารถสรุปรูปแบบชี้ชัดในยุคนี้ได้ ส่วนมากหากมีการแสดงดนตรีคลาสสิกของยุคนี้ มักจะเป็นการแสดงโดยเน้นที่รูปแบบงานของศิลปินแต่ละท่านมากกว่า ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าหากต้องการระบุลักษณะงานออกแบบเพื่อการแสดงดนตรีคลาสสิกในแต่ละยุคนั้น โดยเนื้อหาแล้วน่าจะใช้เกณฑ์การแบ่งยุคเป็น 4 ยุค มากกว่า ส่วนยุคโมเดิร์นนั้นก็สามารถทำได้โดยใช้แนวทางวิธีการเดียวกันนี้ค้นหารูปแบบตามลักษณะบุคลิกภาพของผลงานทางการประพันธ์ดนตรีของศิลปินในแต่ละท่านจะดีกว่า หรืออาจเป็นงานวิจัยเฉพาะยุคนี้อีกหัวข้อหนึ่งก็ได้

3. สำหรับตัวอย่างชิ้นงานออกแบบที่ผู้วิจัยนำเสนอขึ้นนั้น ในส่วนของภาพประกอบที่นำมาใช้บางภาพมีความละเอียดภาพค่อนข้างต่ำ เนื่องจากการนำเสนอเพียงแนวทางเท่านั้น หรือที่เรียกว่าการทำเลย์เอาต์ หากแต่ในแง่ของการนำไปใช้งานจริงควรจะต้องใช้ภาพประกอบที่มีความคมชัด ความละเอียดสูง

4. เมื่อทำการวิเคราะห์เรื่องลักษณะองค์ประกอบและแนวทางการใช้องค์ประกอบทางเลขคณิตที่เหมาะสมและสอดคล้องกับรูปแบบลักษณะดนตรีคลาสสิกในแต่ละยุคทั้ง 4 ยุคแล้วนั้น จึงได้เสนอแนวทางการออกแบบ และนำไปสอบถามความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ (Focus Group) จากการสรุปความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นเพิ่มเติมว่า

1) ภาพประกอบที่เป็นเครื่องดนตรีเด่นในงานที่จะแสดง จะเป็นตัวดึงดูดและเน้นความสำคัญของงานแสดงนั้นๆ ด้วย

2) งานแสดงส่วนมากจะเน้นที่ภาพของผู้แสดงและคีตกวีซึ่งเป็นเรื่องปรกติในงานแสดง หากผู้ออกแบบสามารถออกแบบโปสเตอร์โดยใช้ภาพที่มีความหมายเป็นนัยสำคัญของการแสดง จะเป็นงานสร้างสรรค์ที่น่าสนใจขึ้น

ผู้วิจัยจึงเสนอแนะเพื่อให้ได้งานออกแบบที่มีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผลเพิ่มเติมคือในการนำวิธีการวิจัยไปใช้ในการออกแบบนั้น อาจทำการวิจัยลึกลงไปในยุคใดยุคหนึ่งหรือเจาะไปที่นักประพันธ์ดนตรีท่านใดท่านหนึ่ง เพื่อผลที่ได้มีความละเอียดมากยิ่งขึ้น แปรเปลี่ยนไปตามลักษณะหัวข้อของการแสดงและตามวัตถุประสงค์ของผู้จัดงาน ดังเช่นข้อคิดเห็นเพิ่มเติมจาก

ผศ. ประพันธ์ศักดิ์ พุ่มอินทร์ และ Prof. Dr. Mathias Boegner หรือในการพัฒนาต่อเนื่องงานวิจัย ซึ่งอาจเลือกทำเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่งของการใช้องค์ประกอบทางเลขคณิตปี เช่น เรื่องการใช้สี ภาพประกอบ ฯลฯ เพื่อศึกษารายละเอียดให้ลึกลงไป หรือในกรณีที่ต้องการวิจัยดนตรีประเภทอื่นๆ เช่น ดนตรีพื้นเมือง ดนตรีไทย ดนตรีแจ๊ส เป็นต้น ก็สามารถทำได้เช่นกัน และจากผลสรุปความคิดเห็นรวบยอดของผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านในภาพรวมชิ้นงานทั้งหมดนั้นแล้วนั้น พบว่าในยุคโรแมนติกนั้นน่าจะมีการนำเสนอเพิ่มเติมในอีกรูปแบบหนึ่งที่เป็นแนวหวานๆ เกี่ยวกับผู้หญิง และดูเป็นผู้หญิง ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำเสนอแนวทางการออกแบบในยุคโรแมนติกเพิ่มเติมดังนี้

POSTER SIZE : 16" x 24"

WAGNER
PRELUDE TO TRISTAN
AND ISOLDE
TCHAIKOVSKY
PIANO CONCERTO NO. 1
*
BRAHMS
SYMPHONY NO. 3

Romantic
Master works Series

17TH-18TH
DECEMBER
2011
AT BANGKOK ART
AND CULTURE CENTER

BOOKINGS Tickets:
1,000 • 500 • 200 baht
Thai Ticket Major Outlets
(02) 262-3456
www.thaiticketmajor.com

Information:
Bangkok Opera
(02) 231-5273
www.bangkokopera.com

Jam bacc Jam

ภาพที่ 157 แสดงแนวทางการออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์งานแสดงดนตรีคลาสสิกสำหรับ
ยุคโรแมนติก

TICKET SIZE : 1.75" x 5" และ INVITATION SIZE : 8 x 19.8 cm.

ภาพที่ 158 แสดงแนวทางการออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์งานแสดงดนตรีคลาสสิกสำหรับ
ยุคโรแมนติก

BROCHURE SIZE : 5" x 8.5" พับ 4 ตอน

Romantic

Master works Series

lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, set diem nonummy nibh euismod tincidunt ut laoreet dolor et accumsan, lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, set diem nonummy.

lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, set diem nonummy ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, set diem nonummy.

lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, set diem nonummy nibh euismod tincidunt ut laoreet dolor et accumsan, lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, set diem nonummy nibh euismod tincidunt ut laoreet dolor et accumsan, lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, set diem nonummy.

lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, set diem nonummy ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, set diem nonummy.

lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, set diem nonummy nibh euismod tincidunt ut laoreet dolor et accumsan, lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, set diem nonummy.

lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, set diem nonummy ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, set diem nonummy.

lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, set diem nonummy nibh euismod tincidunt ut laoreet dolor et accumsan, lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, set diem nonummy.

lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, set diem nonummy ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, set diem nonummy.

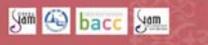
LOCATION

17TH-18TH DECEMBER 2011
AT BANGKOK ART AND CULTURE CENTER

BOOKINGS
Tickets: 1,000 • 500 • 200 baht
The Ticket Major Outlets: (02) 262-3456
www.thaticketmajor.com

Information:
Bangkok Opera
(02) 231-5273
www.bangkokopera.com

BANGKOK OPERA FOUNDATION PRESENTS

Master works Series

Romantic

17TH-18TH DECEMBER 2011
AT BANGKOK ART AND CULTURE CENTER

www.bangkokopera.com

PROGRAMME

17TH-18TH DECEMBER 2012

8:00 PM, 45 MIN., 1 INTERVAL
BANGKOK ART AND CULTURE CENTER
SIAM PHILHARMONIC ORCHESTRA

Bangkok Opera Foundation
with the generous cooperation of
Ministry of Culture
Office of Contemporary Art and Culture

THE SIAM PHILHARMONIC ORCHESTRA

WITH
NIDHANI LACHWIRANAKORN, piano
SOMTOW SUCHARTKUL, music director

ROMANTIC MASTERPIECES
Wagner: Prelude to Tristan and Isolde
Tchaikovsky: Piano Concerto No. 1
•
Brahms: Symphony No. 3

lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, set diem nonummy.

BOOKINGS (02) 262-3456

NIDHANI LACHWIRANAKORN, PIANO
lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, set diem nonummy ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, set diem nonummy.

SOMTOW SUCHARTKUL, MUSIC DIRECTOR
lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, set diem nonummy ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, set diem nonummy.

lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, set diem nonummy ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit, set diem nonummy.

BOOKINGS (02) 262-3456

SIAM PHILHARMONIC ORCHESTRA

The Siam Philharmonic Orchestra was founded in 2002 in Bangkok, Thailand, under the name "Mila Sinfonia". At that time it was a small chamber ensemble devoted to bringing the discipline of the classical style to Thailand's classical musicians. In 2003, the orchestra gained its autonomy from NFA, the music academy where it was born, and was renamed the Bangkok Sinfonia. However, later, in 2004, it became clear that the orchestra was no longer a *sinfonia* since it was now performing large-scale orchestral works by Brahms and Mahler, to reflect this expansion in repertoire, it assumed the name Siam Philharmonic Orchestra.

The Siam Philharmonic Orchestra is the resident orchestra of the Bangkok Opera, formerly under the royal patronage of HRH Princess Galyani Vadhana. The current artistic director is S.P. Somtow, guest conductors have included Leo Philips and Linda Cummings. The current resident conductor is Thiradee no Thairong.

BOOKINGS (02) 262-3456

BOOKING FORM

Please complete booking form and send to:
Bangkok Opera
T: (02) 231-5273
E: admin@bangkokopera.com

Tickets can also be purchased at the above address between 9am-5pm, Mon-Fri.

BOOKING FORM PLEASE USE BLOCK CHARACTERS

NAME _____
ADDRESS _____
TEL _____ EMAIL _____

PAYMENT TYPE
 Bank Draft Cheque Credit Card

Color (Last name) _____
Color (First name) _____

Concert	Price & No.	Qty	Total
The Beautiful World of Beethoven	1,000	_____	_____
	500	_____	_____
	200	_____	_____
Total for Remittance			_____

ภาพที่ 159 แสดงแนวทางการออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์งานแสดงดนตรีคลาสสิกสำหรับยุคโรแมนติก

CD CARRIER, COVER SIZE : 14.5 x 13 cm.

ภาพที่ 160 แสดงแนวทางการออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์งานแสดงดนตรีคลาสสิกสำหรับยุคโรแมนติก

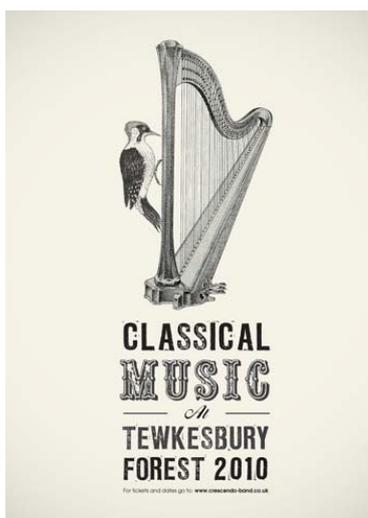

ภาพที่ 161 แสดงภาพตัวอย่างการนำไปใช้งานจริงในยุคโรแมนติก

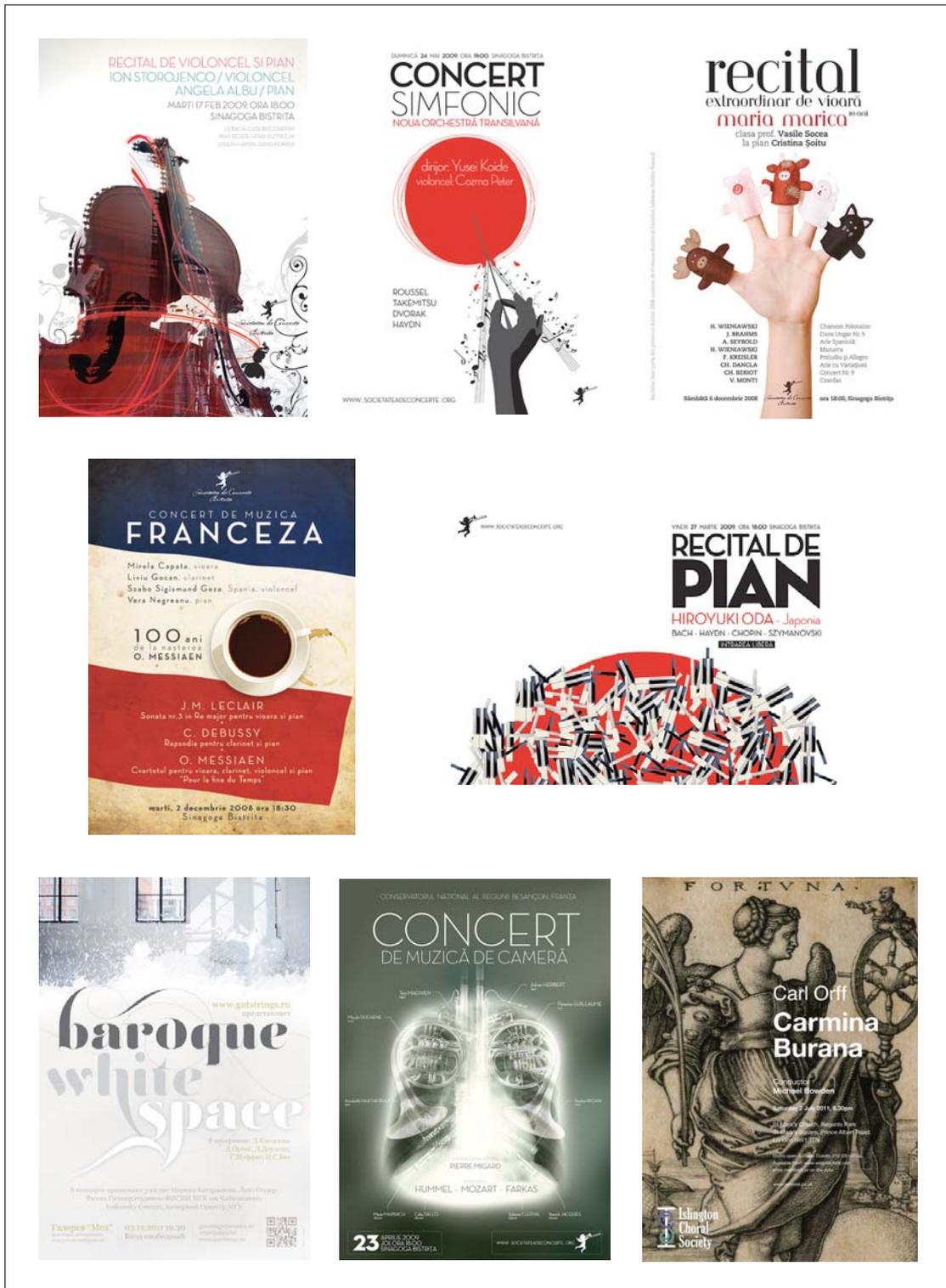
5. สำหรับนักออกแบบที่สนใจนั้นสามารถศึกษาตัวอย่างงานออกแบบงานเลขศิลป์ที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์งานแสดงดนตรีคลาสสิกได้ในระดับสากล เพื่อใช้เป็นแนวคิดและแนวทางในการออกแบบต่อไป โดยผู้วิจัยได้นำเสนอข้อมูลตัวอย่างงานที่สามารถสืบค้นเพิ่มเติมได้ในระบบออนไลน์ดังต่อไปนี้

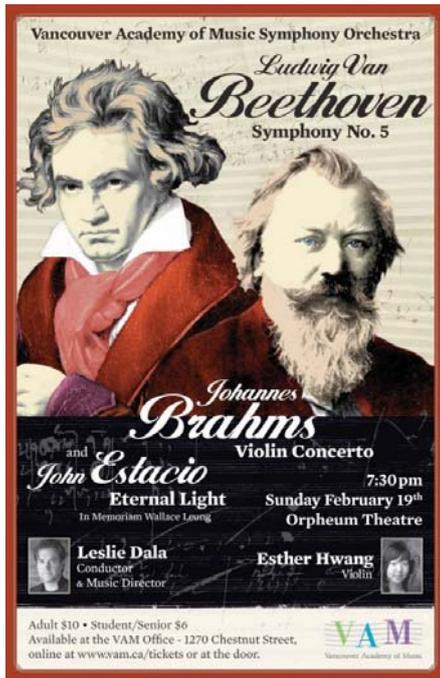
ภาพที่ 162 ตัวอย่างผลงานออกแบบในระดับสากล ที่เกี่ยวกับดนตรีคลาสสิก
ที่มา : Julien Blanchet, Identité Auditorium Orchestre National de Lyon [Online],
accessed 2 March 2012. Available from <http://www.grapheine.com>

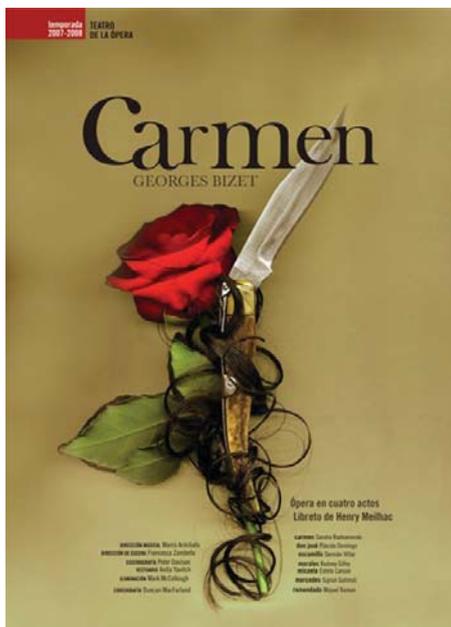
ภาพที่ 163 ตัวอย่างผลงานออกแบบในระดับสากล ที่เกี่ยวกับดนตรีคลาสสิก
ที่มา : Christopher Jackson, The online portfolio of a designer [Online], accessed
2 March 2012. Available from <http://www.hastell.com>

ภาพที่ 164 ตัวอย่างผลงานออกแบบในระดับสากล ที่เกี่ยวกับดนตรีคลาสสิก
 ที่มา : Matias Corea, [Showcasing and Discovering Creative Work \[Online\]](http://www.behance.net), accessed
 5 March 2012. Available from <http://www.behance.net>

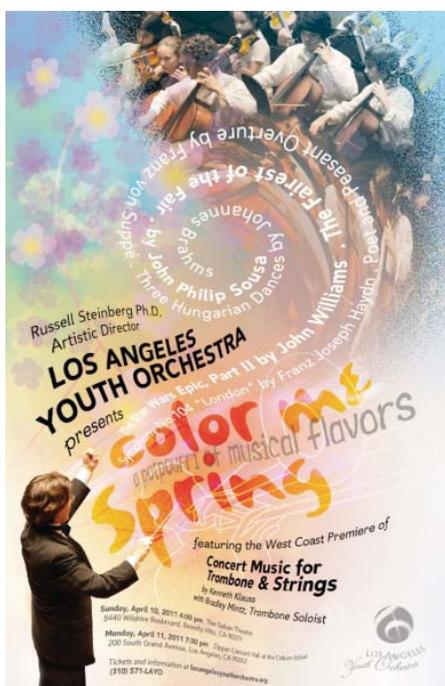
ภาพที่ 165 ตัวอย่างผลงานออกแบบในระดับสากล ที่เกี่ยวกับดนตรีคลาสสิก
ที่มา : [Vancouver on the cheap](http://vancouverisawesome.com) [Online], accessed 2 March 2012. Available from
<http://vancouverisawesome.com>

ภาพที่ 166 ตัวอย่างผลงานออกแบบในระดับสากล ที่เกี่ยวกับดนตรีคลาสสิก
ที่มา : Francine Van Hove, [Get up Carmen](http://ego-altrego.com) [Online], accessed 24 February 2012.
Available from <http://ego-altrego.com>

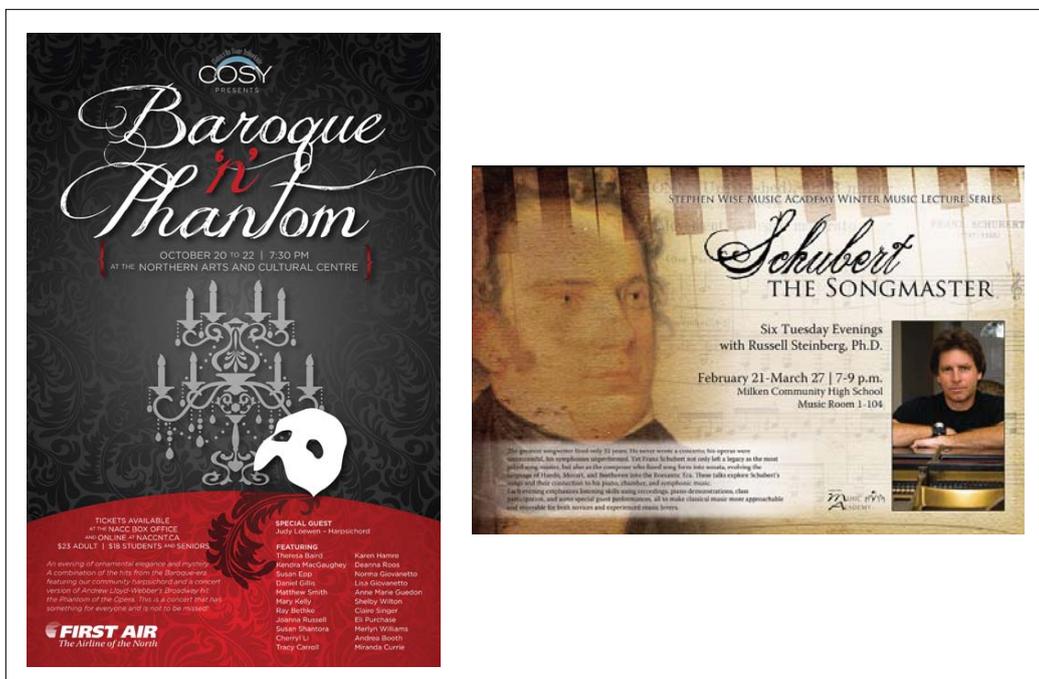
ภาพที่ 167 ตัวอย่างผลงานออกแบบในระดับสากล ที่เกี่ยวกับดนตรีคลาสสิก
ที่มา : [Romantic Fantastique](http://romanticfantastique.com) [Online], accessed 15 February 2012. Available from <http://natasha-liu.com>

ภาพที่ 168 ตัวอย่างผลงานออกแบบในระดับสากล ที่เกี่ยวกับดนตรีคลาสสิก
ที่มา : Russell Steinberg, [Music and Writings](http://www.russellsteinberg.com) [Online], accessed 15 February 2012.
Available from <http://www.russellsteinberg.com>

ภาพที่ 169 ตัวอย่างผลงานออกแบบในระดับสากล ที่เกี่ยวกับดนตรีคลาสสิก
 ที่มา : [Showcasing and Discovering Creative Work \[Online\]](http://www.behance.net), accessed 5 March 2012.
 Available from <http://www.behance.net>

ภาพที่ 170 ตัวอย่างผลงานออกแบบในระดับสากล ที่เกี่ยวกับดนตรีคลาสสิก
 ที่มา : [Russell Steinberg, Music and Writings \[Online\]](http://www.russellsteinberg.com), accessed 15 February 2012.
 Available from <http://www.russellsteinberg.com>

ภาพที่ 171 ตัวอย่างผลงานออกแบบในระดับสากล ที่เกี่ยวกับดนตรีคลาสสิก
 ที่มา : Preman Sotomayor, [Norbert Brainin Foundation](http://www.norbertbraininfoundation.org) [Online], accessed 4 March 2012.
 Available from <http://www.sotomayor.co.uk>

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กรอุณา ดริยานนท์. “การออกแบบเรขศิลป์เพื่อสื่อสารกลิ่นหอมประเภทต่างๆ.” วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาานฤมิตศิลป์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.
- โกวิทย์ ชันฉศิริ. ดุริยางคศิลป์ตะวันตก (เบื้องต้น). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.
- ไชแสง ศุขะวัฒน์. ดนตรีปริทรรศน์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2532.
- คมสันต์ วงศ์วรรณ. ดนตรีตะวันตก. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2551.
- จเร สำอางค์. สมองดี ดนตรีทำได้ Music Can Do. กรุงเทพมหานคร : บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้ง
แอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), 2550.
- ณรุทธ์ สุทนต์จิตต์. สังคีตนิยม ความซาบซึ้งในดนตรีตะวันตก. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่ง
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549.
- ประชิด ทิณบุตร. การออกแบบกราฟฟิก. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2535.
- พรสนอง วงศ์สิงห์ทอง. ประวัติศาสตร์นฤมิตศิลป์. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2547.
- วรวงศ์ วรรณชาติพงศ์อุดม. การออกแบบกราฟฟิก. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
ศิลปาบรรณาคาร, 2535.
- สดับพิน รัตนเรือง. คัมภีร์เพลงคลาสสิก. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2548.
- สดับพิน รัตนเรือง. Music of the Masters. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2542.
- สุรพงษ์ บุนนาค. ดนตรีแห่งชีวิต. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สารคดีในนามบริษัทวิริยะธุรกิจ
จำกัด, 2549.
- ศิริพรรณ ปิเตอร์. ออกแบบกราฟฟิก. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์, 2549.
- อารยะ ศรีกัลยาณบุตร. การออกแบบสิ่งพิมพ์. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2550.
- เอกชาติ จันอุไรรัตน์. STYLES IN(TERIOR) DESIGN (สไตล์ในงานดีไซน์). กรุงเทพมหานคร :
ไอ เอส พริ้นติ้ง เฮ้าส์, 2551.

ภาษาต่างประเทศ

Arntson, Amy E. Graphic Design Basics. 3rd ed. New York : Holt Rinehart and Winston, 1997.

Barber, Nicola, and Mary Mure. The world of Music. New York : Silver Burdett Pr, 1995.

Grove, George, and Stanley Sadie. The New Grove dictionary of music and musicians. London : Macmillan Publishers, 1980.

Jacobs, Arthur. The Penguin dictionary of music. 6th ed. New York : Penguin books, 1995.

Kamien, Roger. Music : An Appreciation. UK : McGraw-Hill Companies, 1992.

Kobayashi, Shigenobu. Colorist. Japan : Kodancho international, 1998.

Livingston, Alan, and Isabella Livingston. The Thames and Hudson Dictionary of Graphic Design and Designers (World of Art). Singapore : Thames and Hudson, 1992.

Meggs, Philip B. A history of graphic design. 2nd ed. New York : Van Nostrand Reinhold, 1992.

Sparke, Penny and others. Design Source Book. London : QED, 1987

Turnbull, Arthur T., and Russell N. Baird. Graphics of Communication : Typography, Layout, Design, Production. 4th ed. New York : Holt McDougal, 1980.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามความคิดเห็น (ชุดที่ 1)
สำหรับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเลขนศิลป์

แบบสอบถามความคิดเห็น

(ชุดที่ 1)

สำหรับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเลขนศิลป์
 เพื่อใช้ประกอบการสัมภาษณ์เรื่องการใช้หลักการจัดวางองค์ประกอบ
 ทางเลขนศิลป์ใด ที่สอดคล้องเชื่อมโยงถึงบุคลิกลักษณะของ
 ดนตรีคลาสสิกในแต่ละยุคได้เหมาะสม

โครงการ

ศึกษาการออกแบบเลขนศิลป์สำหรับการแสดงดนตรีคลาสสิกต่างยุคสมัย

A study of graphic design for classical music performances in difference periods

ที่มา

จากความสนใจด้านดนตรีคลาสสิกของผู้วิจัยและได้สนทนากับนักดนตรีคลาสสิกบางท่านจากโรงเรียนดนตรีบางกอกซิมโฟนี ได้พูดถึงปัญหางานออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์ที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์งานแสดงของตนเองว่า นักออกแบบไม่สามารถสื่อสารได้ตามความต้องการของตน อาจเนื่องมาจากไม่เข้าใจรูปแบบลักษณะของดนตรีคลาสสิก ทำให้บางครั้งโปสเตอร์และสื่อสิ่งพิมพ์อื่นๆ ไม่สามารถสื่อสารถึงบุคลิกลักษณะของงานแสดงคอนเสิร์ตได้ดีเท่าที่ควร

ในฐานะนักออกแบบเลขนศิลป์ หัวใจสำคัญของงานออกแบบเลขนศิลป์ คือ การสื่อความหมายที่ต้องการได้ตามวัตถุประสงค์ไปสู่กลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกันไป ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าหากเราสามารถวิเคราะห์หารูปแบบทางเลขนศิลป์ได้นั้น เมื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบทางเลขนศิลป์ ก็จะสามารถช่วยให้ได้รูปแบบของสื่อสิ่งพิมพ์สอดคล้องกันได้ตามบุคลิกภาพของงานแสดงดนตรีคลาสสิกได้ และสื่อสารได้ตามที่นักดนตรีคลาสสิกหรือผู้จัดงานต้องการได้ อีกทั้งสำหรับนักออกแบบเองก็สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลอ้างอิง และได้ใช้เป็นแนวทางในการออกแบบเลขนศิลป์เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบงานลักษณะนี้ต่อไปได้

จากการสัมภาษณ์ผู้จัดการวงดุริยางค์ซิมโฟนีกรุงเทพ (Bangkok Symphony Orchestra – BSO) ได้ให้ข้อมูลไว้ว่า การแสดงดนตรีคลาสสิกในประเทศไทยนั้นมีให้ชมกันตลอดทั้งปี มีรูปแบบการแสดงดนตรีคลาสสิกที่หลากหลายแตกต่างกันไปตามเนื้อหา โดยส่วนใหญ่แล้วในการแสดงดนตรีคลาสสิก เราจะแบ่งกลุ่มใหญ่ตามยุคสมัย จากนั้นจึงเข้าไปจัดกลุ่มตามผู้ประพันธ์เพลง (Composer) ในแต่ละยุค ไปจนถึงบทเพลงมาสเตอร์พีซของแต่ละผู้ประพันธ์เพลงที่นิยมนำมาใช้ในการแสดงมาจนถึงทุกวันนี้ ในหนึ่งการแสดงอาจจะเล่นเพลงเศร้า โดยมีเพลงสนุกแทรกเข้ามาในส่วนท้าย หรือ เล่นเพลงในยุคโรแมนติกและมีเพลงในยุคคลาสสิกแทรกเข้ามา

ทั้งนี้ด้านเนื้อหาหลักที่ใช้ในการออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์นั้น โดยส่วนใหญ่ผู้จัดจะดูถึงภาพรวมคอนเซ็ปต์หลักก่อนว่าเป็นการแสดงดนตรีของยุคไหน แล้วหลังจากนั้นในส่วนของรายละเอียดเพลงที่ใช้ในการแสดงจะเพิ่มเติมลงไปในพื้นที่อีกที

คำชี้แจง

งานวิจัยฉบับนี้เป็นกรณีศึกษาเพื่อสรุปหาแนวทางการเลือกใช้อองค์ประกอบและการจัดวางองค์ประกอบทางเลขนศิลป์ ที่สามารถสื่อสารได้ตรงกับบุคลิกลักษณะของดนตรีคลาสสิกในยุคต่างๆ ได้ตามขอบเขตของการวิจัย โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์เบื้องต้นจากข้อมูลทางวรรณกรรมที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ดนตรีและการออกแบบในยุคต่างๆ ว่ามีลักษณะเด่นทางดนตรีแต่ละยุคเป็นเช่นไร และองค์ประกอบเลขนศิลป์แบบใดบ้างที่ปรากฏอยู่ในยุคนั้นๆ เพื่อที่จะได้นำมาเลือกใช้ในการจัดวางองค์ประกอบทางเลขนศิลป์ตามหลักการออกแบบ และเพื่อหาข้อสรุปด้านการจัดวางองค์ประกอบเลขนศิลป์ ดังนั้นในแบบสอบถามนี้จัดเป็นขั้นตอนที่สำคัญ ซึ่งจะแสดงความน่าเชื่อถือของงานวิจัย ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยใช้การเลือกตัวอย่างที่ว่า “Expert Choice” คือการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้และประสบการณ์เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเลขนศิลป์ ซึ่งวิธีการนี้จะทำให้ได้คำตอบด้านการจัดวางองค์ประกอบ ที่สามารถสื่อสารได้ตรงกับบุคลิกลักษณะของดนตรีคลาสสิกในยุคต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง เพื่อสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในงานออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์ต่อไป และสามารถใช้ได้ตามวัตถุประสงค์ที่นักดนตรีคลาสสิกต้องการได้ และสำหรับนักออกแบบนั้นสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงและได้ใช้เป็นแนวทางในการออกแบบเลขนศิลป์หรือนำไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

แบบสอบถาม

ให้ผู้เชี่ยวชาญมองภาพรวมเกี่ยวกับรูปแบบลักษณะเด่นของดนตรีในแต่ละยุคก่อน เพื่อทำความเข้าใจเบื้องต้น และจากผลสรุปถึงลักษณะเด่นของดนตรีคลาสสิกในแต่ละยุค และภาพแสดงองค์ประกอบทางเลขคณิตเรื่อง สี, ตัวอักษร และภาพประกอบ เมื่อท่านได้ฟังตัวอย่างเพลงคลาสสิกในแต่ละยุคแล้ว ท่านคิดว่าหลักการจัดองค์ประกอบเลขคณิต (Principle of Design) ไດ ที่ท่านคิดว่าเหมาะสมกับลักษณะเด่นของดนตรีคลาสสิกในยุคนั้นๆ โดยใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องคะแนนความคิดเห็นตามลำดับความสำคัญของแต่ละหลักการจัดวางองค์ประกอบที่สามารถสื่อได้แตกต่างกัน คือ

สื่อสารได้น้อยที่สุด	=	1
สื่อสารได้น้อย	=	2
สื่อสารได้ปานกลาง	=	3
สื่อสารได้มาก	=	4
สื่อสารได้มากที่สุด	=	5

ในช่องว่างของแต่ละยุคที่ท่านคิดว่าหลักการจัดองค์ประกอบนั้นสื่อได้ตรงกับลักษณะดนตรีคลาสสิกในยุคนั้น และเว้นว่างไว้หรือมีความหมายเท่ากับเลข 0 เมื่อท่านคิดว่าหลักการจัดองค์ประกอบนั้นไม่สามารถสื่อสารได้

ยุคบาโรก ค.ศ. 1600 -1750

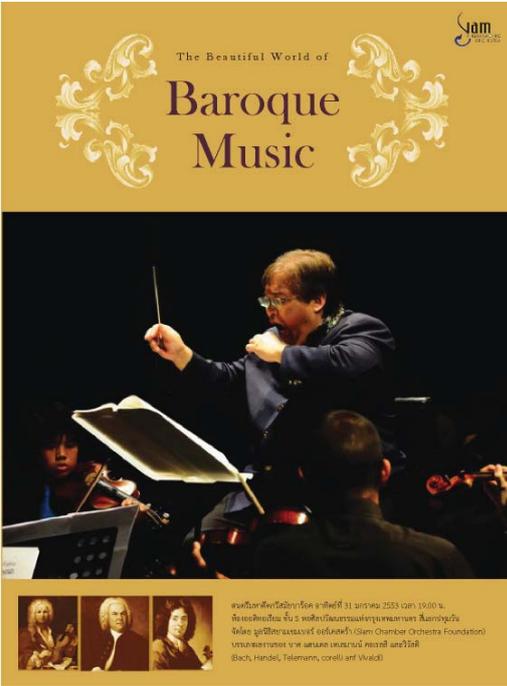
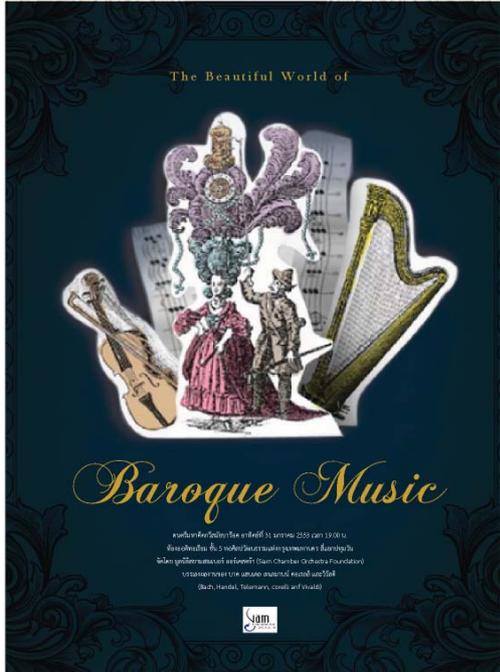
<p>ลักษณะเด่นของดนตรี</p>	<p>“บาโรก” (Baroque: ค.ศ. 1600-1750) เป็นคำเรียกชื่อยุคหนึ่งแควดวงทางดนตรี เพื่อเป็นการระบุถึงยุคของดนตรียุคหนึ่งอันเป็นประโยชน์ สำหรับการแบ่งแยกช่วงว่างของเวลาระหว่างดนตรีในยุคเรอเนสซองซ์ และ ยุค คลาสสิก โดยมีความสอดคล้องกันกับพัฒนาการทางศิลปะในแขนงอื่น ๆ ซึ่งเป็นเวลาร่วม 150 ปี สมัยบาโรกจึงเป็นสมัยที่ยาวนาน รูปแบบของเพลง จึงมีการเปลี่ยนแปลงไปตามเวลา</p> <p>“ยุคบาโรก” เป็นยุคที่ดนตรีเริ่มเปลี่ยนไปจากแนวเดิมเพลงศาสนาตามแบบดั้งเดิมที่เล่นอยู่ตามโบสถ์เริ่มจากหมดสิ้นไป มีการเขียนเพลงศาสนาตามแนวใหม่ขึ้นมาแทน มีการแบ่งโน้ตดนตรีออกเป็นบาร์ มีพัฒนา ลักษณะการบันทึกตัวโน้ตที่ใช้ในปัจจุบันคือการใช้บรรทัด 5 เส้น มีจังหวะจะโคนที่เน้นยิ่งขึ้น เป็นแนวทางซึ่งก่อให้เกิดเพลงอย่างโซนาต้า, ซิมโฟนี, คอนแชร์โต้, โอเวอร์เชอร์ เป็นต้น</p> <p>ลักษณะงานดนตรีในยุคนี้จะงดงามหรูหรา ใ่อ่า มโหฬาร มีความตัดกันอย่างชัดเจน เช่น ความดัง-ค่อย หรือ ความช้า-เร็ว มีการเรียบเรียงที่มาก ด้วยชั้นเชิงที่ยุ่งยากซับซ้อน แต่ก็มิได้แต่งโดยครบสมบูรณ์ เนื่องจากคีตกวีต้องการเว้นบางส่วนของบทเพลง เพื่อให้ให้นักดนตรีได้แสดงความสามารถ นั่นคือการด้นสด (Improvisation) ที่มีเทคนิคการประดิษฐ์แพรวพราว เพื่อแสดงอย่างใดอย่างหนึ่งให้โดดเด่นขึ้นมา แต่ก็ถูกดำเนินไปอย่างมีระเบียบแบบแผน</p>
---------------------------	--

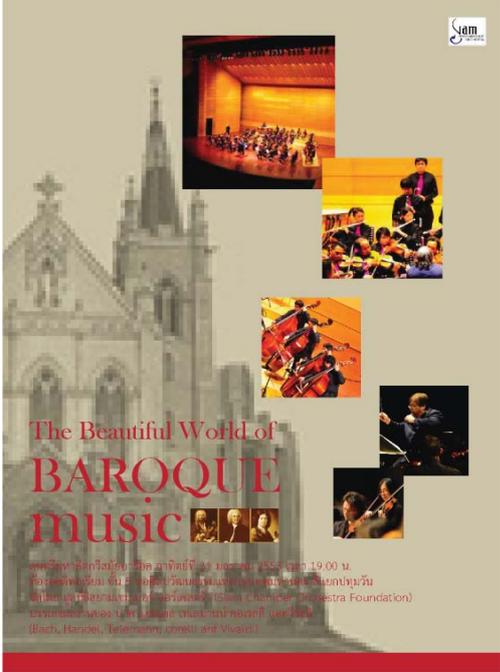
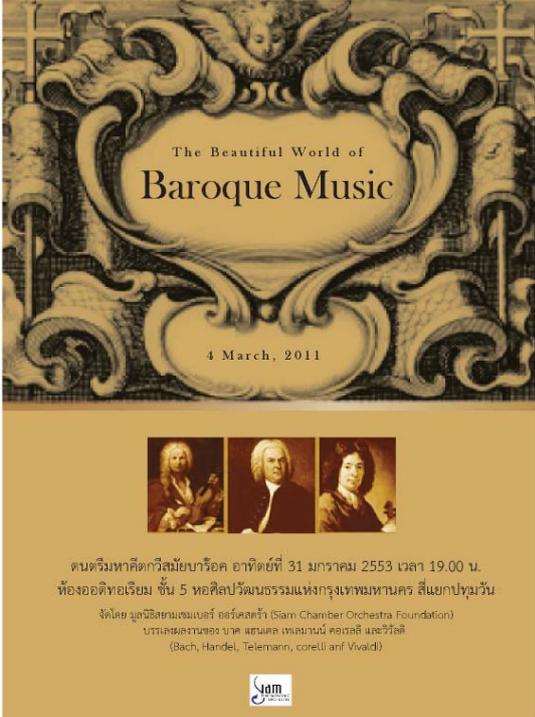
<p>ตัวอย่างบทเพลง ประพันธ์</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Toccata and fugue in d minor 2. Brandenburg concerto no.5 3. Jesus joy of man's desiring 4. Air on G String 	<p>Johann Sebastian Bach</p>
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Hallelujah 	<p>George Frideric Handel</p>
	<ol style="list-style-type: none"> 1. The Fours season 2. Violin concerto in C 	<p>Antonio Lucio Vivaldi</p>

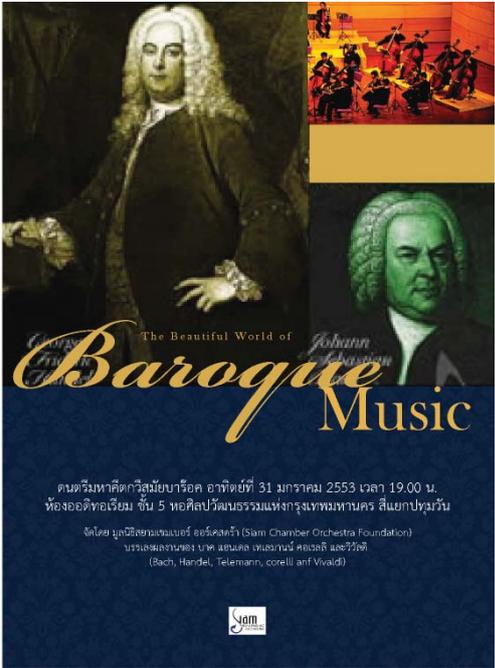
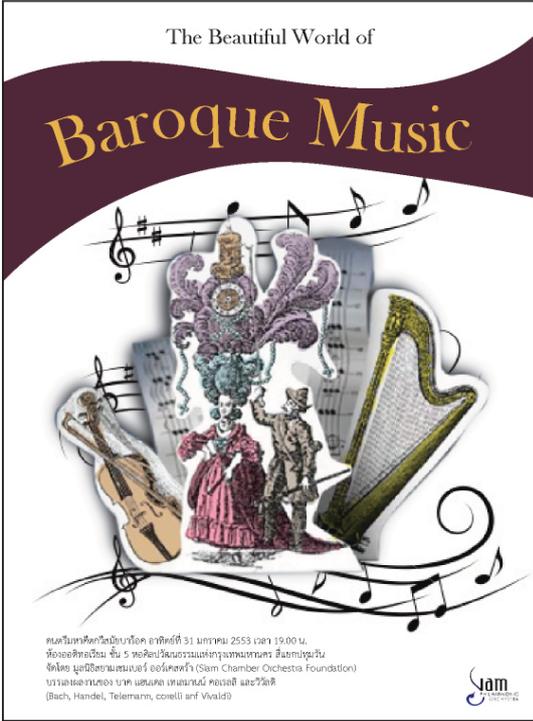
<p>ลักษณะองค์ประกอบ เลขนศิลป์พื้นฐาน</p>	<p>ลักษณะองค์ประกอบเลขนศิลป์พื้นฐานในยุคบาโรค ภาพประกอบมักนิยมใช้เทคนิคด้านงานภาพพิมพ์โลหะกัดกรวดเป็นภาพที่มีรายละเอียดของเส้นวิจิตรบรรจงมาก รวมถึงภาพที่ล้อมกรอบที่มีลวดลายวิจิตรมีความปราณีตสูง มีแสงเงาชัดเจนช่วยให้ความลึกของภาพเหมือนตามธรรมชาติมากที่สุด โดยมีองค์ประกอบที่เป็นเส้นโค้งม้วนเป็นเกลียวต่อเนื่องกันเป็นหนึ่งเดียว หรือมีรูปทรงที่ดัดแปลงมาจากธรรมชาติที่เป็นลวดลายไม้เลื้อยหรือดอกไม้ป่า ลวดลายประดับช่อดอกไม้ที่มีเส้นบางละเอียดอ่อนโดยเน้นที่ความงามแบบสมดุล และมักนำเสนอภาพวาดทัศนียภาพเหมือนตามธรรมชาติ รูปแบบของตัวอักษรจะเป็นแบบอ่านง่าย สบายตา นิยมใช้รูปแบบตัวอักษรที่อยู่ในกลุ่ม Old Style, Transitional ลักษณะตัวอักษรที่มีขายื่นออกมากซึ่งมีความหนาที่ไม่แตกต่างกันมากนัก นอกจากนี้ก็ยังใช้ตัวอักษรประเภท Script ที่มีลักษณะเหมือนปากกาพู่กันลายมือเขียน และยังปรากฏว่ามีตัวอักษรแนวโกธิคบ้างซึ่งจัดอยู่ในกลุ่ม Black Letter ส่วนองค์ประกอบเรื่องสีที่ปรากฏในยุคนี้มันจะอยู่ในกลุ่มของ Grayish โทนเป็นส่วนใหญ่ และสีทองเป็นสีที่โดดเด่นของยุคนี้</p>
--	---

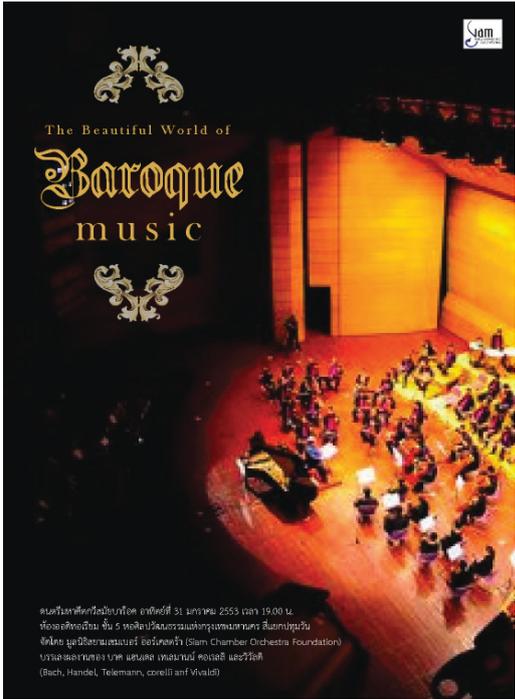

ภาพแสดงตัวอย่างการกำหนดองค์ประกอบเลขนศิลป์ที่พบในยุคบาโรค

หลักการจัดองค์ประกอบศิลป์ (Principle of design) ยุคบาโรก		คะแนนความ คิดเห็น				
ความสมดุล (Balance)		5	4	3	2	1
การตัดกัน (Contrast)		5	4	3	2	1

หลักการจัดองค์ประกอบศิลป์ (Principle of design) ยุคบาโรก		คะแนนความ คิดเห็น				
จังหวะ (Rhythm)		5	4	3	2	1
ความกลมกลืน (Harmony)		5	4	3	2	1

หลักการจัดองค์ประกอบศิลป์ (Principle of design) ยุคบาโรก		คะแนนความ คิดเห็น				
ขนาดและสัดส่วน (Proportion)		5	4	3	2	1
การเคลื่อนไหว (Movement)		5	4	3	2	1

หลักการจัดองค์ประกอบศิลป์ (Principle of design) ยุคบาโรก		คะแนนความ คิดเห็น				
เอกภาพ (Unity)		5	4	3	2	1

ยุคคลาสสิก ค.ศ. 1750 -1820

ลักษณะเด่นของดนตรี	<p>ดนตรีในยุคนี้เริ่มเปลี่ยนรูปแบบเป็นดนตรีเพื่อการฟัง มีลักษณะเฉพาะคือมีโครงสร้าง (Structure) แบบแผนรูปแบบที่ชัดเจนและถูกต้อง มีเหตุผลตามหลักวิชาการและยึดถือปฏิบัติมาเป็นธรรมเนียมนิยมอย่างเคร่งครัด มีความสมบูรณ์แบบ มีความกลมกลืนกันบนความงามที่บริสุทธิ์ ไม่มีการใส่หรือแสดงอารมณ์ของผู้ประพันธ์ลงในบทเพลงมากนัก ลักษณะของเสียงที่ดัง - ค่อย ค่อย ๆ ดัง และค่อย ๆ เบาลง เพลงในสมัยนี้ฟังดูไม่แปลกหูสำหรับคนรุ่นปัจจุบัน เนื่องจากมีการใช้องค์ประกอบของดนตรีอย่างครบถ้วน เป็นสมัยที่ให้ความสนใจเป็นพิเศษ ได้มีการประดิษฐ์เครื่องดนตรีใหม่ ๆ ที่ได้ใช้กันมาจนถึงปัจจุบันหลายชนิด ที่สำคัญที่สุดก็คือ เปียโน กลไกของเปียโนนั้นซับซ้อน และมีประสิทธิภาพเหนือเครื่องมือในยุคก่อน ๆ กล่าวคือสามารถเปลี่ยนระดับเสียงเบา-ดังได้ จากน้ำหนักของนิ้วที่กดลงบนคีย์บอร์ด</p>
--------------------	--

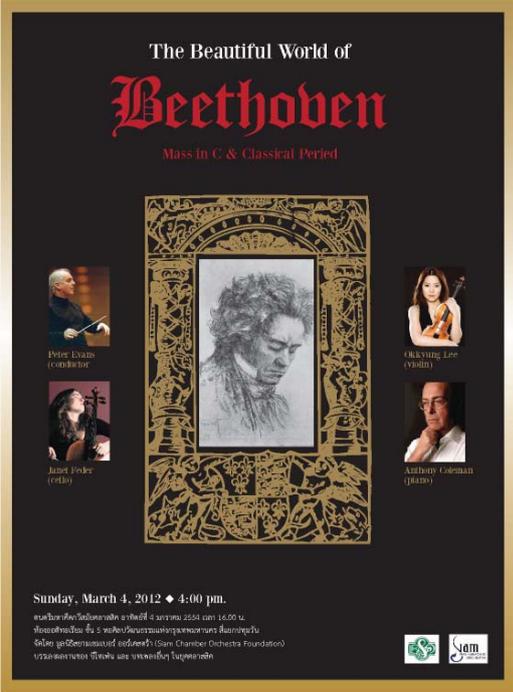
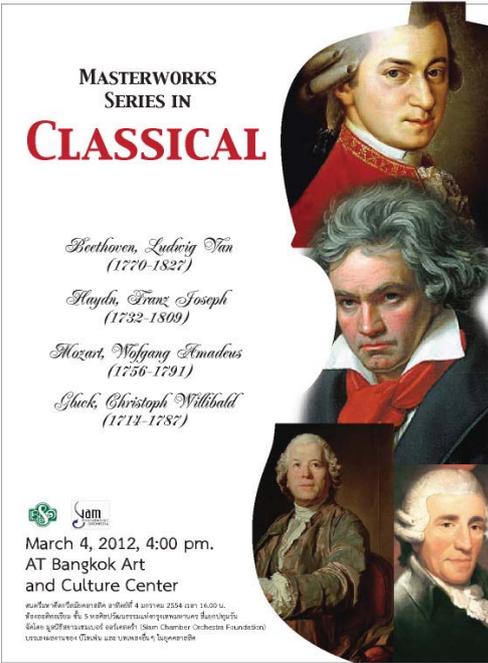
ตัวอย่างบทเพลง ประพันธ์	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sonata in A minor 2. symphony no. 40 3. Piano Concerto No.23 4. Eine kleine Nachtmusik 	Wolfgang Amadeus Mozart
	<ol style="list-style-type: none"> 1. The Symphony No. 100 2. The Haydn Piano Sonatas 	Franz Joseph Haydn
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Symphony No. 5 (Beethoven) 2. Fur Elise 3. moon light sonata 	Ludwig van Beethoven

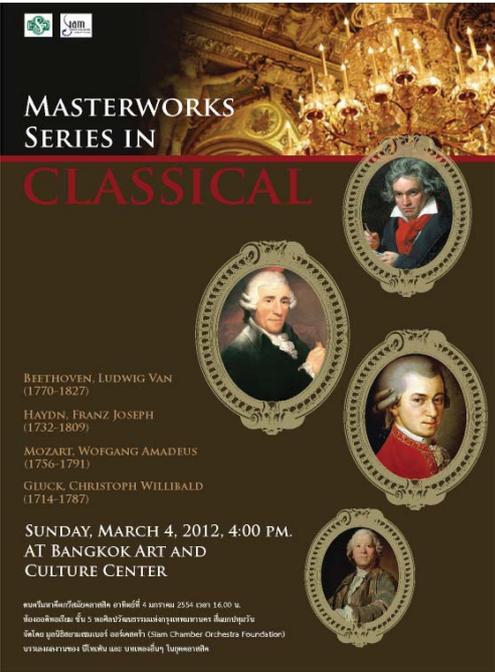
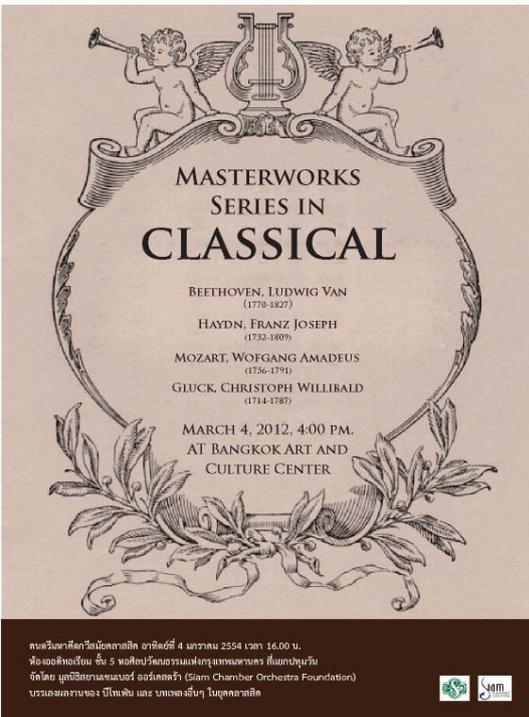
ลักษณะองค์ประกอบ เลขคณิตพื้นฐาน	<p>สรุปลักษณะองค์ประกอบเลขคณิตพื้นฐานที่ตรงกับช่วงดนตรีในยุคคลาสสิก นั้น เป็นช่วงที่พัฒนางานต่อเนื่องมาจากยุคบาโรค ทำให้องค์ประกอบเลขคณิตพื้นฐานนั้นใกล้เคียงกันกับยุคบาโรค แต่จะมีเรื่องของรูปแบบตัวอักษรที่ค่อนข้างแตกต่างกันเนื่องจากเป็นช่วงการปฏิวัติอุตสาหกรรมจึงทำให้มีการปรับรูปแบบตัวอักษรให้มีลักษณะหนา และอ้วนเพื่อใช้ในโฆษณาให้เห็นเด่นชัด แต่ก็ยังเน้นที่ความเรียบง่าย สะอาด มีเส้น เป็นตัวอักษรที่จัดอยู่ในกลุ่ม Modern หรือรูปแบบสมัยใหม่</p>
------------------------------------	--

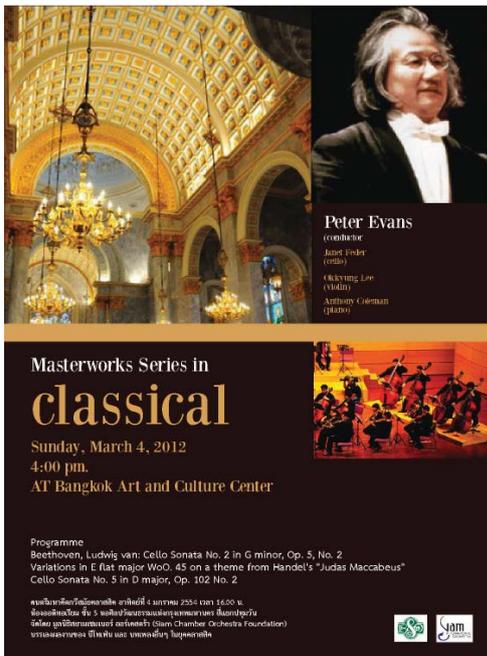
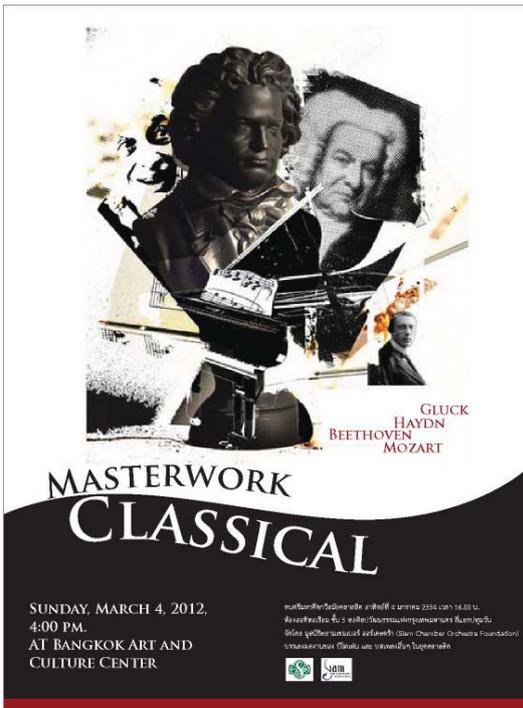
<p>ลักษณะองค์ประกอบ เลขนศิลป์พื้นฐาน</p>	<p>นอกจากนี้กลุ่มตัวอักษร Transitional ที่เป็นลักษณะเด่นมาจากยุคบาโรกก็ยังมีให้เห็นอยู่ รวมถึงตัวอักษรประเภท Script ที่มีลักษณะเหมือนปากกาพู่กัน ลายมือเขียน และตัวอักษรแนวโกธิคในกลุ่ม Black Letter</p> <p>ภาพประกอบยังนิยมใช้เทคนิคด้านงานภาพพิมพ์โลหะกัดกรวดังเช่น ยุคบาโรก เป็นภาพที่มีรายละเอียดของเส้นวิจิตรบรรจงมาก รวมถึงภาพที่ล้อมกรอบที่มีลวดลายวิจิตรมีความปราณีตสูง มีแสงเงาชัดเจนช่วยให้ความลึกของภาพเหมือนตามธรรมชาติมากที่สุด โดยมีองค์ประกอบที่เป็นเส้นโค้ง ม้วนเป็นเกลียวต่อเนื่องกันเป็นหนึ่งเดียว หรือมีรูปทรงที่ดัดแปลงมาจากธรรมชาติที่เป็นลวดลายไม้เลื้อยหรือดอกไม้ป่า โดยเน้นที่ความงามแบบ สมดุล และมักนำเสนอภาพวาดทัศนียภาพเหมือนตามธรรมชาติ ยังพบได้ว่าการนำลวดลายเหล่านี้มาประกอบตกแต่งที่ตัวอักษรด้วยเช่นกัน ส่วนองค์ประกอบเรื่องสีที่ปรากฏในยุคนี้มักจะอยู่ในกลุ่มของ Dark Grayish โทนเป็นส่วนใหญ่ และมีสีทองเป็นสีที่โดดเด่นของยุคนี้</p>
--	---

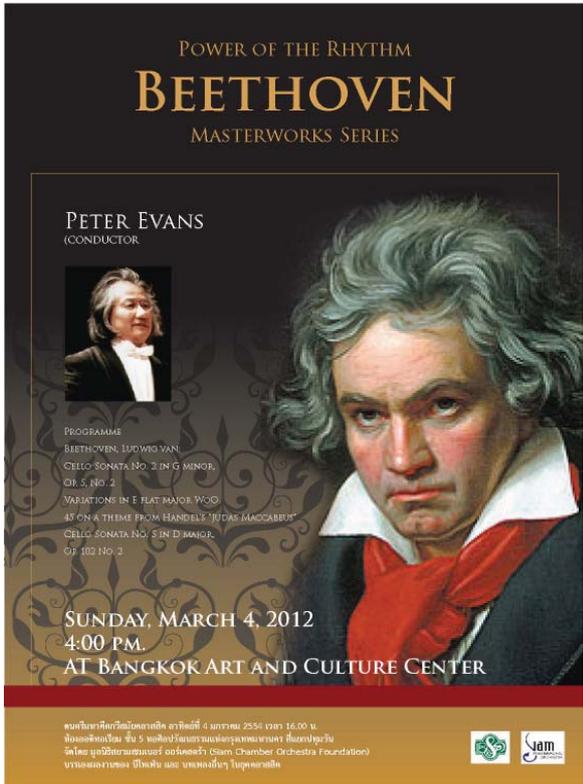

ภาพแสดงตัวอย่างการกำหนดองค์ประกอบเลขนศิลป์ที่พบในยุคคลาสสิก

หลักการจัดองค์ประกอบศิลป์ (Principle of design) ยุคคลาสสิก		คะแนนความ คิดเห็น				
ความสมดุล (Balance)		5	4	3	2	1
การตัดกัน (Contrast)		5	4	3	2	1

หลักการจัดองค์ประกอบศิลป์ (Principle of design) ยุคคลาสสิก		คะแนนความ คิดเห็น				
จังหวะ (Rhythm)		5	4	3	2	1
ความกลมกลืน (Harmony)		5	4	3	2	1

หลักการจัดองค์ประกอบศิลป์ (Principle of design) ยุคคลาสสิก		คะแนนความ คิดเห็น				
ขนาดและสัดส่วน (Proportion)		5	4	3	2	1
การเคลื่อนไหว (Movement)		5	4	3	2	1

หลักการจัดองค์ประกอบศิลป์ (Principle of design) ยุคคลาสสิก		คะแนนความ คิดเห็น				
เอกภาพ (Unity)		5	4	3	2	1

ยุคโรแมนติก ค.ศ. 1820 -1900

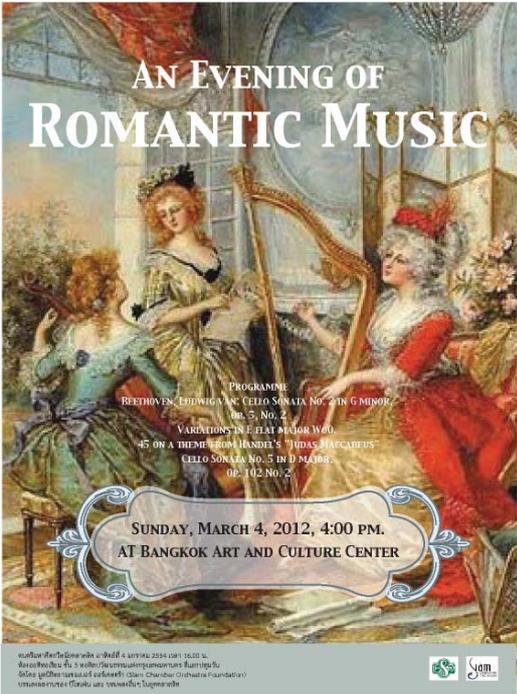
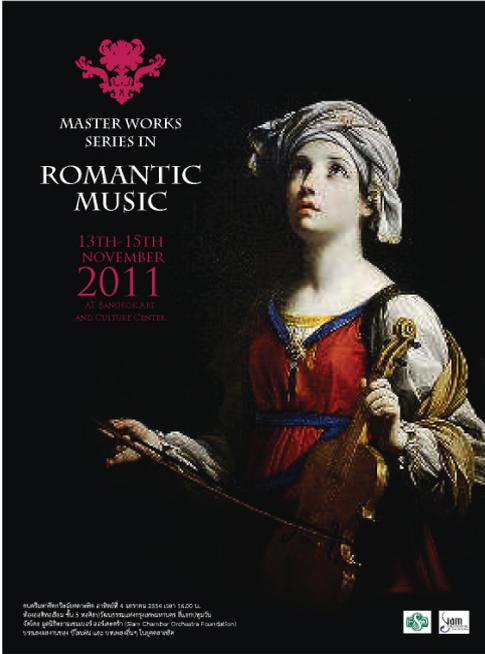
<p>ลักษณะเด่นของ ดนตรี</p>	<p>สมัยนี้ตรงกับสมัยของนโปเลียนแห่งฝรั่งเศส คำว่า Romantic นี้ ทางดนตรีได้ขอยืมมาจากวรรณคดี มีความหมายถึงอารมณ์ที่รุนแรงของมนุษย์ เช่น ความรัก ความแค้น ความเศร้า ความรุนแรงของอารมณ์ของแต่ละคนมากกว่า ยุคนี้มีลักษณะที่ตรงข้ามกับยุคคลาสสิก ยุคคลาสสิกเน้นที่รูปแบบอันลงตัวแน่นอน (Formality) โรแมนติกจะเน้นที่เนื้อหา (Content) แบบแผนเพลงไม่ต้องคำนึงถึงความสมดุล คลาสสิกเน้นความมีเหตุผลเกี่ยวข้องกัน (Rationalism) เป็นสมัยที่ดนตรีรุ่งเรืองที่สุด เพลงในสมัยนี้มีมีการแสดงออกของอารมณ์อย่างเต็มที่ ในด้านดนตรีก็มีการแสดงออกโดยใช้ทำนองที่มีลีลากว้าง ไม่ต้องคำนึงถึงความสมดุล ผู้ประพันธ์เพลงในยุคนี้ไม่ได้แต่งเพลงให้กับเจ้านายของตนดังในยุคก่อน ๆ ผู้ประพันธ์เพลงแต่งเพลงตามใจชอบของตน และขายต้นฉบับให้กับสำนักพิมพ์เป็นส่วนใหญ่ ลักษณะดนตรีจึงเป็นลักษณะของผู้ประพันธ์เอง ไม่จำเป็นต้องมีกฎเกณฑ์แน่นอนตายตัวดังเช่นในยุคคลาสสิกอีกต่อไป ลักษณะของเพลงมักจะมีข้องเกี่ยวกับความรู้สึกของผู้แต่งมากกว่าที่จะแต่งไปตามกฎเกณฑ์ที่บังคับเช่นในสมัยคลาสสิก ดังนั้น รูปแบบของเพลงในสมัยนี้จึงมีความผิดแผกกันมากมาย ในสมัยโรแมนติกนี้ได้มีการจัดการแสดงที่เรียกว่า การจัดคอนเสิร์ตสำหรับสาธารณชนโดยเฉพาะ ในสมัยนี้ยังมีดนตรีที่เกี่ยวข้องกับชาตินิยมอีกด้วย นอกจากนี้บทเพลงเพื่อระบายอารมณ์ต่าง ๆ แล้ว ยังมีบทเพลงที่บรรยายธรรมชาติและความนึกฝันของตัวเองอีกด้วย</p>
--------------------------------	---

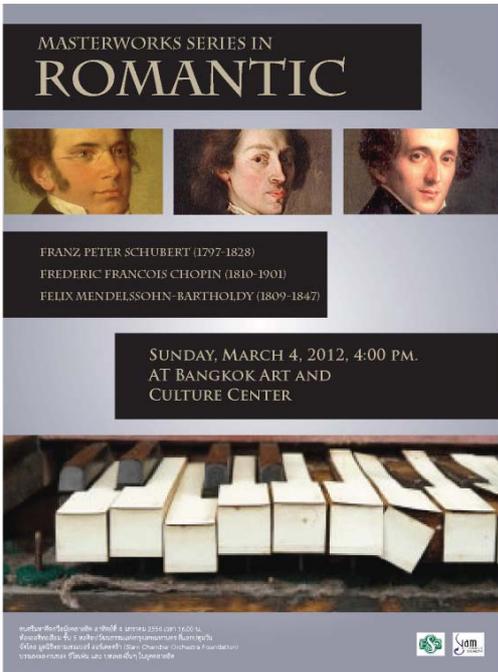
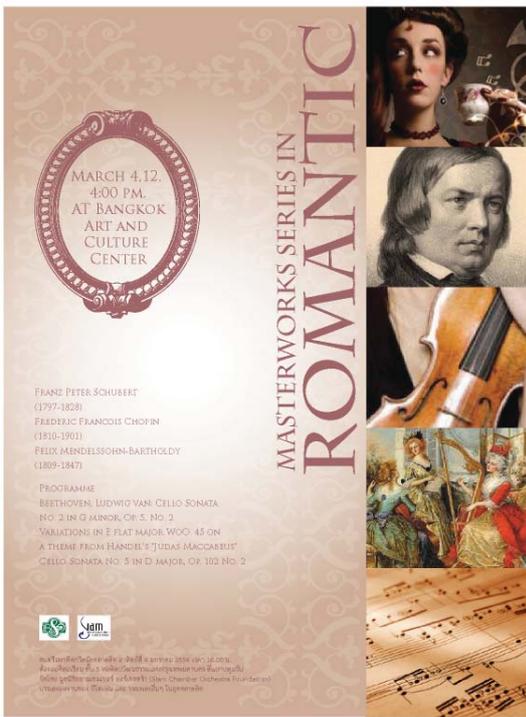
<p>ตัวอย่างบทเพลง ประพันธ์</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. nocturne op.9 no.2 2. Etude Op.10 N.5 Black Key 	<p>Frédéric François Chopin</p>
	<ol style="list-style-type: none"> 1. The William Tell Overture 	<p>Gioachino Antonio Rossini</p>
	<ol style="list-style-type: none"> 1. The Symphony No. 9 in E Minor "From the New World" 	<p>Antonin Leopold Dvorak</p>
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Blue danube 2. Emperor Waltz 	<p>Johann Strauss</p>
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bizet's Carmen, Tchaikovsky 2. Liszt: Les Preludes / Tchaikovsky 3. Tchaikovsky - Swan Lake Ballet 4. Love theme from Romeo and Juliet - Tchaikovsky 5. Tchaikovsky - 1812 Overture 	<p>Pyotr Ilyich Tchaikovsky</p>

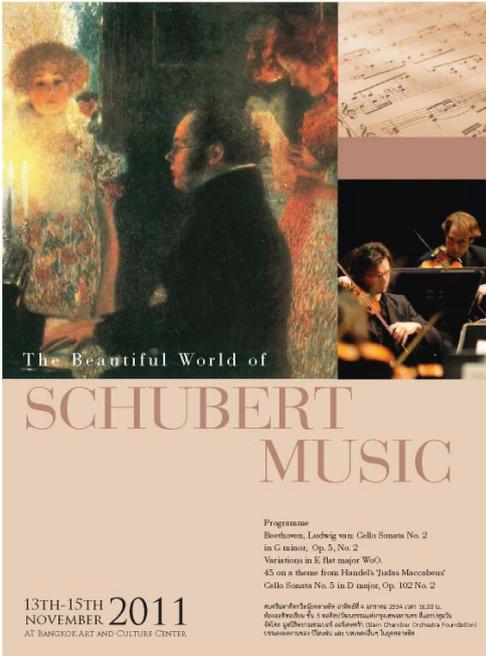
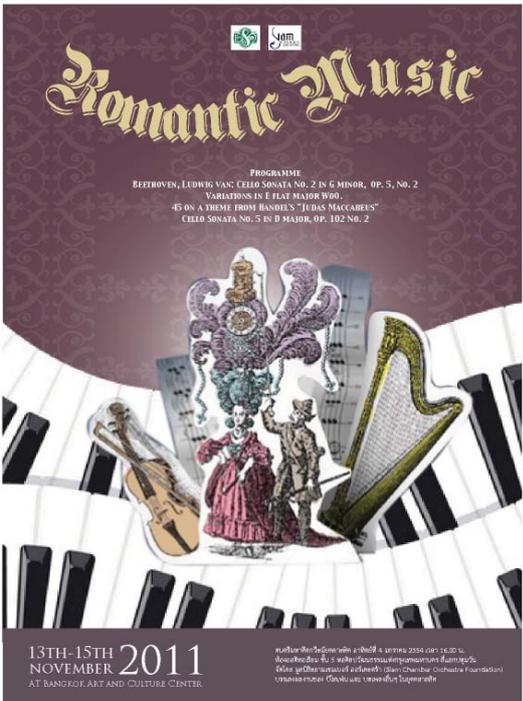
<p>ลักษณะองค์ประกอบ เลขนศิลป์พื้นฐาน</p>	<p>ลักษณะองค์ประกอบเลขนศิลป์พื้นฐานที่ตรงกับช่วงดนตรีในยุคโรแมนติก จากข้อมูลทางด้านประวัติศาสตร์การออกแบบนั้น สามารถแบ่งกลุ่มออกเป็น 3 กลุ่ม คือ สไตลิกตอเรีย, สไตล์อาร์ตแอนด์คราฟ และอาร์นูโว และเป็นช่วงที่มีการพัฒนาต้องเนื่องจากการปฏิวัติอุตสาหกรรม จึงทำให้งานด้านโฆษณาถูกพัฒนารูปแบบไปจากแต่ก่อนมาก ทำให้รูปแบบตัวอักษรมีลักษณะหนาอ้วน ตัวใหญ่เพื่อเห็นชัดในการพาดหัว โดยมีการออกแบบที่ผสมพวกลวดลายเข้าไปเพื่อตกแต่งให้พาดหัวดูสะดุดตา เป็นตัวอักษรที่จัดอยู่ในกลุ่ม Decorative เป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้กลุ่มตัวอักษร Slab Serif ซึ่งพัฒนามาจากก่อนก็ยังมีให้เห็นอยู่และตัวอักษรแนวโกธิคในกลุ่ม Black Letter ภาพประกอบนิยมใช้เทคนิคภาพวาดแบบดั้งเดิมเป็นส่วนใหญ่ เป็นภาพที่มีความต่อเนื่องกันเป็นหนึ่งเดียวที่แสดงออกถึงความอ่อนหวานนุ่มนวลของสตรี ลวดลายประดิษฐ์เส้นสายอ่อนหวาน มีรูปทรงที่ดัดแปลงมาจากธรรมชาติที่เป็นลวดลายไม้เลื้อยหรือดอกไม้ป่า ลวดลายที่ตกแต่งไปกับตัวอักษร ส่วนองค์ประกอบเรื่องสีที่ปรากฏในยุคนี้มักจะอยู่ในกลุ่มสีโทนสว่างเป็นส่วนใหญ่</p>
--	--

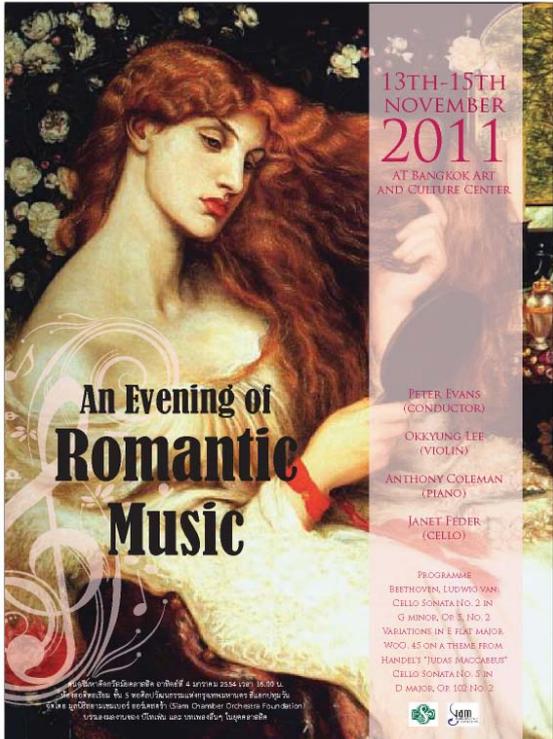

ภาพแสดงตัวอย่างการกำหนดองค์ประกอบเลขนศิลป์ที่พบในยุคโรแมนติก

หลักการจัดองค์ประกอบศิลป์ (Principle of design) ยุคโรแมนติก		คะแนนความ คิดเห็น				
ความสมดุล (Balance)		5	4	3	2	1
การตัดกัน (Contrast)		5	4	3	2	1

หลักการจัดองค์ประกอบศิลป์ (Principle of design) ยุคโรแมนติก		คะแนนความ คิดเห็น				
จังหวะ (Rhythm)	 <p>MASTERWORKS SERIES IN ROMANTIC</p> <p>FRANZ PETER SCHUBERT (1797-1828) FREDERIC FRANCOIS CHOPIN (1810-1901) FELIX MENDELSSOHN-BARTHOLDY (1809-1847)</p> <p>SUNDAY, MARCH 4, 2012, 4:00 PM. AT BANGKOK ART AND CULTURE CENTER</p> <p>ขอเชิญศิลปินเดี่ยวชาวไทย & ฝรั่ง & ยุโรป 2012 ตอน 12.00 น. แสดงดนตรี & 5 ศิลปินเดี่ยวและวงออร์เคสตรา โดย มูลนิธิหอศิลป์ไทย (The Chulalongkorn Foundation) ที่หอศิลป์ไทย & 12.00 น. วันอาทิตย์ 4 มีนาคม 2012</p>	5	4	3	2	1
ความกลมกลืน (Harmony)	 <p>MARCH 4, 12. 4:00 PM. AT BANGKOK ART AND CULTURE CENTER</p> <p>MASTERWORKS SERIES IN ROMANTIC</p> <p>FRANZ PETER SCHUBERT (1797-1828) FREDERIC FRANCOIS CHOPIN (1810-1901) FELIX MENDELSSOHN-BARTHOLDY (1809-1847)</p> <p>PROGRAMME BEETHOVEN, LUDWIG VAN: CELLO SONATA NO. 2 IN G MAJOR, OP. 5, NO. 2 "VARIATIONS IN E FLAT MAJOR WOO. 40 ON A THEME FROM HANDEL'S "JUDAS MACCABEUS" CELLO SONATA NO. 5 IN D MAJOR, OP. 102 NO. 2</p> <p>ขอเชิญศิลปินเดี่ยวชาวไทย & ฝรั่ง & ยุโรป 2012 ตอน 12.00 น. แสดงดนตรี & 5 ศิลปินเดี่ยวและวงออร์เคสตรา โดย มูลนิธิหอศิลป์ไทย (The Chulalongkorn Foundation) ที่หอศิลป์ไทย & 12.00 น. วันอาทิตย์ 4 มีนาคม 2012</p>	5	4	3	2	1

หลักการจัดองค์ประกอบศิลป์ (Principle of design) ยุคโรแมนติก		คะแนนความ คิดเห็น				
ขนาดและสัดส่วน (Proportion)	 <p>The Beautiful World of SCHUBERT MUSIC</p> <p>Programme Beethoven, Ludwig van: Cello Sonata No. 2 in G minor, Op. 5, No. 2 Variations in E flat major WoO. 45 on a theme from Handel's 'Judas Maccabeus' Cello Sonata No. 5 in D major, Op. 102 No. 2</p> <p>13TH-15TH NOVEMBER 2011 AT BANGKOK ART AND CULTURE CENTER</p> <p>มูลนิธิส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมแห่งเอเชีย ๕ มกราคม ๒๕๕๔ เวลา ๑๙.๐๐ น. ห้องคอนเสิร์ตใหญ่ ๕ ชั้นใต้ดินวัฒนธรรมและศูนย์นิทรรศการ ศิลปะ กรุงเทพมหานคร (ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย) ชั้น ๕ ชั้นใต้ดิน บริเวณสวนจตุจักร กรุงเทพมหานคร</p>	5	4	3	2	1
การเคลื่อนไหว (Movement)	 <p>Romantic Music</p> <p>PROGRAMME BEETHOVEN, LUDWIG VAN: CELLO SONATA NO. 2 IN G MINOR, OP. 5, NO. 2 VARIATIONS IN E FLAT MAJOR WO. 45 ON A THEME FROM HANDEL'S 'JUDAS MACCABEES' CELLO SONATA NO. 5 IN D MAJOR, OP. 102 NO. 2</p> <p>13TH-15TH NOVEMBER 2011 AT BANGKOK ART AND CULTURE CENTER</p> <p>มูลนิธิส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมแห่งเอเชีย ๕ มกราคม ๒๕๕๔ เวลา ๑๙.๐๐ น. ห้องคอนเสิร์ตใหญ่ ๕ ชั้นใต้ดินวัฒนธรรมและศูนย์นิทรรศการศิลปะ กรุงเทพฯ (ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย) ชั้น ๕ ชั้นใต้ดิน บริเวณสวนจตุจักร กรุงเทพมหานคร</p>	5	4	3	2	1

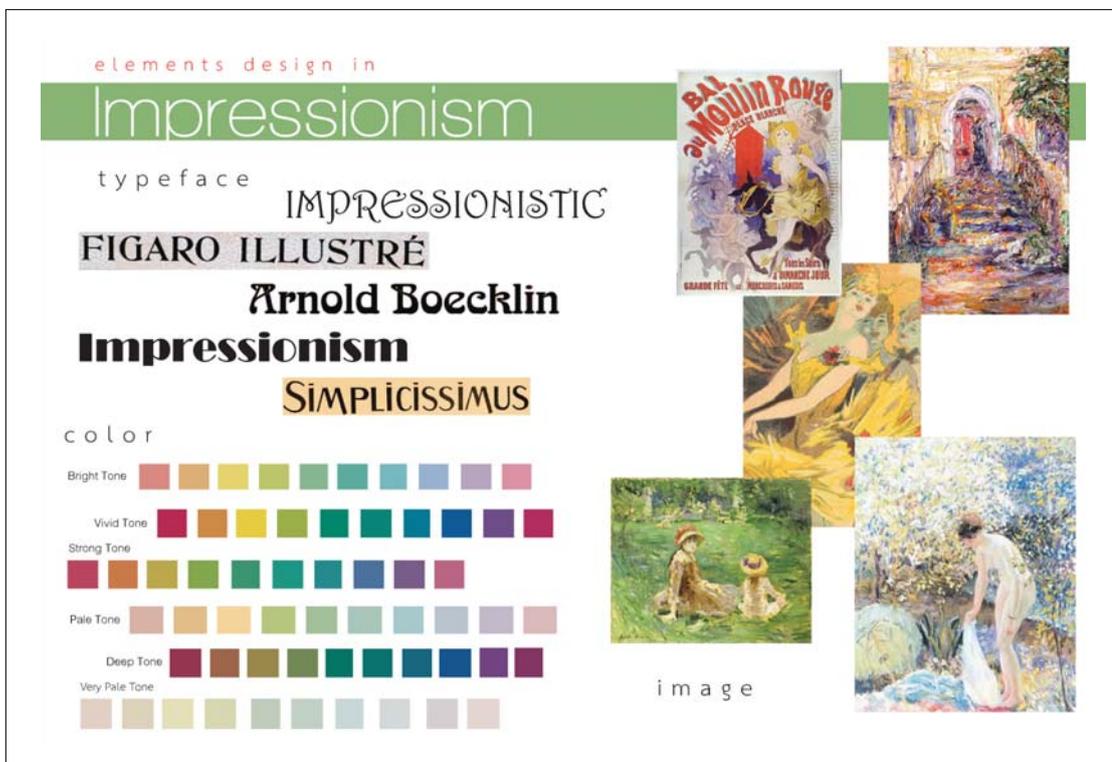
หลักการจัดองค์ประกอบศิลป์ (Principle of design) ยุคโรแมนติก		คะแนนความ คิดเห็น				
เอกภาพ (Unity)		5	4	3	2	1

ยุคอิมเพรสชันนิสติก ค.ศ. 1890 -1910

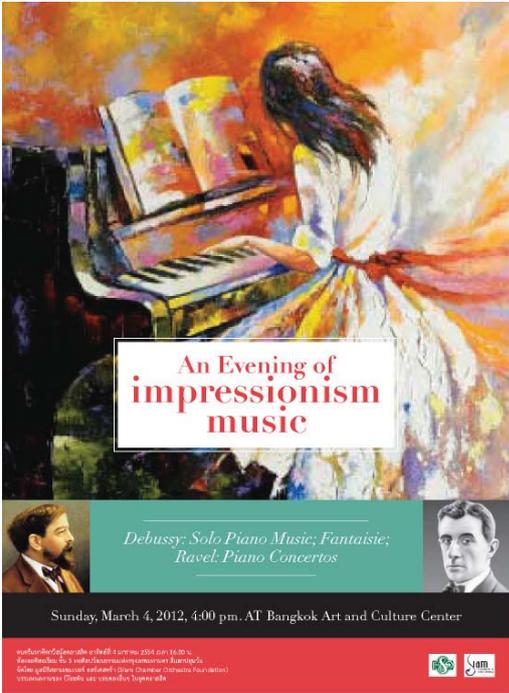
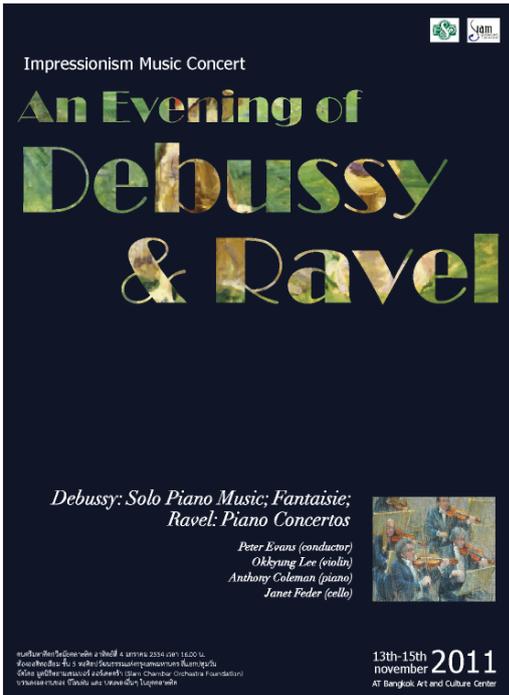
<p>ลักษณะเด่นของดนตรี</p>	<p>ในตอนปลายของศตวรรษที่ 19 จนถึงตอนต้นของศตวรรษที่ 20 ซึ่งอยู่ในช่วงของสมัยโรแมนติก ได้มีดนตรีที่ได้รับการพัฒนาขึ้นโดยเดอบุสซี ผู้ประพันธ์เพลงชาวฝรั่งเศส ดนตรีอิมเพรสชันนิสติกก่อให้เกิดความประทับใจและแตกต่างไปจากดนตรีโรแมนติก ซึ่งก่อให้เกิดความสะเทือนอารมณ์ ลักษณะทั่ว ๆ ไปของดนตรีอิมเพรสชันนิสติกนั้นเต็มไปด้วยจินตนาการที่เพื่องฝัน อารมณ์ที่ล่องลอยอย่างสงบและนิมνωลละมุนละไมในลีลา ผู้ฟังจะรู้สึกสงบและความนิมνωลละมุนละไมในลีลา ผู้ฟังจะรู้สึกเสมือนว่าได้สัมผัสกับบรรยากาศตอนรุ่งสางในกลุ่มหมอกที่มีแสงแดดอ่อน ๆ สลัว ๆ ลักษณะของความรู้สึกที่ได้จากเพลงประเภทนี้จะเป็นลักษณะของความ รู้สึก “คล้าย ๆ ว่าจะเป็น” หรือ “คล้าย ๆ ว่าจะเหมือน” มากกว่าจะเป็นผู้รู้สึกที่แน่ชัดลงไปว่าเป็นอะไร ซึ่งเป็นความประสงค์ของเพลงประพันธ์เพลงประเภทนี้</p> <p>ชื่ออิมเพรสชันนิสติก หรือ อิมเพรสชันนิซึมนั้น เป็นชื่อยุคของศิลปะการวาดภาพที่เกิดขึ้นในฝรั่งเศส โดยมี Monet, Manet และ Renior เป็นผู้สร้างสรรคขึ้นมา ซึ่งเป็นการวาดภาพที่ประกอบไปด้วยแต้มแต่งสีเป็นจุด ๆ มิใช่เป็นการระบายสีทั่ว ๆ แต่ผลที่ได้ก็เป็นรูปแบบลักษณะของคนหรือภาพวิิวได้ ทางดนตรีจึงได้นำชื่อนี้มาใช้</p>
---------------------------	---

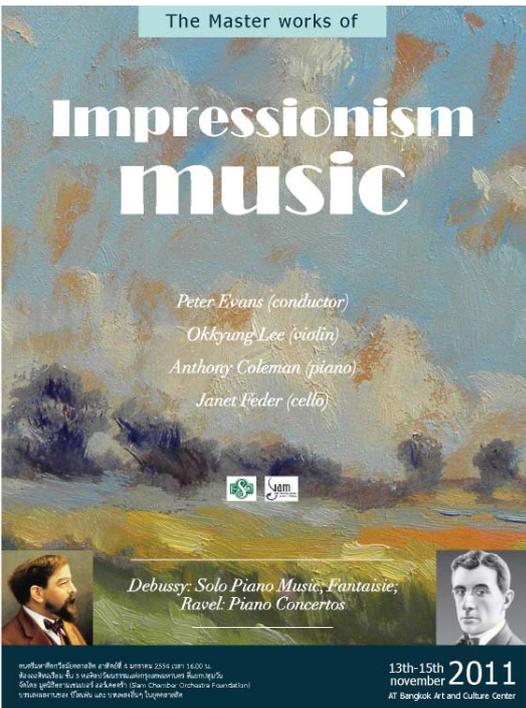
<p>ตัวอย่างบทเพลงประพันธ์</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. pagodes debussy 2. la mer 3. prelude to the afternoon of a faun debussy 4. Debussy - Claire de Lune 5. Debussy - Reverie - Cornelia Herrmann 6. Claude Debussy - Arabesque No.1 	<p>Claude-Achille Debussy</p>
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Valses nobles et sentimentales (Ravel, Maurice) 2. Jeux d'eau 	<p>Joseph-Maurice Ravel</p>
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gymnopédies (Satie) 	<p>Erik Satie</p>

<p>ลักษณะองค์ประกอบ เลขศิลป์พื้นฐาน</p>	<p>ดนตรีในยุคอิมเพรสชันนิสติกที่เป็นช่วงสั้นๆ เพียงแค่ 20 ปี ทั้งนี้จะเห็นว่ารูปแบบของดนตรีนั้นมีความแตกต่างจากยุคโรแมนติกในแง่ของความรู้สึกที่ล่องลอยเฟื่องฝัน สลัวๆ รู้สึกคล้ายๆ ไม่แน่ชัด ซึ่งเป็นความประสงค์ของผู้ประพันธ์เพลงในยุคนี้ ให้เหมือนกับภาพวาดและศิลปะของยุคอิมเพรสชันนิสที่เกิดขึ้นในประเทศฝรั่งเศส โดยมี Monet, Manet, และ Renoir เป็นผู้สร้างสรรค์ขึ้นมา ทำให้ศิลปะของยุคอิมเพรสชันนิสเป็นองค์ประกอบเลขศิลป์พื้นฐานของยุคนี้</p> <p>ภาพประกอบใช้เทคนิคภาพวาดแบบดั้งเดิมที่มีลักษณะเป็นภาพลายเส้นที่มีสีแปร่งตัวดูซ้ำๆ แสงและเงาตัดกันอย่างชัดเจน ภาพที่ประกอบด้วยแต้มแต่งสีเป็นจุดๆ แบบพรวดเลือน ประกอบกับการนำลวดลายไปผสมตกแต่งกับตัวอักษร รูปแบบตัวอักษรมีการตัดทอนให้ดูทันสมัยมากยิ่งขึ้นซึ่งอยู่ในกลุ่ม San Serif และตัวอักษร ประเภทกลุ่ม Decorative ออกแบบผสมเข้าไปเพื่อตกแต่งให้พาดหัวดูสะดุดตา ส่วนองค์ประกอบเรื่องสีที่ปรากฏในยุคนี้มันจะอยู่ในกลุ่มของสีที่สดใส Bright color เป็นส่วนใหญ่</p>
---	--

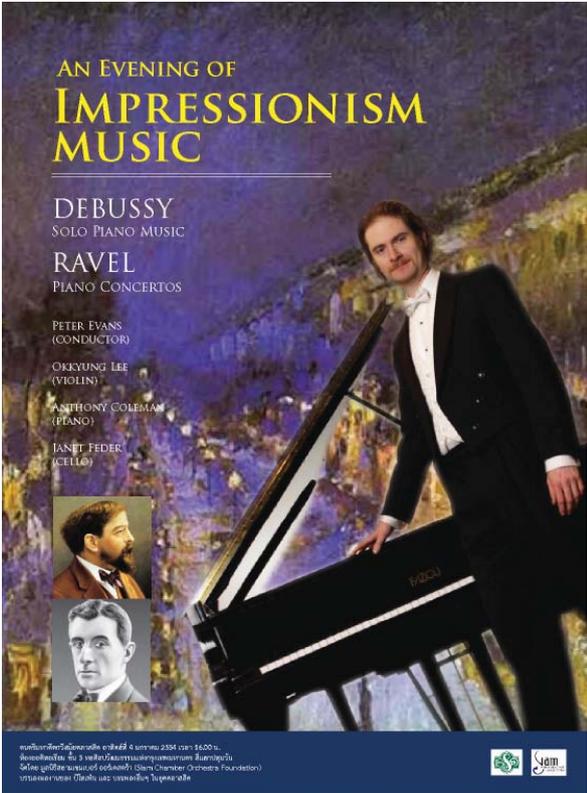

ภาพแสดงตัวอย่างการกำหนดองค์ประกอบเลขศิลป์ที่พบในยุคอิมเพรสชันนิสติก

หลักการจัดองค์ประกอบศิลป์ (Principle of design) ยุคอิมเพรสชันนิสติก		คะแนนความ คิดเห็น				
ความสมดุล (Balance)		5	4	3	2	1
การตัดกัน (Contrast)		5	4	3	2	1

หลักการจัดองค์ประกอบศิลป์ (Principle of design) ยุคอิมเพรสชันนิสติก		คะแนนความ คิดเห็น				
จังหวะ (Rhythm)		5	4	3	2	1
ความกลมกลืน (Harmony)		5	4	3	2	1

หลักการจัดองค์ประกอบศิลป์ (Principle of design) ยุคอิมเพรสชันนิสติก		คะแนนความ คิดเห็น				
ขนาดและสัดส่วน (Proportion)		5	4	3	2	1
การเคลื่อนไหว (Movement)		5	4	3	2	1

หลักการจัดองค์ประกอบศิลป์ (Principle of design) ยุคอิมเพรสชันนิสติก		คะแนนความ คิดเห็น				
เอกภาพ (Unity)		5	4	3	2	1

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามความคิดเห็น (ชุดที่ 2)
สำหรับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ (Focus Group)

แบบสอบถามความคิดเห็น

(ชุดที่ 2)

สำหรับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ (Focus Group)

เพื่อตรวจสอบงานออกแบบเลขนศิลป์

ที่ใช้ในการแสดงดนตรีคลาสสิกต่างยุคสมัยที่ได้มาจากการวิจัยทั้งหมด

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องประเมิน ตามความคิดเห็นของท่าน แบบประเมินต่อไปนี้เป็นกรเก็บรวบรวม โดยกำหนดคะแนนมาตรฐานแสดงค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ดังนี้

- 5 ท่านมีความคิดเห็นที่เหมาะสม อยู่ในระดับ มากที่สุด
- 4 ท่านมีความคิดเห็นที่เหมาะสม อยู่ในระดับ มาก
- 3 ท่านมีความคิดเห็นที่เหมาะสม อยู่ในระดับ ปานกลาง
- 2 ท่านมีความคิดเห็นที่เหมาะสม อยู่ในระดับ น้อย
- 1 ท่านมีความคิดเห็นที่เหมาะสม อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบสอบถาม
- ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะของงานออกแบบเลขนศิลป์ที่ใช้ในการแสดงดนตรีคลาสสิกต่างยุคสมัย
- ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

ผู้เชี่ยวชาญด้าน.....

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบสอบถาม

1. ชื่อ.....
2. เพศ 3. อายุ.....
4. อาชีพ
5. สาขาที่เชี่ยวชาญ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะของงานออกแบบเลขศิลป์ที่ใช้ในการแสดงดนตรีคลาสสิกต่างยุคสมัย

ลักษณะของงานออกแบบเลขศิลป์ที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์ในการแสดงดนตรี	ลำดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1 ความเหมาะสมของรูปแบบตัวอักษรที่ใช้ (Font)					
ยุคบาโรค (The Baroque Period)					
ยุคคลาสสิก (The Classical Period)					
ยุคโรแมนติก (The Romantic Period)					
ยุคอิมเพรสชันนิสติก (The Impressionistic Period)					
2 ความเหมาะสมของภาพประกอบที่ใช้ (Illustration)					
ยุคบาโรค (The Baroque Period)					
ยุคคลาสสิก (The Classical Period)					
ยุคโรแมนติก (The Romantic Period)					
ยุคอิมเพรสชันนิสติก (The Impressionistic Period)					

ลักษณะของงานออกแบบเลขศิลป์ที่ใช้ในการประชาสัมพันธ์ในการแสดงดนตรี	ลำดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
3	ความเหมาะสมในการเลือกใช้โครงสี (Color)				
	ยุคบาโร้ค (The Baroque Period)				
	ยุคคลาสสิก (The Classical Period)				
	ยุคโรแมนติก (The Romantic Period)				
	ยุคอิมเพรสชันนิสติก (The Impressionistic Period)				
4	ความเหมาะสมในการจัดวางองค์ประกอบศิลป์ (Composition)				
	ยุคบาโร้ค (The Baroque Period)				
	ยุคคลาสสิก (The Classical Period)				
	ยุคโรแมนติก (The Romantic Period)				
	ยุคอิมเพรสชันนิสติก (The Impressionistic Period)				
5	ผลงานออกแบบโดยรวมนั้นสามารถสะท้อนและเชื่อมโยงกันกับลักษณะรูปแบบของดนตรีคลาสสิกในแต่ละยุคได้มากน้อยเพียงใด				
	ยุคบาโร้ค (The Baroque Period)				
	ยุคคลาสสิก (The Classical Period)				
	ยุคโรแมนติก (The Romantic Period)				
	ยุคอิมเพรสชันนิสติก (The Impressionistic Period)				

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางสาวจันทร์เพ็ญ สัจจวงษ์พนา
ที่อยู่	29 ถ.พงษ์สุริยา ต.ท่าราบ อ.เมือง จ.เพชรบุรี 76000
ที่ทำงาน	A little elements design studio 29/1 ถ.นราธิวาสฯ 7 แขวงทุ่งมหาเมฆ เขตสาทร จ.กรุงเทพฯ 10120
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2537	สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเบญจมเทพูทิศ เพชรบุรี
พ.ศ. 2541	สำเร็จการศึกษาศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาเซรามิกส์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
พ.ศ. 2550	ศึกษาต่อระดับปริญญาโท สาขาวิชาการออกแบบนิเทศศิลป์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2542 - 2542	Product Designer โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อการส่งออก คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พ.ศ. 2543 - 2547	Product Designer บริษัท โยเทลแอนด์อินทีเรียซ์พพลาย จำกัด
พ.ศ. 2547 - 2548	Creative Director บริษัท พร้อมแอดแอนด์มาร์เก็ตติ้ง จำกัด
พ.ศ. 2549 - ปัจจุบัน	Designer บริษัท A little elements design studio
พ.ศ. 2552 - ปัจจุบัน	อาจารย์พิเศษ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม